

Sigillum Henrici II. Imperatoris Litteris memorabilis
 illius cum Benedicto VIII. Summo Pontifice, facti Con-
 cambii de praedio Antifina in Boioaria ad Oenu-
 in Comitatu Arnolfi Comitis, ac de praedio Terma
 in Ducatu Spoletano in Comitatu Narnensi
 an. MXVIII impressum.

Notitiae,
ORIGINES DOMVS
BOICAE

Seculis X, et XI illustrantes,
ex coaeuis Libri Traditionum membranis

CANONIAE SVIGAE

S. Petri Monasteriensis
proxime Ciuitatem Vogaburgam, nostro aeno
MONACHORVM MONASTERIVM

nuncupatae,
et ex Codice diplomatico
Parthenonis Bergenfis,

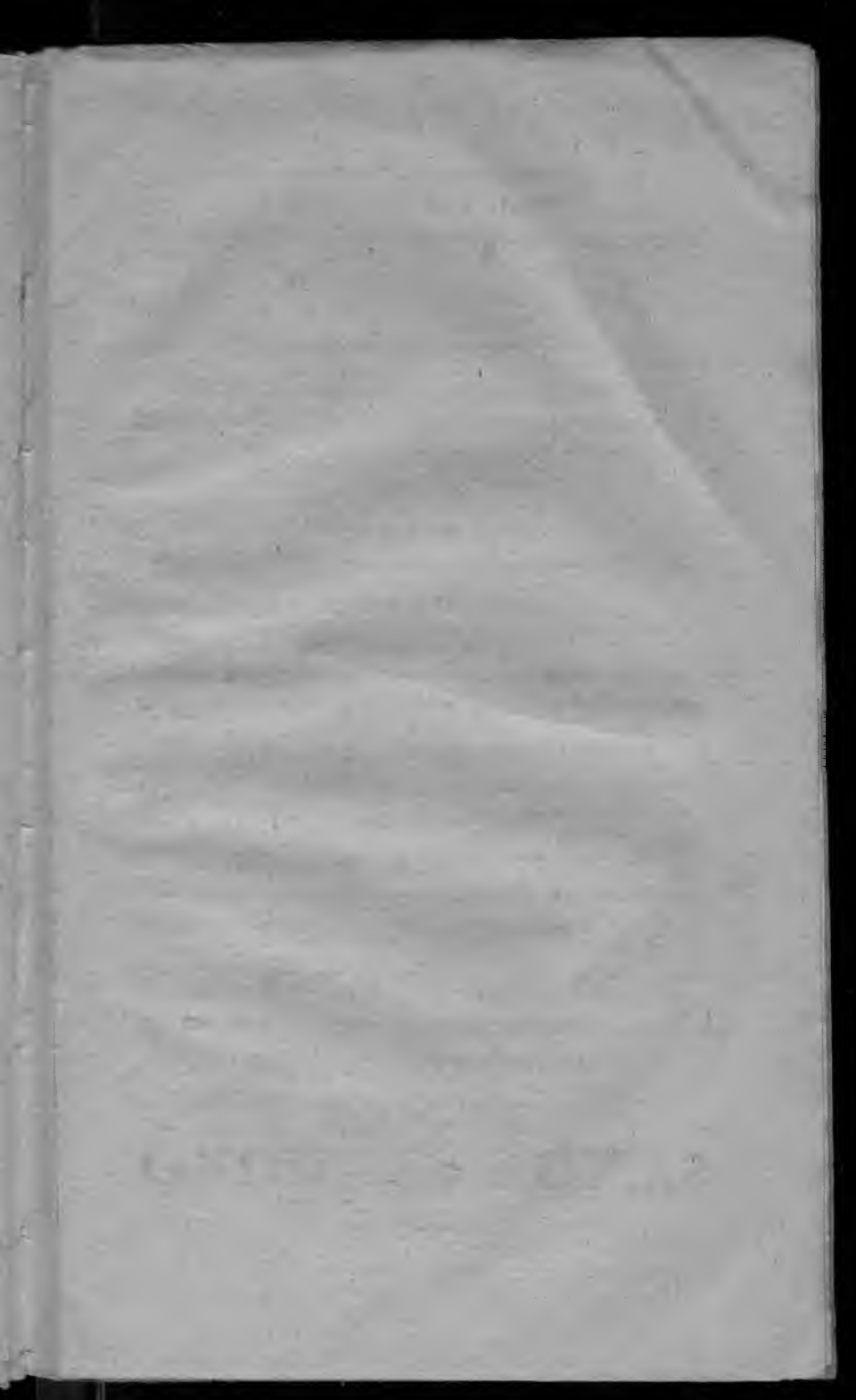
a Willetrude, Pertholdi I Boioariae Ducis
vidua, ad Niuuenburgum danubianum an. 976 fun-
dati, quas una suo cum

C O M M E N T A R I O
Maximilianeae Scientiarum Academiae
Monacenfi

dedicauit
ANTONIUS NAGEL,
Mosaburgensis, Rorae trans Ilmam Parochus, et
Decanatus Hohenwartensis Camerarius,

Anno MDCCCIII.

MONACHII, 1804.
Sumptibus Academiae Scientiarum boic

PRAEFATIO.

*Ratio Commentatoris edendi duos hosce Se-
culi X et XI Codices.*

Jam pridem Scientiarum Academiae, et Boica Maximiliana, et Palatina Rhenana, omnem lapidem mouerunt, propositisque praemiis, boicarum antiquitatum peritissimos quosque, nostrates externosque viros inuitarunt, vt indagarent, illustrarentque origines, propaginesque illius auis atauisque potentis, ac patriis olim, Teutonum more, domi forisque Carminibus decantati Babonis, Boioariae Principis, ac Patris XXX filiorum, tot prouinciarum in Germania Praesidum, summaeque Nobilitatis Progenitorum, qui, teste Conrado I, Iuuauensium Archiepiscopo, eiusdem Babonis ex filio Nepote, (a) Imperatoris Henrici bene-

a 2

ficio

a) Auum habuit Babonem nomine, de cuius Lumbis exierunt XXX filii, et VIII Filiae, omnes ex Liberis Matribus progeniti. Haec ex ore Nepotis Babonis Comi-

ficio ex angusto ea aetate Comitum Schirensum Lare fortuito producti, atque ad debitum generis sui Splendorem restituti, non Boioariae solum ac Carinthiae, sed et Orientalis et Rhenanae Franciae Principatuum gubernacula seculo XI occupant. (b)

Pars Litteratorum, operam ad eam inquisitionem conferentium, Coaeuorum ignara testimoniorum, obsoletam hanc de Babonis Babonidisque Historiolam anilibus temere fabulis adnumerabat: Pars vero in verba recentium Scriptorum, praesertim Hagiographorum Babenbergensium, Henrico II Imperatori, Episcopatus Babenbergensis an. 1007 auctori, ex numerosa Babonis Comitum abenbergensis sobole, nescio, quam gloriolam aucupantium, inconsulte iurans, a vero transactae Babonis Babonidumque

vi-

tis refert aequalis illorum temporum et familiaris conradi I AEpi ex Comitibus Abenbergensibus in Orientali Francia progeniti, atque in Imperatoris Henrici IV aula educati, Biographus ap. Bernh. Pez in Thef. Anecd. Tom. II P. III p. 221, et Necrol. Weltenburg. in M. B. Vol. XIII p. 477. Auentinus L. VII Annall. Boic. p. 653.

- b) Vnde plerosque Nobilium Nariscorum, Vindelicorum, Noricorum, Charionum, Botorum, Francorum Rhenensium genus trahere, auctores sunt: Auentin. Annall. Boic. L. V p. 514 ex fastis Weltenburgensium et Juuauensium etc., et p. 515 ad an. 1029 et L. VI p. 512.

vitae Curriculo praepostera temporum subputatione multipere aberrabat.

Manifestam hanc temporum Confusionem in Conspectu Castellorum Abensbergensium Comitum, quorum in Vicinitate ego adolescens Auentini Annalibus Boicis intentus, complures per annos morabar, sedulo mecum reputanti, relatisque certiora inuestiganti, (c) Sors mihi coaeuum eidem Baboni Comiti, an. 1037 Parthenonis Geisenfeldensis aduocato, obiecit Librum de instaurata sub finem seculi X a Comitibus Schirensibus, Vogaburgensibus, atque a Dominis Abensbergenfibus et Sigenburgensibus Diui Petri Monasteriensis Canoniam, haut procul a Castellis Voheburga ad Ilmae ostia, Abensberga, Sigenburga, Razenhoven, Rotenecke, Geisenfelda, atque ab Abensae amne, qui nomen a se Comitum Abensbergensium Dominio, domicilioque indidit, distante. Eandem Canoniam, Annalibus Boicis ignotam, abrogatis initio Seculi XII

Ca-

c) Series Aduocatorum Monast. Altae inferioris. M. B. Vol. XI p. 19. 20. Vol. XIII p. 478. 480, in Monast. Weltenburg, in Geisenfeld Vol. XIV p. 186. Num. XIII et Num. XV ad an. 1037 et ibid. p. 274.

Canonicis, restitutisque opera Ottonis I Babenbergensis Episcopi, (d) ex D. Benedicti familia Monachis, Monachorum Monasterium, vernacule Münchsmünster, succedens aetas, nuncupauit.

Ecce Tibi, Scientiarum Academia Boica, ab Arnolphi I, an. 911 Boioariae Ducis, Maioribus conditae, eiusque a progenie, deletis per Ottonem I Regem auxiliaribus Pertholdi, Arnolphi II Comitis Palatini Schirensis filii, an. 955 IV Nonas Augusti in Lyci campo, locoque, qui a Romanis Concio Legionis, a vulgo autem Gunzenlen dictus est, Vngarorum copiis, (*) paulatim ex ruinis

d) Episcopi Babenbergenses impetrata ab Imp. Henrico II eiusdem Canoniae S. Petri Monasteriensis feoda ad nostra vsque tempora, quibus per pacem Lunaeuillensem Episcopatus Babenbergensis (olim Comitatus Boioariae) ad Bavariae Ducatum rediit, per Praepositum Pferingae tum Ingolstadii constitutum, administrabant; iniquus itaque potius, quam benignus erat Henricus II Imp. multiplici Comitis Babonis Abensbergensis familiae eo, quod terram auitam, ab Ottonibus Imp. alienatam, eidem non restituit. Eodem modo pleraque Boioariae Monasteria Episcopatus suo Babenbergensi tradidit. Catholicas dedit Ecclesias numero quasi mille.

(*) Pertholfus, filius Arnolphi de Castello Rifnespurch vocitato (Reisenburg in pago Burgowe proxime Günzburgum in Alemannia) venit ad Regem Vngarorum. — Legendi S. Vdalrici Episcopi Augustani. Heroldus quoque Salisburgensis AEpus, Arnolphi I Ducis ex patreue Alberico comite filius, Vngarorum auxilia eodem tempore implorans a Duce Henrico I Boioariae an. 955 ocu

nis restitutae, seculoque XI a Babonidis in clientelam receptae, ac vetustate propemodum obliteratae Canoniae in agro Vogaburgensium, Schirensium et Abensbergensium Principum priscos Codicillos et Fastos, Conradi Schirensis Commentariis de rebus, ab Haziga, Ottonis II, Comitis Schirensis, Archiadnotatque Ecclesiae frisingensis, vidua, eiusque filiis Ekehardo, Bernhardo et Ottone III tam in interiore cella sub an. 1077, et in Vischbachaue, quam ad Vsenhouen in pago Ouskouue iuxta amnem Glanam, castrumque Glanecke vna cum Pertholdo comite de Burgecke (nunc Burgheim ad-

lis priuatus est. Idem tentauit Conradus Dux Lotharingiae gener Ottonis I Regis exautoratus, et proscriptus. Auentinus L. V. Annall. p. 498, et Annalista Saxo ad an. 954 refert ipsius Ottonis I Regis querelas in Conuento Principum prolatas, quibus Luidolfum filium potissimum arguit Criminis, quo Vngaros in perniciem imperii sui et familiae ex Pannonia euocarat, qui tamen ad partes Imperatoris rediens, hac in pugna an. 955 occisus est. Rationibus itaque suis haut destituta est quorundam opinio: Arnolphi aut primi aut secundi Ducis coniugem ex Pannonia fuisse oriundam, Schiraeque baptizatam; Pannoniae enim in finibus Luitpoldus fuerat Marchio Windorum in Gurkfelda ad flumen Sauum an. 895 et 898; ad Vngaros etiam Arnolfus I Dux vna cum Coniuge suisque prolibus sese recepit, declinans Regis Conradi I exacerbata potentiam, qui Alemanniae Principes Erchangerum, et Pertholdum fratrem eius, Ducatum occupantes, capitali afficere Supplicio non dubitauit. Quid quod ipse Imperator Henricus Sanctus Gisellam, sororem suam, an. 1001 cum Stephano, Hungariae Rege, matrimonio copulauit.

ad Danubium supra urbem Neoburgam) ante Monasterii Schirensis primordia gestis, integro fere Seculo priores. (**). Ecce Tibi aequaeuos interpretes Codicum Althahensium, Weltenburgensium, Geisenfeldensium, Ebersbergensium, Emmeramensium, Frisingensium, Tegernseensium, Rotensium, Seonensium, Benedicto — et Michäelburanorum, atque inprimis Tabularum Parthenonis Bergensis, a Willetruda, Pertholdi I, Boioariae Ducis, vidua, an. 976 fundatae, itidem a me forte repertarum, praesentissima rerum Schirensium Scriptoribus auxilia, oculatissimis in antiquitatibus viris, Auentino, Buato, Oeselio, Lorio, ipsisque Hermann

(**) Willingae interiorem sub alpihus Hazigae Cellam ann. 1077 Pietati, Manibusque Ottonis II Schirensis Comititis sacrauit Ellenhardus Epus Polensis, frater germanus Sigehardi, Patriarchae Aquileiensis, ambo filii Matererae Hazigae Schirensis; quae cognatio fecit, ut filius Hazigae, Comes Ekehardus Schirensis una cum Rapotone aliisque propinquis restaurando Monasterio Michäelburano an. 1072, annoque 1077 foundationi Hazigae Schirensis vicissim operam darent. Magni momenti sunt foundationis Litterae Michäelburanae; Comititis enim Vdalrici Dunitis de Passoune patrueis eius Rapotonis Comititis Palatini, an. 1099 Chelchemii vita functi, Genealogiam et Originem ex domo Schirensi continere mihi videntur, nec non de Ottonis II Schirensis Comititis anno obitus sub an. 1072 certiores nos reddunt. Fortasse etiam inde Origines Arnoldi I Comititis de Wels et Lambach comites Voheburgenses sibi vindicare possent; sed longe aliis rationibus, quam quas avert Bruschius in Hundii Metrop. Salisb. in Berengero Epo Passaviensi.

manno Scholliner, Io. Mederer, Romanoque Zirngibl ignota. Quibus Notitiis decennas Annalium nostrorum tenebras, quibus veteris Boioariae Imago, memoria praefer-
tim Schirenſium Principum, imperantibus ſeculo X tribus Ottonibus, tribusque Sec. XI Henricis inuoluta eſt, ex iſtis Imperatorum praeceptis, Babonidumque, eiſdem Canoniae S. Petri Aduocatorum, Condonationibus, teſtimoniis, focis et aris, ſepulcrisque illuſtrari poſſe, exiſtimo. (e)

Praeterea Comitum Palatinorum Schirenſium, Seonenſium, Voheburgenſium, ac
Rot-

-
- e) Obſervationes meas diplomaticas ad Auentini Normam direxi, ſua in Praefatione Libri VII Annall. Boic. p. 651, nos pro ſincera ſua fide hiſce verbis monentis: „Poſteris ſuum Laborem reliqui. Proinde ſiquis plura addere velit, per me quidem licebit, modo mea veſtigia ſecutus, publicam inſtrumentorum autoritatem fabulis Chronicariorum praeferat. Equidem mihi non tantum ſumo, vt in Hiſtoria ſatis feciſſe me putem vel breuitate vel luce vel ſuauiſſe vel Splendore etiam ſublimitate narrandi: Plura adhuc diplomata ciues, Monachi, equites, patresque retinent, quae ego euoluere ſu-perſedi. Si quiſpiam, noſtra veſtigia inſecutus, vnuerſa monumenta, tabulas, atque inſtrumenta ciuium, nobilium, Aulae, Sacerdotum, Monachorum curioſus perſcrutatus fuerit, et reliquas Boiorum regiones Noriſcos, Noricos, Iuuauenſes, Auſtriacos, Tirollicos, Charionas, ſicuti ego Vindelicorum, portionemque Noricorum, Oe-no continuam, perluſtrauerit adcuratius, non dubitamus, quin et ipſe operae precium facturus ſit, et Reipublicae rem vtilem, Principibus obſequium gratiſſimum praefit-turus.“

Rotensium Vicissitudini sub iisdem Imperatoribus Lucem subministrat Codex noster S. Petri Monasteriensis, qui non modo Annalium Monasterii Petrihusani Seculo XI Scriptoris, sed etiam Auentini, Lazique fidem confirmat; quorum primus (f) Chunonem, Comitem Palatinum, filium Popponis, Popponisque nepotem, Principum regia in aula clarissimorum, ex Comitum Voheburgenfium familia prognatum refert, cuius filius Chuno junior contra intrusum Regem Hermannum a partibus Regis Henrici IV an. 1081 III Idus Augusti ad Hohenstein iuxta Danubium acrius in acie dimicans, cecidit. Auentinus autem eidem Chunoni, Chunonis iunioris Patri, comiti Palatino, Monasterii Rotensis ad Oenum in Arnolfi Comitatus Comitatu foundationem ex Litteris Rotensibus, suo tempore nondum corruptis, ad an. 1081 assignat. (g) Eundem Chunonem, Comitem Palatinum, Monasterii Rotae autorem producant tabulae Canoniae S. Petri Mon-

f) Annall. Monasterii Petrihusani ad Lacum Bodamicum Tom. I P. II §§ 31. 36 ab Uffermanno typis San. Blasianis an. 1790 edit. Confer Auentini Annall. Boic. L. V p. 552 edit. Ingolst.

g) Auentin's B. Chronik Frankf. Auf. vom J. 1622 V. Buch 709 Bl.

Monasteriensis, simulque produnt Chunonis iunioris viduae Elisabethae Lotharingicae alteras nuptias cum Rapotone Comite, in agro Cheleheimenli rerum potente, quem a Chunonis Comitis Palatini Senioris obitu sub an. 1086 famosissimum illum Palatinum Comitem successisse, et Patruelem Vdalrici Diuitis, Comitis de Passouue, Vtae mariti, fuisse contendo. Rationes meas exhibebit Tabula genealogica.

Wolfgangus denique Lazius Origines Dominorum de Rifinesburg, (*) Gundelfingen, Lauingen, Fainingen, et Marchiones de Giengen ad amnem Brenzam in Alemania, vbi Dietpoldus, Marchio de Giengen an. 1078, ac uterque Comes Rapoto, Summi Principes, quorum alter an. 1080 Regis Henrici IV Bellidux, alter Comes Palatinus an. 1092 rerum potentes extitere, ex Comitum Voheburgensium, Schirensium ac Chele-

(*) Rifinesburg in pago Burggouue; pagus Burggouue et Ducatus Curiensis iam ex Caroli M. Imp. testamento an. 806 veteri Boioariae vna cum Villis Ingoldestat, et Lutrahahoue additi fuerant. Welferus in Huardi Metr. Salisb p. 345 edit. Monacens. Lori ad an. 806. Nec tempore Arnolfi, filii eius Ludouici Impp. Sueuia in ducatum erat redacta, sed fisco regio peculiariter parebat.

leheimensium sanguine, atque a Pertholdo, Arnolphi II, Comitis Palatini filio, quidquod a Luitpoldo ac Ernesto, summis Boioariae Principibus, non absque ratione teste et tabula ortos deducit; (***) dotarunt enim Marchiones Voheburgenses paulo post eodem in agro alemanico praediis fundatum a se Coenobium Reichenbacense propter Reginam suum. (h)

Spes superest, fore, ut ope Monumentorum Alemanniae, Rhaetiae Curienfis ac Franciae orientalis et Rhenanae, aliarumque nos hactenus latentium tabularum, praesertim in Welforum Principatu Altorf, Ravensburg et Weingarten, illius etiam Eberhardi Palatini Comitis, ex Monasterii Mellicensis Chronico ad an. 939 noti, atque Eberhardo, fratri Regis Conradi I Coaeui, (i) et Bernonis, Comitis Palatini, in Regis Ot-

-
- h) Eberhardus in Libro de casibus Monast. S. Galli.
 i) Hieron. Pez Tom. I rer. austr. p. 218: Henricus, frater Ottonis, ab Eberhardo, comite Palatino, comprehensus est. Confer Lambertum Aschafnaburg. ad an. 937; continuatorem Resinonis ad an. 938; Chronicon Germaniae: Eberhardus, frater Hermanni Palatinus incipit rursus seditionem adversus Imperatorem (Ottonem I); Lotharingiae Ducem (Gisalbertum Imperatoris Sororium) seditionis socium accipit, cuius opera usus est apud Henricum Saxoniae Ducem, fratrem Ottonis; semper enim similitudines erant inter fratres; nam Henricus persuasus erat, sibi omne ius deberi Imperii, qui natus

Ottonis I privilegio, curiensi Episcopo Constantiae an. 972 dato, obuii, (k) incertas origines eruamus.

Quis Monumentorum boicorum sedulus
Scrutator Pertholdum comitem de Altenburg
et Babenberg, Ottonis Regis consobrinum,
ac Monasterii Tegginensis in inferioris Rhae-
tiae pago proxime Horburg, Oetingen,
Nordlingen et Wemdingen prope pagum
Sualaueldam sub an. 958 autorem, (l) quis
ad-

erat patre (Henrico I Aucupe) iam Imperatore adpella-
to, cum Otto M. natus sit illi, antequam Regnum adeptus
sit. Hi ergo tres coniuncti ad ripam Rheni alteram
quaedam capiunt, et exultant ceu Victores. Episcopus
Moguntinus suadet Imperatori, ut castellum Brisacum
ad Rheni ripam, in Germania situm, expugnet, quod
erat tum Comitum Palatinorum, eratque sub potestate
Eberhardi "Conferas, velim, quae de Comite Palatino
Chanoine in opusculo hoc meo ad an. 1081 Cap. VI §
II producam, et Chronicon Joannis Steindeli ap. Oefel.
T. I pag. 46. Arnoldi Ducis filium nuncupat.

- k) Bernonem, Bernoldum, Wernherum, Werinharium,
Wezilonem, Berenhartum, et Bennonem sine discrimi-
ne eandem hoc aevo significare personam varios apud
populos exemplis, in diplomatis ac Chronicis obuiis,
monstrare possem. Eandem variationem synonymam
subit nomen Pertholdi, pro quo tam Perichterus, Per-
nolfus, Pertolfus, Perachtoldus, Peraltoldus, quam di-
minutivae Poppe, Pappo, Pabo, et Pano scriptum le-
gitur; vnde prisca Nomenclatura Puopinhou, Poopin-
tal, Poapincella, Papertingen, nunc Pfaffenhouen &c.
Werinherus AEpus Magdeburgensis modo Werinharus,
modo Wecilo audit.

- l) Monumenta Monasterii Deckingen ad Wernizam fluvium,
quod an. 1007 erat in Comitatu Sigehardi Comitis, haud
dubie illius Sigehardi filius, cuius patrem Auentinus pa-
trum Comitis Babonis Abensbergensis in Tabulam ge-

aduocatum Werinharium an. 980 in donatione geisenhusana ab Henrico Episcopo augustano, filio, Adelhaidis, Arnolphi II Comitis Palatini Sororis, et conjugis Burgharti comitis de Geisenhausen res gestas, perno-
scere non laboret? dum etiam Episcopi, more Maiorum, suos suis in Condonationibus cognatos et agnatos primos adhibere testes et aduocatos solebant. (m)

Enumerant insuper, quos edimus, Codices vna cum Ciuitate Vogaburga, comitibusque Voheburgenfibus, antea ignotis, quam plurimas Voheburgenfium, Schiren-
fium, Cheleheimensium et Abensbergenfium Comitum Villas, arces, et Ministeriales ad Danubium, Ilnam, Abensam, Wolmutes-
aham, Glanam, Param, Scamaham, Almo-
nam, ad Labaras, Nabam, quae antiquioris Geographiae ac Genealogiae notitiam in pagis Chelesgouue, Westermannomarcha, Sualauelda, Solzgouue, ac Noregouue

nealogicam XIX ad an. 995 retulit; vnde Comites de Burgecke seu Burgheim, Horburg, Schawenburg, Lechesgemunde, et Kregelingen vicissim haeredes, et ad Rhenum etiam potentes descendunt.

m) De Comitatu Geisenhusano in pago Feldun seu Veldaro Marcho iuxta Landishuram collectas a me Tabulas tam ex Meichelbeckio, quam ex Archivio cathedralis Capituli Augustani in Adpendice producam.

ue, imprimis in Officio Hertrichesbrucke ad Pegnizam fluvium in Nortgouia maxime impeditam ita adiuuant, vt de Principatu Marchionis Orientalis Franciae Luitpoldi, qui post Adalberti, Babenbergensis Comitis, funestam ambitionem, ac turpem necem (n) a propinquo suo, Rege Ludouico Infante comitatum simul Babenbergensem administrandum obtinuisset, suosque ad filios Arnolfum, (*) ac Pertholdum, et denique ad Babonidas transtulisset, mihi videtur, aequaeuas proferre tabulas possimus.

Viderint itaque illi, qui Henrici II Imperatoris in Babonidas, Marchionis Luitpoldi propagines, beneuolentiam, Liberalitatemque absque teste et tabula adeo magnifice praedicant, quomodo opinioni suae verisimilitudinem coaeuis ex documentis eruant.

Ta-

- n) Iniuriam ab Adelberto nostro etiam Luitpoldo inlatam fuisse, innuit ad an. 900 Hermannus Contractus his verbis: Pugna inter Conradum, et Adelbertum committitur, in qua Conradus occiditur; dein Adelbertus perfidia Hattonis AEpi, et cuiusdam Luitpoldi deceptus, iubente Ludouico decollatur. Confer Diploma Ludouici IV Regis dat. XVI Kal. Martii an. 903. Actum Foralhheim curte regia. Neue B. hft. Abb. II Band 62 Bl.
- *) Luitprandus L. II Cap. 7: Arnoldus Dux cum vxore et Liberis ex Vngaria rediens, honorifice a Bolariis, et Orientalibus Francis recipitur, neque solum suscipitur, sed, vt Rex fiat, ab eis vehementer exposcitur, ad an. 919.

Tantum enim abest, vt ego festiuium illud, atque omni tum Boioariae ac Germaniae iucundissimum summae regiae humanitatis, et Clementiae in neglectos XXX Babonis filios Spectaculum ab Henrico II Imperatore datum fuisse, concedam, vt potius Imperatori Henrico III, Regis Conradi II filio, praeclarum hoc animi magnitudinis Specimen sub an. 1040 nostro cum Arenbeckio adscribendum putem; sub hoc enim Imperatore, eiusque filio Henrico IV Babonis progenies ex obliuione sese emerfit; (**) Hartwicus nempe Comes de Bogen suis cum filiis Friderico aduocato Episcopatus Ratisponensis, et Ascuino; Eberhardus I de Razenhoven vna cum fratre Altmano I de Sigenburg; Wolframus I Comes de Abinberg, pater Conradi I AEpi Salisburgensis, et Wolframi II et Ottonis, Ecclesiae Babenbergensis aduocati; Hermannus, Comes de Hauenesberg, Monasterii Banzensis in orientali Francia an. 1071 auctor;

(**) Babonem Comitem XXX filiorum patrem Comitibus Ratisponensibus Conradi II Regis an. 1029 interfuisse refert Aventinus in Chronica sua boica vernacule scripta. *Frankf. Ausgabe von J. 1566 p. CCCLXXXVII*; fortasse et idem Babo Comes inter Candidatos ducatus Boioariae recensendus est cum Emmerico, Stephani Regis Hungariae filio, et Ernesto II alemannico.

tor; Dietmarus de Dornberge, Aribo comes.

Praetermitto hac in Praefatione vtriusque Codicis nostri illustrum Boioariae Principum, et Comitum coaeva Ottoni Regi, tribusque Henricis Imperatoribus nomina: Henricum Ducem, plures comites Arnolfos, Papones, Werinharios, Pernhardos, Geroldos, Grimoltos, aduocatos Aribonem, Hugonem, et Kestliupum, Suitkerum, Altmannum; Eccones seu Ekehardos, Sigehardos, Engilbertos, Rupertos, Vdalicalcos, Adalhartos, Helmbertos, Burghartos, Marquartos, Vdalricos, Etichos, Hartwicos, Adalberones, Piligrimos, Meginhardos, Herandos, Starchandos, duosque cum Ottone Rapotones, quorum alter Canoniae eiusdem aduocatus, alter Ciuitatis Voga-burgenfis, et Castelli Cheleheimenfis Dominus, annoque 1085 Elisabethae, Chunonis iunioris, comitis Palatini, viduae maritus audit, idem fortasse Rapoto an. 1092 Comes Palatinus, et Comitum Vdalrici diuitis de Passowe patruus, qui an. 1099 diebus Paschatis Ratisponae mortem obiere. (o)

Lon-

o) Congruit Annalista Saxo omnino cum Codice nostro S. Petri monasteriensis ad an. 1099 Num. LXXI, quo Eli-

Longe vero maioris moliminis erit, tot cognomines Sec. X et XI in Frisingensium, Emmeramensiumque Monumentis Babones, Werinbarios, et Pertholdos Schirenses ac Voheburgenses a coaeuis Pertholdis de Amartale, atque a Babonibus de Rietenburg, vrbis Ratisp. Praefectis sub an. 976 caute prudenterque secernere, singulosque suae generis origini restituere; tentabam equidem, sed, quo successu, iudicabunt interclusi mihi, negatique aliqui Codices, (p) quibus Babonis Maiores et Posteriores in Alemannia, in Rhaetia Curienti, in Carinthia, et in Orientali, et Rhenana Francia, duce Conradi Aëpi Biographo, intentiore studio, monumentorumque combinatione inuestigare potuisssem. Interim tamen has ego S. Petri monasteriensis Canonicae membranas una cum Parthenonis bergensis Diplomatario

rio

sabatha iterum vidua praedia in Cheleheim pro animae mariti Rapotonis Comititis remedio Canonicae nostrae obtulit.

- p) Desiderabam insuper botcos inter Codices Foundationis testes Monasterii inferioris Ratisponae, a Iuditha, Arnolphi Ducis filia sub Ottone I Imp. ad an. 970 fundati, dotatique Ecclesia Cheshingen in pago Chelesgoune; imprimis Parthenonis S. Pauli ibidem Ratisponae sub Ottone II Imp. an. 983 erectae, testimonio Cl. Romani Zirngibl, qui veram eiusdem foundationis Epocham, et inter testes Babonem Comitem coaeuis ex Notitiis, pro more suo, sapienter eruit. sua in Dissertatione vom Stift St. Paul in Regensburg, 1803 in 4.

rio, Concambiique Litteris Henrici II Imp. et Benedicti VIII P. M. de loco Antefina ad Oenum in Comitatu Arnolfi Comitis anno 8 ex autographa Charta exaratis, omnium primus in lucem profero, additis, quantum mihi Animarum Pastori, ac rusticolae diuturnas inter belli gallici calamitates, curtaque per Librorum Subsidia licuit, Observationibus meis.

Suscipe itaque, Academia Scientiarum Boica, neglectorum veterum Monumentorum refugium, et praesidium, has Schirensium, ac Voheburgensium Comitum reliquias, ultimasque Babonidum Tabulas, tot Seculorum iniuriis, tot Tabulariorum exitiis, ac nuperrime omnium rerum mearum incendio consumptarum, iacturae a me vitae meae periculo, ereptas, neque officiosi animi erga Te mei obsequium, operamque, Spicilegio huic de originibus Domus Boicae Seculis X ac XI, indefessa, aranearum, casses interruptos suos reficientium instar, industria, nauatam, dedignare.

Tabula chronologica et Conspectus

*Imperatorum, Ducumque veteris Boioariae,
et Carinthiae, Comitum Palatinorum et Prae-
feſſorum urbis Ratisponenſis, olim Regiae
Ducum, aliarumque rerum, ac perſonarum,
ſeculis X et XI magis memorabilium,
in uſum huius Commentarii.*

Sub Impp. Saxoniciſ.

*Henricus I Rex, vulgo Auceps dictus 919 † 936.
Uxor Mathildis.*

*Arnolfus I, Luitpoldi Marchionis Boioariae
orientalis filius, Erneſti Marchionis nepos, Dux
veteris Boioariae, Regionum nempe Auſtriae Ca-
rinthiae, Stiriae, Carniolae, Iſtriae, Tiroleos, ter-
rae Salisburgenſis, ac Norrgouiae, partiſque orien-
taliſ Franciae 911 † 937, ſepultus Ratisponae.
Summa rerum in Boioaria perturbatio, Principum-
que aemulatio ac diuerſa ſtudia ſub Rege Conrado
I Franco, eiſque fratre Eberhardo, Comite palatino
911 † 919. Aribi comes Marchio orientaliſ Boio-
ariae 908. Ratoldus, Sigehardi comitiſ Ebersber-
genſis, propinquus Luitpoldi Marchionis, filius, Prae-
ſes Carinthiae † 919. Pertholdus I, Arnolſi I
rater, Dux Carinthiae 920 — 937. Rugerus,
Marchio orientaliſ Boioariae.*

*Otto I Rex 936 † 973. Coniuges eiſ Editha et Adel-
haidis. Prima ruina Arnolſi Ducis filiorum.*

*Eberhardus Dux, Arnolſi I filius, ac frater
Arnolſi II et Hermannſi, Iudithaeque et Adelhaidis,
inconſulto Ottone I, Germaniae Rege, Boioariae du-*

catum 937 occupans, in Sueviam relegatur 938. Aequaeus est Eberhardo, Regis Conradi I fratri, comiti palatino ac Hermanno I duci, Alemanniae, Regis Ottonis I 936 Pincernae, filiis scilicet Conradi Senioris et Gebehardi Comitum Franconiae et fratrum; quorum Eberhardus 939, Hermannus 949 obierunt. Haec ideo dixerim, ne cum his confundat Lector Eberhardum ac Hermannum, Arnolfi I filios.

Pertholdus I, frater Arnolfi I Ducis, ducatu Boioariae potitur 938 † 948, sepultus in Monasterio Alaha inferiore. Vxor Willetrudis, Ottonis I Regis ex Sorore Gerbirga, Gisalberti Lotharingiae Ducis vidua neptis, fundatrix Parthenonis Bergensis 976, cuius Codicem diplomaticum reperi- tum dabo. Filius Henricus, Dux Carinthiae.

Henricus I Dux Boioariae, neglectis Arnolfi I Ducis filiis, a fratre Ottone I Rege 948 intrusus, † 955. Filius eius Henricus II, Rixofus dictus. Vxor Iuditha, Arnolfi I Ducis filia † 975. Filia Luitgarda, vxor Burgharti III Ducis Alemanniae 954 † 973 Ratho seu Ratoldus Comes de Dieffen, Marchio orientalis Boioariae 950.

Arnolfus II Comes palatinus, autorque Domi- cili Castelli que Schirensis, haut procul a Castro Hochen- wart, cuius eiusdem posterii videntur fuisse haeredes, Dux Boioariae 951. (Codex Lunaelac.) Paternum Ducatum suo cum fratre Hermanno armis vindicatorus, acri-

acriterque ad Reginae vrbs moenia 954 dimicans, telis obrutus, occisus est. Pertholdus II eius filius post patris necem Boioariae Ducatui amicorum consilio auxilioque armatus inhiat; a partibus suis steterant Heroltus AEpus Iuuaniensis, Ratoldus Patriarcha Aquileiensis, Conradus Comes de Oeningen, exantoratus Dux Lotharingiae, Ottonis I Regis gener, Vngarorumque Principes; internecina autem Vngarorum clade ad Lycum torrentem 955 facta, Henricus I Boioariae Dux Heroltum AEpum, Pertholdi II agnatum, caecari, et Patriarcham Aquileiensem Ratoldum castrari 955 iussit. Pertholdus II vero rogatu Vdalrici augustani Episcopi, qui eundem ex sacro Baptismi fonte leuarat, a capitali supplicio liberatus exulauit, (Conradus Schirensis ad an. 955) in gratiam tamen longo temporis intervallo Ottonis II Imp. sub an. 973 receptus. (Diploma Ottonis II Imp. Monasterio Mettensi 976 datum) -- Pertholdus Comes de Altenburg et Babenberg consobrinus Ottonis I Regis fundat Monasterium Tegginen 958. Interea Arnolfus I Comes de Vogaburg, quem Arnolfi II Comitis Palatini Schirensis filium, fratremque Pertholdi II, exulantis, fuisse non absque grauissimis rationibus (vnam enim domum fecisse constat) existimo, sub an. 970 Nabae amnis Vorticibus submersus interiit. — Perno Comes palatinus in Churia Rhaetensi notus, 972. Sub idem tempus Origo Praefectorum vrbs Ratisponensis, vrbsque Magdaburgensis ex notitiis eruitur.

Purchardus Marchio orientalis Boioariae † 975. haud dubie Comes de Gisenhusen.

Sub

Sub Ottone II Imp. 973 † 983 et coniuge eius Theophana altera ruina Schirensis Familiae in Boioaria et Carinthia 976 facta est.

Henricus II rixosus, Dux Boioariae, Castellum, Comitatumque babenbergensem dono accepit ab Ottone II Imp. 973. Extat donationis Diploma in Archiuo babenbergensi. Eodem Henrico II 976 Regnum affectante, Pertholdus II, Arnolfi II filius Boioariae ducatum iterum ambit. Henrici II Ducis, Pertholdique II factionem vna cum externorum Principum auxiliis sustentabant Henricus Dux Carinthiae, Henricus Epus augustanus, Adelhaidis, Arnolfi I Ducis filiae, Burgharique Comitis Geisenbusani filius, atque Abrahamus frisingensis Epus. Explorata conspiratione, Ottoni Duci Sueuorum, filio Luitolfi, patrueli Imperatoris, Boioaria in fidem administranda committitur. Henricus Rixosus dux proscriptus fuga in Carinthiam euasit, cum Henrico Carinthiae Duce Bathaniam occupat, ibique se munit; obsessis vero expugnatisque vrribus Niuenburgo, quam Henricus Epus occuparat, Frisinga, et Batavia (Passowa) Henricum II Ducem, eiusque focios in exilium exegit. Bertholdum autem II, iterum (prout Ottoni II Imp. quidam videbatur) Perduellionis, Maiestatisque reum, atque a Wolfsgango Episcopo diris deuotum, eiusque filium Afcuinum, Carinthiae Praesidem, eorundem possessionibus in fiscum redactis, in Principum comitiis capitis an. 978 damnat Imperator. (Otto Epus frising. et diploma ex Cod. Sabionensi a me productum). Vxor Pertholdi II Chunegunda, filii eius Afcuinus et Pertholdus III seu Babo I pater Babonis

II Schirensis et Abensbergenfis Patris XXX filiorum, ac Mathildis coniugis Paponis, Praefecti vrbis Ratisponentis sub an. 983. (Cod. Emmeram.)

Otto Dux Alemanniae, filius Luitolfi, Ottonis II Imp. Patrnelis, Dux Boioariae 976 ÷ 982.

Otto, Conradi Comitis de Oeningen et Richlindae, Ottonis II Imp. Sororis filius, Dux Carinthiae 978 — 985, exautorato Henrico Duce Carinthiae.

Hartwicus Comes de Seon illustri Comitis Palatini ministerio auctus est 978. Luitpoldus, Pertholdi Marchionis Nordgauensis frater, ac infelicis Adalberti Comitis Babenbergensis felix nepos, durante hac Principum discordia Marchio Boioariae orientali (Osterriche) praeficitur. An. 976 erat Comes in pago Tuonagoune, in cuius Comitatu erat villa Wilschiliburg infra Straubingam ad Danubium proxime Pefching. Eiusmodi Potentia accessit etiam Vdalrico Comiti Ebersbergensi, in fide Regis permanenti in Boioaria superiore.

Episcoporum, Abbatumque bolcorum Dominum augetur, aduersariorum Ottonis II Imp. potestate vbique minuta 978.

Pappo vrbis Ratisp. Praefectus; vxor, vt diximus, Mathilda, Pertholdi II Comitis schirensis et Chunigundae filia; filius Rupertus. Eorum di-

Ditiones erant castra Rietenburg, Stephinnga, Calmunz, Regensauf etc. Bellum in Calabria 982 Principibus boicis exitiale.

Otto III Imp. 983 † 1002.

Henricus Dux Carinthiae, vita functo Ottone II Imp. acquirit ducatum Boioariae 983; restituto 985 Henrico II Rixoso rediit ad ducatum Carinthiae, † 989 sepultus Altahae ad Patrem Pertholdum I. Vxor Hildegardis, filii Henricus et Egilbertus Episcopus frisingensis, et Henrici II Imp. Cancellarius.

Henricus II Rixosus Dux Boioariae restitutus 985 † 995. Vxor Gisala. — Aribio Comes palatinus fundat Monasterium Seonense 999. Pertholdus III seu Babo I, Pertholdi II schirensis ac Chunigundae filius, frater Mathildae, cuius maritus Pabo vrbis ratisponensis Praefectus, frater quoque Sigehardi, teste Auentino, aduocatus principalis frisingensis vna cum Vdalscalco comite passim sub Abrahamo Epo in libro Tradd. obuins, ipsissimus pater Babonis II schirensis et abensbergenfis, qui vna cum suis XXX filiis, imperante Henrico III, ex obliuione emerfit, remque Comitum schirensium restituit. Vxor Babonis I Liutpirga. (Codex sabionensis) Arnolfus II Comes vogaburgensis, Arnolfi I Comititis de Vogaburg filius, teste Arnoldo emmeramensi praeposito, et codice S. Petri monasteriensis. Vxor Adelhaidis, filia Pertholdi Marchionis de Amartala proxime urbem Ambergam, et Eilae de Walbicke, ac Henrici Marchionis de Suinuorde soror.

Sub

Sub eodem Arnolfo II comite vogaburgensi scribi inceptus est liber Traditionum Canoniae S. Petri monasteriensis, a me repertus. Poppo I Comes, Arnolfi II Comitis vogaburgensis frater, factor Comitum palatinorum de vogaburg. Poppo I Ministerio Comitis palatini functus est 1027 in Comitibus Regis Conradi II Ratisponae, in quibus. Lite mota, regia Abbatia mosaburgensis Egiberto Epo frisingensi, praesente fratre Popponis Arnolfo Comite, adjudicata est. Popponis I filius Poppo II Comes de Rota, 1040 in codicibus ebersbergensibus et geisenfeldensibus iterum, iterumque obitus. Popponis II filius Chuno I 1060 Comes palatinus restaurator 1073 Monasterii Rotensis ad Oenum tum in Comitatu Arnolfi Comitis, Chunonis I filius Chuno iunior in acie ad Hochstadium 1081 occisus.

Henricus, Henrici I et Gifalae filius Dux Boioariae 995 — 1002, quo anno Henricus II Imperator est salutatus † 1024.

Henricus, Pertholdi Marchionis de Amartala et Eilae filius, Boioariae ducatum ambit 1002, ad legem Baiuvariorum, et in ordinem armis a Rege 1004 redactus, rogatu Gotescalci Epi frisingensis in Regis gratiam rediit. Vxor Gerberga filia Hermanni II Ducis Alemanniae, filius Otto Marchio de Suinorde.

Caedes Henrici, fratris Egilberti Epi frisingensis, qui Henrico II Regi, coronataeque Reginae Chu-

nigundae in nuptiis Paderbornae 1002, quemadmodum Pater eius Henricus Dux Carinthiae Ottoni III Imperatori, a mensa erat. Inde Ministerium Archidiaconi, Pincernaeque etc. successu temporis apud Imperatores, Regesque increbuit, quod Episcopi etiam fec. XI iam in usu habebant. (Adelboldus coaeuus Scriptor, alique) Otto Comes palatinus in Churia Rhaetensi 1002 — 1018 celebris.

Henricus V Mosellanus, frater Chunigundae Imp. ducatum Boicariae 1004 accepit, depos. 1008, restit. 1017 † 1026.

Comitatus babenbergensis cum Episcopatu mutatur ab Henrico II Rege 1007, inuitis Regis fratre Brunnone, posthac augustano Epo, Megingozo, Regis propinquo, eichstetensi, ac Henrico wirceburgensi Episcopis. Episcopatus Babenbergensis insignes etiam in Carinthia ditiones a Rege accepit ab Arnolfo I Duce possessas, atque ab Ottonibus Impp. alienatas.

Conradus I Dux Carinthiae, Ottonis filius, Conradi Comitis de Oeningen nepos 1005 † 1012. Adalbero, Marquardi I filius Dux Carinthiae succedit 1012, hoc 1035 deposito, successit Conradus II, Conradi I filius.

Hartwicus II Comes palatinus de Seon 1025 in Concambio Chunigundae Imperatricis cum Egilberto friising. Epo † 1026, filiis eius Aribone ac Po-

Pothone nondum adultis. Comitis palatini vices
1027 subplet Poppo Comes Vogaburgensia, haeres
villae Herigolteshufanae etc.

Sub Imp. Franconicis.

Conradus II Rex, Imperator coronatur 1027
† 1039.

Vxor Gifella, Hermannii Ducis Alemanniae
filia, et Ernesti I ibidem Ducis vidua, † 1043.

Ducatum Boioariae eo tempore ambiebant:

Emericus, Stephani Hungariae Regis et Gifellae, Henrici II Rixosi filiae filius, ac Henrici II Imp. Sororius. 1027.

Ernestus II, Ernesti I Alemanniae Ducis filius, ac Luipoldi Marchionis orientalis Boioariae nepos, an. 1029 a Conrado II Imp. vitrico suo Dux Boiorum destinatur; rebellis vero ducatum et vitam amisit. Cod. dipl. Eichstet. ap. Falkenstein p. 25.

Chuno II Dux Carinthiae Conradi II Imp. patruelis, † 1039. Auent.

Welfus Praeses, cuius vxor Irmentruda, Soror S. Chunigundis Imper. Brunno Epus augustanus 1025 Comitatum babenbergensem restituere,
at-

atque Henrico Nigro, Conradi II Imp. filio adferre nititur.

Henricus VI Niger, Conradi II Imp. filius ab an. 1029 — 1040; educatus est 1029 in Egilberti Epi Frising. Laribus. Diploma ap. Meichelbeck. Adalbero Comes Ebersbergensis, Vdalrici sapientis iurisque periti filius, administrat Boioariae ducatum 1034. Ibidem T. I P. I p. 230.

Henricus III Niger Imp. 1039 † 1056.
vxores Chunilda † 1038. Agnes nupta 1043.

Obserues velim heic adtente necum Lector sub annum 1040, imperante Henrico III genuinam Babonis II, Schirensis, et Abensbergensis Comititis, Parthenonis Geisenfeldensis, 1037 fundati, aduocati, Patrisque XXX filiorum Epocham, quo tempore filios eidem Imperatori produxit, simulque cladem Boiorum 1040 in Bello boiohemico, sub ducibus Werinhario, atque Ottone Marchione de Suinuorde, Ottonem Comitem in pago Chelesgouue 1040 aut Babonis fratrem aut patruelem, neque ius haereditarium ad ducatum Boioariae eidem Baboni, Schirensium Principi abnegabis, si post ea tempora in vita superstes fuisset.

Henricus VII, Nepos Henrici V Mosellani, Dux Boioariae an. 1040 † 1047, patruelis Ottonis II Ducis Alemanniae filii Hezelini 1045 † 1047 Auent. Annall. L. V p. 531. 529.

Aribo Comes palatinus, Hartwici Comitis Palatini filius 1041. (Diploma Henrici III Regis apud Mäschelb. T. I P. I p. 238), quem hoc in Ministerio ad an. 1060 secutus est filius Popponis Chuno Comes palatinus de Voheburg, haeres villae Herigolteshusanae etc.

Chuno I, Ludolfi Comitis et Mathildis de Zutphen oriundae filius, nepos Ehrenfridi Comitis palatini, ac Mathildis, quae Soror erat Ottonis III Imp., frater Henrici Comitis palatini Lotharingiae Dux Boioariae 1049 — 1053 depos., exul in Carinthiam et Hungariam migrat, † 1057. Vxor Iuditha, filia Ottonis Marchionis de Suinuerde. Bellum Hungaricum 1050 decernitur in Comitibus imperii Norimbergae, quibus interfuere Chuno Dux Boioariae, Welfus Dux Carinthiae, Fridericus Comes de Dieffen, Otto Comes Schirensis, Auent. L. V. p. 534.

Rebellio Optimatum Boioariae 1053. praesertim Chunonis Ducis, Welfi Ducis Carinthiae, Arribonis Comitis Palatini, fratrisque eius Pothonis fortis, Adelramique Comitis, quem Arnoldi vogaburgensis, Monachique emmeramentis Sororium existimo, quibus recentiores nostri Scriptores sine teste et tabula Ottonem etiam Schirentium Comitem adnumerant. Inprimis tamen hanc in rem discussionem meretur Diploma Henrici III Imp. apud Mäschelb. T. I P. I p. 251, in quo Ottonis cuiusdam Marchionis, incesti rei, praedia Leian inter montana hant procul a Sabona in episcopatu Brixinensi in Comitatu Poponis, et in Boioaria in Ufkirchen in Co-

Comitatu Friderici, (ni fallor, de Dieffen) et in Ebarhusen (alibi Eparaneshusen ad Abensam amnem) in Comitatu Burchardi (Comitis mosaburgensis) Ecclesiae frisingensi data in fiscum regium an. 1055 sunt resumpta. Confer ap. Meichelb. P. II p. 485 traditionem Ottonis Comitis Num. MCLIII sub an. 1006, et Num. MCLXX p. 490; nec operae pretium perdes; villae enim Eparaneshusen, et Geroltesbach, et Leian etc. produnt Ottonem schirensem Comitem, Ottonis II, Hazigae schirensis mariti, patrem, atque Babonis II abensbergensis patrum aut fratrem.

Eiusdem etiam Ottonis Marchionis mentio fit in Codd. weihenstephanensi et ebersberg. Duos etiam Ottones Praesides de Diezzen dicti reperi alterum ad an. 1026, ad an. 1060 alterum, hunc in M. B. Vol VI. illum ap. Hieronym Pezium in rer. austr. Script. Multa egi hisce de Ottonibus per Litteras cum amico p. m. Herm. Scholliner; dissertationem merentur.

Agnes Imperatrix ducatum Boioariae administrat 1057 — 1061, filiis Henrico et Conrado nondum adultis. Henricus Comes palatinus Lotharingiae † 1061. Fortasse filia eius Elisabetha coniux Chunonis iunioris Comitis palatini de Voheburg.

Henricus IV Rex 1056 sub Tutoribus, Coniuges eius Bertha. Adelhaidis.

Optimum Boioariae Potestas singulis annis
sub eo crescit.

Chuno I Comes palatinus de Voheburg 1064
vxor Vta aut dieffensis aut seonensis. Filius Chu-
no iunior, filia Irmengarda.

Otto Comes schirensis, Archiaduocatus frif-
ting. 1060. Vxor Haziga filii EKKehardus II,
Bernhardus, Otto. 1072.

Henricus urbis Ratisp. Praefectus Ruperti filius
1060, pater Wolframi I comitis de Abinberg, filii
Babonis, Patris XXX filiorum, et auunculus Con-
radi I Aepi salisburg.

Otto Marchio de Suinorde, Dux Alemanniae
1047 † 1057; filiae eius Beatrix et Bertha augent
Dominium Vogaburgensium, Abinbergenſiumque
Comitum in Nortgouia, orientaliſque Francia connu-
biis.

Otto, Comes de Nordheim, Dux Boioariae
praeficitur 1061 depol. 1070. Discordiae Bellae
Regis Hungariae cum fratre Andrea 1060. † 1063
Hartwicus I Comes de Bogen eiusdem Bellae Re-
gis filium Bertham, Berthae sororem Sophiam Mag-
nus, Dux Saxoniae duxerunt in matrimonium; ille
progeniuit filios Fridericum I et Ascanum, hic vero
Richardam, EKKehardi Comitis schirensis coniugem.

Hermannus Marchio nortgauienſis, Franciae
que orientalis, vxor Bertha filia Ottonis Marchio-
nis de Suinorde fundarunt Monasterium Banz 1071.
Rudolfus comes de Rheinfelden Dux Alemanniae
1057 vxor . . . Soror Henrici IV Regis.

Conradus III Dux Carinthiae Comes de Züt-
phen † 1057. Repudiato Pertholdo Comite de
Züringen ſuccedit Marquardus II Dux Carinthiae filius
Adalberonis, olim Ducis Carinthiae, † c. 1076.
ſuccedit filius eius Luitolfus an. 1078 deſiſtus,
† 1095. Auent.

Welfus Dux Boioariae praeficitur 1070. Mo-
naſterium Michaelburanum fundatur 1072. Hilde-
brandus, Gregorius VII dictus, IX Cal. Maii 1073,
inconfulto Rege Henrico IV, eligitur ſummus
Pontifex; petulantes Regis mores corripiens, ſum-
mam ſibi in Imperatores Regesque poteſtatem ar-
rogat, cui rei fauet bellum ſaxonicum, Principum-
que diſcordia. In prima pugna ad Unſtrutum am-
nem prope Hohenburgum et Langenſalzam v Id.
Iun. 1075 de Boioariis occiſi ſunt Erneſtus Mar-
chio orientalis Boioariae vna cum Dietpoldo Mar-
chione de Giengen et Vogaburg, ac Henrico Co-
mite de Lechesgemünde. Rex Henricus IV ab Hil-
debrando S. P., deſiſto omni cultu regio, contu-
melioſe per triduum ante Caſtelli Canulii portam
Ludibrio terrarum orbis 1076 reus, imperiique in-
dignus, exponitur poenitens, quae res exacerbauit
animum, alias vehementiſſimum, Regis.

Saxones Henrico Rudolphum Alemanniae Ducem imponunt Regem 1077; Hildebrandus eidem Imperii Coronam mittit, hoc Lemmate inscriptum: Petra dedit Petro, Petrus Diadema Rodolfo. Gebhardus salisburgensis AEpus, Altmannus passauensis, Adalbero wirceburgensis, Meginwardus frisingensis, Epi fauent Regi Rudolfo; Henrico vero IV Otto ratisponensis Epus, Henrici Burggrauii frater, Sigefridus II augustanus, Rupertus babenbergensis, Epus brixinensis, et Norbertus curiensis Comes de Hohenwart, Hartwicus, AEpus Magdeburgensis, Comes de Ortenburg, Henricus Epus passauensis, Marquardi Ducis Carinthiae filius.

Welfus Dux Boioariae 1077 deficit a Rege Henrico, deposito Welfo Boioaria per Optimates boicos, Regis Henrici fideles amicos ab anno 1077 — 1096 administratur, qui erant isti:

Sigehardus Patriarcha Aquileiensis et frater eius *Ellenhardus* Epus Polensis in Istria Comites de Plaien, schirensium Comitum propinqui.

Luipoldus Marchio in pago Osterriche, filius *Ernesti*, *Fridericus* et *Ascuinus* Comites de Bogen in pago Chamriche, ac in regione Boioariae danubiana vsque ad Passowam, *Burghartus* et *Bertholdus* fratres Comites Mosaburgenses in regione salisburgensi, *Arnoldus* Comes de Dieffen et *Albertus* de Iringesburg Boioariam superiorem ac Tirolim in potestate habebant. *Luitolfus*, defuncto patre *Marquardo*, Carinthiae Dux cum fratribus *Henrico* Vdal-

Vdalrico et Hermannō Carinthiam, Carniolam et Istriam, Ottokarus Stiriam, Chuno Comes palatinus pagum Brisconiam in Alemannia, Dietboldus Marchio de Vogaburg et Chambe, Gebehardus Comes de Sulzbach, Wolframus II et Otto Comites de Abinberg, fratres Conradi I AEpi Salisburg. Nortgouiam, orientalemque Franciam, Rapoto Comes palatinus (post mortem Chunonis Comit̃is palatini † 1086) Castellorum a Boiohemiae finibus in Italiam vsque potentissimus, gratia apud Regem Henricum IV omnes Principes supereminebat. Inde successu temporis Boioariae Principum, Marchionis, praesertim Dietboldi vogaburgensis, Luipoldi Marchionis orientalis Boioariae, Comitumque formbacenium de Wels Lambach et Pitten etc. aemulatio, simultas, et ruina denique Henrici IV Imp., qui post caedem Gebehardi Comit̃is de Burghusen in Comitib. Ratisp. 1104 factam, atque ab Imperatore non ineditam, ab amicis suis desertus, et a proprio filio suo Henrico V Principe exautoratus est.

Federicus Comes de Büren et Hohenstanfen, expulso Pertholdo de Zaeringen, genero Rudolphi Regis, fit Dux Alemanniae 1078; vxor Agnes filia Regis Henrici IV. In II pugna ad fluuium Strowe VII Id. Aug. 1078 inter Saxones occisus est Wezilo I AEpus Magdeburgensis, cui successit Wezilo II. Magnus, Dux Saxoniae, Ekehardi Comit̃is schitenfis socer, captus est.

Henricus Rex a Walthero, Monasterii Althaeae inferioris Abbate mutuis 1079 ad Belli saxonicum

subsidia pecuniis acceptis, eidem praedium Peringen proxime Ellingen in pago Brisingoune in Comitatu Chunonis palatini Comitis oppignorat.

In 3tia pugna ad Fladenheim in Thuringia VI Idus Febr. 1080 Rudolfus Rex in fugam coniectus, Gregorii VII vaticinio animatus, iterum in praelio fortunae aleam iactat; in 4ta vero pugna iuxta Ellestram amnem et Wolkeshemium in Misnia IV Idus Octobris 1080 superatus, amputata dextra, qua fidem Caesari dederat, interiit, ac Merseburgii sepultus est. A partibus Henrici fortissimus, idemque Regi amicissimus Commilito Rapoto, Boioariae Comes, pater, ni fallor, Rapotonis Comitis Palatini, ac patruus Vdalrici diuitis, Comitis de Pasfowe, occisus est.

Hildebrandus P. M. VII Cal. Iul. 1080 Brinxiae in Synodo XXX Episcoporum, nec non Optimatum exercitus, et Italiae et Germaniae, iussu Regis Henrici congregata, deponitur. Henricus iterum ab Hildebrando diris deuouetur.

Electo ab Aduersariis Henrici IV. Romam expugnantis, Hermannno Rege, IV Id. Aug. 1081 fit pugna ad Hochstadium danubianum, in qua cecidit Chuno, Chunonis Comitis palatini de Voheburg filius, in Monasterio Rota ad Oenum sepultus.

Altmannus Epus passauienfis, et Leopoldus Marchio orientalis Boioariae coniurant aduersus Henricum 1081.

Wic-

Wicpertus Rauennate AEpus P. M. 1084 creatus, ac Clemens III dictus festo Pascae Henricum IV Imperatorem Romae coronat.

Gregorius VII Salernae † 1085.

Wirceburgum a Saxonibus, Alemannisque obfidetur, pugna iuxta Bleichfeldam commissa Imperator digreditur absque victoria 1086. Adalbero Epus Comes de Wels et Lambach aduersarius Henrici Imp. accerrimus introducit, sed paulo post iterum expellitur, restituto Meginhardo ibidem Epo. Idem reliquis Episcopis, Imperatoris aduersariis, accidit, Gebehardo AEpo Iuuaniensi, Altmanno Passauiensi, Meginhardo frisingensi, Wigoldo augustano, a Welfone pro Sigefrido Comite de Dornberg intruso. Otto Epus Ratisp. Henrici urbis Ratispon. Praefecti frater, † 1089. Gebehardus IV adolescens succedit; sub eo Canonica S. Petri monasteriensis 1092 consecratur.

Welfus Dux Boioariae in gratiam redit Imperatoris Henrici 1096.

Henricus Imp. Ratisponae moratus, Iudaeis, a Christianis expilatis, perbenignus 1097; Henricum V Aquisgrani Regem facit, reprobo maiore filio Conrado, quem prius coronauit 1099. Pestis Ratisponae grassatur 1099.

Wic-

Wibbertus Papa † 1100. *Conradus* Imperatoris filius veneno obiit 1101.

Aribo Comes palatinus olim in Boioaria † 1102.

Gebehardus IV Epus Ratisp. Pechlarii occisus est 1103.

Comitia Ratisponae ab Imper. Henrico IV habita 1104. Caedes Sigehardi Comititis de Burghusen; Dietpoldus Marchio de Vogaburg et Chambe, nepos eius rebellionem inter Optimates Boioariae ac Germaniae aduersus Imperatorem excitat, praesertim cum Berngero Comite de Sulzbach, et Ottone Comite de Castel, materna stirpe cognato; quorum consilio et auxilio Henricus V filius Imperatoris patrem exautorauit, foederatis sibi noricis Principibus. atque ab Alemannis, et orientali Francia non nullis Nobilibus ad Saxones conuertitur.

Fridericus Dux Suenorum aedificat Monasterium Lorch in Dioecesi augustana 1107.

Peritholdus Comes de Mosaburga, AEpus salisburg. † 1106. *Conradus* I, Babonis Comititis de Abensberg Nepos, succedit. Consecrat translatum ab al-pibus ab Hazaga scirensi, eiusque filiis, ac Peritholdo Comite de Burgecke ad Vsenhouen iuxta Giamam amnem Monasterium; cuius Monachi 1120 ad fundatum Monasterium schirense commigrant.

Summa Operis.

Liber Traditionum Canoniae S. Petri Monasteriensis.

Observationes de principibus Boioariae viris, hoc in Codice contentis.

Prolegomena. Facies, aetas, argumentumque; huius Codicis, Martyrologium et Necrologium. Codex numerat LXXXVI Notitias. Aetas ab Ottone Rege ad Henricum V Imper. usque; Conradum, sehirensis Chronici Sec. XIII autorem latuerunt hae membranae.

Caput I.

De Situ Canoniae S. Petri monasteriensis, eiusdemque Fundatoribus, et Reparatoribus.

§ I.

A Tassilone Duce dotatam vetustas tradit; Anno, ibidem Abbas, interfuit an. 799 Synodo reishacensi.

§ II.

De situ Monasterii S. Petri ad Weridam an. 772.

§ III.

De Situ Monasterii S. Pauli ad amnem Ilmam, a Sigefrido Abbate an. 820 S. Emmeramo Ratisponae traditi.

§ IV.

Notitia de Monasterio Altenburg an. 817.

§ V.

§ V.

De Familia villae Abunſae ſec. VIII et IX.
Adelungus conditor caſtri Adelungesdorf proxime
Abensbergam. et Monafterium biburgenſe an. 759,
ac fortaſſe etiam Dominus villae Adelungeshouen
proxime Tuolbach, et Abbatiam Motaburgam.

§ VI.

Villae olim nobiliores propter amnem Abunſam.

§ VII.

Ratoldi, Comitis palatini, ac Marchionis Nort-
gauienſis, et Engildeonis Comitis in pago Tonah-
geuue ditiones ad riuum Abunſam an. 837 — 902.

§ VIII.

Notitiae de Dominis villarum Hrodolfeshufir,
Phetaraha, Herigolteshuſen, Volkmaresdorf, Berga,
Tuolbach, Fidalesdorf, et Gamanolfesdorf etc.

§ IX.

Inquiſitio, cur Comites palatinos ſeculis IX
X et XI adeo frequentes in villa publica Tuolbach
proxime regiam Abbatiam S. Caſtuli Moſaburgam
coaeuis in monumentis reperiamus.

§ X.

Aetas Arnolſi I, Boioariorum Ducis, eiusque
filii Arnolſi II, Comitis palatini, et caſtri ſchiren-
ſis conditoris, fratrumque eius fata poſt an. 937
— 954, atque Pertholdi II, Arnolſi II filii, an.
955 — 976.

XI.

Praedia in fundo schirensium Comitum, Ca-
moniae S. Petri Monasteriensis Sec. X et XI con-
donata, produnt origines Fundatorum et Repara-
torum eiusdem Monasterii.

§ XII.

Sepulcra etiam, parentaliaque Babonidum Sec.
XI.

Caput II.

De aetate, et morte Babonis Comititis, Patris
XXX filiorum.

§ I.

Aliam aetatis rationem praecl. Hermannus
Scholliner, aliam Vitus Arenbeckius subputat. Ami-
cabilis inquisitio, cui Henricorum Imperatorum Ba-
bo pater XXX filios, an claudo, an vero nigro
commendauerit.

§ II.

Hermannus Babonem abunfanum an. 950 na-
tum, an. 1015 filios ad unum omnes Henrico II
Imper. praesentasse, et an. 1020 vita functum ar-
bitratur.

§ III.

Aetas Conradi I AEpi Salisburgensis, Babonis
certissimi ex filio Nepotis, aliam subputandi rationem
nobis suadet.

§ IV.

Arenbeckii Sententiae, nostraeque accedit aetas
filiorum Babonis, imprimis Eberhardi I de Razen-
houen, et fratris eius Altmanni I, Satoris Domi-
norum de Sigenburga.

§ V.

§ V.

Dietmari quoque I de Dornberg, nec non Ir-
mengardis, opinione Herm. Scholliner, Babonis
conjugis, an. 1050. mortem obeuntis.

§ VI.

Hermannus, inquirens in Babonis patrem, au-
tunque, Auentino vim inferre mihi videtur;

§ VII.

Probamus enim cum Hundio ex Monumentis
geisenfeldensibus, et ni recti specie decipiamur, ex
Necrologiis weltenburgensi, et emmeramensi, Ba-
bonem an. 1037 viuos inter recenseri.

§ VIII.

Aduocati quoque Monasterii geisenfeldensis
aliquas ex fumo scintillas excitant.

§ IX.

De Agnatione Hartwici, aduocati geisenfel-
densis, et Eberhardi ebersbergensis Comititis notitia.

§ X.

Vnde haec agnatio?

§ XI.

De Babonis obitu in belli expeditione boiohe-
mica sub an. 1040 coniectura; in nocte enim con-
filium.

§ XII.

Eodem temporis interuallo floruit etiam fra-
ter Babonis, Otto I schirentis Comes in auito pa-
go Tunckau 1036, et post obitum Babonis in pago
Chelesgouue 1040,

§ XIII.

§ XIII.

et Tuta, Ottonis I coniux.

§ XIV.

Biographus Conradi AEpiscopi minus fauet Hermannō, quam Arenbeckio, cui etiam Auentinus accedit in Annalibus suis schirensibus.

Caput III.

§ I.

Aetas Babonidum, inprimis Eberhardi I de Razenhoven, vxor Mathildis.

§ II.

Geroldus, Eberhardi I de Razenhoven filius.

§ III.

Eberhardus II de Razenhoven an. 1097 aduocatus geisfeldensis, Geroldi frater.

§ IV.

Gebehardus I de Abensberg, Sophia coniux.

§ V.

Altmannus de Abensberg, et Eberhardus de Randecke, filii Gebehardi I.

Caput IV.

De Dominis castri figenburgenfis propter Abunfam.

§ I.

Altmannus I, frater Eberhardi I de Razenhoven, Canoniae S. Petri monasteriensis aduocatus; Wezila coniux.

§ II.

§ II.

Henricus I de Sigenburg, filius Altmanni I, aduocatus S. Petri monasteriensis vicissim cum fratre Altmanno II.

§ III.

Altmannus II de Sigenburg cum fratre Henrico I in vicem aduocatus; alterutrinus coniux erat Geniga, quae vna suis cum filiis Altmanno III, Henrico Clerico, Chadolto, Rachwino, et Gebenone dotarat Monasterium Prufeningen; donum erat possessio in villa Pertenchouen Nassafelsam inter et Ingolstadium, vbi et Babo et Ekehart sub an. 1030 Monasterio weltenburgenfi erant benefici.

§ IV.

Familia Comitum de Bogen.

§ V.

Coniectura de Meginhardo Comite, Satore Comitum de Rottenecke et Randecke.

Caput V.

§ I.

De filiis Baboni Comiti subpositis, minusque exploratis.

§ II.

De Ruperto Comite, vrbis Ratispon. Praefecto, et Ruperto de Rore.

§ III.

De Aribone Comite Burghufiano, et Aribone de Arbenhouen.

§ IV.

§ IV.

De Erchanberto de Biburg, eiusque Successione.

§ V.

De wezilone, Dynasta de Freudenberg, vna

§ VI.

Cum Dominis de Ascha, Lintaha, Sibeneichen, et Amartale in Nortgouia, haud procul ab vrbe Amberga.

§ VII.

De Aduocatis Monasterii weltenburgenfis.

§ VIII.

Domini de Labera.

§ IX.

Familia de Scambach.

§ X.

Domini de Frickendorf.

§ XI.

Spicilegium familiae de Hochenwart, et Eliendorf.

§ XII.

Familia de Marchbach, et Mochingen

§ XIII.

Domini de Dornberg ad Isanam amnem prope Müldorf.

§ XIV.

De B. Henrico de Eberharteshufen.

§ XV.

§ XV.

De Loybricone de Suanicandorf (Schwandorf ad Nabam) et Ambricone, quos Auentinus Babonis filiis adnumerat.

§ XVI.

Hermannus Comes de Hauenesberg (Abinberg aut Absberg) Marchio nortgauiensis 1071, coniux eius Bertha, filia Ottonis Marchionis de Suinorde et Amartala, vnde absque dubio pars haereditatis circum urbem Ambergam sub an. 1057 accessit Babonidis, simulque in orientali Francia, imperante Henrico III.

Caput VI.

§ I.

Notitiae de utroque Cunone Comite palatino de Voheburg, et Rota ad Oenum an. 1073 — 1081 — 1086.

§ II.

Inquisitio diplomatica, an sub Seculi XI finem discernendi sint Cunones palatini Comites de Voheburga et Rota a Cunonibus Comitibus palatinis de Tübingen.

§ III.

Rapoto, Comes palatinus, alter maritus Elisabethaelotharingicae, viduae Cunonis iunioris Comitis palatini 1086 in castro Cheleheim 1099 obiit.

§ IV.

Chazilinus et Engilbertus Comites palatini an. 1106 et 1107 audiunt.

§ V.

§ V.

Origines Rapotonis palatini Comitis, et patrue-
lis eius Vdalrici Diuitis, Comitis Passouienfis.
Tabula.

VI.

Quotus Ottonum Comitum schirensium pri-
mus Comes palatinus audit?

§ VII.

De Ottone III schirensi, Hazachae filio, na-
tu minimo.

§ VIII.

De Ottone IV schirensi, Ekehardi et Richar-
dis filio, Comite palatino et fundatore Monasterii
Ensdorfenfis 1121; vxor eius Helica de Lengen-
feld.

§ IX.

De Ottone Comite de Vallaia, fratre Conradi
de Dachau, Arnoldi Comitis schirensis filio.

Caput VII.

§ I.

De Cinitate Vogaburga ad Danubium in pago
Chelesgouue; Vicinia eius terra Salica etiamnum
Sec. XI dicta est, eo, vt mihi videtur, quod ab
Otonibus Imperatoribus vna cum possessionibus schi-
rentium Comitum in fiseum sit redacta.

§ II.

Origines Comitum, Marchionumque de Vo-
gaburga et Chamba.

§ III.

§ III.

De Ratoldo, Palatii Comite, Ernesti Marchionis et Missi Ludouici II, Boioariae et orientalis Franciae Regis, an. 861 exauctorati, atque in Alemanniam, villamque suam Laufen, haud procul a Tubingen et Eselingen iuxta Neccarum (vbi et Chuno Comes palatinus Voheburgenlis an. 1081 potens erat) relegati, Successore, et an. 863 Ambrichonis Epi Ratisp. aduocato. Inquirimus in eiusdem Ernesti Marchionis, Luitpoldi Satoris Domus boicae aui, atque in Comitum babenbergensium Maiores, et in Nortgouia et orientali Francia, Alemanniaque dispersas ditiones. Tabula.

§ IV.

De Engildeone Comite in pagis Chelesgonue, Westermannomarcha, Tuonagouue et Sualafelda ad riuum Sualanam in Wernizam manantem. De Luitswinda, Ernesti Marchionis filia, et matre Arnolfi Imp., Mosaburgae ad Ifaram vita functa, contra Iulii Aquilini Caesaris lepidam Sententiam.

§ V.

De Papone Comite, depositi Engildeonis in pago danubiano an. 895 successore, et ebersbergensium Comitum Satore; idem Pappo alibi Werninharius vocatur

§ VI.

Aliae de Luitpoldo, Arnolfi Ducis Patre, Notitiae.

§ VII.

In Arnolfi I Ducis ditiones, resque gestas ante susceptum Boioariae ducatum indagamus. Vna eun-

eundem cum fratre Pertholdo, testimonio tabularum, nuperrime a me repertarum, monstramus in pagis Sualafelda, Noregouui, Solzgonue, in officio Hertrichsprucke non procul a Norimberga; quibus in pagis eorum quoque posteros ex Babone abensbergenſi Comite videbimus rebus potentes, praefertim in Caſtris Abinberg, Spalta, ac Hilpoltſtein ad Rednizam, Rotamque fluuios. Inueſtigamus porro patrem Burgharti Comitſ de Giſenbuſen, Arnolſi II, Comitſ palatini Sororii, vrbiſque ratiſponenſis Praefeſti, ac denique Marchionis an. 973 orientaliſ Boioariae.

§ VIII.

Codicem Odalberti AEpſcopi ſaliſburg. ab an. 923 — 934, veteremque praerogatiuam Comitum moſaburgeniſum, Eccleſiae Cathedraliſ ſaliſburg. aduocatorum, non nihil illuſtramus; incerti tamen, quiſ fuerit Henricuſ ille Arnolſi filiuſ in regno Carentano in loco Crapofelda ad Gurkam, cui an. 953, durante diſcordia Arnolſi II, Comitſ palatini, cum Ottone I Rege, Rex carentanaſ abſtulit ditioneſ, ac Heroldo ſaliſburgeniſi AEpo conceſſit. Idem Herolduſ paulo poſt rebellionis cum ſchirenſibuſ Comitibuſ, et Patriarcha aquileienſi Ratoldo conſorſ, an. 955 excaecatuſ ab Henrici I Ducis quinque militibuſ prope Müldorſ, ab AEpſcopatu in Concilio Rauennae remotuſ eſt. Succeſſit eidem Fridericuſ Comes de Chiemgau frater Si-gehardi.

Caput VIII.

§ I.

De Pertholdo II Arnolſi II filio, durante an. 976 Boioariae Principum aduerſuſ Imper. Ottonem

II discordia a Wolfgango, ratispon. Episcopo, Sacris, et ab Imperatore aqua et igne Interdicto. Jactura inde atque ruina Domus schirensis, hoc in ciuili tumultu accepta. Marchiones orientalis Boioariae, et Comites ebersbergenses, Abbates atque Episcopi quidam boici potentiores hoc damno sunt facti.

§ II.

Eiusdem Pertholdi II, schirensis Comititis, capta ab Ottone II Imp. an. 977 vrbe patauiensi, e Boioaria in Carinthiam expulsū, coniugem Chunigundam, filiosque Pertholdum III, et Ascuinum, filiamque Mathildam, Pabonis, vrbis ratispon. Praefecti coniugem, manifesto Codicum emmeramentum et sabionensium indicio reperisse mihi videor; his Notitiis a nemine fortasse hactenus exploratis, vt censoribus assertionis meae in re adeo implicita in promptu sint rationes, tabulam genealogicam, exinde adornatam, adnecto, atque Commentario meo Coronidem impono. Rem quidem arduam, fereque desperatam, Annalibus vero boicis discussu inprimis dignam, neque superfluum adgressus sum; hiulca enim, neglectaque est Seculis X et XI patria nostra Historia. Operam igitur eidem meam, repertis forte coaeuis a me monumentis, ante incognitis, pro viribus meis fideliter nauauī, non, conpilantium more, actum acturus.

Adpendix.

Codex diplomaticus Parthenonis bergensis in Nortgouue proxime Neoburgum trans danubium supraque Ingolstadtium, a Willetrude, Berchtoldi I Boioariae Ducis vidua sub an. 976 fundati, continens :

- I. Diploma Ottonis II Imper. datum Frofæ III Cal. Octobris an. 976.
- II. Descriptionem praediorum, ac censuum Praepositurae Monasterii bergensis in officio Hertrichesprueke (Herschbruck) ad Pegnizam fluvium, nunc in ditione vrbis imperialis Norimbergensis.
- III. Diploma Henrici II Regis Comites in pago Sualafelda, et Comites Hirzbergenses illustrans, dat. Radesbone XVII Kal. Maj an. 1007.
- IV. Diploma Chunradi II Imp. Rupertum in comitatu Voheburgenfi producens, Annalibus boicis hactenus ignotum, dat. Kal. Aug. an. 1028, actum Altteti.

Praedictas quatuor Litteras genuinas, a se visas, Sigillo suo confirmavit Bertholdus Episcopus Eichstetenfis, ex Burggrauiorum norimbergensium Familia prognatus, III Idus mensis Aprilis anno Domini MCCCCLVII.

Aliae Notitiae, idem Monasterium bergense illustrantes.

A. Excerpta ex Bulla Joannis XV P. M., qua an. 988 Monasterium Bergen intercessione Adelhaidis Imperatricis denuo confirmatum, et concessum est, ut post fundatricis Willetrudis obitum alia Abbatisa eligatur.

B. Diploma Henrici II Regis dat. Kal. Nou. an. 1007, quo Rex Francofurti donavit Ecclesiae babenbergensi, a se recenter fundatae, et amplius condecorandae VI Abbantias celeberrimas, hasque inter primam suae proprietatis Abbatiam Baringia in pago Nortgouue.

C. Memoria Castelli Hartrichspruck extat etiam in rebus gestis Henrici, Marchionis de Suinuoerde ad an. 1002, et in quodam diplomate Regis Henrici IV sub an. 1060.

D. Fridericus 1 Imp. ex Monasterio Admontensi perquam prudentem, litteratamque Abbatissam in Monasterio Bergen sub an. 1156 instituit; vnde fortasse praestantes illi Codices vernacula lingua Rythmoque tempore Imperatorum de Hohenstaufen scripti, et a me in ingolstadiensi Bibliotheca visi, quemadmodum Carmen, Wolf Dietrich dictum, ex Parthenone eichstetensi, ad nos peruenerunt.

E. Primi Monasterii bergensis aduocati Comites schirenses fuisse mihi videntur, eadem in vicinia potentes. Obseruaueris in diplomate Regis Henrici II, an. 1007 comitatum Wernheri Comitis in pago Sualafelda, quem posteris adnumero Ernesti III Comitis nortgauiensis fratris Luitpoldi nostri, qui propagauit Comites hirtbergenfes, de Tollenstein, Cregelingen, Lechesgemünde, atque de Burgecke. Verum heic locus non est ad enucleandam, confirmandamque Sententiam meam.

G. Litterae foundationis Seminarii S. Crucis Neoburgi, ex redditibus Monasterii bergensis erecti, atque a Duce Philippo Wilhelmo Comite palatino die 27 Sept. 1664 Patribus Soc. Jesu traditi, quorum in scriniis eadem Monumenta, Academiae scientiarum boicae contra ill. Buati sententiam, auctoritatem Auentini in dubium vocantem, (*) a nobis nuper producta, haecenus delituerunt.

In-

(*) Buati Orig. B. D. Tom. II pp. 335. 336.

Incipit martyrologium. (*)

Ianuarivs habet Dies XXX. I. Luna XXX.

A K	iaN	Circumcisio dni.	
B II	VI	Nonn. oct Sci Steph	
C III		N. oct S. Iohanif	Rouperius ia.
D II		N. Innocenti oct.	
E	Nonas		
F VIII		Id. Epiphania DNI	Agatha Soror Eckibeti O.
G VII		Id.	
A VI		Id. Herhardi epi et Cf.	
B V		Id.	
C IIII		Id.	
D III		Id.	
E II		Id.	
F	IDIS.	Sci Hilarii epi.	
G	XVIII.	KL. FEB. felicif c	
A	XVIII.	KL.	
B	XVII.	K. Marcelli. m et p	
C	XVI.	K.	
D	XV.	K. Cathedra. S. PETRI in roma.	
E	XIIII.	K.	
F	XIII.	K. S. m fabiani. et Sebastiani.	
G	XII.	K.	
A	XI.	K. Vincentii. M.	
B	X.	K. Emerentianē. m.	
C	VIII.	K. Timothei apli.	
D	VII.	K. Conusio. S. PaVLI apli.	
E	VII.	K.	
F	VI.	K.	
G	V.	K. Oct. S. Agnetif.	
A	IIII.		
B	III.	Aldegundē. u.	ob Heinricus everfus fortasse
C	II.		frater Eberhardi I de Razen-
D	KL FEB.	Brigidē. V.	houen, Eberharteshufii post-
E	IIII.	N. Purificatio S.	hac in templo publicae veng-
		MaRiae VIRGINis	rationi expofitus.
F	III.	N. Blafii M. et P.	
G	II.	N.	
A	NoN	Agathē. V.	
B	VIII.	ID. Vedasti C	
C	VII.	ID.	
D	VI.	ID.	
E	V.	ID. Altonif. c	
F	IIII.	ID. Scolaftice. V Sotherif. V.	
G	III.	ID.	
A	II.	ID. Eulaliē. m.	

B

(*) Hoc nomine insigniuntur fasti Sanctorum sub finem
Seculi X. Meichelb. T. I P. II. 477 N. MCXXIV.

B	IDUS	
C	XVI .	K. MaR. Valentini. M.
D	XV .	K.
E	XIII .	K. Julianè. V.
F	XIII .	K.
G	XII .	K. Symeonism. et P.
A	XI .	K.
B	X .	K. Heilca ob. (*)
C	VIII .	R. truncat' EKK' (**)
D	VIII .	K. Cathedra. S. PETRI in antiochia
E	VII .	K.
F	VI .	K. Sci Matthiè apli.
G	V .	K. Waltburgè. V.
A	III .	K.
B	III .	K.
C	II .	K. Romani. herem.
D	KL Martii	Leonif. pp Richardus m.
E	VI .	N.
F	V .	N.
G	III .	N. Lvcu. pp
A	III .	N. (+)
B	II .	N.
C	NONAS.	Perp&uè et felicitatif.
D	VIII .	IDUS
E	VII .	ID.
F	VI .	ID. XL. II. milita
G	V .	ID.
A	III .	ID. Gregorii pp
B	III .	ID. Jorgius Haralt.
C	II .	ID. alia manus.
D	IDUS	
E	XVII	KL.
F	XVI .	K. Gerdrudè. V.
G	XV .	K.
A	XIII .	K.
B	XIII .	K. Guntperti epi.
C	XII .	K. Benedicti abb. Hvza conversa ob

D

(*) Aut focus aut coniux Arnolphi Comitis vogaburgensis, patris Arnolphi Monachi emmeramentis.

(**) Fortasse Ekehardus, Ottonis II de Schiren frater, in peregrinatione Hierosolymitana cum Ottone Epif. Ratisb. an. 1065 suscepta. Lamb. Schafnab. et Auent. Tab. XIX et p. 681. Andreas Presbyter in Chronico Bauariae produxit ex Monumentis Schirensibus, nobis incognitis Ekehardum, Wernheri Comitis de Schiren filium, ap Schilterum p. 18. In monumentis frisingensibus Seculi X et XI frequentius Ekehardus occurrit.

(+) Hac die ad posterorum memoriam Nomen FABONIS COMITIS cum XXX filiis et VII filiabus Necrologio weltenburgensi, et emmeramensi insertum est.

D XI . K.					Reginsuint ob.
E X . K.					
F VIII. K.				Harnit cnerfus Henricus aduocatus	
G VIII. K.				Annuntiatio. S. MARIAE. et Passio DNI.	
A VII. K.				Castuli. M. (*)	
B VI. K.				Resurrectio dni Roudperu epi	
C V. K.					Lvipoldus m
D IIII. K.				Eustasu. C.	
E III. K.				Pastoris C.	Gepa ob.
F II. K.					
G KL APRIL.				Theodore V.	
A IIII. N.				Nonas	
B III. N.				Xixti. m	
C II. N.				Ambrosii epi.	
D Nonas					
E VIII. ID.				Sixti. m et P.	
F VII. ID.					
G VI. ID.					
A V. ID.				Mariæ egipt.	
B IIII. ID.					
C III. ID.				Leonis. PP.	
D II. ID.					
E IDUS				Eufemiæ. m.	
F XVIII. KL.				Mau. Tiburc. Val. Maximi.	
G XVII. K.					
A XVI. K.				Anacleti. m. et p.	
B XV. K.					
C XIII. K.					
D XIII. K.				Scatū Virgini Cheren et Cholunobil'	
E XII. K.				Senesii. m.	Ripin mar' EcKilohi
F XI. K.					
G X. K.					
A VIII. K.					
B VIII. K.				Sci Georgii. M.	PRVN epS ob. (**)
C VII. K.				Marci euang.	
D VI. K.				Cleti. pp.	
E V. K.					
F IIII. K.					Meingoz epf ob. (***)

G

(*) S. Castuli, Patroni Abbatiae mosaburgensis in Litaniis quoque Codicis geissenfeldensis Seculo XI memoria celebratur, et in monte S. Stephani, quae filialis est Paroecia Veilenbacensis antiquitus colitur; Maiores igitur Comitum de Ebersberg fundasse videntur Abbatiam S. Castuli an. 772 iam celebrem, cuius an. 908 erant aduocati, an. 1027 adfertores.

(**) Necrol. Salisb. refert obitum Prunonis Epi Augustani, Henrici II Imp. fratris, ad eundem diem an. 1025. M. B. Vol. XIV. 380

(***) Meingozus Episc. Eichstetensis elect. sub an. 989 + 1014 V Kal. Apr. erat consanguineus Imp. Henrici II; 22-

G III	. K.	
A II	. K.	
B KL Mai.	S. PHILIPPI et IACOBI	
(Heic aliquot membranae desiderantur ad XI Kal. Dec. vsque)		
C XI	. K.	
D X	. K.	Ceciliæ V.
E VIII	. K.	Clementis p et m.
F VIII	. K.	Chrisogoni M.
G VII	. K.	Erchenpolt pbr ob.
A VI	. K.	
B V	. K.	 Pertolt et Hademohrt
C IIII	. K.	alia et luridior manus.
D III	. K.	
E II	. K.	Andreæ apli.
F KL	DECEMBRIS.	Candidi M et P
G IIII	. Non.	
A III	. N.	Solis cf
B II	. N.	Barbaræ v. et m.
C	Nonas	
D VIII	. ID.	Nicolai epi et Cf.
E VII	. ID.	
F VI	. ID.	Zenonis c
G V	. ID.	
A IIII	. ID.	
B III	. ID.	Damasti pp
C II	. ID.	
D	IDUS	Luciæ V. et M.
E	XVIII. Kl.	Jan.
F	XVIII. K.	
G	XVII. K.	
A XVI	. K.	Ignatii epi et M. PRVN Pre cKalai fr ob.
B XV	. K.	
C XIII	. X.	Salome et elisabett
D XII	. K.	
E XI	. K.	Thomæ apli.
F X	. K.	
G	X.	
A VIII	. K.	
B VII	. K.	Nativitas Ihu
C VII	. K.	Sct STEPHANI PRO . . M.

gerrime an. 1007 subscripsit fundationem Episcopatus Babenbergensis; patrem eius Leodegarum, Comitem de Lechesgemunde, reparatorem Monasterii S. Waldburgae salutant, Anonym. Hafenriedanus apud Gretserum 435. EKardi Corp. hist. medii ævi. 60 Adelzreit. P. I. 419.

LIBER TRADITIONVM

S. Petri Monasterienfis.

Fragmentum abscissis post binis foliis, in membranis conspicuis.)

Num. I.

Vogabvrc. quando comes arnolfvs fupfit We-
mannvm a) ad colloquiũ suũ;

N. II.

- a) Praetermisit Editor Voluminis XIII. Monumentorum Bai-
corum, Herm. Schollner, in serie Weltenburgensium Ab-
batum *Wicmannum Abbatem*, ex Necrologio ejusdem
coenobii Idibus Sept. p. 487 nobis notum, et a Mathia
Abelino Abbate in *chronographicam Instructionem de fun-
datione Monasterii Weltenburgici*, Straubingae an. 1648
editam, perperam ad an. 760, et ad an. 815 relatum, quum
Wicmannus sub finem Seculi X. debuisset inferi Abbati-
bus, utpote *Anulfo II comiti de Vogaburg* synchronus.
Omissus est eodem in Volumine XIII. *Vdalscalcus Abbas*
Successor *Wicmanni*, a Mathia annis 1028 — 1034 ad-
scriptus vna cum venerandae antiquitatis fragmento, quod
monumentis Weltenburgensibus restituendum puto: „No-
tum sit omnibus, quod in die depositionis *Amalridis*, filii
ejus *Aschrich* et *Pauo*, praesente Abbate *Vdalscalco*, dele-
gauerunt ad altare S. Georgii predium, quod habuerunt in
Tolbach superius, sicut eos mater eorum rogauerat. Huius
rei testes sunt per aures tracti: *Warmunt de Wolmutsach*,
Wernhart, *Werkenger* (Berenker) *Ruprecht*, *Cuno*, *Bur-
chart*, *Wolstregil*, *Sefrit*, *Hartuwich*, *Rudiger*, *Adalhart*,
Wolfsolt, *Pauo*., — *Abelinus Abbas* p. 21. Nec *Eber-
hardus Abbas*, *Ruperto Burggraui*o *Ratisb.* coaeuus, lo-
cum suum obtinuit, nec *Herrandus*.

A

N. II.

Diuina grā fauente Otto rex tradidit cum manu duorum Heinrichi & Wolframmi una ancilla Adalfrida nomine ad Sem. Petrum. Isti sunt testes in conspectu regis per aures tracti. Engilpero Rvtpreth. Item Rvtpreth. Deinde precepit idem Rex Otto cuidam nobili viro nomine Aripin (b) ut ille presentaret eam ad ipsum altare. quod illa per singulos annos & filii eius redderent vni tremissam ad supradictum altare quando nuberent, & ex ipsis dederent. Assant testes Helmprecht, Egilof, Cotapolt, Gerolt, Vdalrich, Rvtpot.

N. III.

In xpi nomine incipit hec epistola qualiter quidam nomine Etihc c) tradidit in manu aduocati nomi-

- b) *Aribo Comes Palatinus*, Henrici Baiuvariorum Ducis consanguineus fundauit an. 994 ad Castellum Burgili ad Alzam in Chiemingouue cellam S. Landberti *Scorum* nuncupatam, confirmauit hanc fundationem an. 999 Rex Otto III. M. B. Vol. II. 125, 133, et Dissert. Geneal. H. Schöllner de Monasterio Weihenstephani. 52, 53, 54 et M. B. Vol. VI. 27, ubi cum *Aribonis* Comititis palatini filius, *Chudaucho Praefide* et fratre eius *Piligrimo*, *Aepo* Colonienfis an. 1020 — 1030 nostrae viciniae testes: *Hartuicus de Howidorf*, *Meginhart de Montichinga*, et *Welfolt de Lintach* aderant. *Hartuicus* quoque, *aulicus comes*, sub an. 1025 *Frikendorf* iuxta *Abunsam* ab *Arnoldo* Duce olim Monasterio Tegernseensi subtrahere possidebat. *Hier. Per* Script. Rer. Austr. T. I. 741, eandem villam *Frikendorf* ad an. 1060 Cuno *aulicus Praefes* occupauit. M. B. Vol. VI. 163. singuli itaque isti comites Palatini ad *Herigoltshusum* et *Tuolbachense* genus recensendi sunt, quod antiquitus *Baiuariae Comites Palatinos* ruli. Sanguinis nexum cum *Baione comite abussino* alio in loco monstrabimus, *Piligrini* Colonienfis *Aepi* et *Aribonis Aepi* *Moguntini* *Necessitudo*, quae latuit *Wipponem*, ex dictis patet.
- c) *Etihc* primus testis, quum *Vdalricus comes* (de *Semita*) cum coniuge sua *Rihkarda* post obitum et sepulturam *Willi-*

nomine Aripo ad Scm. P&xrū tria mancipia nomine Heilrat. Reginuint. Wrant. cū his & iam legalibus operibus que habent alie hiltediue. d) Isti sunt testes per aures tracti Adalhart. Helmpreht. Pappo de Marchpach. e) Item Papo, et frater eius Crimolf. f) Cuntpolt. Vci & frater eius Tato & alii multi.

N. IV.

Tradidit namque Orendil ancillam suā propriā nomine Merefvint ad altare Scī Petri cum manu potenti, ut illa d& in unoquoq; anno unā denariū ad annonam clericorum. Similiter omnis partus eius quando nubent, & ex ipsis degent. Isti sunt

A 2

testes

-
- birgae* matronae et amittae suae quasdam proprietatis res in loco *Eringa*, hobas III. et vineam prope urbem regiam in manus *Episcopi Wolfgangi* et *Abbtis Ramuoldi* an. 975 — 1000 traderet; inter testes *Marachuuart* (seu *Vdalrici* et *Adalberonis*, Ducis Carinthiae, pater) *Papo* seu *Wezilo* futurus gener *Vdalrici*, *Eparhart* — — *Adalpreht*. Co. I. Trad. Emmer. apud B. Pez P. I. T. III. 95. 97.
- d) Quid intersit inter *Hiltediuas* et *Hiltescalcos* et inter *Adelscalcos* *Parascalcos* et *Pardiuas*, aliudque servorum genus, conferenda est conmutatio *Liutheri*, Servi Ecclesiae cum *Dracholfo Fris. Episcopo* c. an. 910. Meichelb. T. I. P. II. 431 et ibidem ad an. 1058. 520 et in nostris Monum. N. LVIII. *Burghardus*, Abbas Emmeramenfis, ad an. 1030 *Vogariuti* etiam habuit servos *Hiltiscalchos*, quorum officia explicat in litteris suis ap. B. Pez Thes. Anecd. T. I. P. III. p. 77. M. B. Vol. VII. cum iure *Summorum* qui ibidem servi sunt eiusdem *Apostoli* Petri, ita ad an. 1056. Confule etiam Acta Synodi Dingolfinganae an. 772 apud *Welferum*, et *Jos. Resch Annal. Sabion. T. I. p. 690.* et Adpend. diplom. Juuaniens. p. 295. 297.
- e) Hoc de *Papone de Marchbach*, cuius posterī nobilissimi iterum iterumque cum comitibus de *Schiren* testantur, nulla in Monumentis Boicis extat memoria; contextui eorum Genealogiam *Tab. Cap. IV. §. XII.*
- f) Forſam idem, qui praedium ad *Ocinpach* (ſilialis eſt Eccleſia Monalterii Riburgeniſis) Monalterio *Weiheuſtphen* contulit. *M. B. Vol. IX. 355.*

testes per aures tracti. Gepolf. & frater eius Heimpreht. Deothoh. Eckilaich. Reginpolt. Ozi. (*)

N. V.

Tradidit itaq; Reginsvint suu seruu proprium nomine Gerpreht ad Scm. Petrvm ut dar& in unoquoqu; anno V. denarios ad ad annonā fratrum. Isti sunt testes per aures tracti. Meginrat. Adalpero. Gerpreht. Rishart. Waninc.

N. VI.

Tradidit nanq; Harpreht suum filiū per manus aduocati sui Aripin ad Scm. Petrvm nomine Pertolt. cum his legalib; operib; que habent hiltiscalcha. Isti sunt testes per aures tracti Helmpreht. g) Vodaliscalch. Crimolt. Cholo.

N. VII.

Hec est cōmutatio que inter domnū Bernhardum h) & inter aduocatū S. Petri Kestliup peracta est. Tradidit nanq; prefectus Bernhardvs ad Scm. Petrvm ancillā suā propriam nomīne Kenri cum filiis suis. Econtra tradidit Kestliup aduocatus (*)

Scī

(*) Nomine Ozi venit quidam Monetis praefectus in Regina civitate tempore *Perchtoldi Ducis*, qui † an. 948, eodem monetario etiam vltus est *Arnulfus Dux*, exhibebo nummum.

g) Duces agri ad Abbatem *Helmbertus Comes de Mosaburga*, in vicem *advocatus Frising.* cum *Vodalcalco Comite*, maritus *Perachsuinckae* et pater *Helmberti II. Goteskalci*, quorum aduocati *Harout* et *Vogo*, et primus testis *Aripo*. *Meichelb.* P. II. 478 479; rursus in tradit. *Ottonis I. Comitis de Schiren.* 885. 491 506

(*) Idem testem agit in traditione nobilis *Timonis*, cum traderet *Rudheidae* dotem in nemore *Cheskinga*, comitatui *Hohburchensi* vicino. *Codex Tradit. Emmaram.* ap. *B. Per.*

Scī Petri extra potestātē Scī Petri tres fernos nuncupatos. Walthere. Yfolt. Ratkis. cum cōsensu clericorum ac Laicorum. ea uidelicet ratione ut utraq; pars firma atq; stabilis permaneret. Isti sunt testes per aures tracti. Pernhart. Radpot. Herrant. Starabant. Woluolt. Vogo. Gepolf. Wenelo. Ecco. Adalpero.

N. VIII.

Nouerint omnes fideles Scē dī eccle. quod aduocatus Heinrici ducis i) nomine Vogo k) tradidit unū seruū extra potestatem eiusdem ducis nomine Reginoldū cū collaudatione familie in potestātē Scī Petri. Econtra tradidit aduocatus Scī Petri Aripo unū seruū nomine Meginradvin cū cōsensu clericorum ac Laicorum ea ratione ut utraq; pars firma

Thef. Anecd. Tom. I. P. III. p. 105. Imper. Henricus II. an. 1021. Monasterio inferiori Ratisbonae abalienatam Parochiam Cheshingen restituit. Diploma extat in Paricio edit. 1753.

- h) Aetate S. Wolfgangi Epi et Ramuoldi Abbatis iterum iterumque Ratisbonae aduocatum egit Werinhardt cum Faramundo seu Warmundo et Hauuaro et cum nostri Codicis testibus. Vid. cit. Bern. Pez. 93. 94. 101; Iunauensis quoque Ecclesiae aduocatum legimus Bernhardum Frederico I. AEpo synchronum. *Appendix Notitiarum de Statu finium et urbis Iunauiae.*
- i) Forſan Henricus Sanctus an. 1002 Rex Germaniae, parens Monasteriorum, qui veteri capellae Ratisbonae, et Abbatiae Mosaburgensi dedit. Canonicos. Auent. Annal. L. V.
- k) Vogonem Comitem, aduocatum Tegernſeeſem, fuiſſe reor qui cum Helmberto advocatione Friſ. an. 990. mancipia permutabat. Meichelb. P. II. 478, et Ernſti illuſtris Boiſ et coniugis eius Adelhaidis donationi Monasterio Tegernſeeſi factae primus teſtis interſuit cum Comitibus de Tſersberg; optato quoque praefo erat Pernhardus noſter. M. B. Vol. VI. 9.

firma atq; stabilis permaner&. Iſti ſunt teſtes per aures tracti. Werinhere 1) Arnolt. Gerolt.

N. IX.

Tradidit nāq; Ypure ſeruum ſuū proprium nomine Reginolt ad Scm. P&rvm ut dar& in unoquoq; anno X. denarios ad annonā clericorum in manus advocati Aripin. Iſti ſt teſtes per aures tracti. Megingoz. Adalpero. Vogo.

N. X.

Notitia & numerus curtiffierorum. III. quot pertinere debent de halla ad monaſterium Sugae. & duo loca ſartaginu. & puttece. III. quas Macco m) & ſubiecti eius luto & ſtercore habent proiectas. & unū molendinum. & IIII. iugera exarabilia. atq; IIII. carrucas pratorum. ad Stadalun quarta pars & una frutex que hei dicitur. ad Tureia (*) curtiffierū unū & I. promerū atq; IIII. iugera. nom. Liutpreht & Heridio habent ſibi in predium ſublātū. n)

N. XI.

- 1) Aut pater Babonis Abufini, aut ille auentinianus Bertholdus I. Vogaburgensis Comes. Tab. ſtemmat. Auentini XXII.
- m) Nonne Maggo advocatus Ratisb. in monum. Emmeram. celebris? Erat comes in pago Chelesgowe an. 1002. V. Diploma ap. Andr. Maier in theſauro Jur. Can. Tom. IV. p. 71 et 62.
- (*) Celeber pagus Tauer Haſſam inter et Oenipontum, unde Tauriſcos nomen accepisse, quidam volunt; ibi et Chuno comes potens ſalem Monasterio Rotae legauit. Ibi et comites Hohenwartenſes erant celebres.
- n) Conſer notitiam Latifundiorum per Arnoldum Boioariorum Ducem Tegernſeo ſubtractorum, quae Arnoldi poſteri, nequicquam conquerentibus Monasteriis, retinebant; in eadem erat naui Monasterium S. Petri. M. B. Vol. VI. 162. 195. 175. Heridionem Heredem et Aribonem eundem eſſe, nemo nescit. Ecce veſtigia Arnoldi

N. XI.

Fec est cōmutatio que inter domnū Pernhardū & eius filiū Wolfgozzan peracta est. Tradidit nūq; prefatus Wolfgoz (*) in uico Tuizzinga curtiferū unū. & alium in uico, qui Farra nuncupatur ad Scm. Petrv. & in duob; locis. xl. v. iugera ex arabili terra. & III. iugera pratorum. Econtra tradidit prefatus domnus Pernhardvs per manū aduocati sui Hugis in uico qui uuangapach o) uocatur curtiferos tā multos, & iugera equalia & tā multa. & ex pretis. III. iugera Wolfgozzo. Insuper tradidit prefatus Wolfgoz sine mensura. XX. iugera pratorum & XV. iugera in duobus locis ad extirpandum ad Scm. Petrv. ea scilicet ratione ut utraq; pars firma atq; stabilis permaneret eius temporibus. Isti sunt testes per aures tracti. Arnolf. Siego, (*) Engilfrid. P&to.

N. XII.

Tradidit nanq; Fritilo seruu suū proprium nomine Ruotpertvm ad altare Sci P&ri ut in unoquoq; anno dar& V. denarios ad annonā clericorum. Isti sunt testes per aures tracti. Timo. Anno. Pernhart. Megingoz.

N. XIII.

Præfidis Hallensis. Cod. Ebersb. p. 33; Gotescalcus quaque Emmeramenſibus tradidit locum vnius Patellae infra Salinam Bauariensem Hallae ætate Ramuoidi Abbatis; testes Papo Maganus Vdalscalc. cit. Pez. 93. 98

(*) Wolfgoz fortasse non diuersus a Wolfſcone.

o) Wangabach proxime Razenhoven, Millenhoven et Lintkirchen ad Abunſam; Tuizzinga vero seu Teuſſing haurit procul ab oppido Koefchingen, cum filialis Paroeciae S. Petri Vogaburgensis, nunc nobile Monasterio Schirenf.

Loci huius Domini erant Abensbergenſes comites.

(*) Idem ac Siehart.

N. XIII.

Tradidit nāq; Diotheri suū proprium seruū nomine Diotheri. & ancillā suā propriam nomine Adalpurc ad Sem. Petrv̄m ut in unoquoq; anno darent. V. denarios ad annonā fratrum. Iſti sunt testes per aures tracti. Suitker. Vgo. Reginolt.

N. XIV.

Notum sit omnib; uobis qualiter Yfingrim tradidit unā ancillā que uocitatur Chiela ad Sem. Petrv̄m pro anima Gerhardi atq; Magana ut ipsa die in unoquoq; anno d&. V. denarios. Iſti sunt testes per aures tracti. Immo. Gerolt. Hereprecht. (*)

N. XV.

Tradidit Madalpolt ancillā suā propriā nomine Richpurch cū filio suo Vofcone ad Sem. Petrv̄m ut dent in unoquoq; anno. V. denarios ad annonā clericorum. Iſti sunt testes per aures tracti. Gerolt. Wicpolt. Adalpolt.

N. XVI.

Tradidit nāq; Waltheit ancillā suā propriam nomine Guntliuba ad altare Scī Petri pro redēptione anime sue & parentū. ut illa & filius eius Engilteir dent in unoquoq; anno V. denarios ad annonā clericorū. Similiter & omnis partus eorum. post obitū dne sue. Iſti sunt testes per aures tracti. Marcnuart. Walteuon. Tiemo.

N. XVII.

(*) Eodem nomine venit Heribertus comes, pater Gebehardi I. Episcopi Ratish.

N. XVII.

Notum sit presentib; & futuris qualiter Rv-
pertus & Sigila de Pvhelin p) seruū suū Periw-
nin, & ancillas suas Chuizan. & Hirrizpurgā tra-
dider' ad altare Scī Petri. vt ille & earum partus
in unoquoq; anno V. soluant denarios ad annonā
clericorum. Isti sunt testes per aures tracti. Ha-
darpreht. Aripo. Vogo.

N. XVIII.

Tradidit nāq; Lantpertus filios proprios Sigi-
fridum scilicet & Lantpertum ad altare Scī Petri
pro animab; suorum atq; sua. Ut darent in uno-
quoq; anno V. denarios ad annonā frum. & ea le-
ge uiuerent, qua patres eorum. Testes sunt supra
dicti, quia in eodē die cōpactū est.

N. XIX.

Notandum est itaq; qualiter Pero tradidit ad
altare Scī Petri ad prebendam fratrum ibidem ser-
uientium in manū aduocati eiusdē cenobii Altman-
ni tale prediū cū una ancilla & partu eius. quale
frater eius Maceli in manū suā eodem pacto lega-
uit. Isti sunt testes eiusdē legationis. Hadapreht.
Heinrihc. Sigipoto. Gezo. Hugolt.

N. XX.

Notandum sit uobis quod quidā nobilis homo
Gerolt nomine ad altare Scī . . et ad annonā cle-
ricorum pro anima Regili. & omnium debitorum
suorum totum predium quod habuit ad Chnobe-
dorf

p) Püchel ad riuum Parram, et Menchingen olim Mantichin-
gen, non longe a Voheburga.

dorf q) cum omnib; ad illud pertinentib; questit & inquitit, excepta una Vvva. Isti sunt testes. Ebrhart. Noppo. Hartwic. Otto. r) Pilgrim. Odalscalc. Teimo. Almar. Marcwarc. Alparat.

N. XXI.

Tradidit Marcwart & Richilt propriam ancillā

- q) Knodorf ad Danubium proxime villam Moeringen, vicum Vrsingen seu Aersingen, Ernestgaden et Kokoltingen in Praefectura Vogaburgensi; alius Gerolt dedit coenobio Geisenfeldensi III. hubas in villa Aersingen. M. B. Vol. XIV. 185. Hec loci Ernestus de Hohenburg ex nobilissima Prosapia natus Marchio seculo XI. habuit porcum pro nauigantibus. ibidem 196. Monasterium Bergen ad Neoburgum a Willetruda, Pertholdi I. Ducis Boioariae vidua an. 976. fundatum, olim gaudebat iure Patronatus Paroeciae Vrsingen
- r) Perreptauit vsque omnes Notitiarum angulos inquirens in Babonis Fratrem, Ottonem I. de Schiren, nullumque idoneum reperi, quam hunc monstratione Auentini duntaxat nobis notum: Babo Babonem ab Abensberg, patriae meae regulam, et Ottonem primum progeniuit. Hic Praefectus praetorio (sicut in Diplomate Imperatoris Henrici III. legimus) Boioariae et Kelheimorum. Ottonis huius comitatum an. 1036 in pago Tunkau reperiisse mihi videor. M. B. Vol. XV. 160 quo in pago Ottonis quoque Maiores, nisi me Tabulae Monasterii inferioris Althaeae, Aduocatorum praefertim series Num. VI. et Epitaphium Pertholdi Ducis Bawariae filique eius Henrici Minoris fallant, auus Ottonis Peretoldus Arnolfi M. filius, Arnolfique Ducis nepos in Wilschilburg potentes erant. Agemus, si inclutae Academiae Boicae videbitur, de Principibus in pago Tunkau, vicinis quae eidem pagis, qui praefectos inter viros Westenriederum, et Carol. Theod. Gemeiner, in litterarum discrimen venerunt, praecipua Dissertatione; heic digito duntaxat monstrare Ottonis I. Ditiones volui. An. 1040 eundem Ottonem in pago Chelsgouue monstrant Auentinus, et W. Lazius ex Monumentis Weltenburgensibus p. 352. Nuncupat Lazius Ottonem Rapotonis patrem, a quo Comites de Hohenwart descendunt, qua fide, ignoro, fortassis noster in Monasterio S. Petri aduocatus Rapoto N. XXIV. pater Rapotonis comitis est, qui duxit Elisabetham viduam Chunonis II. Comitis Palatini de Rota.

lā N. Aldewih pro. V. denn. ad altare Scī Petri & ad annonā clericorū. Iſti ſunt teſtes. Goteſcalc. Helmpreht. s) Egico. Walcquon. P&to. Adelpreht. Adalbero. Engilrihc.

N. XXII.

Notū ſit omnib; preſentib; & futuris qualiter quidā nobilis uir nomine Werinhariys tradidit unā hvyam ſitā ad ezangin t) in manū aduocati Monafterialiſ nomine Aripo. ut frater eius Gerolt nuncupatus haberet annonā cū hiſ clericis qui ſunt ad Suaigam. u) Quod ſi noluiſſet ibidem canonicuſ ēē. tradidit pro anima ſua. patrūq; ſuorū. Iſti ſunt teſtes. per aureſ tracti. Sigihart. w) Gerolt. Arnolt. Vgo.

N.

s) Vide ſupra Notam ad N. VI. forſam comes de Horabach et Giſenhufen. Cod. Eberſb. 22.

t) Edling ad Almonam proxime caſtra Randecke et Chelheim antiquitus ſam comitibus de Abensberg ſubdita villa; ibidem et Gozpertus, nobilis Clericus (poſtea Abbas Tegernſeensis, et amicus Arnolſi comitis et coniugis eius Adelhaidis ad quem eius litterae extant apud B. Pez Tom. VI.) et Vualdchuon frater eius, aduocatus aetate Ramuoldi abbatis Emmeram. an 976 — 1000 potentes erant. Cit. Pez. p. 100. 95. 127. Gerolt Werinharii frater adtentos nos facere oportet; agro enim Schirenſi vicinae ſunt villae Geroltsbach Geroltshufen, Geroldi quoque comites in monumentis Weißenſtephanenſibus aetate Egilberti Epi ſunt frequentes cum Ottone primo teſte. M. B. Vol. IX. 349. 352. 353. 354. 360. 361. Egit Geroldus quidam Wiemanni nobilis viri aduocatum an. c. 1013. Meichelb. P. II. 487. 491, in trad. Ottonis comitis inter praedia eſt Geroltesbach p. 485, ad an. 1006. confer inſuper, quae de Gerolfingen et Fettenhufen ad Danubium ſupra Ingolſtadt in traditione Babonis pro animae remedio Ekeharti Cap. VII. dicam.

w) Forſam et Sigehardus frater Werinharii ſeu Babonis, quem Auentinus et Laziſ, autore, neſcio quo, patrum Babonis de Abensberg referunt Tab. XIX. ad an. 995, cuius alius Sigehardus de Volkmaresdorf et Tnolbach

N. XXXIII.

Tradidit nāq; Gerohet. (x) unā luobā ad annonā clericorum in uico qui dicitur Hguuarta(h)ouen cū omnib; pertinentib; ad eū. Isti sunt testes. per aures tracti Ti&bere. Reginpreht.

N. XXIV.

Tradidit Wenelo itaq; ancillā suā propriam nomine Hirazpvrch per manū advocati sui Ratpotonis ad scmm Petrv. ut in unoquoq; anno ipsa et filii filieq; eius darent duos denarios ad annonā frūm. Isti sunt testes. Hagano. (y) Adalpero. Reginpolt.

N. XXV.

Tradidit nāq; Gerhart ancillā suā propriā ad Scm. Petrv. ut post obitū eius duos denarios uel pretium duorum denariorum reddat ad annonam clericorum. Isti sunt testes per aures tracti Engilfrit. Egilof. Heriger.

N. XXVI.

Tradidit Suintger seruū suū propriū nomine Gerhart ad altare scī Xixti ut in unoquoq; anno det.

erat aduocatus Erisingenfis ante Ottonem II. de Schiren, Hazigae maritum. Sigehardus pater synchronus est Vdalrico comiti de Ebersberg, Sigehardus autem filius Eberhardo et Adalheroni, Vdalrici filis. Cod. Ebersb. 22. 24. 45. An. 1003 Sigehardem patrem Tegernseensem aduocatum fuisse, Henrici Baioariae Ducis electum, Buatus refert T. II. p. 6 in Orig. B. D. Papo comes an. 978 ibidem aduocatus p. 59; nec praetereundus est ille Sigehart comes Primus testis in conmutatione Vogonis ante an. 994 in Meichelb. P. II. 471.

x) Forſan Gerolt.

y) Seu Hartuucius.

det. v. denarios ad annonā clericorum. Iſti ſunt
teſtes Grepolf. Waſgrim. Penno. Pilgrim.

N. XXVII.

Tradidit nāq; Lantpolt ancillā ſuā propriā
nomine Adalpvrgam ad altare ſcī P&ri pro redemp-
tione anime ſue & uxorif. ut in unoquoq; anno
d& v. denarios ad annonā - - ſimiliter & om-
niſ eiuf. Iſti ſunt teſtes. Guntpreht. Adalhart.
Adalger. Wiſvnt.

N. XXVIII.

Tradidit nāq; - - - ancillā ſuā propriā Re-
ginlint ad altare ſcī Petri. ut in unoquoq; anno
dar&. I denarium ipſa & partus eiuf ad annonā
clericorū. Iſti teſtes per aures tracti. Hiltiwart.
Mahtfrit. Gorpolt.

N. XXIX.

Tradidit nāq; Engilſcat (z) ancillā ſuā pro-
priā nomine Chunipurgā et filiā eiuf Deoniſam &
omēm partū eiuf quando nuberet cū manu potenti
ad ſcm. p&rum pro redemptione anime ſue ſuorum-
q; parentū ut in unoquoq; anno dent. V. denarios
ad annonā - - orum. Iſti ſunt teſtes per aures
tracti. Pero. Megingoz. Engilſcat. Luipolt.
Wolfcoz.

N.

-
- 2) Quidem Engilſcalk eiufque vxor Rihhilt, præſente aduo-
cato Bernhardo in villa Rihheriſhufen prædium tradidit
Monafterio Weiherſtephen ætate Arnoldi abbatis an.
1020 — 1040, Teſtes: Otto, Diemar, Engilmar, Pernhart.
Poppo. M. B. Vol. IX. 391.

N. XXX.

Tradidit nāq; Engilscat ancillā suā propriā nomine Hiltiwic ad altare scī Petri pro redemptione Geroldi & Dionisan & Alprich aliorūq; suorum parentū, ut d& in unoquoq; anno. V. denarios ad servitium cl - - orum & omnis partus eius cū nupserit. Isti sunt testes. Madalger. Wifunt. Meginpreht.

N. XXXI.

Notum sit omnib; scilic& presentib; ac futuris quod quidā seruus scī Petri nomine Gozilo (aa) tradidit ancillā suā propriā nomine Dienot ad altare scī Petri cū manu potenti pro redemptione. VI. animarū uidelic& Geroldi. Wifunt. Item Geroldi. Grozilonis. Wictrudi. Einnae. ut ipsa & omnis partus eius dent in unoquoq; anno X. denarios ad annonā C . . . sunt testes per aures tracti. Tato. Madalger. Teimo. Wolfpero.

N. XXXII.

Tradidit itaq; Petto & Wirunt seruū suū propriū nomine Erchanprecht cū manu potenti ad altare scī P&ri pro redēptione anime sue atq; parentū, ut in unoquoq; anno d&. V. denarios ad ad annonā frūm. Isti sunt testes per aures tracti. Ruotpreht. Harswic. Meginhart. Wolfolt. Grisalpreht.

N. XXXIII.

Tradidit nāq; Reginolt seruū suū propriū Herirat cū potenti manu pro redēptione anime sue &
pro

aa) Seu Gotefrid.

pro parentibus suis ad altare s^ci Petri. ut d&c. V. denarios in unoquoq; anno ad annonam cl . . . r^u. Isti sunt testes per aures tracti. Adalhart. Adalger. Patarich. Herimvnt.

N. XXXIV.

Tradidit namq; Wolfpero ancillam suā propriam nomine Erchanuniha & servos suos Meginratan & Alprian ad altare s^ci Petri pro redemptione animarū Alprih & Dionan & Wolfperin & Pernunus. ut mulier in presenti anno & ferui quando nubent & ex ipsis degent dent. V. denarios ad annonā c . . orū. Isti sunt testes. Timo. Etich. Egunuic.

N. XXXV.

Notum sit omnib; xpī fidelibus quod quidā homo nomine Gerolt tradidit seruū suū propriū cum manu potenti ut d&c. III. denarios quando nub& ad annonam Isti sunt testes. Mahtfrit. Adalhart. Megingoz. Pero.

N. XXXVI.

Tradidit nāq; Imma. (bb) III. iugera in uico qui dicitur Starzashusun (cc) ad scm Xixtum (dd) post uitā suā pro redemptione anime sue ad annonā clericorum. Isti sunt testes. Waltcuon. Eginuin. Erchanprecht.

N.

bb) Seu Irmengard.

cc) Juxta Gozzoltshufen et Burgstall Wolnzaham inter et Rortenecke.

dd) Tutelaris ecclesiae Parochialis in Münchsmünster.

N. XXXVII.

Tradidit namq; Wolfgoz (ee) ancillā suā propriam nomine helechnna ad altare scī P&ri cum manu potenti (ff) pro redeptione anime Geroldi. ut illa d& in unoquoque anno V. denarios ad annonā similiter & partus eius. Isti sunt testes per aures tracti. Adalger. Madalger, Engilpero.

N. XXXVIII.

Tradidit nāg; Wolfpero & Frater eius Cerolt ancillā suā propriā nomine Erchanwiha pro redemptione animarum Alprici. (gg) & dionisa. & unofperin & Geroldi. ad altare scī Petri. tradidit & tū duos seruos nomine Meginraat. & Alprich. ut in unoquoq; anno dent. V. denarios. mulier quidē in presenti anno seruus autē meg . . . post obitū Geroldi. sed et seruus Alprih quando nubat. Isti st. testes. Timo. Etich. Erchanpreht. Eguuin.

N.

ee) Forſan Domini Bernhardi filius, et Geroldi patruelis N. IX. XXII, in monumentis quoque Eriſingenſibus cum familia de Schiren frequens.

ff) Eadem donationis formula utitur Otto I. comes de Schiren, quum in Vſkirchen, et in Stupela inter alpes, ubi Chuno quoque Palatinus rerum potens erat, et in monte Trento, et in Eparaneshufen bona pro curte Gerolteshach proxime caſtrum Schiren permuraret cum Goſcalco Episc. Friſ. ad an. 1000 coram teſtibus ſere noſtris. Meichelb. P. II. 485 491. et P. I. 251.

gg) Alprichi nomen Luitpoldi Ducis Maioribus et poſteris oppido familiare eſt, ipſe Albricus fuit Arnulfi ducis filius Herolt nuncupatus. Adpendix ad Iunauiae Notitias p. 122; erat potens ad Adamunton, quemadmodum Babonidae de Abensberg. p. 152. An. 1027 Albricus aduocatus Abbatiae Moſaburg. Meichelb. P. I. 222; in Monumentis Weißenſtephan. primus teſtis inter comites. M. B. Vol. IX. 352.

N. XXXIX.

Tradidit nāq; Guntlint ancillā suā propriā M. Engilpurg & filium eius Adalpertū ad altare scī P&tri pro redēptione anime Gunthilde & parentū suorum.

N. XL.

Tradidit nāq; Rimar ancillā suā Hadapurgā cū duob; filiis. Rimar & Ellanmout ad altare scī Petri. vt illa et partus eius in quocūq; anno DeN. V. denarios ad annonā cl . . orū. Isti st testes illius traditionis. Nortpreht. Waltquun. Egiwin.

N. XLI. (*)

Tradidit nāq; Amalpreht ancillā suā propriā nomine Eginam ad scm P&trum vt illa det. v. denarios ad prebendā canonicorum similiter partus eius. Rihheri & Suitker sunt testes illius traditionis.

N. XLII.

Tradidit Pero suā ancillā Auā nomine ad altare scī Petri pro V. denariis in aucmtū canonicalis prebende. similiter Rvcilā eius filiā omnēq; partū earum. Isti autē sunt testes per aures tracti. Noppo. Kepolf. multiq; alii.

N. XLIII.

Tradidit Pluker suā ancillam nomine Rihhlit in altare scī P&tri ad annonā canonicorū pro tribus
tena-

(*) A Num. XLJ. ad Num. XLVI. Traditiones apud nos ca-
lamo sunt scriptae.

tenariis. part'. Testes autē eius sūt. Marcwart. Vgo. multiq; alii.

N. XLIV.

Tradidit Wolphreht Presb. per manū Wolfheris illor mancipia ista Wolfphret. Engilwib. Rihbilt. s . . d . . ad scm P&rum. ut in singulis annis singuli solvant. V. denarios ad annonā . . . testes sūt. Helmpreht. Etih. Sigo. multiq; alii.

N. XLV.

. . . uero dedit suū seruū Deotrichan in potestatem scī P&tri. ut per singulum annū tres denarios ad annonā . . . tribuat. Isti sūt testes . . . ker. (forsā Suitker.) Cuntperht. Adal . . multiq; alii.

N. XLVI.

Tradidit nāq; Egilolfi ancillā suā propriā Alpurch N. ad altare scī P&tri. ut illa partusq; eius legitimo tempore. III. denarios daret ad prebendā. . . Isti sunt testes illius legat. Ruotph. Walah. dracho. Gamanolf. Gotaforah.

N. XLII.

Notum sit omīb; nobis. quod dōnus Werinharius (hh) seruū suū. N. Chunipertū ad scm. Petrū
in

hh) Hic vir, hic est, tibi quem promitti saepius audis, Babo comes Abunfanus. Hoc nomen, aetas, familiae sedes, dignitas, proles, tabulae, testes, et Societas Arnolfi comitis, advocati Aribonis et Ratporonis ut adferam, suadent. Fateor tamen, tenebras haec in re incerta neque consilium neque modum habere vilius praeter coniecturam vero simillimam. Arnulfum autem comitem hunc

in cōmutatione dedit. Econtra tradidit Arnolfvs comes per manum advocati sui Aribonis. N. Engilpolt extra potestātē scī Petri in potestātē Werinarii. ea scilicet ratione ut utraq; conditio firma consistat. Isti sunt testes. Ratpvt. Penno. Arnolt.

N. XLVIII.

Tradidit. Geto, tria ivgera pratorū iacentia in loco qui dicitur. Chreinwahinc ad altare scī p&ri & ad prebendā cl ibid. servientium. Isti st testes per aures tracti. Hebrh. Noppo. Heinrich. Palwin. Megingoz. Vdalscald. Marcwart. Adalb. Adalb.

N. XLIX.

Tradidit. Horfmout unū agrū ad altare scī . . pro anima uxoris sue. Grepan sitū ad Plulingan (*). Isti st testes adalb. & adalb. Petto. Grīslph. wifunt.

N. L.

Tradiderunt Wolfcoz & Vgo in Toimdinga Engilhiltā & Filiam eius Trvnan in manū monasterialis

eundem autumo, qui omnes inter Boioariae comites et iudices primus testis erat in celebri Placito, a Conrado II. Rege Ratisbonae an. 1027 ad Tutinchouen haut procul a Landishuta indieto, ut iuxta legem Baioariorum inquireretur, Abbatiane S. Castuli Mosaburga secundum sententiam Popponis comitis esset libera et regia, an vero iure possessionis ad Dominium Frisingensis Ecclesiae pertineret; vindicabat eam sibi Egilbertus Episcopus Eris. cum Adalberone comite (de Semita) in cuius comitatu Abbaria sita erat (sine dubio Tracholzi Epi et Arnolzi Ducis, Baioariorum et Regis Arnolzi et Waldonis Epi litteras producents) omnium iudicium sententia. Meichelb.

T. I. P. I. 222. 146. et P. II. 429.

(*) Pleulingen ad arcem Obertollingen pertinens; an. 1220 ibidem Domini Conradus et Gerungus de Oetelingen; nunc ad Haunstat.

rialis advocati Suitheris. & Tatin prepositi. ut in quocūq; anno. V. denarios dar& ad annonā . . . rum. Isti st testes Guntprehit. Unaltquun. Egi.

N. LI.

Tradidit Peraman ancillā suā propriā nomine Perahtan per manum Peranhandi comitis (ii) ad scm P&trū. ut illa & eius masculinus sexus in unicuiq; anno decē denarios. femine autem quinq; ad annonā . . . darent. Isti st testes. Immo. Ecco.

N. LII.

Notandū ē nobis. quod comes. M. . . (kk) tale prediū tradidit. quale habuit iu uico bipreh-tasbusa (ll) per manus advocati sui. dripin, ad scm P&trum. & exinde ad annonā nrām cū consensu et conlaudatione comiti arnolffi. pro redemptione anime sue ac parentorum suorum. Isti sunt testes per aures tracti. Meginhart. Kerolt. Cunpolt. Arnolt. Pernhart. itē Arnolt. Mahtfrit. Heinrich. itā cundpolt.

N. LIII.

Hec sunt mancipia que sunt scī petri ad Geroltaspahi. (mm) Uuerinhart. Cotphrit. Cundpolt. Maut-

ii) Forſan Perenhardus.

kk) Tempore B. Gotehardi Abbatis c. an. 1030 erat Meinhardus Monasterii Altahe inferioris advocatus, et aetate Regis Henrici IV. c. an. 1060 idem Meinhardus cum Alcuino advocatus, puto ab iisdem Meinhardus comes de Rottenecke sibi nomen adſcripſiſſe. M.B. Vol. XI. 20.

ll) Nunc ybretshausen proxime Rottenecke et Wolmutsaham, inde et coenobium Weltenburg dotatum eſt. Vol. XIII. 356, fortasse pater Meginwardi Epi Frisingensis, qui an. 1098 obiit; plura enim praedia commutavit cum comitibus Schirensibus.

mm) Geroltſbach curtis olim iam Paroecia proxime caſtrum

Muatheri. Adalpero. Waltger. Gerprecht. Adalo.
itē Sigipero. Otperht. Reginperht. Luitsuint. Per-
thita. Hiltapure. Deotheid. Ad ferinpac. Wolfger.
Hiltaliuh. cū. v. Filiis Erchanpolt. Adalpure. cū uno
filio Wdalthart. Codani cū. II Filiis. Radfrit. Albni
cū III Filiis. Adalcund cum II filiis. Dioterim. Ru-
uotmunt. quinquag.

Ad Schirun Sexaginta. III. Cerpolt cū. III. Fi-
liis. Reginpolt. Cristna cum uno Filio Leotpirhc.
Ludiuic. Hanricu.

N. LIV.

Haauuart legauit Peringerū. Perun. Arnolt . .
. . & Engilhiltā atq; Perihratū ancillas suas Chv . .
. . (nn) comite uidente. ad altare scī Petri & in
man . . . Altmanni pro. v. denariis. Testes autē
illius trad . . . Iinker. Heinsih. Otto, vrreluich.
vdalric Adelpero.

N. LV.

Tradidit Ratolt de Stinno Wolfcundā et Ma-
thildam pro animab; Adelkeri - Rihhardi, Reginoldi .
ad altare scī Petri . & ad annonā . . . ū in manū Alt-
manni aduocati . . . denariis. cū tempus . . . eisdē
filiab; aduenerit. Isti sunt testes tracti per auesf.
Suiker. Hadabert. Huc. Heinrich de Sigilingan. (oo)
Gri-

Schiren. vide N. XXII. , ibidem Otto comes ad an. 1006
Meichelb T. I. P. II. p. 485. Ferinbach in eodem co-
mitatu prope urbem Pfaffenhofen Parocchia cui subest fili-
alis Erickendorf ad fontes Abensae, cuius Nobiles sem-
per cum Comitibus Schirentibus testantur.

nn) Fortasse subplendum Chounone palatino.

oo) Heinrich de Sigilingen primus testis aetate Eberhardt
abbatis Weltenburgensis, eiusque aduocati Engilmari et
Ruperti Praefidis, Pernoldi abbatis eiusque aduocati Gri-

Crimolt & Frater eius Heinrich. Sizo. Pabo. Fridirih. Altman. Chuono.

N. LVI.

An. 1086.

Anno dominice incarnationis. M. LXXX. VI. Indicione. VIII. et in II. ID. Mai. Domna Elisabeth cū manu et consensu Ratpotonis mariti sui pro animab, Chvnradi palatini comitis eiusq; Filii. iunioris Quounradi prioris. sui mariti. In manu. Altmanni monasterialis aduocati ad altare sci Petri. & ad prebendam Fratrum ibidem seruientium totius predii quod habuit ad Argistingin (pp) . . . uit. quatinus eorundem peccatum in cenobio . . . de auctum divina largiente gratia . . . si per hoc posset piaretur . . . nisi eiusdem isti sunt testes tracti . . . Fridirih Arnolphi comitis Filius de . . . Chvnrath Filius Arnolphi comitis de . . . unvna. (qq) Pebo.

moldi advocati Engilmari, et Ruperti Praefidis, Pernoldi Abbatis eiusque advocati Grimoldi, Magoni de Kor, Eberhardi de Razenhoven, Arbonis Comitis. M. B. Vol. XIII. 322. 325. 327. Ecce tibi Chunonum de Rota et Voheburg comitum Palatinorum et germaniae Principum Noritiam, Annalibus Germaniae desideratissimam, et Elisabetham Lotharingicam, Rapotonis secundi mariti conjugem.

pp) Argistingin vulgo Aresting vicus proxime Irnsing et Hienheim, olim filialis peruetustae Paroeciae Goekingens prope castrum Salingostadium, nunc subest Parochiae Neostadiens ad Danubium, et veneratur S. Wolfgangum; quamvis in agro Keleheimensi locus hic situs est, voburgensem tamen ad Praefecturam pertinet: Monasterium Münchsmünster etiam nunc ibidem habet subditos, quemadmodum ad Cheleheim.

qq) Hic labor ille domus, et inextricabilis error comitum Schirensium seculo XI. Exedit et hanc nobilissimam memoriam irreparabili damno vetustas, quae Notitiam Ori-

Pebo. Hartnit. Nithart. Luiprant de Terinpouh.
Hadabreht de Rota. Heinrich de Rvtcoltingan.
Heinrich de Umbilistorf. Paltwin de Bureftal. Adel-
bero. Tagini. Ebrhart de Tollingan.

N. LVII.

Cante adtendendū ē. quod Arnolfus loci istius
P Dominvs tradidit duas hubas in uicu fitas qui
d'r Ehffiperic. (rr) ad annonā . . . hic feruien-
tium. Isti ſt teſtes per aures tracti. comes Sigihar-
dvs. Egiloſ. Vgo. Perhart. Arnolt. Cholo. Pabo.
Yrafrit. Matheri.

N. LVIII.

Notū ſi omnib; nob' qualiter Eberhardus de
Razinhophin (ss) Deitpoldū prb'rm ad altare ſci
P&ri apl'i ibi Altinpurich et in manū Altmanni
eiufdem cenobii aduocati eo pacto legauit. Qua-
tinus ibidem ſervientiū legitimorum lege optima
participaretur. Illius tradicionis teſtes iſti ſt tracti
per aures Heinrich. Crimolt. Heinrich. Adelbero.
Gerunel. Gebene. multiq; alii.

N.

ginum Arnulforum de Vogaburg, de Ribherishufen, de
Formbach ad Oenum, Arnulforum de Halla et Attil
Arnulforum de Diezzen et Andezen, praefertim Arnol-
fi de Schiren, familiae Dachouvvauienſis et Valatenſis
Satoris, nobis inuider. Fortaſſe legendum Schirouna,
aut Piencinouua, Sedes Hazichae Schirenſis, in quo et
Otto, Hazachae filius, Placita habuit. Meichelb. T. 1.
P. II. p. 525.

- rr) Ezzilnberg ad Labaram et urbem Hemman, vbi Si-
gihardus comes, vxorque eius zloubrana et filius eorum
sigihardus proprietatem ſuam S. Emmeramo obtulerunt
aetate Richholdi abbatis et Maganonis aduocati eius;
primus teſtis: Rudpreht comes. B. Bez cit. p. 115.
ss) Inprimis notus nobis ex Monum Weltenburg. M. B.
Vol. XIII. 310. 327, aequalis Puoleni et Pernoldo ibi-
dem Abbatibus, quorum aetas reſtituenda venit.

N. LIX.

Woliscoz per petitionē Ec'kin tale . . . quale habuit Scaffshule (tt) in . . Altmanni advocati & ad altare . . . in servitiū . . . rū post vitā Ec . . . testes tracti per aures . Hifinker Deithhōh. Adelbero. Regil. Go . . . Macili. Helimpreht. Vdilschalie. Petto.

N. LX.

An. 1090.

Notū sit omnib; xpīanīs . quod quidā nobilīf homo nomine Reginolt de Otilingin (uu) tradidit . . . mancipia cū manu potenti in manū monasterialis aduocati scilicet Altmanni ad monasteriū scī petri. vt ibidē ea lege uiuant, qua illi Hiltischalichi vti debeant. Econtra isdē Altmann; unā feminā nomine Mathildā extra potestatē scī Petri in dominiū Reginoldi cum consensu clericorū atq; Laicorum fideliter ea ratione legavit. vt res utrūq; firma atq; stabilis permaneret. Sunt aut' illius traditionis testes isti per aures tracti. Noppo. Aribo. Heinrih. Pruchart. Diemo. Adilbero. Hiltiprant. Regil. Piligrim Chacilin. Liutpero Walcquvn. Macili. Hec quidē cōmutatio acta ē M. XC. anno. Indictione autē. XIII. KL. aug. civitate Uochpurh coram comite Rapotvn. & eius conivge Elisabeth.

N.

-
- tt) Filialis canonie Scamhaupten; confer Rotulam Arnoldi Praepositi Emmeram. an. 1090 exaratom. cit. Pez p. 68.
 uu) Oerlingen arx olim prope castrum Wackerstein in Praefectura Vohburgensi nominatissima, ibidem oritur rivulus Chelsa, qui infra oppidum Pfering danubio miscetur, pago Chelesgouue nomen indidisse eundem rivulum quidam volunt; hoc in pago sitae erat Sandolfeshufen Guntereshufen Mandechingon Lib. Prob. Emeram p. 47.

N. LXI.

Pateat cunctis fidelib; Quod prb'r quidā noīe .
 . . ol tradidit suū propriū feruū N. Perihoid' .
 . . . scī P&ri . eo tenore & Pacto, ut isdē . . .
 . . traderet. V. denarios ad prebendā cl. . . . sunt
 testes per aures tracti.

N. LXII.

. . . adtendendū e'. quod Gnannawib legauit . .
 . ad altare scī P&tri & ad prebendā clericorum in
 manū Altmanni monasterialis advocati, eo pacto, ut
 post obitū Gnanniwibi, atq; Heirmannis mariti sui.
 V. denarios . . interim unū d&. isti sunt testes
 per aures tracti Eberhart. Ha
 . Aribō,

N. LXIII.

An. 1092.

Anno dñice incarnationis M. XC. II. Indicione
 aut'.

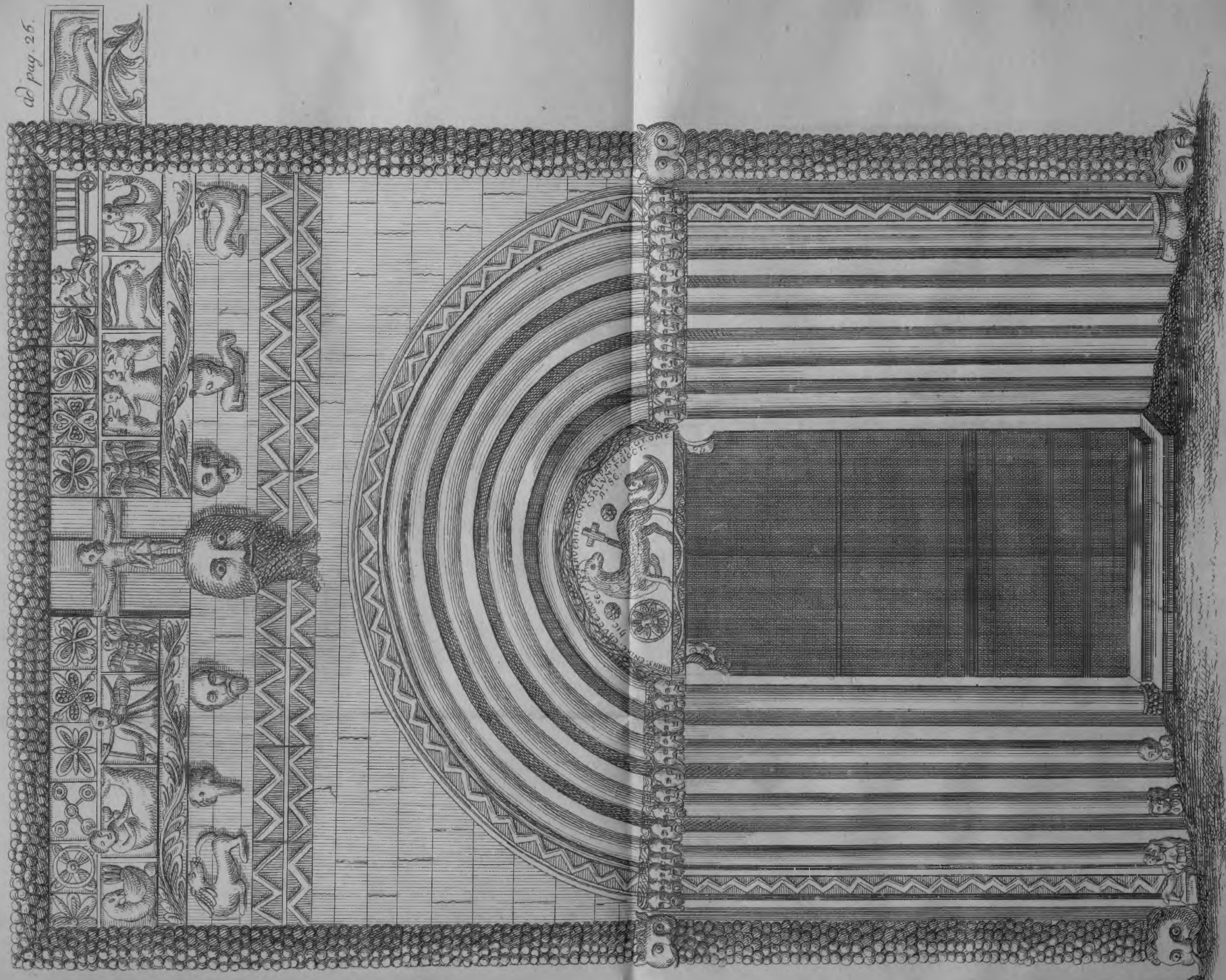
M. B. Vol. XIII. 352. Praedium Bozinwanch in pago
 Chelesgouue in comitatu Ottonis comitis situm, est e re-
 gione monasterii Weltenburgensi in sinistra ripa danubii
 Sylua et petris obumbratum. Si Chronico Gottwicensi P.
 II. p. 568. fides ab Almonae ostiis ad comitatus Mosla-
 burgensis fines, quam latissime patebat; alios autem ter-
 minos statuit Falkenstein in Cod. Diplomatico Nordgau,
 tabula aeri commissa, sufficit heic monuisse Vogaburgum
 quoque, et Chelcheim in pago Chelesgouue contineri,
 cum Mandechingon ad eundem recensetur; id quod pro
 Ottone comite an. 1040. Domino in Chelsgouue quem
 Auentinus fratrem Babonis comitis praedicat, dictum
 volumus. In umbilico Otlingam inter Pferingam,
 Forchheim et Marching vallum Romanum est, vulgo Epen-
 burg Silberberg, vbi monetae romanae aureae argentaeae
 et corinthiacae en aere confatae varii moduli magno nu-

ant. XV. consecrata ē hec eccla sci Petri apli (ww)
 a venerabili epo Wichnando ad vicē Gebehardi
 Rade-

mero nostra etiam aetate reperiuntur, conlegi inde et ego complures, quas inter sunt Nero, Vitellius et Imp. Titus Aelius Caesar Hadrianus Antoninus Aug. aureae, reliquae ex argento et aere Exhibui singulas an 1782. Patri Patriae nostrae CAROLO THEODORO per illustrem, litteratissimumque virum Cassimirus de Haefelin, Cemelii Electoralis Monacensis Antiquarium, nunc Episcopum Chersonensem, pro quibus munus CL florenorum accepi, et ad otia mea litteraria Parochia Ror prope Rorbach ad Ilmam. In agro Oetlingano antiquitus Epinaburg. Ibidem Auentinus auxilio Udalrici Breu, Parochi Oppidi Pferingani amici sui, an. 1518. reperit: s V. Lapidēs Romanos refert, quorum vnus Epinae Deae, stabulorum Praefidi, Sacratu, Herodiani Aelium Bassanum, equitum hoc in agro Praefectum, et cum patre Septimio Severo Imperatore, qui ad Auning antiquitus Cennum prope Weltenberg Supremis Diis deabusque aram poni fecerat, aetate mea, curante Academia, Monachium translata, ibidem commorantem, mire illustrat. Hanc procul ab Otilingen abest Marching in vestustis chartis an. 1128. Magirichingen, curtile Comitum, nuncupatum, hic ego XX. annos Sacelli S. Hippolit, a Dominis de Abensberg an. 1417. fundati, Capellanus in editiore planoque rupis dorso ingentem Vrnarum Romanarum variae formae, varisque toreumatis numerum, et vascella vitre, in quae Romulidae lacrimas in funere excipere solebant, et lampadem vitream, calceolo similem, reperi. Plura de his praedictis VI lapidibus et vris in Dissertatione mea. Aribo quoque per manum Reginoldi de Oetlingen delegari postulavit possessionem in Oetlingen sitam Monasterio Weltenburg Burchardo de Lobefing, testantibus id Udalrico de Lapide, et Gotheffrido aduocato; Aribrois vxor kunigunda. M. B. Vol. XVII. 349 confer lib. fundat. Monasterii Biburg in Hunstemmatol. P. III. Mst

ww) Frons templi S. Petri Monasteriensis, quadratis ex lapidibus aedificati, propter terribiles visu monstrorum formas, Sphingisque aenigmata, quae vetusta architectorum boicorum ars adfabre lapidibus mandavit, in aes incidi meretur, leguntur supra januam. circum Agnum, crucem prae se ferentem, sequentes versiculi, quorum figura structurae nobis aetatem prodit:

ORANS. ENIXE. CRUCE. QUI SIGNAVERIT. HIC. SE.
 AGNVS. EI. PASE. SIT. UT OME. MALVM. FUGET. A SE.

Frontispicium Templi S. Petri Monasteriensis.

Redesponensis Presulis. (xx) In III. Non. Feb'.
 In honorē sce Crvcis. ac perpetue virginis Marie.
 & scorū Archangelorū. Et scorū Aplorū Petri. Pavli
 Andree. Johannis. Jacobi. Et Scorū Mart'. Step-
 hani. Georgii. Dionisii. Ypoliti. Fidenti. Albani. Al-
 bini. desiderii. Lantperti. Scorū confessorū. Silue-
 stri. Martini. Sancti Benedicti. Corbiniani. Scārū
 VIRG. Agathe. Waltpurgis. Regule. Romane. Cle-
 mente. De Continent' aut' insuper in alta .
 . . . de terra promissionū. de Jordane Jo-
 hanne pabtizatus Xp̄s. de sedens dñs aquā in
 vinū conuertit . . . ordeaciis De colūna in qua . . . De
 loco Calvarie ejus. De sepulcro . . . De Petra in
 monte super quā stans dñs in celū ascendit. De sco
 altari unde Crvx inuenta ē'. De vestimento Salua-
 toris. De sindone ejus. De Sanguine . . . De
 cruce dñi. Sunt ibi tria patrocinia . .

de

Fenestrae coloribus distinctae, quae inde an. 1790. ad
 illustriss. D. Comitem Io. Theod. Hen. Torpor Mora-
 wizki membrum Acad. Sc. Monac. litteratissimum Bibur-
 gam translatae sunt, eiusdem fere sunt litterarum notae.
 Increbuit autem heic loci, et in Monasterio Puellarum
 Bergensi „Luitpoldi nuru, ac Arnolfi ducis fratria „fun-
 dato“, an. 976. S. Crucis honor eadem tempestate, qua
 Schtrenses Principes cum nobilitate boica Hierosolymam
 frequentabant. Conferenda quoque cum his sunt, quae
 Shirenses Coenobitae de S. Cruce tradiderunt, a Klau-
 bero Aug. vindel. aeri commissa. M. B. Vol. X. T. I.
 xx) Gebehardus IV. adolescentulus, frater Goteфриdi de Got-
 zesheim (ni fallor, filii Vdalrici de Cosheim, Regis
 Henrici IV antecessimi) post obitum Episcopi Ottonis,
 Comitis de Rietenberg, an. 1089. a Rege Henrico intru-
 sus, et nondum a sede Romana confirmatus, denique a
 proprio milite ad Pechlaren in Austria inferiore, iniuriis
 Episcopi exacerbato, trucidatus est. Annal. Saxo ad
 an. 1105. Hund. in M. S. p. 64. Confer et Otronem
 Eris L. VII. C. 16.

Wichnandum Episcopum ignorant Ratishonenses Epis-
 coporum Catalogi, quem nequidem Sedulo, in Anti-

De lacte Sae Marie quod per mamillā suā Flux'. (*)
 De Vestimento Sae Marie. De catena sci P&tri. et
 de ossib; & capillis; ac de ueste. nec non de pla-
 neta eins. De Reliquiis; Sci Pauli. De ossib; Sci
 Andree & de uestimento eius. De ossib; & de ue-
 stimento Sci Jacobi Fratris dni; Reliquie Sci Jo-
 hannis euang. & de reliquiis Sci Jacobi Fratris eius-
 dē Joh'; De ossib; & de talmatica Sci Staphani;
 Genu totū & alie rel'. Sci Georgii. De capite
 Sci Ypoliti. De corpore Sci Fincntii. V. rel'.
 Sci Albini. Rel'. Sci. Dionisii episcopi Desiderii .
 Rel'. Sci Albani. Rel'. . . perti Mar'. De Reliquiis
 scorū confessorū Siluestri. . . . Nicolai. Corbi-
 niani. Samson. . . Patritii; . . . Virginib; de ue-
 ste Agathe de Waltpurgis. Rel. Regule.
 Petre rite. Romane. Clemente;

Continent' in altari ad crucē. de Sca Cruce. De
 Sepulchro dni. Rel. Scorum Aplorum Petri. Iacobi.
 Iohannis; Scorū Mart'. Stephani. Albini. Lantperti;
 Scorū cf. Martini. Benedicti. Patricii. Corbiniani.
 Scarū Virginum Clemente. Petre.

Dedicatio Sae Marie Sciq; Sixti.

In

quitatibus rerum Sacrarum eruendis Andreas Maier,
 consiliarius Eccles. Ratisb. a me consultus, nouit.

(*) Eiusmodi reliquiae (vernacule *Heilthum* dictae) singulis
 etiamnum nostra aetate annis pie agricolarum, tributum
 Longe lateque confluentium, Simplicitati ostentabantur in
 Monasteriis Geisfeldensi et Hohenwartensi, et in Mo-
 nasterio S. Altonis. v. Fortunati Huber Chron Hohen-
 wartense p. 534. Mons autem Sacer Andecensis nu-
 mero et Varietate reliquiarum, quas repperisse ridiculus
 mus dicitur, omnes eiusmodi thesauros Superabat, Re-
 zoni comiti Diezenfi in acceptis referunt Abrogauit
 an 1823. verae S Religionis Studium Ducis Maximiliani
 Iosephi crassam hanc plebis „Superstitionem, atque
 per Summum Patriae Scholarcham D. B. de Fraun-
 berg vbique Scholas publicas rurales Sapienter induxit.

In eodem anno et in priorī die, id e'. III. N. Feb. ab eodem epo eccl'a altera (**) consecrata e' In honore sce et individue trinitatis ac victoriosissime Sce Crucis et perpetue virginis Marie et Scorū Angelorum nec non & Archangelorū et Scorū Mart' Sixti. Felicissimi & Agapiti. Georgii. Laurentii. Eustachii. & Scorū confessorū Martini. Nicolai. Wolf. . Paulini. & fearū Virginū Agathe. . .

Ad crycē continent' illo altari . . de Sca Crvce. Scorū Mar'. c. . . Desiderii. Mame.

Dedicat. . . .

In eodē die consecrata e' capella ab eodem epo. In honore sce et individue Trinitatis ac victoriosissime sce Crvcis & perpetue virginis Marie & Scorū Angelorū & Scorū Angelorū & Archangelor. & Scorū Aplorum Petri & Pauli. Symonis & Iude. & Scorū Lantperti . . . Pancratii . . . Scorū confessorū Martini. Nicolai. Paulini. Vdalrici. Wolfkangi. Innocentii. Scarū Virginum Lucie. Paulle. Gunthilde; de Sepulchro dñi;

Insuper in cenobio Sce Marie sciq; Sixti Mart'. nec non in capella continent' reliquie Que in altaribus non sunt condite.

In primis de Petra. id e' de monte Syna in quo dñs legem dedit. Reliquie Saluatoris. id e' de panno in quo Xps fuit involutus quando in presepio erat positus. Et de eodē presepio. de arena Jordanis vbi Xpc erat baptizatus sub manib; Iohannis. de petra. & de mensa vbi de aqua vinū fecit. de ip . . . na quā dñs ipse manib; suis . . . de Eucharistia et de calice de colum-

(**) Ecclesia Parochialis S. Sixti eiusdem Locī.

columna in qua dñs flagellatus . . . calvario Loco.
 De ligno dñi. . . Cruce dñi. de Sepulchro dñi .
 . . scō sub quo Crvx inuenta e'. De monte oli-
 ue in quo dñs stetit quando in quo dñs stetit quan-
 do in celū ascendit. Itē de monte oliue vnde Xpe
 ad celu ascendit . De . . . De lecto . . . Reliquie
 scī P&tri. De ossib; eius. & de Libello quē ipse
 scripsit; Reliq. Scorū Mart; de Testa Sci Georgii. Rel.
 Sci Alexandri pp. Corelii Cypriani. Syxti. Felicif-
 ſimi Agapiti. Quatuor coronatorū. Lantperti. Em-
 merammi epī. Ypolyti. Theodori. Firmini. Scorū
 Confessorū Paulini. Patricii. Germani. Honorati.
 Corbiniani episcoporū. Benedicti. Walarici. Sam-
 son. Magni. Heilram . . Scārvm Virginū Regine.
 Brigide. Colunchille. Cheren; bater noster.
 (Reliquae huius codicis chartae nulla cinabari et
 alia ex alia manu sunt scriptae.)

N. LXIV.

Circa an 1094.

In nomine Sce & individue Trinitatis . . .
 Notūm sit omnib; in xpo Fidelib , . . quam Eu-
 turis . Qd' Eberhard. (*) . . mo prediū totū qd'
 in vicu S. . . (**) situm habuit cū uno seruo. N. . .
 . & ancilla una itt' ad altare frm in . . h . . . ihu
 xpi. scē matris eius Marie Virginis & scī Sixti Mart'
 atq; p'. csecratū ac in manū Altmanni eiusdē ceno-
 bii aduocati (yy) pro sepultura ac remedio saluteq;
 ani-

(*) de Razenhoven, frater Altmanni I. de Sigenburg.

(**) aut Sigenburg, aut Sigilingen aut sandolfeshufen aut
 Swarzfesdorf.

yy) Altmannus II, Altmanni I. advocati filius, conser N.
 LXVIII.

anime fris sui Altmanni, eo iure et tenore tradidit, ut nullos in beneficiū susciperet laicus, sed clerici inibi fervientes inde serviciū in Sci Nicolai Solenitate haberent. (zz) Hanc aut' traditionē fecit corā his testibus subnominatis. Grimolt & Heinrich de Sigilingen, Rvpreht & Grimolt de Vmbilistorf, Werinheri Eberhart; . . breht. & vdaliscalic. Huc, & Megin . . de Minginhusin, Gerunc, Regil, . . . aelbreht. Werinhart. Adefbero,

N. LXV.

. . . . Faber cū uxoris sue Deizen . . . ad altare Sci P&ri & ad Serviçiū . . . in manū Altmanni monasterialis aduocati duo iugera prati ad Chnobo . . (aaa) iacentia, ac, II, & dimidiū rvis . . . chiri iacentia Istius Tradicionis testes isti per aures tracti. Pilgrim, Regil, Gotiscalic, Sviker, vdalrih . . . o . Octo, Quono, Aribo, Macili . P . . . rih.

N. LXVI.

Walicchun de Mandibhin (bbb) ad altare Sci Petri & ad prebendā fr̄m pro. V. denariis gavit seruū Tradicionis illius testes st isti, Grimolt, Heinrich, item Heinrich, Ernst, Deithoh, Helimbert, vd. . .

N. LXVII.

Tradidit Truta seruū suū Chadalchohū ad altare Sci Petri & ad annonā cl. . . pro. v. denariis.

zz) Altmannus I. eadem die videtur esse mortuus, confer N. LXVIII.

aaa) Chnobodorf. Vid. N. XX.

bbb) Manchingen ad Parram haut procul ab Ingoldestadio, ubi Wolfgoz, filius Domini Pernhardi, potens erat, vi-

riif. Illius tradicionis isti st test. . . Rahiwin. Ra-
tolt. Elicwin. Hiltibrant. . . bret. Meginhart.

N. LXVIII.

An. 1095.

Anno dominice incarnat'. M. XC. V. Indict.
aut. III. Nobilis femina quedā nomine Wezila pre-
dictū suū in villa H. . Nilbah(ccc) sitū ad altare
See Ma . . . pro redemptione anime mariti . . . Alt-
manni cenobialis advocati . . . debitorū suorū
Salute tradidit . . . in anniuersario eiusdē Alt-
manni . . . Scilicet in Festiuitate Sci An . . .
. Fratres inde simul conuiuare . . . esset ad pre-
bendā suā inter se reserua . . . Isti sunt testes
illius tradit' tracti per aures. Ebrhart de Razinh. o-
uin (ddd) Eberhart . . . cenobialis
eius-

de Num. XI. Mandechingon villa aerate Ludouici Re-
gis an. 843. in pago Chelasge. Lib. Prob. S. Emmerami p.
47. differt tamen a Castello Allemannico Menchingen.
quod an. 954. obsidione cinxit Arnulfus, Arnulfi Ducis
filius, in qua Hermanus, frater Arnulfi, Palatini comi-
tis, ab Adalperone comite et Theopaldo, Vdalrici Episcopi
augustani fratre, captus est. M. Velf. Cap. X. 450.
ex Anonymo Script. Coen. Vitae S. Vdalrici.

ccc) Hunnilipach seu Huntlinpach duae villae eiusdem no-
minis in pago Ruodolfeshusen, altera proxime Ruodolts-
husen, corrupte Rudeltshusen. et Nozehusen ad Abun-
sam, altera Hunenbach nunc Haunsbach proxime Ra-
zenhouen et Wangebach; vtrique an. 1034. ad Adalbe-
ronem comitem de Ebersberg pertinebat. Meichelb. P.
I. 230; ibidem Werinarius quoque, comes in Tonah-
gouue, et Marchio orientalis, potens an. 854 — 875,
quem patrem Sigihardi comitis de Semptra et Ratoldi
seu Hroudolfi Marchionis Nordgauensis fuisse autumo;
multa enim concurrunt simul, qui coniecturam hanc nunc
facio; sed heic confirmandi sententiam locus non est.
Meichelb. P. II. 374. 376.

ddd) Fragmentum hoc Annalibus boicis expectatissimum con-
spicuis partim ex syllabis, partim ex aliis eiusdem co-

eiusdē Altmanni. Tageni. Diethoh. Itē Teithoh.
Gerunc. Helimpreht. Huc. Vdalscalic. Werinhart.
Adelbero. Itē Adelb'. Hiltibrant. Chuvno. Aribo.
Macili. Adelbreh. Piligrim. Wifili.

N. LXIX.

An. 1097.

Presentia m urā aperte cognoscat. qd Eberhardus de Razinhovin cū matris sue Mathilde fratruq; suorū (eee) manibus totū prediū qd ad Nestheinriuth (fff) habuit pro patris sui Eberhardi sepultura ac debitorū suorū animarū requie ad Sce' Marie sciq; Sixti Mart. altare et in manū aduocati Heinrichi (ggg) ad seruiendū altari eidē clericis seruiantib; tali pacto legavit ut nullus laicus sibi in beneficiū acciperet . . . usurparet. ipse aut proximus . . . libra una pro predio eodē illuc . . . cipiat . Traditionis illius . . . isti per aures tracti . Purchart. (hhh) . . Grimolt. Heinrich. Itē Grimolt. Albuwn ri . Vrluht.

dicis membranis, quae hanc traditionem comitantur, et ad eandem Genealogiam spectant, hunc in modum reparo: Eberhardus de Razinhovin et filius eius Eberhardus. Altmannus cepobialis aduocatus. Heinrichus frater eiusdem Altmanni. Tageni. &c.

eee) Oedipo heic opus est, fratresne Mathildae, an vero Eberhardi, filii eius, sint inter testes.

fff) Forsan Margretenriede proxime Swarzolfesdorf et Herigoltshufen, ubi mater Eberhardi li. diues erat praedictorum, aut Nestent in alpibus Tyroleos proxime Fernstein.

ggg) Frater Altmanni li, vterque heic loci per vices aduocatus. vide N. LXXII.

hhh) Fortasse Purchart de Mosaburg, frater Mathildae, sed de hoc plura in opere meo de Monasterio S. Castuli Mosaburga.

linhc. Diethoh. Ernuft . . . an. (iii) Tagini. Ebirhart. Heinrich Gerhunc. Vdalrih. We Adalb. . Macili. Adelbreht. Heinrich. Piligrim. Hec traditio acta e³ anno M. XC. VII. Indictione aut. v.

N. LXX.

An. 1097.

In eodē anno. Non. Sept'. Tradidit comes Rattpvt cū uxoris sue Elisabeth manu Adelberū ad altare Sci Petri in Manū Heinrichi eccle' illius aduocati eo tenore ut lege ea ibi uteret' qua alii seruientes legitimi utantur. Isti sunt testes. Engilmar de Hondorf. Gebehart de rohlingin. Maganuf et Perholt de Scamahoputen. Vdalscalc de Walhifhounen. (kkk) Fridirih Prucinel. Adelbero de Vmbalforf. Heinrich et Adelbero de abbatistorf. Regil de Milinhovin. Baltewin de munusture . . . Aribo de Wangebach rohgin. Octo. Quin. . . . & filius eius Rihhart. M. . . . Piligrim. Sigifrit

N. LXXI.

Circa an. 1099. (*)

Nouerint tam qd domna Elisabeth ad altare Sci P&tri Heinrichi censualif.

iii) Forstian Altman, Ernusti comitis filius de Ottenburg, Cregilingen et Chirchberg, qui an. 109 fundabat Monasterium Madalbhartesdorf ad Labaram minorem, quorum Origines in tenebris latent.

kkk) Frequentissimus cum Schirensibus.

(*) „An. 1096 Henricus Imperator Pascha Ratisponae celebravit, vbi subito mortalitas magna exorta Rabodonem Palatinum comitem et Odelricum patruem eius, qui praediues fore ferebatur, et de inferioribus quam plures abstumpsit; per civitates quoque atque regiones non modicam vulgi stragem fecit“ Annal Saxo. VI.

bialis advocati me m
 mariti . nec non eiusdē genitoris Quoinradi Pala-
 tini comitis omniumque Fidelium defunctorum re-
 quie . ad Servitium clericorum post obitum suum
 excepta illa minuta insula. que in danubio iacet vbi
 alimonia in se accipit. totum predium suum Cheli-
 haim dictum quesitum & inquestum legitime tradi-
 dit. Testes sunt isti per aures tracti. Henricus de
 Ascha; Henricus de Pipurch. Albun. Vdalricus.
 Werinheri Fratres de Brunnun. (111) Et milites
 eorum Folcimar de chubillstor. Guntpreht de Bai-
 eristoris. Gerlooch de Orto. . . . de Aflaishusin.
 Gebehart (mmm) . . . n. idē Prucinel. Gunpolt .
 . . rabbach. Henricus zin . Ebirhart de
 Ra . zinhovin . . Fratres eius Gerhunc . (*) . .
 Kirih-

detur mihi Domina Elisabetha eodem anno iterum vidua
 post obitum Rapotonis comitis Palatini, secundi mariti
 sui, praedium Cheliheim tradidisse Confer in Cod. Trad.
 Enimeram apud B. Pez pag. 142 Rapotonem Comitem
 Palat. cum Eberhardo de Razenhoven obuium.

III) Olim castrum proxime Ellingen, Randecke, Cheliheim
 Rierenburg et Scambach ad fluv. Almonam; ibidem an.
 1057 potentes Werinharius de Prunnen, Timo, Berch-
 told. Cod. Ebersb. Litterae fundat. Monasterii Geissen-
 feld. Hund M. S. p. 219. M. B. Vol. XIII. 310 327.
 mmm) aut de Rohlingen, vt Num LXX, aut Gebehardus
 de Rottenburg post comites illustres testes cum Pertoldo de
 Scaminhob, Vdalrico de Steine (posthac Altmanstein)
 Werinhero de Labare, Almano de Siginburg, Frideri-
 co de Rorbach, Cunrado de Rottenburg et Gotfrido
 de Werde, quum Dietbaldu Marchio de Vogaburg an.
 1118 Monasterium Reichenbacense fundaret. M. B. Vol.
 XIV. 408. 410.

(*) In Codice Monasterii Tegernseensi ad an. 1098. testatur
 cum Engilberto de Mosapurga, Gerunchus de Prisinga.
 M. B. Vol. VI. p. 56 vnde forsam Origines antiqui-
 ssimae familiae de Prisingen, filius eius Eppo seu Eber-
 hardus de Prisingen testantur cum Schirensibus 1120.
 quemadmodum Aualhart de Prisingen an. 1140 et Ori-

... Kirihperich giperihc. Adal
 . P . l de lingen. Diethoh de Sehophin
 Fridirich de Roripachc. Rvdiger. Vdilrich. Adelbe-
 ro. Ratpun. Hartwic. Erliwin. Aribo. Heintih. Fri-
 dirih. Paltiwin. Adelbero. Itē Adelbero. Otto. Adel-
 breht.

N. LXXII.

Notū sit omnib; fidelib; qd pbr. nomine Ecki-
 leich tradidit tale . . . predium quale habuerat et
 aquisiturus erat Attenhouen. (nnn) ad altare Scī
 nicolai. pro redemptione anime sue . ac parentum
 suorum ad annonam Fratrum. Testes aut' illius tra-
 ditionis sunt. Heinrich de Piburg. Heinrich Fr' Al-
 temanni aduocati de hage. Diethoh de (ooo)
 nolt de Voltingen de tollingen . . .
 . Alberoncs de rikershouē
 Grumpult de se rich (ppp)
 Totinackern. Maceli de mucenbach. Hartewich
 de Gagendorf. Ratolt de hūbreteffusun. (qqq)
 Altman de harlant (rrr) Paltwin ibidem ciuis.
 Arbo hellihunt.

In ista uilla. Gotta & Filii eius. Pecella &
 nati eius. Ellinpreht. Engelmnoth ad decē dena-
 rios. De harlant. bilteprant & eius Fr'. De tierin-
 buoch.

mold 1160. Origines Gerungi huius consentiunt posse-
 ssionibus camitum Schirensium ad Oppidum Wartenberg.
 Plura in praecipua hac de familia Tabula.
 nnn) Attenhouen et Petinmas, nunc Petzmoes Paroeciae
 proxime Razenhoven et Maimburgum; consistit ibidem
 etiam nunc Monasterium S. Petri Parochos, quemadmo-
 dum in Meningen iuxta Vohburg.
 ooo) Subple Seheuen.
 ppp) Heinrich.
 qqq) Vmbretshausen vicinum Monasterio Mānchsmunster;
 ibidem vestigia veteris arcis.
 rrr) piope ab Abensberg.

buoch (sss) Tato. De chirichdorf (ttt) Enci-
 man & eius Soror. De Fluio Abensa. Gnanni-
 lin. De Intichoue. tref. De werida Rege . . et &
 Hicila. De Fohpurch . uxor . . . & eius Filii. V.
 de Hardackeren. (uuu) . . . mulieres. De Il-
 mardorf . . . Filii duo. De Puhilin . .
 . . . duas mulieres cum uno . . . ipa-
 he Opoldi . . . eth. Tato & eius . .
 . . . ekbrehteshone . . . Henricus
 atque Ma- . . . loitishusen . Oci trad^r
 Sco Petro Votwin & suas sorores. una Rasoltis.
 altera Dietfridis de Bobinhusen. (www) et Mahtild
 Filia eius. De Argising . . Hiltegarth que in
 oriente e'. De Mennigen. Azala cum tribus Filiis .
 & . . mulier De Tuzingin. Azala. De Plullin-
 gin. Azala & Filii eius De Pettelingen . uxor
 Ruotheri & Filii eius. De Strazhusen. chuono &
 Filii eius . . atque Gerolt. De Tollingin. Soror
 Vodatrici & uxor Waltheri. De Hotinhusen . .
 tewich & duo Fratres eius. De H . . . cum .
 VI Filiis suis. De Bvoch . . . duo Kerhart .
 De Ph . . . de Mura. Gottefrid . c . . . de
 Sco Sepulchro Di . . .

N.

sss) Tres viculi et Sylva eiusdem nominis, haut multum
 distantes a Sigenburg et Biburg.

ttt) Kirchdorf proxime Monasterium Ror, vna cum Maer-
 chingen et Staupingen ad Danubium iam erant antiquis-
 simae sub ditione Dominorum de Abensberg et Rottenec-
 ke.

uuu) Vicus proxime Vohburg et Werde.

www) Filialis Paroeciae Engelbrechtsmunster proxime Pu-
 ninhart Gozoteshusen (Gotescalkeshusen) et Eberhartes-
 husen et Massenhausen Praefecturae Mainburgensis, olim
 in comitatu Razenhovenensi.

N. LXXIII. (*)

Notū sit omnibus xpī Fidelibus quod quedā mulier libera de rorbahe N. Oza se tradidit in Propriā ad altare Scī Petri ad censum . V. denariorum annuatim Kanonicis ea conditione. vt omnis sua posteritas eadem lege qua . . . vterentur. Sic suscepit eam Altmannus . . . advocatus & confirmavit cum his . . . de Afcha. (xxx) Heinrich de (yyy) . . de baierstorf . Wol . . . Gerlohch de Orto . . . in . Grimolt . . . egil . Hiltebrant . . de Tollingen . Vrlivch . . . de Purcstal.

N. LXXIV.

Heiliggā de propinquitate Otdonis de Menniggin de Chozzansdorf situm iuxta castrum Unaldegge illam vult Unaltherus ministerialis Marchionis dioboldi (zzz) cum Filiis suis monasterio Sci Petri inique

(*) Alia manus, eademque Traditionem N. LXXV exaravit. Rorbach ad Illnam inclutum olim Castrum Vallo romano inpositum, filialis Paroeciae Wallae, cuius Parochos etiam nunc instituit Monasterium Ebersbergense, eiusdem Comitibus quoque subdita erant Vaillenbach Eschelbach, Guntramsriede, Richartshoven minor, Hoege; in Paroecia etiam mea Ror et Gambach, vbi Codicem hunc posterorum memoriae trado, Monasterium Münchsmünster Subditos et decimas habet, et in proximo mihi Viculo Assoltshufen, nec non in Puche ad Iarram in Langenbrücke et in Theimhausen.

xxx) Suple Henricus de Afcha.

yyy) Biburg.

zzz) Dietpoldus I Comes de Vohburg, Regis Henrici IV an. 1104 aduersarius, Luitgardis maritus, quae post obitum Dietpoldi an. 1115 cum filio Dietpoldo II eiusque Coniuge Adelhaide et Liberis an. 1118 Monasterium Reichenbacense ad fluvium Regen condidit. Sub eodem Dietpoldo Marchione Hartuicus Episc. Ratisb. post an. 1105 in Monasterio Weltenburg plantavit Canonicos, profitentes S. Augustini Regulam, translatos de domo

inique abstractam in seruitutem suam contrahere.
atque . . cum omni genere p . . .

N. LXXV.

Item Pefela de mentichingen se in
propriam ad altare Sci Petri . . . ea condicione vt
posteritas . . . eam traditionem suscepit
. Hi sunt testes. Noppo Hil-
tebrant. Pilegrim Pabo

N. LXXVI.

Tradidit Geroldus cū potenti manu ancillā suā Gi-
sala in manum Henrici monasteriensis advocati ad al-
tare Sci Petri ea lege ut ipsa & posterī eius cuicumque
nupserint. adulta iam etate. persolvant annuo. V.
denarios ad prebendam Fratrum . Huius . . . testes
sūt Adelbero. Swiker . alius Swiker. Heinrih. Elbu .
. . . de Föhburch. Paltwin Schalch de
Munestura Wernhere de Sigibernvo .
. de Griesheim. Erbo . & de
Wangenbach & Hartewih
. . de Mucenbah Heinrih de Stu-
deabe.

N. LXXVII.

Tradidit nāq; Hartwigus & Frater eius Rvot-
ker medietatē agri apud Ovhusun (*) in manū Ge-
roldi Prepositi in proprium cum testibus. Isti sunt
testes

S Floriani, iisque Hartuicum Prepositum præfecit, Chu-
no vero Episcopus, Hartuici subcessor restituit Mona-
chos an. 1128. M. B. Vol. XIII. 354. 331. 332.

*) forsan Aufhausen aut prope Mainburgum ad Abunfam
aut iuxta Sinchingen propter Labaram maiorem.

testes per aures tracti . Eccahard de inferiore Werde. Wernhere de Sigibernvwo . Cumpold de Tollingin . . . de Walde . & Eppo de Wüar. (**) Cotscalk . . . Gerbreht de Lafenschufin . . . vernaculus eius. (***) Sef . . . de Pivdemingil d . . . alteram partem eiusdem . . . Gottescalchus . . . Geroldi per ist . . . & Cottescalc Hildebrant de Ellinbrunnen (†) Regil de Essingin. Puman de scambach; .

N. LXXVIII.

Tradidit nanq; Uocho prata adiacentia (*) ad altare Sci Xixti ad prebendam Fratrū nibi seruientium pro redemptione anime sue & Filii sui Gerhardi & omnium debitorum suorum. Cuius traditionis hi sunt testes per aures tracti. Gerhart de Sueiga . G . . . Cothelcalc, Dietheric, Edich, Bero. . . Engilmar. Imdin. Opreht.

N.

(**) Wier, Neostadium inter et Münchsmünster, ibi Vallum, aggerque, Mons Romanus dictus, altaque fossa, in quam immisere paludem, Goldaren adcolæ nuncupant, commiserunt hoc vallum Marchingam Pferingam Outeligen et Forahheim versus ponte, cuius vestigia saxea, deficiente Danubii vnda, conspici possunt; adtulere mihi inde piscatores pferingenses numos romanos, quos inter maior naue quinquere mi erat insignitus.

(***) Ego Tassilo Dux Bawariorum in Villa publica — Vshufin coram Episcopis, nec non et Presbyteris vel Diaconibus seu Vernaculis meis presentibus Meichelb. T. I P. II p. 78.
S. Willibaldus Episc. Eichstetensis an. 786 se se adpellat Christi Ecclesie Vernaculum. Falkenstein Cod. diplom. Norgau, p. I.

(†) Vdalricus de Abensberg ibidem aduocatus an. 1282. Lib. Prob. S. Emerami p. 236; puta Eulsbrunnen e regione Monasterii Prusingen.

(*) Heic non nihil spatii a Scriba relictum est.

N. LXXIX.

. . . . ichter de Santharlandun no-
mine Rvoldolfum & Filiū ad altare Sci
Petri ea annuatim persoluant quinque . .
. . . Fratrum . huius traditionis per
aures tracti re. Babo de
. . er de Sehoun, (**) Gumpolt de Pheringin .
Huono de Hunprehteshufun, Heinrich de Abbatis-
dorf. (†) . . tishoun, Eggehart de Weride . . Ri-
chart de Mæntichingin.

N. LXXX.

Dedit quoq; eodē de dierinbuoc me-
dietatē agri ad altare Sci petri ad prebendū Fratrū
illius traditionis testes sūt supra nominati. Scil. Hein-
rich de Biburg & reliqui.

N. LXXXI.

Tradidit nanq; Gothescalc; m . . . ancillā
suā Berehtā ad altare . . . suū ea lege ut sin-
gulis denarios ad prebendū Frū . . .
. . testes sunt supra dicti.

N. LXXXII.

Notū sit omnib; Fidelib; presentib; & Futu-
ris quod quidā minister sci Petri. nomine Gerbertus.
tradidit predium suum situm in uico Asennenhusan.
ad altare Sci . . pro redemptione anime sue & ux-
oris sue Adelheide & Petris eius Vnarc & matris
sue Ludinthe. aliorumque cognatorum eius, ad
anno-

(**) Forſa Wernher. Confer Monum. Pruſſing. pp. 38. 39.
40. 52.

(†) Abbatisdorf vulgo Apperſtorf. villa et Sylua eiſdem no-
minis ad Abunſam, Razenhoven, et Eliſendorf.

annonam fr̄m ibi seruientium. Isti sunt testes per
 aures tracti. Heinricus de abbadesdorf. Fridericus
 de Veringen. Riwinus & Fr' eius Rvdigerus de
 Ascha. Enkehart de inferiore Werthe. Thiemo de .
 . . . che. Richardus & Fr' eius Hartwichus . . .
 . . de Boyloch. Berbart & Gvde mvne-
 ftere. Huno de Huniprehteshusun . . . Gnanno de
 Wangerpach gin . Sigefrid de Ober-
 inwerthe.

N. LXXXIII.

Tradidit nanq; Sigefrid propriū seruū ad
 altare Sci Sixti ea quinq; denarios
 . . huius uero traditionis tracti.
 (Heic deficiunt membranae, reliqua initio et Fini
 Martyrologii antiqua, diuersa tamen, manu adscrip-
 ta sunt)

N. LXXXIV.

Fragmentum.

tenti . fuscipiente Heinrico advocato in potestātē
 sci petri . ad annonā clericorū. Eccontra tradidit
 aduocatus ille unum curtile potent' & legitime in
 manum eidem dn̄i Geroldi prepositi & archipbri
 in potestatem sci petri . Factaque hac commutatione
 clericis collaudantibus nec non & laicis . & Isti
 sunt testes per aures tracti. Walech de Sehoun.
 Paltwin de Altenburch. Hildebrant de Ellenbrunnen.
 Adelbero de Fohburch. Hartewich de Gagendorf.
 Cotteschalch & Adelbero milites eiusdem Domini
 Geroldi. Vodalrich. fr'q; eius Engelrich de nedere-
 mowerede. Adelpreht & Filius eius Adelbero de
 Obermowerede. Macili de Mucenbach et fr' eius
 Gi-

Gifelolt. Heinrich de Herisingin. Macili. Kuntpreht
Pabo eiusdem loci.

N. LXXXV.

Nouerint omnes Fideles xpīani tã in presentī
quã in Futuro qualiter marchio Ditpaldus causa ani-
me sue et maxime rogatu Domini Richardi abba-
tis (*) remisit monasterio sci petri tria mancipia no-
mine Rickart et Filium eius Hartevicum ac Filiam
eius nomine Adelheit ea nidelicet ratione quatenus
tam ipsi quam omnis posteritas illorum ad altare sci
petri. V. denarios annuatī persolvant.

N. LXXXVI.

Notum omnib; xpī Fidelib; esse cupimus quan-
dã mulierem Adelburch nomine de reginspurch per-
tinere ad altare Sci Petri ad censum. V. denariorum
cum omni posteritate sua iure perpetuo. cuius ma-
ter Geppa eodem quoque iure mancipata erat.

(*) Primus Abbas Ord. S. Benedicti, ab Ottone I Epo Ba-
benbergensi institutus, tempore Regis Henrici V.

Antonii Nagelii, Mosaburgensis Presbyteri,

OBSERVATIONES,

de

principibus Boioariae viris, hoc in codice
contentis.

Prolegomena.

Racies, aetas, et argumentum huius codicis.

Continet hoc anonymi Canonici S. Petri Monasteriensis Manuscriptum, involucro nudum, a gliribus adrosus, ipsa vetustate sua pallidum et hinc inde extersum, suamque ob deformitatem (mutilatum enim est et a capite et ad calcem) a nemine hactenus aestimatum, XXVIII, membranea mediae formae Folia, corii praesegminibus confuta. Membranae Suillae pelliculae non absimiles haut quaquam adfabre leuigatae, quin Foraminibus passim inquinatae sunt, intermixtis tenerioribus ouinis, Lineisque magna ex parte acu praesignatis. Manus exarantis non est eadem, sed alia atque alia; rotundis tamen more Seculi XI. elementis complura sunt Scripta. (1) Characterum effigies ex Tabulis,
ad

(1) Praebuit mihi Venerabilis D. Iosepha, Geisenfeldensis Parthenonis Antistes, Synchronum Psalmorum Librum perquam venuste scriptum bellisque picturis exornatum, Eberhardo Comiti de Ebersberg, fundatori earundem Monialium, ante an. 1060 familiarem, miramque, vtriusque autographi manu conferens, elementorum Simi-

ad Fidem et aetatis examen a me adiectis, conspici poterit; nihil enim certi in re incerta statuo. Litterarum initia quandoque nativo minio ruditer sunt expicta, maiorisque momenti nomina maiusculis litteris distincta.

Martyrologium aequè ac Necrologium, initio adnexum, a kal. Maii ad X. kal. Dec. vsque, eheu! mancum est, manusque Seculi XII. adiecit mihi videtur, ipsa simplicitate sua pretiosum. In fastis Sanctorum notatur littera dominicalis B, et paschale sacrum anno, quo Scripta sunt, peragebatur die D. Ruperto. Episcopo Junaviensi, Festiva, VI. Kal. Apr.

Vox Canoniae, Canonicorumque quotiescunque occurrit, occurrit autem saepissime, a Monacho, nescio quo, quae ex ratione, studio erasa, deletaque est; frequentia tamen nominis huius iterum iterumque sefellit iniquum, iniuriolumque Canonicorum memoriae depravatorem vetustissimi nobilissimique codicis, cuius Litura fecit, ut, luridius has membranas perlustrantes, Canoniae S. Petri Monasteriensis ad limae Ostia ad nostram usque aetatem Notitia latuerit.

Numerant membranae, quarum, ut diximus, principium itidem et exitus desiderantur, LXXXVI. Condonationum Tabulas, nullo numero, nulloque

a

litudinem animaduerti. Contuli quoque, ne memet ipsum rectè Specie deciperem, Codices Conradì Philosophi Schirensis manu exaratos, copia mihi a Rdo Martino Abbate, qui Lucubrationem meam Bibliotheca sua magnopere adiuvit, facta, et Arnoldi et Otthi, Emmeramensium Monachorum, Sygraphas, quas aeri mandatas Io. Bapt. Princeps et Abbas Emmer. edidit in Dissert. de Transl. Corporis S. Dionysii Ratisb. an. 1750.

a Fronte titulo distinctas, ac frequenter absque intervallo exaratas; ne itaque meis etiam Lectoribus fastidium suboriatur, adieci singulis singulos numeros, quae, quamvis sunt minutissima, significanda tamen putavi, ne codicem ex manu mea integerrimum se recepisse, nesciret posteritas, si forte Avto-graphum iniuria temporum periret.

Aetatem, Argumentumque huius Libri Traditionum quod adinet, Donationem Ottonis Regis I ue, an vero II, aut III, nescio, ab initio continet codex noster; eodemque fere tempore definit, quo incipit Conradi Philosophi Chronicon Schirense connectuntur itaque binis hisce codicibus Schirensium Principum res, suis in ditionibus Seculo X. ac XI. gestae, ab Annalium Boicorum Scriptoribus aut praetermissae aut temporum iniuria deperditae, et hactenus desideratae.

CAPUT I.

De Situ Monasterii S. Petri, eiusque Fundatoribus et Reparatoribus.

§. I.

Vtrunque Monasterium et ad Vogaburg et ad Schiren iisdem ex Boioariae Principibus progenitis fundatores et Restauratores habuisse, tam prisca ex traditione quam ex veterum Monumentorum reliquiis conpertum habemus. Tassilo enim Dux, Teste Auentino, Monasterium isthoc dotasse dicitur; (2) cui suffragantur versiculi, in coenobii Weltenburgensis choro olim conspicui, (3) vetustumque carmen

2) Avent. Chronis III B. p. 557.

3) M. B. Vol. XIII. 506. 361.

men ex Claustri S. Petri Monasteriensis pariete a Jac. Gretsero in Biographiam S. Ottonis Babenbergensis Episcopi receptum. (4) Legimus quoque Annonem, abbatem Monasteriensem, quem postea more aetatis suae Episcopum Eichstetensem electum fuisse puto, (5) Synodo Reibacensi an. 799 interfuisse. (6) peruetusius insuper codex Vitae Hilarionis, autore D. Hieronymo Scriptae, atque ab Auentino in eodem S. Petri Cenobio summa cum Antiquitatis admiratione visus, agilolfingorum Principum aetatem nobis in memoriam revocat. (7)

§. II.

Sub Sindberto, Ratisp. Episcopo, qui an. 772 Synodo Tingolfinganae interfuit, floruit in Boioaria Monasterium S. Petri ad Vueridam, (8) Annalibus Boicis non nisi nomine suo cognitum, cuius Situm, Fundationem, euerfionemque, quantum Scio, nemo inuestigabat; vestigia eiusdem aliqua antiquitatum curiosis monstrabo; Lis vero sub indice esto, de Weridane illa, vbi riui Pfetera et Wifenta ad Veteres Tumulos Romanorum, (*) in Danubium emanant, aut Pfaffenmünster, aliaue in Episcopatu Ratisponensi, an vero de nostra sermo fuerit.

Coeno-

4) Tassilo Dux Boiū, qui nomine dicitur ipso Tertius, ille plus fundat et aedificat illud Cenobium Munster. &c.

5) Meichelb. T. I. P. II. p. 229.

6) Auent. Chronik Franck. Ausgabe 1622 p. 575.

(*) M. B. Vol. XV. p. 160. ad an. 1036.

7) Auent. Annall. L. IV. 381. 314. Hic liber fuit inchoatus in Hunia in exercitu an. 819. et p. 482.

8) B. Pez in L. Trad. Emmeram p. 84. Trado haereditatem, quam habeo in insula, quae dicitur Opinsaldata — in loco, qui dicitur Verid, vbi Monachorum congregatio Hedinpach.

Coenobium S. Petri Monasteriensis in medio complurium Vicorum, quos singulos Werdeas vocamus, situm est. Werdeam arcem heic pluribus retro Seculis diuersi Nobiles, de Werde dicti, inhabitauerant, quorum memoria quoque in monumentis Monasterii weltenburgensis, cuius erant aduocati, crebrius occurrit. In eadem denique arce milites de Münster, de Hinzenhausen, de Sandersdorf, de Schilwaz, de Königsfeld, de Sengen, de Zant, de Schellenberg, et de Stoer Sedem fixerunt; quorum plures cum Nobilibus de castro Singenburg in Monachorum Monasterio sepulti sunt.

Aetate Regis Ludouici et Ambrichonis Ratisp. Episcopi an. 853 — 876 Anamodus Emmeramensis rursus mentionem facit de Monasterio ad Weridam; quibus in reliquiis Monasterium nostrum nomine Geisenfeldensi adumbrari, digitoque monstrari mihi videtur. (9)

His accedit antiquissimum Castrum Werdea proxime Parthenion Geisenfeld et Paroeciam Ainau, Fuga Meinhardi Principis Bauariae et Tirolensis comitis an. 1361 Ritterswerde nuncupatum (10) Vero est simile, etiam hoc castrum eo Tempore fuisse sub ditione Dominorum de Abensberg et Rottenhecke, Meinhardumque ducem eorum propinquum; tutelae

9) Rex Hildouicus, pater videlicet Karolomanni, quendam clericum nomine Gundpertum de Ecclesia S. Petri Apostoli cum suo quolibet clerico commutauit, — quia utilior et maioris ingenii fuit scribendi, nec non et legendi. addidit Rex — noualia, quae sunt contra Monasterium ad Werida, et contra nemus medium, quod ibidem obuium exeat. B. Pez in *Thes. Anecd.* T. I. P. III. C. I. p. 109.

10) Jo. Ebrani Chron. apud Oesfel. *Auent. Chr.* VIII. B. p. 810.

tutela enim eius inhiabant, intuitus Bavariae Superioris ducibus.

§. III.

Hisdem in tenebris latet Monasterium Ilma a parentibus illustribus Sigifridi Abbatis conditum, et ab eodem Sigifrido an. 821 v. Id. febr. aetate Barthurici Epi. Ratisp. S. Emmeramo traditum; (11) cuius aram prisco more saxeam, (12) S. Pauli conversionem et necem referentem, in vetustissimo Sacello S. Pauli ad ilmam proxime Monasterium S. Zenonis Geisenfeldense, adhuc cernimus.

Longe

11) Accepit Barthuricus Episc. Ratisp. plura Monasteria ad Mensam, Emmeramense, Altahense inferius, et Monasterium Ilmam „Ego indignus Servus Servorum Dei Abbas Sigifridus — vi salutem animae meae, patrisque nec non et genitricis, ceterorumque, quorum datione et auxilio locus idem constructus esse cernitur iuxta flumen Ilmae in Dei amore et B. Benedicti trado ad S. Hemmeram propriam meam, quae haereditario iure mihi successerunt, hoc est primitus ad Lutirimbach (Praepositura emeram. Lauterbach) ad Bevinshufen Ecclesiam, — ad Ilme vico Ecclesiam (Ilmendorf), — ad Rodgeltingen Ecclesiam — ad Monasterium Ilmae (nunc Engilbrechtsmünster) Paroeciam S. Crucis, cuius praedictae Ecclesiae, excepto Lauterbach, etiamnum sunt filiales; ibidem et maior et minor Münster, et Cella et Sacellum S. Pauli in campo palustri propter Ilmam; ad hanc Paroeciam pertinent insuper Puninhart, et Gotschalkshufen haud procul a Praepositura emeramensi Lauterbach, Egilespach, Bergshufen, Lintah, Griesheim proxime Münchsmünster, Mosheim, Buch vulgo Hagenbuch, Riede, Schilwaz Hausen, Westenhäusen, et olim Ratolshufen et Haunspach. Lib. Prob. S. Emer. p. 24. Confer Rotulam praediorum ab Arnaldo Praeposito Emeram. an. 1030 exaratam: de Lutranpach terrae Salicae X hobas, decimationem de V Ecclesiis. B. Pez Thef. Anecd. T. I. P. III. p. 68

12) Hunker Presbyter excidit altare de petra supradictae Ecclesiae in loco — Piparpah an. 780. Meicheln. T. I. P. II. p. 76.

Longe diuersum est hoc Monasterium Ilma a Monasterio Ilminumünstura prope Monasterium Schiren in Dioecesi Frisingensi; a fratribus Adalberto, Otkero et Ottone tempestate Tassilonis ducis una cum coenobio Tegernseensi fundato; id legenti tabulam Sigefridi Abbatis, locorum situs manifestat. Vno autem duntaxat lapide distabat Monasterium Ilma a Monasterio ad Suigam, fortissae huius incunabula potius in illo sunt inquirenda; certum enim est, Sigefridum illustrem Abbatem ibidem agri diuidem fuisse; ubi erant potentes comites Vogaburgenses Schirenses et Abensbergenses, Parthenionque Geisenfeldenses eodem fere in fundo an. 1037 fuisse conditum; quo steterat olim S. Pauli Monasterium Ilma.

§. IV.

In manca illa tabula, (13) qua Rex Ludovicus Pius an. 817. Abbacias boicas exemplo patris sui Caroli M. (14) vel ad Congiarum, vel ad militiam, vel ad Orationem duntaxat pro Salute Imperatoris, Filiorumque eius et stabilitate Imperii obstringebat, non recensetur quidem coenobium S. Petri Monasteriensis, quemadmodum viciniore Monasterio nostro Abbatiae Mosaburg Altenburg et Berga; liceat mihi tamen ad regiam isthanc Monasteriorum Boicorum recensionem non nullam ex S. Petri Monasterientis monumentis adnotare, observatu haut indigna. Monasterium Wel-

ten-

13) Mabillon. Annal. Benedict. T. II p. 436, ex Schedis Iac. Sirmund S. I. „Haec sunt, quae tantum dona dare debent sine milia Numero XVI. in Bavaria Altenburg Alcahe. (Alahe) Creusa (Cremsa) Mathasso (Mataleo) Buria.

4) M. B. Vol. XI. p. 100 ad an. 802.

tenberg antiquitus Altenburg nuncupatum fuisse, teste etiam codice nostro, (15) videtur. Hanc quāquam igitur corrupta est regia in Charta vox Altenburg, sicut editori Voluminis XIII. M. B. in praefatione videbatur; (16) mallem tamen, hac voce Altenburg Monasterium S. Petri Monasteriensis anonymum intelligi; montem enim Arzberg proxime Weltenburg S. Wolfgangus incastellavit. (17) Altenburgi autem nomine venit Humprehteshusen proximae Münchsmünster, vbi vestigia vetustissimae arcis, aut Altenburgum prope Dietfurtum, Gumbertshusen et Breitenecke, vbi Labera Almoniam influit.

§. V.

De Familia Villae Abunsae Seculo VIII IX.

Abunsae villae, vbi rivus eiusdem nominis fontes aperit, suumque per aquarum meatum utraque in ripa summae olim nobilitatis castris clarus, haut procul ab vrbe Abensberg in Danubium effluit, dominos recensere adgredior. Ad eiusdem rivi caput iam Seculo VIII et IX. diues praediorum erat Adalungus (*), haut dubie de Adelungesdorf cum Filio suo Hunungo Presbytero, qui in villa abunsae Ecclesiam S. Michaelis aetate Iosephi Epi frisingensis an. 759. aedificarat, (18) et S. Emmeramo haereditatem suam, quam accepit in vico Hronaga in

pago

15) N. LVIII.

16) p. 301.

17) ibidem p. 353. 380.

(*) Apelungesdorf, vulgo Alersdorf proxime Abensberg et Biburg legitimam nomenclaturam nobis ex monumentis prodidit Aventinus vide codices Biburgenses.

18) Meichelb. P. II. p. 28.

pago Tonahgeui, (19) vbi reliquiae S. Mauriti cum gloria honorantur, tempestate Gauuibaldi Epi I. Ratisp. circa an. 760 tradidit. Testes: Poso seu Purso (pater Chunonis comitis de Abunsa) Helmu- ni, Heripert, Heidfolc, cum reliquis nobilibus vi- ris. Cundalperht Filius Helmwin, Ratapald, Dru- dilo. (20)

Sub eodem Gauuibaldo Epo adquisiuit Mona- sterium Emmeramense ante an. 735 ab Hugaberto Boioarie Duce curtem Pirchingwang prope Razen- houen et Vmbalsdorf, Sedem posthac Radolti pa- latini comitis et Marchionis et Ducis orientalis Boio- ariarum, Fitiorumque eius Ratoldi II. et Engildeo- nis, (21) et Seculo XI. Babonidum de Abensberg.

Heribertus tradidit S. Emmeramo cum licentia Tassilonis in pago Danubii in vico Hronaga an. 778. Ecclesiam S. Mauriti, vbi Opinus et Posso prae- dicatorum quoque diuites erant. (22)

Adalungo abunfano succedit Purso seu Posso, (*) Pursoni Filius Ghuno comes, qui cum Sindeone et Cundhario proximis suis pariter abunfanam Ecclesi- am dotarunt sub an. 790. (23) Eadem fere aetate Fratres Otperht et Reginperht cum Filiis suis eidem Ecclesiae haereditatem suam contribuerunt. Testes sunt,

19) cit. B. Pez T. I P. III p. 81.

20) ibidem.

21) Arnoidus Emeram. Libro II. Unamodus ad an. 874 p. 242 clad an. 871 p. 208 ap. P. Pez in Anecd. Thef. Tom. I. P. III.

22) Cod. Trad. Emer. apud c. B. Pez T. I. P. III p. 85.

(*) Velim, meminerit lector castri Posenpenge ad ipsi ostia in Aultrie, eo, quod frequentissime in Monumentis Boi- cis praefertim in codd. Ebersberg. ourrit; fortasse et Posonium, Posonium, Presburg, a Luitpoldi maioribus nomen hausit.

23) Meichelb. P. II. p. 120.

sunt maximae auctoritatis, et hoc aeuum perpendentibus, obseruatu dignissimi: Poppo, Reginolf, Adalcker, Luitprand Presbyter, Pern Presbyter, Reginpald, Angilperht, Adalperht, Helmperht — Hamadeo Praeses, Sindeo, Cundheri, Rihheri, Amalperht, Ratpald, Adaihart, — Deotperht, Luitperht, Heriolt, Alpolt. (24)

Otpertus Frater Reginberti illustres inter comites recensetur, quos Carolus M., deposito Tassilone duce iuri dicundo Boioariis praefecit Ratisponae cum Erchenbaldo, Meginhardo, Albrico, Helmuni, Audulfo, Werenhario, Orendilo, Amalrico, Gotefrido, Kisalhardo et Ellamberto, quibus vicaria potestate rectorem praeposuit Geroldum comitem, cuius posterum in monumentis Altachae inferioris eminere mihi videntur. Reginberti vero genus illustratus adeo illustrauit, ut eius Maioribus nihil addi possit, nisi Reginbertus abbas Abbatiae Mosaburgensis, qui an. 772. Synodo Tingolsinganae interfuit, et C. L. Monachorum praeses cum Albino lipfana S. S. M. M. Castuli et Albani Roma Mosaburgam adtulit, vtrumque etiamnum maxima cum celebritate et publicis nundinis, illum Mosaburgae, hunc Herigolteshufii veneratur Bavaria. (25)

§. VI.

Villae, celebriores, quae riuum Abunsam a Fontibus suis ad Ostia usque coronant, sunt istae:

Herisuindohusen, Teoruneshusen, Hemmehusen, Phethahae fontes, Sindeoshusen, Rihhareshusen,

24) ibidem. 125.

25) ibidem 153, Concambium Altonis Epi et Reginberti abbatis de territorio S. Castuli. Auent. Annall.

fen, Gundoleshufen, Frickendorf, Phrima, Engilde-
 stetten, Hallesberg, vnde Halletaue nomen a Vulgo
 accept. Ouwe, Husmanningen, Waldu, Osterwal-
 de, Haselbach, Tegarimbach, Archibichwenti, (Arn-
 schwandt) S. Albani Sacellum, Herigolteshufent. (Hers-
 gertshausen) an. 899. villa Luitpadi Ducis, et an. 1081.
 Chunonis comitis Palatini; Eparaneshufen, Radolts-
 hufen, seu Hroadolfeshufen, vulgo Rudelshausen, an.
 1034. pagus et comitatus; Hunlinbach, Steinesdorf seu
 Steinbach; Hiprehtashufa, Wolemotetaha, Lutirin-
 bach, Rottenecke, Vfluten, Empfenbach, Cuntharesu-
 fen, Curtis Regis Ludouici Pri, et Sandolfeshufen, vtrum-
 que in pago Ghelaspone, Mainburg, Pezeinmos, seu
 Petinmos, Attenhouen, Reginhartshufen, Hoerginaw,
 Luibertesdorf, aliud Saceillum S. Albani in Paroe-
 cia Volkoitswant, Grafendorf, Heribertsdorf, Niu-
 uinhufen, Sezbach, Cahrum Siesbach, Munihha,
 Münch-n Superius et inferius; (inferius erat an.
 1230. Paroecia ad Monasterium Hochenwart per-
 tinens; Eberharteshufen, Gottschalkeshufen, Eoben-
 hufen, Puninhart, Mettenbach, Ratoltshouen, Liut-
 kirchen vulgo Linkirchen, ibi Comitatus Friderici
 comitis Palatini, Cuntpertshouen, Millenhouen,
 Minnenhufen, Wangenbach; Huninbach, nunc Hauns-
 bach, Razenhouen, Elifendorf, Vmbalsdorf, Pirichin-
 wang. Abbatisdorf, corrupte Appertorf, Train, olim
 Hittinburg, Singenburg, Humbrehteshufen, olim ca-
 strum Altinburg, Monasterium S. Petri Monasteriensis
 proxime Suigam, Geisenstetten, Millhufen, aliud Niu-
 uihufen, Tierinbuch, Kirchdorf, Mantilkirchen Hur-
 libach, Monasterium Biburg, Ozinbach, Filiatis Ec-
 clesiae Biburgensis; Adelungesdorf, (26) Abuns-
 berg

26) Vulgo Allersdorf, sed tabulae Biburgenses referunt Ade-
 lungesdorf. Gonfer Libr. Trad. Monasterii Biburg. in

berg, (Abusina in Antonini Augusti Itinerario) olim Castrum, post vero Vrbs XXX. turribus in perpetuam Babonis memoriam munita; Ouwenstetten, Owenskouen, Schiren, Arbenhouen, Scambach, Tagartingen, Geckingen (*) Salingostadium, Harlanten, et Sigilingen, vbi Abunfa Danubio miscetur. Conpluribus hisce in locis Monasterium S. Petri praedia et mancipia numerat.

Sine dubio Adelungesdorf propter Abunfam et proxime castrum Abensberg ab illustri comite Adalungo, quem supra produximus, nomen suum accepit, quemadmodum ab Herolto Heriolto Herigolto, (promiscue enim hoc nomen Scriptum extat in codicibus, Herigolteshusen, castrum Comitum Palatinorum, quid quod Luitpoldi, Satoris comitum Schirensium, a Sindeone Sindeoshusen, a Rihherio Rihherishusen, a Frichone Frikendorf, ab Adalhario Adalbareshusen, a Radolto seu Hroadolto et Hroadolfo Hroadolfeshufir, corrupte Rudelshausen; a Falkmoro Folkmaresdorf, Villa Chunonis comitis Palatini, a Suarzolfo seu Suarzolh Suarzolfesdorf proxime Tuolbach et Isarecke, villa Mathildis de Razenhouden, a Gamanolfo Gamanolfesdorf, nunc Gamelsdorf, a Marcho Marchbach, a Wolamoto Wolamotefaha, Wolnzah, ab Amalpreht Amal-

Hundii Metrop. S. cum Addit. Gewoldi, et apud eundem Hund. Monum. Monasterii Schamhaupten Edit. I p. 288. Parochia Adelungesdorf an. 1133, idem Tabula Geneal. Auentini XXVIII. Dominos de Biburg, et de Adelungesdorf referens.

*) Geckingen antiquissima Parochia translata denique Neostadium ad Danubium, ibidem et in Herisingen (Irnsing) et in Pirehelprunne et Turnpuch Monasterium Metten adquisiuit decimas. „Ita refert Confirmatio antiquissimarum Traditionum Gregorii XM. Papae. B. Vol. XI. p. 449-

Amalprehtisdorfmanſter nunc Engelbrechtsmünſter, a Razione Razenhoven, ab Helmuni Helmunesdorf, vulgi in ore Helmſturf haut procul a Wibeffetten prope Viehbach Gerzen et Frantenbuſen, vbi Eberharhadus de Razenhoven, et Dietmarus Dorenberg divites agri erant; ab Erphario Erphenbrun nomen ab Aribone deductum, a Zoolto Zollingen, et Zooltesdorf, Zulsdorf, a Fritilone Fritilingen, a Fatero Fatersdorf, ab Opino Opinesaltaba, a Puopin ſeu Poppo Puopinhova, Pfaffenhoven, a Luipoldo Louibolſingen ad Aitracham, olim in ditione Comitum de Leonsberg et Dorenberg, et Luipoldeshoven, prope Gamersheim, a Frigo Frigilinga, a Tagino Tegindorf, a Chiela ſeu Chela Cheleheim, ab Engildeone ſeu Ingoldeone Ingoldeſtat, Ingolſtadt, hand procul a Luitpoldeshoven, volgo Lippeltshoven, a Voga Vogaburg. Vohburg, Forſan et Vogariut et Vogah a Beſſone Peſſenhuſen, a Magino ſeu Meginhart Mainburg oppidum.

§. VII.

Ratoldi et Engildeonis comitum in pago Tonahgeuuſe ditiones propter riuum Abunſam an 837 — 902.

Nec Ratoldus ille Luitpoldi Senioris comitis, cuius Miniſterium erat ad offia Ambarae, proxime Abbatiam Moſaburgam in Ifaram emanantis, ex ill. Buati Sententia Filius, qui poſt Timonem et Fritilonem, comites Palatinos, (27) ſub an. 857. comes Palatii, et an. 863 Ambrichonis Epi Ratiſp. advocatus audit, (28) noſtra in vicinitate peregrinus

27) Timo, Comes Palatinus an. 831. Meichelb. P. II p. 293. Fritilo, Comes Palatinus an. 843, 845 et 854, ibidem p. 320. 324. 38.
28) Andr. Brunner Anuall. B. P. II p. 146 ex Annal. fuld. ad an. 857, et Hundii M. S. edit. I p. 59.

nus est; villas enim inter eius, posterumque suorum numerantur: Hacinhofen (Haschouen) Otarpah et Holzhufa, omnes propter Labaram maiorem, et oppidum Rottenburg; (29) Vmbalsdorf proxime Sigenburg, Stupingen supra Weltenburg, Pirchinwang, (30) Samutesbach (Sandesbach praepositura Geisenfeldensis) (31) Eliendorf proxime Razenhoven, olim Praepositura Admontensis, (32) Tagartinga prope Abensberg (33) Vitarasdorf seu Witaramesdorf ad Tandorf, Cundalinhoven, Adelungshouen, Berga, nunc Bruckeberg, haut procul a Phetarahe Ergoltingen, et Tuolbach praedia. (34) Desideratur equidem nostris in mappis Geographicis locus Witramsorf, sed adcolis, et ex Friderici Palatini comitis testamento (35) nobis notissimus, vulgo Wittersdorf dictus; Pezeinmos, Paroecia in comitatu Razenhoven, quod praedium Sigifrida, Ratoldi II. Mater ab Asperto Epo Ratisp. circa an. 886. acquisivit. (36) Monitum te heic volo lectorem, sunt, qui Ratoldum et Razonem nomine Synonyma existimant, vnde Razenhoven, et memorabilem Razonum comitum pro-pago. (*)

§. VIII.

Referrem hanc in rem plura de Dominis Villarum Hrodolfeshufir, Phetarahe, Herigolteshufen, Votk-

29) Anamodus L. I n. 10. an. 871.

30) ibidem L. I G. 58.

31) Lib. Prob. Emmer. p. 62 an. 879.

32) Anamodus L. I C. 98.

33) ibidem L. II C. II an. 888.

34) Pez cit Col. 49, et Meichelb. P. II. p. 381.

35) M. B. Vol. X. p. 239. 240.

36) Buat T. I. p. 168. —

(*) Meichelb. Buat alique, et nomen decurtatum more maiorum, Scribitur et Rasso et Rasolt, Hrodolf.

Volkmaredorf, Berga iam Bruckberg, et Tuolbach, quos codices Frisingenses, (37) et Vrolfus, abbas Altahae inferioris, et an. 805. Episcopus Patauensis in Breuiario suo, (38) quo nihil antiquius, praestantius nihil de boicis eiusdem aevi Principibus habemus, nobis subministrant, nisi a cl. Herm. Scholliner, (Magistro et amico meo,) qui Luitpaldi Ducis originem ex Chronico Lunaelacensi et Annalibus Fuldensibus, iuuauiensibus, et Frisingensibus cum bnois Ernestis, omnes inter optimates suos Summatibus nuperrime contexuit, iis, quae Buatus et Lipowskii de Engildeone coniecerunt, ac quae ego de Herigolto, seu Heriolto, aetate Luitpaldi Ducis Boioariae an. 905 coenobii Altahensis advocato, (39) qui mihi Herolti Aepi Iuuauiensis auus Albrici pater, et Luipoldi Ducis Frater videtur, conicio, certiora ex codicibus Passauiensibus expectarem. Herioltum enim, et Rastoldum seu Ratoltum, Altahae advocatos, Luitpoldum, Sigehartum, Abbatiae Mosaburgensis advocatum, an. 908, atque Iringum, Cuntpaldum, Meginhardum Comitem Palatinum, Chunibertum, et Helmbertum ditissimos agri in Vicinia Abunsae reperio, ubi Luitpaldum I, Ratoldum, Ratoldique posteros Engildeonem et Ratoldum, Ratoldique posteros Engildeonem et Ratoldum II. monstri, nec dubito, quin Maiores huius Herigolti advocati fuerint Domini villae Herigolteshufanae, de qua agit Regis Arnolfi Diploma an. 899. (40)

Ratoltum insuper pagi Hroadolfeshufen haereditum antumo, quemadmodum Luitpoldum villae Herigol-

37) apud Merchelb.

38) M. B. Vol. XI. p. 15.

39) ibidem Num. VI in serie Advocatorum p. 19. 129. 131.

40) M. B. Vol. I. p. 351.

rigolteshufen, an. 899 in ministerio Iringi et in comitatu Chuniberti, quam Luitboldus, dilectus Regis Arnolfi comes (et alibi propinquus) rogatu Ifangrimi illustris comitis, et Engelberti adquisiuit vasallo suo Cheroni. Eandem villam Herigoldeshufam Engilmuot in Beneficium habuit, quem patrem Engelmatae Ratoldi de Semta, Praelidis Carinthiae coniugis Suspicion; erant enim posteri Sigehardi Praelidis Noricae Regionis, et autoris castri Ebersbergensis, ac ad Ostia Semtae, et propter Abunfam, Labaram maiorem et Phetraham praediis auitis potentissimae. Sedula Fragmentorum eiusmodi contextione notitiam Fortasse eruemus, quid sibi velint perplexa illa verba in concambio Albrici comitis ad Adamunton an. 931 V. kal. Jul. Ipse Albricus fuit Arnolfi ducis patruelis, Filius Herolt nuncupatus. (41)

Villae Hrodolfeshufir Domini aetate Tassilonis Ducis erant Meioli; (42) Reginhohus, cuius vxor Lantrata, Filius Herioltus Presbyter an. 778. (43) Heriolt confirmavit traditionem patris Reginhohi an. 821, primus testis est Hrodolt. (44)

An. 938 - 957 Elisendorf proxime Razenhoven et Steinesdorf seu Steinbach prope villam Hrodolfeshufen erant in ditione Eberhardi, sine Dubio Ratoldi comitis de Ebersberg Filii, eo quod Vdalrici comitis de Ebersberg natus Adalpero Praefes Noricae Provinciae comitatum, deposito Ernusto comite, gubernans, eiusdem pagi Hrodolfeshufen

an.

41) Adpendin dipl. ad Notitias Iuuauiae p. 132.

42) M. B. Vol. XI. p. 15.

43) Meichelb. P. II. p. 60.

44) ibidem p. 222.

an. 1034 Dominus erat; (45) Eberhardus autem, Frater Adalberonis eiusdem omnem illam regionem inter Ilmam, Parram et Labaram maiorem, vbi Santzbach, Peffenhusen, et Monasteria Geisenfeld et Kuebach, villaque Eurenbach et Menzenbach, proxime Monasterium Schiren, et vltra Danubium Gamersheim et Luipolteshouen. Praetermitto heic castra et praedia in Austria.

§. IX.

Qui fit, ut Comites Palatinos Seculis IX. X. et XI. adeo Frequentes in Villa Publica Tuolbach proxime Abbatiam S. Castuli Mosaburgam in monumentis reperiamus?

Monitum me Herm. Scholliner per Litteras voluit, vt sedulo expedirem, quid Mosaburgam inter ad Urbem Cileiam et Fluvium Sanam in Stiria, vbi Monasterium S. Adriani, (46) et inter Mosaburgam ad Isaram in Bauaria, vbi S. Castali Monasterium, ac inter Mosaburgam in Carinthia ad Lacum Werde et urbem Clagenfurt munitissimum Castrum, quod passim Palatium regium seu Carolomanni Regia audit, intersit, et quid sentirem de Iulii Aquilini Caesaris opinione, qui F. Castuli Abbatiam ad Ostia Ambarae in Isaram emanantis. seculo IX. in Stiria floruisse somniat. (47) Haesitabit hac in re etiam ill. Buatus, eamque in medio relinquit. (48)

Vide-

45) Meichb. T. I. P. I. p. 230, et P. II. p. 460. 446 an. 956, et Lib. Prob. Emmeram. p. 108 an. 950. in pago Hertinga in comitatu Eberhardi comitis in vila Nuichinga (Neuching.)

46) Adpendix dipl. ad Nolit. Iuuau. ad an. 850. p. 16. ad an. 875 p. 17.

47) Annall. Stiriae T. I. 247.

48) Orig. B. D. T. I. p. 101.

Viderint alii de Mosaburga S. Castuli in Stiria inferiore: ego Abbatiae S. Castuli ad Isaram in Bavaria, simulque Carolomanni Regiae in Carinthia non nihil lucis praebebo.

Nequaquam equidem negaverim, Luitpoldum, Arnulfi Ducis patrem, tempore Arnulfi Imperatoris Cileiae et Gurkfeldae Finibus praefectum, Lipisanis aliquot S. Castuli aras his in terris erigere potuisse; sed id ego non Sinam, non Feram, non patiar, nostratum quemquam omnem D. Castuli abbatiam ex Bavaria ad alpes Cilleas unquam transtulisse.

Vetustissimam post urbem Reginam Mosaburgam regiam Boioariae civitatem, Mallisque publicis claram, et prisca Fama et monumenta Frisingensia et Salisburgensia produnt. S. Virgilium paulisper eiusdem Abbatem ante Reginpertum praefuisse, nec sine ratione, nec absque Tabula existimo; subscripsit enim ante an. 767, quo XVII kal. Jul. Episcopatum Juuauensem adeptus est, Ducis Tassilonis traditionem villae Haselbach vulgo Sixthaselbach ad Ambaram et vetustissimam Paroeciam Per-gen, Marchbach, Wanichenbach Schwanahiltadorf, et Vnzikouen pro remedio patris Oatilonis Ducis; testes Virgilius Abbas et Reginpertus; (49) eodem fere more modoque, quo sese Reginpertus Abbas et Sigimot iunior vocatus Abbas Mosaburgensis sub eiusdem Seculi Finem subscribere solebant. (50) In Catalogo vetustissimorum Boioariae Monasteriorum, qui aetate S. Virgilii Epi in monasterio S. Petri Juuauil conferri inceptus est, et cum Raginberto Abbate in Abbatia Mosaburga ad CL. Monachos et Monia-

49) Meichelb. T. I. P. II. p. 30. Adp. dipl. ad Nolit. Juuau. p. 9. 10.

50) Meichelb. P. II. p. 153.

Moniales numerat, Frichun, Sigimot, Sigideo, Starcholf, Timo, Adaluhne, Ratolf, Sigifrit, Elanrat et Egilfrit Locum obtinere. Sciunt eruditi, quae Locorum et Genealogiae notitia ex velutis eiusmodi tabulis hauriri possit. Accipe igitur ipsam tabulam a P. Anselmo Hintler Monasterii S. Petri Salisburgensis Bibliothecario ex anni 1004. apographo Mspto mihi exaratam.

In uilla Tuolbach proxime castrum Isarecke, Volkmaresdorf, Engildeosdorf, Peregum, Adelnegsdorf, Suarzolfesdorf, Affoltrabach, Muren, Wangga et Hafabach Ottilonis Ducis aetate Suarzolhi Filius Timo (Comitum Palatinorum Sator) an. 753. consensu Ducis Tassilonis et cunctorum commorantium urbem Germaniae D. Joanni Baptistae Ecclesiam construxit. Actum in villa Toolbach; (51) eadem villa Tuolbach proxime Mosaburgam an. 804. imperante Carolo M. Locus publicus dicitur. (52) Timonis Filius Starcholf in villa Avoittrabach proxime Tuolbach et Mauru et Herigoltshusen celebris; (53) ignorabant hanc villam Buatus et Meichelbeckius, eamque, reclamante tabula, ab Hara et episcopatu Frilingensi ad Ilmani et episcopatum Augustanum transtulerunt.

Regem Ludovicum Pium regiae Abbatiae S. Cuthi propitium supra monstrauius; Filius eius Ludouicus Boioariae Rex, cuius erant villae Sandolfeshusen et Cuntereshusen atque Mandechlignon (Manching ad Param prope Ingolstadt) in pago Chelasse,

51) Meichelb. P. I. p. 52.

52) ibidem P. I. p. 100.

53) ibidem P. I. p. 54. Viculus est ad Parochiam Schweigersdorf pertinens.

lasge, (54) vsus est an. 831. Timone (55) et an. 843. Fritilone, Palatii comitibus; (56) an. 848. Werinberium comitem et Orientalis Franciae Ducem Testem adhibet, quem Satorem comitum de Semta fuisse monstrabimus (57)

Maior Lux accedit Mosaburgae ad Isaram Tempestate Arnolfi Regis, Carolomanni Filii; audit enim regia ciuitas Mosaburga an. 890; (58) Conflagrante circa hunc annum omni vrbe Ratispona, et a Rege tota nouiter Facta amplificata et aucta; (59) regiam quandoque aulam hac in Mosaburga fixisse constat Regem Arnolfum; quae res fecit, vt frequentius ibidem diplomata exararet, et frequentiores ibidem adessent Palatini comites, absentibus praesertim regibus, ius cuique dicturi.

In Monasterio S. Castuli et Liutswindam Filiam Ernesti, Ducis Boioariae, Regisque Arnolfi matrem ante an. 891. Sepultam conicio; pro remedio enim animae Carolomauni patris, ceterorumque Regum memoria post obitum matris Liutswindae Waldoni Episcopo Frisingensi, Ludouici Filii sui Pedagogo, Abbatiae Mosaburgensis defensionem commisit

54) Lib. Prob. Emmeram. p. 47.

55) Meichelb. P. II. p. 293.

56) ibidem p. 318. et an. 855. p. 381.

57) Buat Orig. B. D. Tom. I. p. 104; odpend. dipl. ad Nolit Iouau. p. 15. et 17. an. 869. Catalogus vetustus Episcoporum Salisburg apud Hundium in M. S. edit. Gewoldi T. I. p. 4. Pato quidam a Carinthia per Carolomanum expulsus, confedit Salisburgi.

58) Actum Mosaburg regie ciuitate an. 890. XII. Kal. Apr. hoc in Diplomate et in eius appendice primus testis est Engeldico Comes. Lib. Prob. Emmeram p. 74. 75. 76. et p. 105. adparent Merolt. Engildico et Pato hac in Vicinia pagorum comites, Chron. Gottwic. T. Prodr. p. 494.

59) Lib. Prob. Emer. p. 82. 81.

milis an. 895. XIV. kal. Aug. actum Mosaburg. (60) Vero accedit Similitudo diplomate eiusdem Regis, quo VII. Idus Martii an. 891 adfirmat Liutswindam matrem suam bonae memoriae Curtem Ardingen in ripa Fluuioli Senda (Senta) cum iure Legum in beneficium habuisse. (61) concessit Rex eandem curtem Timoni seu Theotmaro Aepe Salisburgensi, quem Dominum Villae Engildiosdorf ad Beregun proxime Tuolbach, et rannum Principum boicorum hoc in pago an. 879. celeberrimum putamus, (62) qui an. 875. Cellam Raitenbafalal, in qua Hermannus noster condidit Babonem abundanum, et cellas Gars, Aune et Kieminsdon ad sedem suam uindicatas, (63) et Abbatiam Mosaburg, ubi S. Adrianus requiescit an. 890 confirmatam accepit. (64)

Idem Rex Arnolfus pro remedio animae suae, omniumque parentum suorum Monasterium S. Cassuli dotauit terra pascuali a passo et Chuoro usque dum Ambara cadit in Flumen Isaram an. 896, actum Ratispone VI. Non Octob (65)

An. 899 VI. Idus Febr. Luitpoldi Comitis Vassalus Cholo ob interventum Hingrini illustris Comitis et Engilberti a Rege Arnolfo quasdam res iuris sui, quae ad Ministerium Ixingi comitis hactenus pertinebant in Comitatu Chuniberti in Loco Herigoldeshusa aquirat, quas inter est pons Isarae et Ambarae ad Volkmaresdorf et Toulbach confluentium. (66)

An.

60) Meichelb. T. I. P. I. p. 146.

61) Adpendix ad Notit. Iuuau. p. 113. 16.

62) ibidem p. 103.

63) ibidem p. 101. III.

64) ibidem 113.

65) Meichelb. P. II p. 403.

66) M. B. Vol. I. p. 351; eodem anno VI Idus Dec. Arnolfus imp. obiit.

An. 903. Outa, vidua Regis Arnolphi Ecclesiae Frisingensi Veringam (infra Monachium) donat Intercessione Diotmari Aepi — Luitboldi illustris comitis et cari propinqui sui, Sigihardi etiam, cundepoldi Ifangrimi et Meginhardi comitum. (67)

Eodem anno Ellinratam Concubinam Arnolphi Regis, quam Buatus Ratolti II et Adaloniae Filiam autumat, (68) cum Filia Ellinrata in villa Ergoltingen haut procul a Witeramesdorf Engilodeosdorf et Tuolbach Regis Largitate capella donatam conspiciamus. (69)

Meminit insuper Auentinus Diplomatis, anno primo Regis Arnolphi an. 888. kal. Jan. Ratisp. dati, quo Sigihardo comiti de Sempta, consanguineo suo, et advocato Abbatiae Mosaburgeusis Pergen tradit; (70) Vbi situm erat illud Pergen eo, quod isthoc auentinianum Diploma me latet, nemo Facile divinauerit; Fortasse erat illud toties a Regibus permutatum Monasterium Berga, nunc Haindlingberga, quod nuper ex tenebris eruit praed. Vir, Romanus Zirngibl; (*) Constat enim, Monasterium Pergam in Tunocgonne a Vuolcanardo abbate, qui Synodo Tingolsinganae an. 772 interfuit, esse fundatum. Ebersbergensium autem Comitum Familia Sunchingen

67) Meichelb. P. I. 151.

68) Orig. B. D. T. I. p. 166. Confer Anamodum L. I. p. 242. ad an. 874.

69) Lib. Prob. Emmer. p. 98. 99.

70) Avent. Tab. XIII. de Comitibus de Semta. et Lib. Prob. Emmer. p. 103. sub Conrado I. Rege an. 911 — 919.

(*) Geschichte der Probstei Hainispach, München, 1802. Anamodus nuncupat Haindingam Hahilingam; inde coniecturam cepi, quod ibidem fortasse genus illustre Hahhi-

gen (Sinching) Santesbach ad laberam maiorem et minorem suas inter ditiones numerabat.

An. 1019. Coenobium Berga erat in comitatu Adalberti comitis. (71) An 1040. Asalbero de Perga in Litteris confirmationis Monasterii Geisenfeldensis. (72) Coenobium autem Peringen ad Laberam maiorem proxime Schirlingen Comites de Ronningen et Mosaburg, ex parte comitum Ebersbergensium haeredes, circa an. 1140 restituerunt.

Quum igitur summi Boioariae Principes, partim orientalis Franciae Marchiones, partim Carinthiae Praefides et Duces, nec non palatini comites auitas late circum Mosaburgum ad haram villas possiderent, nemo prudens Abbatiam S. Castuli in Celeiae regionem aut Carinthiam transferet, sed Carinthiae potius Praefides, quos inter et Babonis, Abunsani Comitis, maiores et posteri recensentur, hoc ex celeberrimo Boioariae Pago a rebus gerendis frequentius constitutos ex monumentis boicis cognoscet.

Indigestam hanc antiquitatum molem Lectori euigilato per triginta annos in opere meo, quod
de

lingorum, Agilolfingis, Taganis, Drozzis &c coaenum, et ex legibus Bajuvariorum notum, sedem fixerit. Liceat mihi, quemadmodum ill. Buato de Hofis, de Hantlingorum Originibus non nihil divina e.

71) Heiberger in *Lehnogr. Chron. Babenh.* dipl. P. I. p. 119. et p. 80. 81. 46. ad an. 816. Sigehardus ibidem Abbas; huc pertinent quoque Apollonius et Richbaldus aetate Ludouici Pir Abbates, Lib. Prob. Bmmer. p. 19. 21. 22. 23. 24., quos cum Sigimoto seu Sigwundo et Sigifrido Cl. Rom. Zirngibel prudenter ex Abbatum Emmentanensium Catalogo expungit.

72) Hund. M. s. edit. I. p. 219.

de vetustissimo S. Castuli Monasterio Mosaburga melior, additis titulum et illustrium Familiarum tabellis, accuratius disponam.

§. X.

Aetas Arnolphi I. Baioariorum Ducis, eiusque Filiorum Arnolphi II. Conditoris Castri Schirensis, Eberhardi &c.

Post Ludovicum Regem, Carolidum ultimum, an. 911 clientelam Monasterii suscepit Luitpaldi Ducis Filius, Arnolfus; Licet enim ex anonymi monasteriensis Monachi criminatione (73) optimus fortissimusque Pater Patriae Arnolfus, eo quod sanctiora Patriae iura iuribus Monasteriorum esse duxit, nequaquam malus audiat, reusque Sacrilegii et repetundarum agatur, quum pro Patriae Libertate dignitateque augustae boicae domus conservanda uitam haereditatem, expulso adtonsoque Tassilone Duce, a Carolo M. eiusque posteris, Episcoporumque Mensis condonatum postliminio sibi vindicaret et propinquis, ac militibus suis, focos et aras novos contra boicae terrae adfectatores strenue tuentibus, dispertiret; manifeste tamen de Theristae huius maladicentissimi adsertione liquet, Monasterium nostrum, quemadmodum Altham inferiorem (74) Mosaburgam, (75) Tegariseon, Buram, isanam, Sceftilari

73) Annis sub numero Domini Septingentique decemque Lustra ierant, sed mox sic Solitudo iterum Princeps Arnolfus siquidem Bauarorum, agitated Eumenidum fortis, in Cinerem redigit. Vltix ilico quem Nemesis sequitur, meritamque Persoluit poenam, Sylla velut moriens. Anonym. Monasterii S. Petri apud cit. Gretserum.

74) M. B. Vol. XI. in Serie aduocatorum p. 19.

75) Meichelb. P. II. p. 429. Cuno Chorepiscopus Dominus Abbatilae Mosaburg remisit eandem Dracholfo Episco.

tilari Weltenburgam & iure supremæ aduocatiæ, a Maioribus suis acceptæ in Arnolfi Ducis potestatem venisse, et apud eiusdem posteros permanisse

Heic Lectotem admonendum existimo, in memoriam vt revocet fata, calamitatesque Filiorum, nepotumque Arnolfi Ducis post obitum eius an. 937, statum praesertim castri Schirensis, (76) durante cum Regibus Ottone I et II an. 954 et 976 discordia, quum rerum suarum satagerent, Ducatumque paternum iure haereditario et prisca lege boica sibi debitum, sumtis crebrius contra Reges armis, in Libertatem vindicare niterentur; nomine rebellium aut sub iugum missi, aut in exilium acti regiae invidiae ac potentiae victas manus dare coacti sunt, translata an. 978 ad Hartwicum, comitem de Salzgow Seon et Burghusen, eiusque Fratris Aribonis progeniem dignitate comitis Palatini ac tutela Episcopatum et monasteriorum; sub his enim hoc aevo titulis eorum potissimum memoria recurrit, et evanescit.

§. XI.

Ex domesticis quoque Monasterii nostri praediis, Seruis, ac redditibus ad Castrum Schiren, et
in

po, Arnolfo Duce hanc complacitationem ratam habente, Confirmat haec Charta vastationem Monasteriorum eo tempore in Bauaria factam. An 940. Perhtoldus Dux, frater Arnolfi Tutor erat Abbatolae Moseburg. V Diploma Ottonis I. Regis. Meichelb. T. I. P. I. p. 171.

76) Principes Schirenses — multa contra Deum mala commiserant; vnde a S. Oudalrico (an. 955) et S. Wolfgang (an. 976.) in excommunicationem tam ipsi, quam castrum Schyrense et omnia eius attinentia inciderant. Conradus Schirensis p. 395. Porro terra eius (Peretoldi Arnolfi II, filii, Domini villae Witschilburg in

in Schirenensium Comitum ditionibus, (77) quibus S. Petri Canoniam Seculo X et XI locupletatam, in codice nostro legimus, patet, Coeanobium isthoc a Luitpoliti Maioribus esse antiquitus fundatum, a Comitibus itidem Schirensibus dote auctum, atque ab eorundem posteris et propinquis auita ex haereditate in clientelam receptum.

Nec minus Ministeriales, militesque Comitum de Schiren, de Vogaburg, de Cheleheim, de Abensberg, de Razenhoven, de Sigenburg &, qui hoc in condonationum Libro tam benefici, quam beneficorum testes adlegantur, conditores et reparatores huius Monasterii produnt; praediorum enim traditores eiusdem aetatis more ex cognatis aut agnatis eligi solebant; Solennis itaque ipsius eiusmodi cautio, vbiuis in donationibus obuia: "Quodsi aliquis pactum mutare, et adnihilare voluerit, proximus consanguineus noster, vel nostrae possessionis legitimus haeres vntum solidum ad altare B. Petri persolvat, et omnia praescripta bona in suam contrahat potestatem. (78)

§. XII.

pago Tunkau), et castelli Rinesburg in Suevia "in fiscum redacta, partim a Rege inter ecclesias diuisa, partim haeredibus cum castro Schirensi relicta, aeterno anathemati ab episcopis abdicata fuisse traditur. Otto Frising L. IV. C. 3.

77) L. Trad. S. Petri Monast. N. LIII., ad Schirun LXIII. mancipia; ad Perinpach L; ad Geroltspahi; confer N. X.

78) Ita Hermannus Marchionis Orientalis Franciae Litterae foundationis Monasterii Banz an. 1071. datae. Hundii Stemmatoogr. P. I. in fine. Voheburgensibus comitibus hanc Marchionem adnumerant Io. Paulus Reinhart, et Io. Adolf. Schultes in ihren Beiträgen zu Historie Frankenslands, Danreuth bei Johann Andr. Lübeck's Erben, 1792 gr. 8. Succellit Hermannus Gebehardo an. 1015 comiti in Banzgouue.

§. XII

Sepulchra denique ac Parentalia Filiorum celeberrimi Babonis comitis de Schiren, heic loci humo mandatorum, seriem Schirensium Principum Seculi XI iniuria interruptam mancis Annalibus boicis reddunt; quos inter chartulae nostrae Eberhardum I. de Razenhoven, coenobii Geisenfeldensis advocatum, producunt, (79) quem Auentinus membranarum nescius nostrarum cum Mathilda coniuge et Filio Eberhardo II, pariter ibidem advocato, in Parthenione Geisenfeldensi perperam condidit, (80)

Frater quoque Eberhardi I. de Razenhoven, Altmannus I. de Sigenburg, quem cum coniuge sua Wezila et Filiis Altmanno II. ac Henrico Sigenburgensi Profapiae ex codice nostro primus restituo, heic situs est; (81) haut dubie et Aribio comes, (82) advocatus Canoniae nostrae in vicem cum Altmanno I. (83) quem itidem Eberhardi I. et Altmanni I. Fratrem Fuisse auguror.

Quae quum ita se habent, mirum foret, ni idem auctus Schirensium Principum tumultus recondidisset exnuias quoque Babonis abundanti comitis, sub an. 1037 advocati Claustrii Geisenfeldensis, (84) et Abensbergenſium Comitum Satoris, quem ipſemet Hermannus noſter Scholliner Fratrem Otto-

79) Lib. Trad. S. Petri Monast. N. LXIX † an. 1097.

80) Auent. Tab. XXIX de Comitibus de Abensberg et Razenhoven.

81) L. Trad. S. Petri Monast. N. LXIV et N. LXVIII † c. an. 1094.

82) M. B. Vol. XIII p. 327. Hund. M. S. edit. I p. 210; et L. Trad. S. Petri N. N. XIX. XLVII. LI. LIV. LV.

83) ibidem N. XLVII. LIV.

84) M. B. Vol. XIV p. 186, N. XIII et XIV.

Ottonis I. Schirensis cum Auentino agnoscit. Id, vt mihi persuadeam, suadent conplura Vetustatis exempla, Bertholdi imprimis, Fratris Arnolphi I. Ducis, Filiiq[ue] Bertholdi, Henrici Minoris, Ducis Carinthiae, qui ambo eidem Tumulo in Monasterio Altahe inferiore inferri sese curabant, coenobio nostro eo Tempore aut euerso aut modum restituito. Bertholdum autem hunc eundem Paponem comitem fuisse suspicor, qui in Pago Tuonchgouue (Tunkau) suum administrabat an. 898 comitatum, (85) in quo erant villae Strupinga (Straubing) Wischilinburg Herigilinga Aiterhouen, Puchilinga; quae inde erui possunt, suo in Loco contra Buati sententiam perpendam.

Nec nos latet ex more huius aevi raro interrupta augustae huius gentis in fundato a se paulo post Monasterio Schirensi auorum, patrum, Filiorum, nepotumq[ue] Sepultura; de Arnolphi enim comitis Schirensis et Dachauiensis stirpis propagatoris progenie Conradi Chronicon hunc in modum refert: Et idem Conradus apud Schyren in Sepulcro patris et atavi et proavi Sepultus est. (86)

Hunc in modum Aribonis Comitis Palatini posterius Seculo XI. in Monasterio Seonensi sepulti recensentur. (87)

Auentinus Babonem abensanum comitem Ratisponae in S. Emmerami Basilica tumultatum tradit, sed vide, cui absque Tabula et teste fidas, quum filii Babonis, Eberhardi monumentum ignorarat.

Caput

85) M. B. Vol. XI p. 127.

86) M. B. Vol. X p. 392.

87) M. B. Vol. II p. 162.

CAPUT II.

*Aetas et obitus Babonis Comititis, Patris XXX.
Filiorum.*

§. I.

Dicamne, quod sentio de boico isthoc Principe, ac Summae germanicae Nobilitatis decantato Satore, ipsi cl. Hermanno Scholliner, qui selectissimarum inter Bibliothecarum auxilia inedito hoc in argumento expediendo consenuit, non nisi ex Conradi I. Aepi Salisburgensis Biographi, et ex Necrologii weitenburgensis Testimoniis et Tabulis noto? Academia quidem Scientiarum boica nostrates, et externos crebrius invitabat ad hanc inquisitionem nec ex imis quemquam subfelliis a Suffragiis arcebat, acerbiter tamen veterani recentium Scriptorum censoris Hermann, cuius merita litteraria me nemo maiorem in modum reuereri, admirarique poterit, Fataque C. F. Schoepfii, et B. Ganferi, Sententiae illius contraiturus, extimescebam; vtrumque enim veluti Maronis Antellus Daretem, Caestum elumbem ex arena eiecit, neque subiecti, humoque mandati Sodalis manibus pepercit in Stemmographia comitum de Bogen. (1) Tentabo tamen, Schoepfio et Ganfero modestior, moreque Socrati et Gottholdo Ephraimo Lessingo in maioris longe momenti argumento solenni, socia et amica opera mea de aetate, obituque Babonis dubia proponam, mediis in tenebris aequo iudici viam fortasse regiam monstratura. Tu, quisquis istud leges, vel me monere hoc vel percontari putes; nolo enim, pacis amans,

1) Neue hist. Abb. der B. Akad. der Wissensch. IV Band München, 1792.

αμας, εν φρεντι κυσι μαχεσθαι Ε'υτραπειας,
Tritique Terentiani non inmemor: Incerta haec si
tu postules, ratione certa facere; nihilo plus agas,
quam si des operam, vt cum ratione insanias.

§. II.

Et ingeniose et adcommode oculatissimus antiquitatum inuestigator Hermannus noster Babonem, Schirensem Principem, ac Regis Henrici II. consanguineum, cuius Filii non Bauariam solum et Carinthiam. verum etiam orientalem et Rheni Franciam (*) occuparant, angustias inter abunfani riuuli ripas, castrique Abensbergenfis moenia claudi non sinit, ac eidem partim in pago Rotahgaue haut procul ab Ehringen, Frauenstein, Hagenu, Aspach et Reichersberg, partim in pago Zidlarengouue, seu comitatu Walda, in quo sita est cella Reitenhaslac, quae non sine grauissima ratione imprimis Babonis, Filiorum que eius memoriam suis in monumentis tam sedulo nobis conseruauit; praecipue autem in pago Chymengouue, in quo curtis Rinte seu Vogtareut prope Oenum, et Castellum Burgili, seu Seunam cellam, ex emmeramenfibus tabulis an. 1021 comitatum suum adsignat; (2) reperimus enim his in pagis potentes Babonis Maiores et Poteros, imprimis Ribaiiae Feminae nobilissimae ditiones ab Arnolfo Duce an. 924 confirmatas et magnopere auctas tum Arnoltingenae Judithae, Filiique eius Henrici Ducis possessionem

an

*) Vnde plerique Nobilium Nariscorum, Vindlicorum, Noricorum, Charinorum, Boiorum, Francorum Rhenensium genus trahere, autores sunt. Auentini Annal. L. V.

2) Diploma imp. Henrici II datum Coloniz an. 1021 V Non. Iul. Libr. Prob. Emer. p. 133 N. LIV.

*) Codex dipl. Iuuau. p. 145.

an 959: (3) Cunonis comitis Palatini, Monasterii Rotae conditoris, patrem et avum, utriusque Popponem dictum; (4) ac si mihi quoque coniecturis coniecturam addere liceat, Arnulfes comites Vogaburgenses, (5) a Buato comites in pago Sundargouue nuncupatos (**)

Quum autem Hermannus in Tabula sua chronologica, quam huius Systematis sui operi praestantissimo praefixit, (6) Babonem an. 950 natum, an. 1015 Filios Regi Henrico II. praesentasse, et an. 1020 vitam functum statuit, ac inter comites de Bogen Afcuinum, Seniori de Eringa, an. 1007 iam comiti, (7) Babonem an. 1021 comitem in pago Chymengouue (8) patrem assignat, fratremque Hartuicil, Afcuinum hunc fuisse autumat. (9) reliquos Babonis ex Lumbis ortos Filios omnino neglexisse mihi videtur; illustrium enim comitum de Bogen Sotorem stabiliturus, relecut a communi Babonis stirpe omnes et singulos Filios, anonymo vitae contradiuae Scriptori reitenhaslacensi, Arenbeckio et Aventino multo notiores.

In

2) ibidem p. 110.

4) M. B. Vol. I. p. 348.

5) L. Prob. Emer. p. 119 an. 980, et M. B. Vol. I p. 353 ad an. 1073.

**) Primos Canoniz Aldersbaccensis fundatores eruit Hundius in Merropoli Salisb. Berchardum et filios eius Rupertum et Cadalohem ad an. 1050; Genus autem eorum nescit; ego quidem in rem praesentem suspicor, eundem Berchardum patrem etiam extitisse Domini Wernheri, Monasterii Reichersbergensis an. 1184 Conditoris, & in agro Carinthiaco potentissimi; testium et aduocatorum Monasteriorum Aldersbaccensis, Alpacensis, Otterhouenensis, aliarumque notitiae Coni. stur. in confirmant.

6) Neue B. Abh. IV Band pag. IX.

7) ibidem p. 116.

8) ibidem p. 12. 13.

9) ibidem Tab. B.

In Babonidum igitur commune ut consulam, retrograda in Babonis patris aetate eruenda methodo utar, et a cognitis et conpertis eiusdem Filii ad minus exploratos, ac denique ad Vitae conditionem obtinere ipsius Babonis recurram, vitae Conradi Aepi Scriptoris observantissimus, minusque Sollicitus da Ascuino Seniore, an. 1007 in pago Rotagouue, et in comitatu Herolti comitis obuius, quam pro Ascuino iuniore, teste aventino, Babonis Filio.

§. III.

Mortem obiit certissimus Babonis ex filio nepos, Conradus I. Aepus Salisburgenfis, Gebehardo, comiti Abensbergenfi Synchronus, et ne quid dissimulem, autore Hundio, senex ac plenus dierum VI. Id. Apr. an. 1147. (10) Adolescens Regis Henrici IV. erat capellanus, in aula exosus, a Fratribus Wolframo II, et Ottone, Comitibus de Abinberg in veteri Francia orientali paterna et materna haereditate spoliatus Archiepiscopus iuuauientis, deposito a Rege Henrico V. Bertholdo, nobilissimi Principis Burchardi comitis de Mosaburga fratre, (11) electus est an. 1106, die conuersionis S. Pauli, (*)

Wol-

10 Necrol. Salish. in M. B. Vol. XIV. p. 379. Confer Chron. Admontense apud Hier. Pez T. II Script. rer. Austr. ad an. 1106, p. 82. Adiecit sibi in Archiepiscopatu Successorem propinquum Eberhardum de Eiburg et Hilpoltstein.

11) Aventinus ad an. 1076 de R. Henrico IV haec: „Noricum Iuuauense Burchard et Berchtoldo, fratribus a Mosburg oriundis, committit, inferiorem Boloariam ad utramque Danubii ripam, et quatenus Boemiae continuatur Friderico et Ascuino a Bogen, filius Hartuici, commendat.

(*) Chron. admontense ad an. 1106, res eius gestas ingenue refert.

Wolframus I pater conradi Aepi, et frater eius Otto I. an. 1071 Hermannii Marchionis Orientalis Franciae Litteras Foundationis Monasterii Banzenfis subscribebant cum pluribus illustribus testibus, haut dubie ad Babonis nostri Familiam pertinentibus. (12) Conradi Aepi mater erat Soror Henrici Burggrauii Ratisponensis, (13) et soror coningis aut Bertholdi, (14) aut Henrici, Comitum de Lechesgemunde, qui ambo an 1078 a partibus Regis Henrici IV adversus Rudolphum Regem a Saxonibus intrusum stantes, in primo praelio VII Id. Aug. occubuerunt.

§. IV.

Eadem ratione, qua Auentinus Wolfmanum I. de Abenberg an. 1080, (15) Wezilonem de Freudenbergy Dietmarum de Dornberg, Afcuinum de Bogen &c. Filios Babonis, nescio, quibus ex tabulis, in Annales suos retulit, retulit quoque Filium Eberhardum I de Razenhoven, (16) et quidem perseueranter patris Successorem comitatusque abensani haeredem. Annum obitus Eberhardi I monumenta Coenobii Geisenfeldensis, et S. Petri Monasteriensis 1097 subpeditant. (17) Eadem dicta sunt de

Bertoldus Aepus Salisb. interfuit comitiis Ratisponensibus an 1104. XVIII. Kal. febr. teste Charta Hermanui, Epi Augustani, quam in appendice ineditam haecenus producam

12) Hünd. Stemmat. P. I. p. vet.

13) Annal. Saxo, frater eius Otto Episc. Ratisb. obiit an. 1089.

14) Bertholdus comes de Greisbach floruit an. 1065 et an. 1057, Falkenth. Cod. dipl. antiq. Nordg. p. 29. 27.

15) Auent. Tab. Geneal. XXIX.

16) ibidem Tab. XXIX. XXV. XXII.

17) L. Trad. S. Petri Monast. N. LXIX.

de morte Altmanni I de Sigenburg, Fratris Eberhardi I, qui viuere desiit an. 1094.

§. V.

Nec alia ac istos aetas tulit Dietmarum seu Timonem de Dornberg, Fundatorem Coenobii Elsenbacensis ad Flunium Rotam, patrem Ougonis, et Sigefridū, Episcopū augustanū. a Rege Henrico post obitum Ambriconis an. 1077 intrusum. Interfuit autem Dietmarus de Dornberg cum Reginhardo priuigno suo testibus, quum Gebhardus Aepus Salisb. an. 1074, Monasterium Admontense dotaret. (18)

§. VI.

Quid quod ipse Hermannus Sententiae nostrae accedit, quum aetatem Germanorum Fratrum Ascuini sui Senioris, an 1007 iam comitis, ad an. 1050, et Hartuici L. ad an. 1074, vitamque Irmengardis Babonis coniugis ad an. 1050 in Tabula sua B procraftinat.

Ascuinus itaque Senior Hermannianus aut ex W. Lazii Sententia erat Frater Babonis nostri, (19) aut teste Auentino, Frater Burggrauis Ratisp. Ruperti, (20) aut alius Baboni Sanguine iunctus, per quem comitatus in pago Zidlaren ad Comites de Bogen devolutus est. Catissimus Euatus Rupertum, vrbis ratisp. Praefectum, propter arctiorem Sanguinis nexum cum Babonidis Babonis Abunsani Filium pernegat;

18) Ad pend dipl. ad Notit. Ruuan. p. 262 M. B. Vol. II. p. 289 et Vol. V p. 237. W. Lazius Lib. VII p. 397 sed oppido confuso et mendose ad exemplum Tabulae auentinianae XXV.

19) VII. Band der B. Bib. Tab. V ad pag. 30.

20) Auent. Tab. XXI.

negat; cur ego non expungam Ascuinum auentinianum Fratrem Ruperti intempestium ex nostri Babonis Filiis? Producam autem ex diplomate Ottonis II. Regis ignotum hactenus quendam magnae dignitatis Ascuinum Perahtoldi et Chunigundis, ex monumentis etiam emmeramentibus notae, Filium an. 978, durante bello Ducis Henrici Rixosi, Principumque Boioariae contra Regem Ottonem II, imperialis maiestatis reum, Legum, Judicumque definitione damnatum, et vita, lege, praediisque omnibus in prouincia etiam Carentana privatum. (*) Sed de hoc Ascuino sub fine huius operis redibit Sermo.

§. VII.

Nihil dicam de vi, ab Hermanno Auentini Tabulae genealogicae de comitibus Schirensibus hunc in modum inlata: „vt autem rem altius repetam, Ottonis Ducis tritaunus (lege Atauus) Berchtoldus, praefectus praetorio Boiariae (comes palatinus) curator templi Fruxinorum, (Frisingenfis) Filius Arnolphi (Secundi) primi Schiolorum Dynastae, qui auctor originis et cognominis, nepos arnulfi reguli summi (Ducis) Boiorum -- Huius (Bertholdi) Filius Babo (heic omnino legendum: Hic Bertholdus, qui et Babo) Babonem ab Abensberg, patriae meae regulum, et Ottonem primum progeniuit.“ (21)

Mallem enimvero cuius Auentini sententiae aut addere, aut demere quicquam, quam inextricabili in hoc tot Bertholdorum, Peretoldorum, Babonum, Wernerorum, Werinhariorum, Berinhariorum, Bennonum,
Wein-

*) Ios. Resch in Annal. Sabionenf. T. II. p. 630. et B. Pez. Thef. Anecd. T. I. P. III. p. 106.

21) IV Band der B. Abhandl. p. 4 et 5.

Weinhardorum, Wezilonum, Pezilonum, Pertolforum, Pernolforum, Pernoldorum, Pernonum, Perchkozorum, Popponum, Pauonum, Praponum, et Papponum Labyrintho, ab Auentino, cui Singulos personae nihil antiquius erat, toties in incudem refumtorum, quenquam inmutare.

Edidit ante Auentinus, quam Annales suos edendos curabat, vernacula lingua Stemma Babonis Comitum suamet a Typographi erroribus manu purgatum; (22) in hoc Legimus: „Auch dieses ege-
nanden Babonis Vrene herr Arnulph der erst
Graff von Scheirn ein Sun Herzog Arnulphs in
Bairn vnd Kernten, ist gewesen ein Bruder Frauen
Judithe Herzogin in Bairn vnd Kernten, so des
obbestimmten heiligen Kaiser Henrichs Anfaue ge-
wesen ist.“

Arnolfum II, Babonis de Abensberg proauum, vbiuis sibi constans, Auentinus adstruit: (23) qua ratione, quibusue ex tabulis adeo confidenter, conpertum ego non habeo, nec pro certa et indubitata eius notitie heic litigo; premi tamen nimis Seculo X. Schirensium comitum aetatem et Successionem puto, si Hermannus an 950 Babonem abunsum natum existimet, Arnolfo II, auo eius, an. 954. et Bertholdo patre eiusdem Babonis an. 982 viribus integris in vita superstitibus, ac vtrisque, altero in domestico, altero externo in praelio acriter pugnante, occisis,

§. VIII.

- 22) Gedruckt zu Nürnberg durch Friderich Perons Anno 1722 in fol. antiquo; eiusdem deutsche Chronik VII Buch 744 Bl. Frankf. Aufl. 1622, und im V B. p. 647. 637.
23) Auent. Annall. L. VII p. 653. Auent d. Chron. Tab. XIX.

§. VIII.

Que quum ita se habent, Viti Arenbeckii Sententia, neque Conradi Aepi Biographo, neque Auentino (24) aduersa, stat facta ac tecta: Babonem comitem Filios suos iam adultos nequaquam Regi Henrico II, consanguineo suo. an. 1015, sed Regis Conradi Filio, Henrico III, quem Nigrum vocant, produxisse; Babonemque non an 1020, sed multo prouectiore aetate mortem obiisse.

Subiunxit iam W. Huedio, (25) sibi met ipsi repugnantem, dormitasse Auentinum; eoquod in Tabula XIX, quae comitum Schirensium auos et nepotes exhibet, eundem Babonem II, Babonis I. an. 995 advocati Frisingensis Filium, inter principes Boioariae viros primum testem ex foundationis Monasterii Geisenfeldensis litteris, an. 1037 datis, in vita supersititem produxerat. Testes huius foundationis et Dotationis: „Babo comes de Scheirn, Viricus Marchio, Adalbero Marchio, Odaker Frater eius, Babo, Engeldie, Arbo, Magonus, Huch, Ortolf. Chuno de Vochburg, Wernherus de Gena, Gotescalcus de Marchbach, Wernher de Prunn, Gerungus de Linendorsf. Haec ad an. 1037. Et postquam Monialibus permillum pro libitu eligendi sibi advocatum, elegerunt agnatum Fundatoris, comitem Hartwicum. (*) Confirmavit haec omnia Henricus

24) Auent. In Annal. Schirens. a stephano eiusdem Monasterii Abbate an 1623 editis p. 272. „Conradus Episcopus Salisburgensis, Nepos Babonis Comitis de Abenperg, qui triginta filios Legitimos viuentes ad Henricum tertium deduxit.“

25) Hundii Stemmatol. P. I. p. 1, et Metrop. Salisb. edito I. p. 219; Confer M. B. Vol. XIV p. 274. 181.

(*) Mea quidam opinione de Bogen, Babonis Abuusani filium, eo quod hoc an. 1040 obiit pater,

ricus III, Imperator an. 1040. Testes confirmationis: Vlricus Marchio, auunculus Imperatoris. Comes Wergandus de Mospach, (**) Chuno de Eschelbach, Erchingerus de Scambach, Hartwicus de Perguouen. Wezel de Lintah, Adalbero de Perg, Magonus de Frickendorf, Dietmarus de Asinekouen, Rupertus de Opetamhausen, Chuno Filius Poponis, Thiemo de Vmbelstorf, Vdalscalens de Clysendorf, Greimoldus de Mieransperg, Erbo de Munster.

Etiamsi seueró Monumentorum boicorum Censori cuidam, D. Jo. Sal Semlero, concedamus, hæc ex Hundio testium fragmenta esse subreptitia, ac ebersbergenfibus ex codicibus a recentiore manu compilata (hoc enim vir doctissimus, monumentis Monasterii Geisenfeldensis nondum editis, autumabat) (26); sub Gerbirga tamen Abbatisa Babonem Geisenfeldensis Parthenionis Aduocatum Synchronum Eberhardo Abbati Weltenburgenli, cuius post obitum obitus quoque Babonis Comititis insertus legitur, iterum iterumque reperimus hunc in modum: "Cyclus Anni MLIII. III. Non. Martii Eberhardus Abbas. Pabo Comes cum XXX Filiis VII. Filiabus. (27)

Eberhardus ille Abbas aequaeuus est Rudperto Praefidi seu Burggrauio Ratisb. et Engilmaro, aduocato weltenburgenli. (28)

Ne-

(**) Proxime Murach in Nordgauia, et haud procul a Domino Leukenberg (vulgo Leuchtenberg. unde perpetua opinio apud Montales geisenfeldenses increbuit, comites de murach suos esse fundatores

26) Joh. Sal. Semlers histor. Abhandl. über einige Gegenstände der mittlern Zeit. Dessau und Leipzig 8. 1782 p.

75.

27) M. B. Vol. XIII p. 477.

28) ibidem p. 322. 320. 321. 319.

Necrologium emmeramense antiquius obli-
Babonis comitis ad II Nonas Marrii refert, quem
protinus sequitur sigefridus, Abbas Tegrinseensis,
quem anno circ. 1060 obiisse constat. (29)

§. IX

Post Babonem quidam Hartuicus, agnatus
Eberhardi comitis de Sempta, advocatum egit Gei-
senfeldensem; (30) Hartuico eodem in munere sub-
cessit Eberhardus I, de Rozenbouen c. an. 1060,
Eberhardo I, Eberhardus II, Filius (31) Eberhardo II,
aut ab Henrico IV. Imperatore ad altiora pro-
moto, aut intestinis in praeliis occiso, aut, grä-
flante an. 1099. peste, defuncto, tutela eius-
dem Monasterii, quemadmodum aliorum Boioariae
Coenobiorum ad Fratris Babonis progeniem, et pri-
mo quidem ad Ekehardi et Richardis Filium, Otto-
nem Seniozem, Comitem Palatinum. et Castri Chel-
heimensis, Katpotone comite, Elisabethae Palatinae
marito, an. 1099 tumularo, Dominum. (32)

§. X.

Agnatio Hartuici cum comitibus de Ebers-
berg, ac Tutela Geisenfeldensis Parthenii Wezilo-
nem (*) c. an. 1030, comitem Palatinum, maritum
Willi-

29) M. B. Vol. XIV p. 372.

30) ibidem p. 182; eodem fere tempore Hartwicus quidam
erat advocatus Coenobii Weltenburg. M. B. Vol. XIII.
p. 318. 313. 312. 311.

31) M. B. Vol. XIV p. 192.

32) ibidem p. 229. 205.

(*) Ex Dithmari Lib. V. ad an. 1002 constat. Wicelinum
et Werinherum eundem significare. Wicelinus enim Epif-
copus Argentoratensis apud Dithmarum et Lambertum
Schäfnaburgensem, aliusque Werinherus audit, et in
Chronico Augustensi Werinhanus. Eandem nomencla-
turam promiscue producit Wezel Aepus Magdeburgensis;
modo Werinherus modo Bernhardus dictus ad an. 1073

Willibirgae, quae Soror erat Eberhardi comitis de Semta, nobis fortasse prodet, quis fuerit. Tradidit enim vidua eius (eadem Willibirga) praedium Solari cum fundo Ecclesiae et Silva et mancipiis IX molendino et pratis, ac omnibus, quae ipsa ibi haereditario iure possedit. (33)

Solaren autem Paroecia ad Scamaham hanc procul a nemore Koeschingano et a Monasterio Scamahaupten, castroque Altmaustein, quod Ecclesiae matricis Solaren Filialis est, sita erat in Abensbergenium comitum ditione. Posthac eadem Paroecia Solaren, nescio qua permutatione ad S. Emmerami Monasterium pervenit (*) Perpendenda etiam est Williburga illa de Chelesgau, quam producit Paricius ex Tabulis Monasterii Ratisponensis, quod inferius vocant, illustribus Boioariae matronis fundati; epocha 918 perperam a compilante est posita, p. 190 Edit II.

Condonationes insuper Willibirgae ad Ilmam in Eschilbach, Eurenbach (**) Rikartshouen minor Guntramsriede, proxime Parochiam meam Ror et Gambach, ac Ernestsgaden, quibus Wezilo seu Wernberus primus testis adfuit, has ad notitias seruiunt; hisdem enim in Locis etiam canonici S. Petri Monasteriensis praediis dotata fuerat.

Suc-

(*) Lib. Probat. Mausol. p. 191 ecclesiae Lauterbach Pförring, Solaren, Suant, Ellenbrunn, Walde et Böhmischbruk prope Mosbach Vidit Gewoldus in templo Solarensi lapidem romanum

(**) Paroecia proxime Monasterium Schiren, cuius filialis est Müncenbach, in qua Althausa gaisensfeldensis etiamnum an. 1593 ius praesentandi exercuit; ita litterae Decanatus Hohenwarrensis M. B. Vol. XIV. p. 13 S. 216. 180 271.

Successit an. 1027 Wezilo, comes Palatinus, Hartuico Palatii comiti, Filio eiusdem Aribone ad huius muneris Functionem nondum adulto, et ex vita decessit c. an. 1040, testante Necrologio Salisburgensi VIII kat. Martii. (34) Obitus huius Wezilonis comitis Palatini ab obitu Babonis nostri aliquot duntaxat diebus discrepat: nec nesciunt antiquitatum periti, Wezilonem, Werinharium, Babonem, Bertholdum, Poponem, et Perichterum, quemadmodum Henricum et Hezilonem, Dietpoldum et Bathonem Chunonem et Conradum nomine haut diuerfos esse. Meminerint quoque Auentiniani testimonii, in Necrologiis sese Salisburgensi, emmenramensi, et Weltenburgensi, & ea, quae de Babone posterorum memoriae commendarat, reperisse. (35) Ecce tibi eadem tria Necrologia, bona illustris Academiae Boicae Fide euulgata.

Alia nobis, potioraque de eodem Wezelino, Histriensi comite, et advocatione Adalberonis Carinthiae Ducis, Geisenfeldae Sepulchri, hanc in rem nuper protulit Hermanus noster; (36) attamen nec istis supersedendum putabam; mirum enim non est, arnulfigenum Babonem de Schiren, et Ebersbergensem comitum propinquum cum posteris suis in Carinthia, Carniola et Istria potentem fuisse: cum ipsemet Luitbaldus, Comitum Schirensium Sator, Marchicomes Windorum an. 902 fuerit, eiusque Filii Arnolfus et Pertholdus, Carinthiae et Carniolae Duces, extiterunt atque Pertoldus, Arnolfi II, Comitum Palatini Filius, deletis a Rege Ottone I. an. 955 in Lyci Campo Ungaris, Fuga sese, una cum

Con-

33) ibidem p. 181 183 216.

34) Necrol. Salisb. in M. B. Vol. XIV p. 372.

35) Auentini Tab. geneal. XXIX.

Coniuge Chunigunda et Filij Afcuino et Pertholdo a Caftello Rifnesburg in aliemanniam ad urbem Laubach, Carniolae Metropolim, recepit. Quae rerum Viciffitudo fecit, vt rarior, et perplexior id temporis Schirenfium Comitum memoria in Boiariae extet monumentis. Confule hac de re Tabulam . . . Dignitas vero palatina hoc tempore peruenit ad comites Seonenfes, et quidem ad Hartwicum I. an. 978. vide Diploma Ottonis II, Imp. in cod. Tradit. Michaelburano M. Spt., quod refert Herm. Scholtiner in Differt. Geneal. Hift. Weiffenbendensis coenobii fundatores p. 12. Norinbergae 1784 in 4to Supplem. hunc Notitiam, et redintegrant acta et fata Pertholdi, Arnolfi II, Filii, et Coniugis fuae Chunigundae. Cod. Emmetam. ap. B. Pez in Thef. Anecd. T. I. P. III. p. 106. et Cod. Saxonienfis ap. Jos. Reich T. II. p. 630.

Aetate Egilberti, Epifcopi Frilingenfis Floruerunt Wezilo, et Filius eius Eberhardus, (37) Mortaffis noster de Razenhoven tunc temporis puer. (38)

Quum traderet Adalfrid, nobilis homo, c. an. 1040 praedium in Ehemuotinga (in pago Zidlarengouue, in Sundergouue haec villa fita eft, Loci Dominus Afcuinus erat) testatur cum Witogowa de Clana Werinher de Catenhofen, Forfan Razenhofen, (39)

§. XI.

36) Neue B. hiftor. Abb. IV Band p. 600 &c.

M. B. Vol. IX p. 358.

37) M. B. Vol. IX. p. 358.

38) Succelfus temporis aduocatus geifenfeldenfis, et, vt arbitror, aduocatus ficalis ebersbergenfis futurus Cod. Ebersberg, apud Oefel. T. II p. 24.

39) M. B. Vol. VI p. 29. 16.

§. XI.

Bellum Bohemicum, an. 1040.

Arida ex Spongia auitae annum, Baboni nostro extremum, resque eius gestas haulisse videbimur, quam ex Analista Saxone, Lambertoque Schefnaburgensi boicorum aliquot Principum in Boiohemia ad an. 1040 cladem necemque referimus: „Post Pentecosten Rex Henricus expeditionem suam in Regionem Dobruiae destinavit, et eo properans exercitum in assumptione S. Mariae Camba adunavit. Inde, comitatu in eandem regionem digrediente, et Ottone Marchione de Suinorde cum Bawaris explorandi causa per saltuosa et inuia irramperante, quidam ex latere Regis emissi, sperantes, se fortiter facturos obstructionem quandam in Saltu expugnaturi, inconsulte processerunt, ubi praetensis iulidiis, a Sagittariis circumventi Werinerus comes, Primicerius, (*) et Signifer Regis cum aliquot regis Satellitibus, et Reinhardus Comes, Maior Domus ecclesiae Fuldenlis cum electissimis ex Familia S. Bonatacii cruenta, proh dolor! caede procubuerunt XI Kal. Sept. Posteriore die quidam ex legione Ottonis, quae praetergressa erat eandem Obstructionem, ex alia parte aggressi et ab eisdem praedictis sagittariis obruti; Gebardus comes, Wolframus, Tietmarus cum pluribus bawaricis militibus miserabiliter peremti sunt. „Chronicon Wirziburgense sub an. 1041 hanc stragem notavit:“

Hen-

(*) Monachi Seculo XI nomine Primicerii more Flauii Vegetii in Epitome Institutum rei militaris Libro II C. 31 vsi sunt: sicut Primicerius in officio Praefectorum Praetorio ad honestum, quatuorsumque militiae peruenit gradum; ita &c.

Henricus rex Ducem Boëmiæ (*) bello petit, sed multis proceribus et militibus in præstructione Sylvae citra et ultra oculis, vel capis, nil dignum efficere potuit. Petrus quoque, Vngariorum Rex, eidem Duci contra Henricum Regem auxilia misit. "(40) Emmeramenses quoque priores in faskos suos hanc eisdem retulerunt ad Kal. Sept. „Occisio Baiariorum in Poemia." (41)

Strenuam anno post hoc in Bello Regi Henrico III, navarunt operam Adelbertus Marchio, et Filius eius Lupoldus. (**)

Quidquod (omitto enim ueteres Baiariorum in Boiohemos belli expeditiones, ut Andulsi Marchionis Nodganiensis, qui a morte Geroldi Poicariae tummi Praefecti, an. 805 boiohemos domuit cum Marchione Weinherio) iisdem in Regionum partibus Luitpoldus et uterque Ernestus, Maiores Babonis nostri dominabantur; testes habemus Annales Fuldenses: „Boëmanni more solito Fidem mercentes contra Francos rebellare moliantur, ad quorum perfidos mores comprimendos Hernustus Dux partium illarum, et inter amicos regis primus, comitesque non pauci, atque Abbates cum exercitu copioso mittuntur. (43)

Rex Ludovicus interea ad Epilingun (Aiblingen) dies quadragelinales frequentabat, milit aciem

Bajo-

(*) Vratislaus ap. Auentinum Prenzlau ap. Lambertum Aschafnab. Bretislaus ap. alios: bohemiſſat enim nomen Ducis.

(40) c. l.

(41) M. B. Vol. XIV p. 391.

(**) Chron. admont ad an. 1042, et Chron. Australe, et et Chron. Augult. ap.

(42) M. B. Vol. XI p. 20.

(43) ad an. 849

Bajowariorum in Poëmanios, quorum duxer Ernſt comes exſtitit, Episcopis ſimul comitantibus.“ (44)

Filius*Erneſti, Erneſtus, patre Superſtite, a Ludouico aduerſus Bohemos debellandos mittitur. (45)

(Ludonicus Rex) Otgario Epifcopo Eichſtettenſi (et Abbati Nideraltacenſi) Ruodolto Palatii comiti et Erneſto, Erneſti Filio, ſummam rerum permittit. (46)

Erneſtus, venerandus comes, proprietatem tradidit in Praitenbrun aut proxime Siebentichen et Ambergam, aut prope Dietfurt Praitenecke ad Almonem et Laberam; (47) nonne ibidem Babonis etiam Filii rerum potentes erant?

Luitpoldum, Arnulfi Ducis patrem, Bohemiae Finibus Marchionem praefuiſſe, nemo, qui monumenta paſſauienſia et ſuidenſia ad an. 900 ſedulo contulerit, temere inſicias ibit. Idem ad an. 925 de Arnolſto Luitpaldi Filio ex vetuſtis membranis Bernardus Noricus in Chronico ſuo Bauariſe apud Hieronym. Pez Script. rer. Auſtr. T. II. p. 68 refert: Henricus Rex et Arnolſtus Dux Wawariae Boëmos vinçunt.

Ottoni Marchioni de Suinuorde et eidem We-rinhario, Comiti Primicerio et Signifero Regis Henrici III, quo officio Seculo XII, Otto quoque Maior Palatinus aetate Regis Friderici I, in belli italici
expe-

44) Meichelboek T. I. P. II. p. 350. ad an. 855.

45) Annal fuld. ad an. 857.

46) Andr. Brunner P. II. p. 146. ex Annal. fuld.

47) Anamodus

expeditione Maiorum more functus est, (48) coaeuus est Dominus Werinharius codicis S. Petri Monasteriensis, cuius pater, teste Auantino, Babo I, Filius Bertholdi II, qui a quibusdam in Calabria Idibus Iuliis an. 982 cum amitae suae Adelhaidis, comitis de Geissenhausen Filio, Henrico, Episcopo Augustano, a Saracenis occisus, occubuisse putatur.

Belli expeditio enimvero Bavarorum vna orientalibus cum Francis et quidem Chambram versus an. 1040 heroi nostro Wernhero seu Baboni opportunam imprimis occasionem obtulit producendi XXX, Filios in Conspectum Imperatoris Henrici III, eosque illius Beneficentiae commendandi. Occumbenti autem hostium infidiis in Bauariae et Boiohemiae Finibus ad Castrum Tausum Baboni Patri, Filii eius successerunt in orientalis Franciae, aliisque Germaniae partibus, Hermannus, Banzensis comes, et Woframus I. Abinbergensis comes, pater Conrad I, Aepi Salisburgensis, et Hartwicus comes de Bogen, comitesque Voheburgeuses, iisdem temporibus Marchiones comitatus Chambenfis, et Fundatores postea amplissimi Monasterii Waldsassen, quos inter reperi Chunonem comitem Palatinum, Poponis Filium, atque Poponis nepotem. Ecce, Academia patria, quam copportune, quam adposite singula cum Biographi conradinae Vitae, cuius pedetentim vestigia sequor, genuina et coaeva narratione cohaereant; annus obitus Babonis; Ottonis Marchionis Nordgaviensis, Henrici de Suinuorde Filii, hoc in suscepto

48) Inde Palatii gaudentem iuris honore,
Vnanimem sibi Chunradum nomine fratrem,
Signiferumque suum, quem Norica misit Ottonem
Terra, virum magnis Spectatum saepe periclis —
Praecursare iubet. Güntherus Poeta ad an. 1154.

cepto bello Societas; congregatio exercitus ad Chambam; mos Maiorum, qua Principes Bauarorum, et superiori et posteriori Tempore, Belli Duces et Signiferi comites Palatini in Bellis adversus Boiohemos esse solebant Imperatorum; Babonis, primo incautius Facto impetu, occisi Successor eodem in bello, 1042, Adaibertus, Marchio Boioariae orientalis, cum Filio suo Luipoldo ex comitum Babenbergensium prolapia natus; Gebehardi I, comitis de Sulzbach interitus vna cum Wernhero Signifero; Vindicta denique Ascuini, comitis de Bogen propter occisum auum de Boiohemis Successu temporis sumpta. „Aſchwinus autem comes de Bogen advocatus Ecclesiae Altahensis fertur Pobemos irruentes in provinciam nostram tribus bellis vicisse, et Signum Victoriae quandam Crucem cum bipenni in quadam Abiete in monte, qui vocatur Apholtersperg excidisse, quae abies vsque hodie Aeschweinstanne.“ (*)

§ XII.

(*) M. B. Vol. XI. p. 20.

Singularem hic Weruherus, Primicerius et regis Signifer, dissertationem mereretur; haud dybie noster est Babo, Schirensis comes, sub an. 1030. Wezile comes Palatinus dictus; nomen enim Babonis, ea aetate iterum iterumque alternatum, et confusum rem alias Clarissimam subobscuram reddidit; id quod exemplis et autoritate Monumentorum probabo.

Cui lecta potenter erit res

Nec ratio sua deseret hunc, nec lucidus Ordo

Subministro aliter sentientibus paradoxo mei fontes hoc de bello boiohemico, quibus autem singulis uti mihi, rure degenti, non licuit.

Hepidanum omnino non consulat, quem eo vehementius deliderabam, quod aiunt, ab eo Wernheri argui imprudentiam, insidiis Boiohemorum obrui; nihil enim isthanc Wernherum illustraturus intentatum volo. Comitatum eius inquirendum puto aut in Nordgauia, aut in orientali Francia. Repentinus Principis interitus veterum Biographorum existimatione non nihil inglorius ab omni quidem Germania deploratus litteris autem obiter intaxat, quemadmodum Caedes Ducis Luitpoldi ad an.

§. XII.

Haec aetas et ratio, quam nos subputamus, adcommoda etiam est Fratri Babonis comitis, Ottoni I. Schirensi, an. 1036 comiti in pago Tuncaw; (49) ubi et avum eorum Peretoldum, Arnolfi II, Filium, an. 976. potentem et adhuc in Imperatoris gratia manentem legimus. (50) et in pago Chelesgouue, de quo extat Diploma Regis Henrici III, an. 1040. Id. Jan. Monasterio Weltenburgenfi propter regium praedium Bozinwanch, eidem Monasterio e regione vicinum, Augustae vindel. datum; (51) ex quo Auentinus eruit Fratrem Babonis, Ottonem I. et in Tabulam suam genealogicam XIX retulit. (52)

§. XIII.

Tutae etiam comitissa, Ottonis I, coniugis memoriam, quemadmodum Babonis et Ottonis I, conseruunt Necrologia, Weltenburgense I, Emmeramenfe V. V. kal. Jul.; iuncta est Tuta Bernardo, comiti de Pabaria.

907, et Arnolfi II. an. 954., mandatus est. In vita enim humana admiratio Laus et honor victores, Vituperatio autem et Obliuio victos, fortissimo licet animo praesentissimis in periculis dimicantes, et pulcherrimam pro patria mortem obeuntes sequi solet. Parum aduersae fortunae, infortunatis omnia imputantur.

Chronica Australis ap. Marquard, Freherum T. e. p. 439; Lambert. Aschafn.; Chron. Saxonis; Alberici Annai. Hildesh. An. Stad.; Chron. Conr. Abbatis Vrsperg., Mar. Scotus; Herm. Sig. Gembl. Conr. Otto Frising.; Dabranii Hist. Bohem. Chron. Reichersb. Chron. Admoet. ap. Pez. Chron. Augustan. Auentini Annai.

49) M. B. Vol. XV. p. 160.

50) M. B. Vol. XI. p. 439.

51) M. B. XIII. p. 352.

52) Siegt zu Grenting, Kenser Heinrich der britt thut seiner Welsung in einem alten lateinischen Brief zu Weltenburg des Datum 1040.

ria. (53) Haut dubie ille comes Otto VI Id. Jun., quem comitatur Otto comes de Mahrtal, Frater germanus Babonis, et maritus Tutae est. (54)

Eadem Tuta, si fidem merentur monumenta eichstettensia, Filia erat Reginheri comitis de Nassouia, sororque Gunzonis seu Gundekari Episcopi eichstettensis, qui natus an. 1019, Reginae Agnetis Regis Henrici III, coniugis, Capellanus erat. (55)

Floruit id Temporis et Tuta, ni fallor Soror Ruperti Comitis de Rietenburg, et Burggravii Ratisponensis. Viduitatem agens in Monasterio inferiore Ratisponae, more complurium Matronarum id temporis. Vide Paricium p. 159.

Omnes, qui Seculi XI, Schirensium Comitum seriem tradidere, cum Arenbeckio, Auentino, et Wölfg, Lacio in medio coniecturarum Labyrintho incerti misere fluctuabant animo; adeo omnia sunt inuia, perplexa omnia; Felix, nimium felix erit, qui suam Baboni, Ottonique I, Fratri eius aetatem restituet; Filium enim praebabit reliquis difficultatibus.

Auentinus Ottoni I, Praefecto Praetorio Boioariae et Kelheimorum, ac Tutae, coniugi eius, tres
Filios

53) M. B. Vol. XIII. p. 483. et Vol. XIV p. 586.

54) Vol XIII. p. 482.

55) Hunc in modum de semet ipso scribit: „Anno MXIX. Gundekar peccator facto S. Laurentii Martyris natus est, anno MLVII Episcopus electus est, anno autem MLVIII Episcopus ordinatus est aetate quippe XXXVIII annorum, Mensis autem obitus Tutae in Necrologio Eichstettensi discrepat ab Emmeramensi et Weltenburgensi Tutae; obiit enim Tuta soror Episcopi Gundekari XI. Kal. Dec.

Filios subiungit: Ottonem II, Hazigae maritum, Ekehardum I, et Arnulfum comitem de Dachau (56) atque in Annalibus Schirensibus Conradum comitem Vallatae. (57) His addit Lazijs Rapotoneim, a quo Comites recentiores de Hobenwart ad Fluvium Param. (58) Rapoto comes, Kelheimii Dominus, Ekehart truncatus. Chuinrat Filius Arnolfi comitis et Werinbarii et Ottones in Monumentis S. Petri Monasteriensis (59) Auentini et Lazii Fidem non labefactant, sed confirmant. Inhaerendum igitur potius eorum vestigiis esse, arbitror, qui tabulas, nos latentes, manu tractarunt, quam nouis rem impeditam coniecturis, inconsultu eorum, velle expedit et restituere.

§. XIV.

Babo Comes de Schiren, de Alensberg et Alinberg ante Bellum boiohemicum, an. 1040. ortum, XXX Filios suos produxit Henrico III, Imperatori.

Supereft, vt amico meo Hermanno Latrunculorum veluti in Ludo, arietem meum, ipfiffimum anonymum Conradi Aepi Biographum admoueam; nifi enim, nimium addictus Cardinali Baronio, iisque, qui cum eo Diui Henrici II. Imperatoris, coniugisque eius S. Chunegundis munificentiae ex Babonis nostri prolium Fertilitate gloriolam fuis in analibus aucupantes quaefierant, Martino Hofmanno, Andrea Brunnero, Matthaeo Radero, et Joanne Ferneaux, (60) fortiori, ex coenitis petita Scripto-
ribus,

56) Auent. Annal. Lib. VII. p. 653.

57) p. 263.

58) W Lazijs de Migr. Gent. L. VII. p. 288.

59) Lib. Tradit. S. Petri Monast. N. LVI. &c.

60) Neue bairisch. hiftor. Abh. V Band p. 9.

ribus, ratione Sententiam laceffat meam, victas manus Regi Henrico II, hermanianno neutiquam dabo. Audiamus, quae refert Biographus Babonis, quae autem Hermannus, eo, quod in rem suam non forent, caute diffimulanda putauit:

„Conradus itaque ex illustri Principum Bavaricae provinciae stemate originem duxit, vtpote frater virorum clarissimorum et Comitum Ottonis et Wolframi, quorum alter sine liberis mortuus est, alter Comitem Rapotonem de Abinberch, advocatum Babenbergensis Episcopatus ex Sorore Dietpoldi haeredem. Henricus quoque de Lechesgemunde, pater illius Heinrici, qui adhuc superest, ex matertera eius Nepos extitit. Praefectus quoque Ratisponensis, Otto Senior, avunculi eius Filius fuit. Praeter hanc nobilissimam Genealogiam aliam humiliores (*) quidem, veruntamen claram et splendidam, quae numerositate sua non solum Baviariam et Carinthiam, verum etiam orientalem et Rheni Franciam occupavit. Quae vnde surrexit, Lectoris curiositati satisfaciendo, non ab re videtur, sicut ab ipso audiui frequenter exponere. Annus habuit Babonem nomine, de cuius Lumbis exierunt triginta Filii et octo Filiae, omnes ex liberis matribus progeniti; et non mirum, si de tam multiplici semine copiosa seges succreuit, per multas terras et provincias disseminata. His ergo Filiis iam adultis, Imperator Henricus, misso nuncio, Patrem eorum ad se vocavit, quatenus cum paucis veniens in exercitum ac Ludo venandi secum iuncundaretur. Hinc ille idoneam opportunitatem se inuenisse ratus, quatenus praedictos pueros, corporis

(*) Nempe regum Ottonum I et II iniuria ad incitias redactam

ris elegantia satis aptos, Principis aspectui et Gratiae offerret, et musicentiae commendaret, sibi ac vnicuique puerorum militem unum ac seruientem distribuit, sicque ei obviam processit. Qui, cum vidisset tantam turbam, arguit comitem, modeste tamen: cur venire cum paucis iussus, tantam multitudinem aggregasset? Respondit ille: vnum tantum militem se et seruum habere. Cumque ille requireret blanda facie, et verbis placidis, quinam essent illi serui? Inquit: tui sunt, Domine Imperator, Filii mei, quos tuis aspectibus et Gratiae offero, quandoque idoneos, ut de Dei misericordia Spero, et utiles tuis; ac regni obsequiis futuros, si tamen te propitium, et in oculis tuis Gratiā inuenerint. Gaudent itaque, atque hilariter Imperator munus sibi oblatum tam foecundae prolis succipiens, singulos adolescentum benigne amplexatus, et exosculans secum habuit, quousque eos honestis sedibus, et beneficiis exaltaret, secundum quod se opportunitas obtulit Liberalitati Principis. Quis itaque dubitet, de tanto prolis semine pullulasse ac generasse infinitam cognationis messem, unde, sicut supra diximus, tot replerentur provinciae.

De sincera huius Biographi Fide, qui eandem Babonis historiam, patriis quoque Carminibus in Germania decantatam, ex ore Conradi I. Aepi, Babonis Nepotis, frequenter et recenti quidem hominum memoria narrari audierat, nemo prudens dubitabit: (61) extant enim tria vetusta exemplaria eiusdem argumenti, bina in Monasterio Raitenhastlacenti, tertium in codice msspto ad S. Petri Salis-

61) B. Pez. Thef. Anec. I. T. II P. III, p. 221, et in Dissertat. ibidem p. LVI.

Salisburgi, a Iosepho et Paulo Moetzger, atque a Bernhardo Pezio edita. Curemus itaque, ut ista haec ex norma et Babonis, eiusque Filiorum aetate eo pacto eruamus, primo ne medium, medio ne discrepet inum.

Primo notabit adtentus, nec in verba, sine teste et tabula aliter sentientium, iurans Lector, a Biographo neutiquam determinari, quotus fuerit Henricus Rex Seculo XI, cui Babo pater ter denos Filios, iam adultos, commendarat, secundusne, an vero tertius. Crassa enimvero, ac supina fuisset Regis Henrici II, in Abrahami Episcopi Frisingensis Laribus nutriti, (62) ignorantia, ne dicam turpis negligentia, si Babonis, consanguinei sui, prolium Fertilitatem atque inopiam ignorasset; haut enim adeo procul distita sunt castra Abachium et Abensberga a Ratispona; nec exercitio, ac Ludo venandi claudicans, piusque Imperator adeo indulsit, quam condendis, dotandisque Monasteriis; plurima enim Sanctum Regem et Monachorum communem Patrem(*) circumueniebant vitae hilarioris incommoda, curae Imperii, bella intestina externa, Lumborum morbus, Orbitas prolium, opera pietatis, mortis memoria, Zelotypia, praesertim Episcopatus Babenbergensis, inuitis et obstantibus consanguineis ac propinquis praetiosa et splendida Fundatio. Ad regem Henricum Nigrum potius differenda mihi haec Babonidum aetas videtur, qui in Florae aetatis a Brunone Augustano, et ab Egilberto

62) Diploma Henrici II. Regis an. 1007, Meichelb. T. I, P. I. p. 206.

(*) Sexcenta Monasteria, quae aut fundauit, aut restituit, aut dotauit in Patriae detrimentum, et ruinam Episcoporum et ad potentiam augendam enumerare facile possem;

berto frisingensi Episcopo educatus, (63) Babonis patrisfamilias multiplici pro sobole sollicitudinem minus curabat; in hunc cadit illud:

In herbis iuuenis tandem, custode remoto,
Gaudet equis, canibusque, et aprici gramine
Campi.

Videat igitur Hermanus, ne forte seniles
Mandentur iuueni partes, pueroque viriles.

Rex Conradus Filio suo Henrico an. 1027
Bavariae Ducatum Ratisponae commendavit; (64)
an. 1028 Henricus Rex factus Aquisgravi per
Pilgrimum, coloniensem Aepum. (65)

Potuit itaque Babo Filios suos Regi producere
hoc temporis intervallo an. 1027 — 1039, quo
imperare coepit Henricus, Conradi Filius, (66) et
vinere desiit ille Comes Palatinus Wezilo, cui an.
1041 Aribio, Hartuici, comitis Palatini Filius,
Potonis Frater Germanus ex ephebis egressus, co-
mes Palatinus de Hegirmos, et Burghusen suc-
cessit. (67) Henricum autem Nigrum et Arnolfi-
dum, et Henrici Comitis de Suinuorte vestigia ter-
rere

congiarium vero aut Castellum, fecundis matribus datum
est, quod scio, nullum.

63) ibidem p. 227. 229. ita Diplomata Regis Conradi ad
an. 1033

64) Annal. Saxo ad an. 1027.

65) Lamb. Schaßnab.

66) M. B. Vol. VI. p. 14. ad an. 1039: Jussu Caesaris Chvon-
radi II. R. I. A. Coram ipsius filio Norice Ducatum
provinciae regula iustitiae gubernante in aula ratisponensis
ciuitatis peractum.

67) Meichelsh. P. I. p. 238.

rere poterant, quo minus foecundam Babonis comitis schirensis propaginem, eiusque obsequia, regia Liberalitate parienda, negligeret.

Nemo quoque Annalium Scriptorum, certum ex tabulis idoneis statuit annum obitus Babonis, diem duntaxat, et mensem eruerunt ex Necrologiis; Quis itaque friuolas mihi, aliter sentienti, argutias inputabit? Pro mea Sententia stant Arenbeckius, Auentini Annales Schirenses, altum coaeuis in Scripturis silentium de certo, et explorato Babonis anno obitus, Babonidum aetas ad Finem Seculi XI producta, donationes ab Henrico III, et IV, Babonis Filiis, atque nepotibus factae. (68) Eadem igitur ratione, qua Hermannus Babonis, an. 1021 in pago Chymengouue florentis Comitis, (69) mortem, Regis Henrici II Gratia, demto temere anno, maturat, (70) eadem, ne ex Babonis Liberis magnam partem posthumam, ac decrepitos Nestores faciam, prorogare Babonis Vitam inpune possum, et prorogari necesse est. Hanc necessitatem monstrabit tabula ex Biographo Conradi Aepi adornata.

Notitiae, quam de Babonis comitis in pago Zidlarengouue coniugibus Ceuta seu Juditha et Irmingarda Hundius in Parte III, Stematologiae nondum edita ad an. 1050 reliquit, addendam hanc a me puto notam Raitenhasalacham iam an. 875 in Regis Ludouici Germanici Diplomate cellam adpellari. (71)

CAPUT

68) M. B. Vol. XII. p. 95. N. I. an. 1054. Diploma R. Henrici Nigri et N. II. p. 96. an. 1086. Diploma Henrici IV.

69) Lib. Prob. S. Emmer. p. 133.

70) Neue B. afad. Abh. VI. Band p. 13.

71) Diplom. Anhang zu den Nachr. von Salzburg p. 101.

CAPUT III.

Aetas Babonidum, inprimis Eberhardi I. de Razenhoven, testimonio Auentini et Hundii, Babonis comitis de Schiren Filii.

§. I.

Omnibus fere, quae extant, studiose diligenterque perlustratis a me monumentis, patrem Eberhardi I, de Razenhoven certioribus reperire indicis non potui. Wezilonem tamen, et Filium eius Eberhardum sub Arnolfo, Abbate weihenstephanensi, inter magni nominis testes testantem legi, quum traderet Gepolfus puerulus, patre et matre orbatus, iure haereditario praedium ad villam Gifilingen (Langengeislingen proxime Oppidum Artingen ad Semptam) c. an. 1040. (1)

Post patris vero Babonis Obitum frequentius interest testibus Eberhardus noster, Henrico I. Burgauio Ratisponensi aequalis, et Socius in traditione Henrici de Ascha; ibique post primos testes, Henricum comitem, Filiumque eius Henricum (Burgauios) actutum testatur. (2) Iterum sub Puolone, Abbate weltenburgenfi, qui, regnante Henrico III, floruit, cum Ruperto advocatione; Durinharto de Tagirtingen (proxime Abensberg) Grimbaldo de Vmbalesdorf, et fratre eius Ruperto, Vdalrico de Mülhufen (prope Monasterium Münchsmünster) Berchtoldo de Brunnen, Marcharto de Rinheim, Vdalscalco de Mantilkirchen (proxime canoniam Ror) Marcharto de Sallerdorf, Durincharto de Hurlbach, Herimanno de Mure, (iuxta Salingostadium) Mazilone et fratre eius

1) M. B. Vol. IX. p. 357. 356

2) Cod. Emmer. apud B. Pez T. I. P. III. p. 132.

eius Henrico de Hocinwarte, Beringero de Seehouen, (Marcharto de Maersingen, Massingen prope Abach) Engilmaro de Sizingen (3)

Sub Pernoldo, Abbate weltenburgenfi, et advocato eius Grimoldo primum se. testem exhibet Eberhardus noster cum Aribone comite, et nobilibus viris Magono de Ror, et Henrico de Sikilingen, nisi vehementer fallor, Fratribus suis, (4)

Extincto circa an. 1065 Eberhardo comite de Ebersberg, generis sui ultimo, Eberhardus I, de Razenhoun advocatum egit geisenfeldensis Parthenionis, quem ante eundem Babo Comes, et Hartuicus, Eberhardi comitis de Sempta, Fundatoris eiusdem Monasterii, agnatus, egerant, et quidem principalem, nec non Fiscalem coenobii Ebersbergenfis. (5) Tutela haec nexum sanguinis Babonis seu Wezilonis cum Familia Ebersbergenfi magis magisque confirmat. Fortasse idem Eberhardus de Razenhoun a materno Fratre Eberhardo, comite Ebersbergenfi, nomen hausit, et certus inde Hartuici Frater probari potest.

Quum Chuno, comes Palatinus de Voheburg, Filio Chunone, commissio inter Alemannos et Bavarios III, Id Aug an. 1081 ad Hohenstein bello, in acie occiso, Monasterium Rotense ad Oenum in comitatu Arnolfi comitis vna cum Elisabetha Lotharingica, Filii Chunonis inprolis vidua, fundasset, ac magnificam, praediisque potentissimam illam Fundationem insignis eiusdem Boioariae Principis Rex Henricus IV iam 1073 publicis Tabulis confirmasset,

3) M. B. Vol. XIII. p. 310.

4) *ibid.* p. 327.

5) Cod. Ebersberg apud Oefel, T. II. p. 24.

fet, egit Eberhardus de Razenhoven Romae apud summum Pontificem, Gregorium VII, Foundationis Procuratorem, (6) simulque, si Lambertum aschaf-naburgensem perpendamus, eodem anno 1073 Henrici IV, Regis nuncium, et an. 1071 Pacificatorem Regem Henricum inter, et Ottonem, Boioariae Ducem, cum Rex in Bauariam profectus, Ducis ottonis genero Welfoni Boiorum Ducatum traderet (7)

Haesitabam paulisper Eberhardum inter de Razenhoven, et Eberhardum comitem de Ellenburg, Regis Henrici Familiarem; quum autem iisdem annis 1071 et 1073 Rex Saxonibus exosus, iisque subiugandis intentus, iterum iterumque in Bauaria moraretur, et fidelissimos inter, amicissimosque Welfone, Boiorum Duce, utroque Chunone, Palatino comite, Bernhardo de Schiren, Friderico et Ascuino, Filiis Hartuici comitis de Bogen, Burghardo et Bertholdo, comitibus de Mosaburg, Wolframo et Otone, Fratribus et comitibus de Abenberg, Thietbaldo Marchione de Giengen, Hentico de Lechesgemunde, Ernesto Marchione Baioariorum, viro in regno clarissimo, Raptone comite de Chambe, Vdalrico comite de Ratelenberge, Gebehardo comite de Formbach, Hermannno, Epo Babenbergensi ex eadem Familia, Hartwico II, Aepo Magdeburgensi, teste Aven-

6) M. B. Vol I. p. 355: His ergo prediis, ac redditibus vir fidelis (Chuno palatinus comes Rorense monasterium fundavit, ac fundatum B. Petro, et Romane ecclesie tradidit per manum Eberhardi de Razenhoven, qui et primus Bizantium, annuatim persolvendum, lateranensi palatio persoluit, ac sic loco, atque familie tutelam apostolice defensionis obtinuit.

7) Plurimum eo tempore Rex consiliis utebatur Eberhardi comitis, sapientis admodum viri, is videns, hostes sic

Auentino, de Ortenburg et Craiburg orto (Tab. Geneal.) Norberto, comite de Hohenwart, Episcopo curienſi, Sarchilone comite de Mosbach, (in Vicinia Leuchtenberg) Aribone deposito comite Palatino de Hegirmos et Burghuſen, et Fratre eius Potone comite de Potenstein, Sigelhardo de Tentlingen et Torringen. (ſeu de Scala) Thietpoldo I. de Vogaburg, Beringero comite de Sulzbach, Arnulfo de Damafia, Alberto de Iringsburg, vtroque Rapotone comite, altero an. 1080, altero an. 1099 defuncto, et Vdalrico diuite, Rapotonis Palatini patruele, in pace et bello poſſimum arbitris vtretur: non dubitauit, celeberrimi Babonis Schirenſis et Abensbergenſis Comitum Filio, et haeredi Eberhardo haec Regis negotia committere, eoquod ex ipſius Henrici IV. Regis diplomate, rotenſi Monasterio Ratiſponae dato, Eberhardum de Razenhouen iter Romam ſuſcepiffe conſtat eodem anno, quo, inconſulto Germanorum Rege, a Romanis IX, kal. Maias 1073 Indict XI, eiectus eſt Hildebrandus P. M., qui paulo poſt eidem Eberhardo comiti, Vdalrico de Coſheim, et Ottoni Epo Ratiſp. Sacris interdixit. (8)

Interfuit etiam Eberhardus poſt obitum Chunonis comitis palatini ſenioris de Voheburg donationi a Rapotone Palatino comite Monasterio S. Emmerami ſub Finem Seculi XI, factae; (9) quamuis enim,

ad bella exercitatos, — abiit ad ducem Ottonem. — Statim Rex a latere ſuo Eberhardum comitem miſit, qui Romanos Proceres conueniens, cauſam ab eis ſciſcitaretur: quare praeter conſuetudinem maiorum, rege inconſulto, Romane Eccleſiae Pontificem ordinarent. Lamb. Aſchafn. ad an. 1071. et 1073. Confer Biographum Conrad I. AEpi Salisb.

8) Lamb. ad an. 1076.

9) Cod. Emmer. apud B. Pez. T. I. P. III. p. 142. 130.

enim, describens tabulas emmeramenses, chartam hanc alios in annos transtulit: testes tamen subscripti produnt aetatem haut diversam a Ruperto abbate et Rapotone advocato, qui an. 1099, grasse Ratisponae peste obierunt. Quis hic Rapoto comes Palatinus, et Rapoto advocatus emmeramensis fuerint, (distinguntur enim aperte, teste praeclaro viro Rom. Zirnigibl) (*) suo in Loco monstrabimus, vbi agemus de Comitibus Palatinis Bauariae Seculi XI.

Ante an. 1086 Eberhardus noster Dietpoldum Presbyterum ad altare S. Petri Monasteriensis Legavit. (10)

Idem Eberhardus I, ab Erchangelo, abbate Weißenstephanensi, concambio tres curtiferas in vrbe Ratispona accepit, ac pro iis reddidit praedium Wibesfetan, Ekelhardo (de Schiren) advocato praesente, et laudante ac fuscipiente, et legaliter confirmante. Huius rei testes sunt nobiles: Gerolt, Filius eiusdem Eberhardi, Altmann, frater eius, Routpreht, Oudalscalch. (11)

Rursum pro Sepultura Fratris sui Altmanni I, advocati S. Petri in manum Altmanni II, aduocati, Fratruelis sui, tradit Eberhardus praedium in Vico S. an. 1094. Initium eiusdem Chartae: In nomine S. et indiuidue Trinitatis & aliquid maius spirat, et ex Henrici VI, Regis diplomate in codicem nostrum ab anonymo Canonico S. Petri aliis verbis ad rerum notitiam translatum fuisse videtur argumen-

(*) Rapoto aduocatus Emmeramensis cum Eberhardo de Rozenhouen aduocato Monasterii Geisenfeldensi ex spicilio Diplomatum Emmeram. Mspt. cl. Zirnigibl. sub Abbate Ruperto ad an. 1090.

10) Lib. Trad. S. Petri Monast. N. LVIII.

11) M. B. Vol. IX. p. 374.

gumentum litterarum. Confer hanc in rem Diploma rotense eiusdem Regis Henrici, de quo alibi plura. (12)

An. 1095 Eberhardus primus testis est, cum Wezila in Anniversario mariti sui Altmanni I, advocati in manum Filii sui Altmanni II, advocati praedium traderet in villa Hunnilinbach. (13)

Mortem obiit Eberhardus I de Razenhoven, qui post obitum Chunonis, comitis Palatini Senioris de Voheburg tutelam quoque Rotensis Monasterii circ. an. 1086 suscepisse mihi videtur, an. 1097, sepultusque est in Canonica S. Petri Monasteriensis; nam Eberhardus II, de Razehoven cum matris suae Mathildae, fratrumque suorum manibus totum praedium, quod ad Nestheinrinth habuit, pro patris sui Eberhardi Sepultura, ac debitorum suorum animarum requie in manum advocati Henrici legavit. (14)

Primus testis est Burghart, ni Fallor, de Mosaburg, nobilissimus ille Princeps, Bertholdi Aepi Salisburgensis, a Rege Henrico IV, pro Gebehardo Aepo intrusi, Germanus Frater, quorum amicitiae, Fidei, et Fortitudini rebus in adversis idem Rex, teste Lamberto, (15) in Saxonia, quemadmodum eorum Maioribus olim Rex Carolomanus in Carinthia castrum nomine Mosaburg condidit, Fraterque Mathildis, Eberhardi I. de Razenhoven coniugis; dos enim Mathildi obtigit in comitatu Mosaburgensi in loco Swarzolfesdorf, haut procul ab Herigolteshufen, Gamanolfesdorf, et Tuolbach; inde nobilis Matrona Mathilda pro anima mariti sui Heberhard,

12) Lib. Trad. S. Petri Monast. N. LXIV.

13) ibid. N. LXVIII.

14) ibid. LXIX.

15) Lambert. Aschafnab. ad an. 1073.

hardi, et pro praebenda Filiarum suarum mansum unum, et mancipia III, in manus Fridarunae Monialium Geisenfeldensium Antifitis dederat. (16)

Idem confirmant mutuae haereditates Dominos inter de Mosaburga, Leren, Berge (Bruckeberge) et Berghouen, Adelungeshouen, Houeheim, Huninwang, Frumbaah et Tanna, de Roningen, Hofedorf et Paeringen, de Rotenburg et Biburg, et inter Dominos de Abensberg, Rottenecke, Randecke, Steine et Scambaupten. Solennitas, Frequentia nobilissimorum testium, et Cautio huius Chartae Domini Babonis seu Weringharrii Filium, Geisenfeldensis Coenobii principalem advocatum, agnatumque et haereditatem comitum ebersbergenium, ac propinquum Ekehardi comitis Schirensis decet; nec condonatio Dominae Elisabethae et Rapotonis comitis erat solennior.

Nullibi equidem in Monumentis boicis Eberhardum de Razenhounen, Comitis titulo insignitum, reperio; in Necrologio tamen Weltenburgensi, et Eberhardum Comitem II, Id Febr. et Mathildam comitissam Non. Jun. legimus, (17) et in Litteris Foundationis Monasterii Benzensis primum testem Eberhardum comitem, sine dubio Fratrem Hermani Marchionis.

Schirenses etiam Principes sine comitis encomio seculo X et XI sexcentis exemplis habemus in monumentis obuios; (18) sic Peretoldus, Arnolfi

16) M. B. Vol. XIV. p. 192.

17) M. B. Vol. XIII. p. 476. 482. Eberhardus comes, Vdalrici de Ebersberg filius, obiit IX. Kal. Aug. Cod. Ebersberg. apud Oesfel. T. II. p. 16.

18) M. B. Vol. XIV. p. 192: Arnolt de Schaeirn; 193. Bernhardt de Schaeirn, et 195. Vol. IX. p. 368: aduo-

Arnolfi filius adhuc in gratia manens Imperatoris ad Monasterium — Metama — Wischiliburg tradidit. (19)

Praeterea obseruabit Lector, nostri quoque Codicis Werinharios, et Berenhardos Dominos nuncupari in Notitiis maluisse, quam Comites (hoc enim tempore potentiores Bauariae Proceres commissos sibi a Regibus comitatus gratificante amicis suis Imperatore Henrico IV, in Libertatem vindictos, potestati suae paulatim subiecerunt) moremque hunc et ab eorum Posteris Vdalrico I, Domino de Abensberg, et Ottone, Domino de Steine, Filiis Meinharti, comitis de Rottenecke, haeredis circa an. 1242 Comitatus Abensbergenfis fuisse receptum. Dominium isthoc Liberum, vernaculae Herrschaft nuncupatum, cuius Domini passim Liberi et ingenui audiunt, lectito primum, imperante Friderico I, sub an. 1152. Cuonradus Herrschaft de Moseburch (Burgharti et Benedictae Filius) (20) Plures Eberhardus I, de Razenhoven et Mathildis numerabant Filios et Filias, quos inter Eberhardum II, et Geroldum pernouimus; Chunigundem referunt Tabulae Monasterii inferioris Ratisponae an. 1102. Patricius p. 181.

§. II.

Geroldum vna cum patre Eberhardo monstrat nobis Charta Manasterii weihenstephanensis ante an. 1094 exarata, in qua, eo quod Geroldus erat Prae-

catus Ekkhart; Arnolt de Scirin, et eius filius Chuonrat. p. 373.; Dominus Otto de Skiran-testes: germanus ipsius Otronis, Pernhart, Dominus Chuonrad, et eius frater Otto de Dachouua. p. 375.

19) M. B. Vol. XI. p. 439. an. 976.

20) M. B. Vol. IX. p. 434. 135. 375.

Praepositus S. Petri Monasteriensis et Archipresbyter, inter testes patrum Altmanno praeponi mihi videtur. (21) Fortasse Geroldus iste ille Bauarus Cardinalis Romanae Ecclesiae est, quem illustris et de Academia Scientiarum Boica inprimis meritus Jo. Georgius de Lori celeberrimos inter sub Finem Seculi XI, viros, nobis, quo ex Fonte nescio, produxit. (22) Huc facit etiam Geroldus Praepositus in Monumentis weihenstephanensibus Synchronus. (23)

Parum abest, quin eundem Geroldum Guiberti Rauennate Aepi, seu Clementis III, S. P., ab Imperatore Henrico IV, 1080 intrusi, asseclam fuisse putem, fidelissimisque Regis Episcopis adnumerem, quemadmodum Ottonem et Gebehardum Epos Ratisponenses, Embrichonem, Sigefridum et Hermannum Augustanos, Ellenhardum et Henricum Frisingenses, Hermannum et Timonem Passauenses, Fratremque eiusdem Hermannii, Vdalricum Patriarcham Aquileiensem, nepotes Regis, Rupertum Babenbergensem, Vdalricum Eichstetensem, Meginhardem, et Emehardum Wirzeburgenses, Adalberonem Tridentinum, Altwinum Brixinensem, Norbertum Curensem (Bauaru) Rudigerum, et Joannem Spirenses, Wezilonem Moguntinum, Sigewinum Colonensem, Egilbertum Treuirenses, (Bauarum) Bertholdum Salisburgensem, et Hartwicum II, de Ortenburg Magdeburgensem Archiepiscopos; (*) ea saltem, quae de

21) ibidem p. 374.

22) *Cyronol. Auszug der Gesch. von Baiern I Th. p. 421;* et Lib. Tradit. S. Petri Monast. N. LXXXIV. LXXXI. LXXVII.

23) M. B. Vol. IX. p. 379.

(*) Confer Episcopos in Moguntina synodo an. 1085 a partibus Imper. Henrici IV. stantes ap. Marq. Freherum T. I p. 287. en Waltramo.

de Eberhardi de Razenhoven, ad confirmationem, Monasterio Rotae impetrandam, Romam proficiscentis, Legatione supra commemoravi, magis magisque confirmantur.

Si cui coniectura haec mea minus placet, isque Fratrem Werinbarii Geroldum, praebendarium Monasterii Suigae (24) aut eiusdem Geroldi cognominem Filium successu temporis factum fuisse S. Petri Monasteriensis Praepositum existimat, aliam maioris momenti observationem in promptu habeo. Geroldi comitis vidua Christiana, cum prolem non haberet, in praedio suo haereditario Aspach in rotana valle et in pago Rotagonue hant procul ab oppido Griesbach, et castris Reichersberg, Eringen et Frauenstein, antiquitas Stein dicto, situm, ubi et Babonem et Babonidas imprimis rerum potentes reperimus, (25) sub an. 1127 condidit Monasterium S. Matthaei, curaeque Ottonis I, Episcopi Babenbergensis commisit, praediis et possessionibus mariti ad propinquos eius redeuntibus. (26) Pertinebat autem Monasterium Aspach iure advocationis, et aliis ad ditionem Frauenstein, et Eringen, cuius primus advocatus erat Macelinus de Chambe et Hals. (27) Frequentes in tradi-

24) Lib. Trad. S. Petri Monast. N. XXII.

25) Neue hist. Abh. der Churf. B. Acad. der Wissensch. IV. Band p. 116. 117. 118. 119.

26) Hundii Metrop. S. Monasterium Aspach, et M. B. Vol. V. p. 158. 108. Concambium Eberhardi Abbatis cum Engilberto Episcopo Babenbergensi in Monasterio Pruiningen fundatores Monasterii Aspachensis manifestant partim de Biburgensi et Sigenburgensi erant familia; advocatia enim in Tangrintel pertinuit ad Monasterium Biburgense, cuius primus Abbas erat Eberhardus, teste Aventino, cognatus Conradi I. Aepi Salisburgensis, cui et Aepus successit. Vide Aventini Catalogum Abbatum Biburgensium in Addit. Gewoldi ad Hundii M. S. p. 144. 145.

27) M. H. Vol. V. p. 117. in tradit. Hermanni Augustensis Episcopi, cuius Natales ad comites de Schiren quidam

traditionibus Eberhardi de Razenhoven et Viduae Altmanni I, de Sigenburg sunt Macili seu Marcellini. (28) Non fastidio in iis Babonidas et Satores comitum de Chambe et Hals, haeredes denique 1281 ex parte comitum de Mosaburg. Ad Geroldum nostrum redeo. Fortasse huc pertinet Christina de Razenhoven, quae praedium in Hazkouen Monasterio Geisenfeldensi legavit; (29) nec praetermitto Cristinam nobilem Bauariae matronam, quae aetate Hartmanni, Brixinensis Episcopi, Monasterio Biburgensi perbenigni, coenobium Nouecellense prope Brixinam an. 1142 fundavit. (30) Denique in Familia Dominorum et Comitum de Roningen testatur an. 1129 cum patre Conrado de Roningen Gerolt Filius eius, fortasse auus eiusdem Gerolti Geroltus noster erat. Litteras dabo in Appendice.]

§. III.

Eberhardum II, de Razenhoven, Geroldi Fratrem testem habemus, cum Henricus II, Burggravius Ratisp. Monasterio schittenli vineam proxime Ratisponam in manus Henrici de Sigenburg, praesentibus Ottone comite, et Henrico de Biburg, qui c. an. 1127 obiit, traderet. (31)

Idem Eberhardus II, egit aduocatam Geisenfeldensem, quemadmodum pater eius et auus, quum
Arnolt

referunt, et qui cum Meginwardo de Episcopatu frisingensi altercabatur. Meichetb. P. I. p. 284. M. B. Vol. VII. p. 84.

28) Lib. Trad. S. Perri Monast. N. LXIX. LXVIII. M. B. Vol. XIII. p. 310. 320.

29) M. B. Vol. XVI. p. 232.

30) Hund. M. S. p. 161.

31) M. B. Vol. X. p. 397.

Arnolt de Schiren praedium Aenzenriede (proxime oppidum Reichertshouen) pro praedio in Owefe commutaret sub Frideruna Antistite; primus testis est Goteschalch de Marbach. (32) et in donatione Chuonrati de Dachau pro remedio anime Fratris sui Arnolfi; primus testis est Heinrich de Biburg. (33) Rurfus in Corona testium Bernhardi de Schiren, Heinrichi de Sigenburg, Heinrichi de Siclingen in Traditione Wezilonis de Vmbelsdorf. (34)

Eberhardi II, de Razenhouen coniugem Filios ac Filias nemo memoriae prodidit; mea pace aliquis huic connubio iunget Christianam, quae praedium in Hazkouen post vitae suae terminum Eberhardi Monasterio legavit (35) Fortasse mendosa haec charta est, omissa particula coniunctiua et Eberhardi. Occurrit etiam Chunigunda de Razenhouen in Monasterio inferiore Ratisponae apud Paricium p. 197, perperam forsan ad an. 1002 in compilatione posita; si vero genuina foret ea inscriptio: ad coniugem Pertholdi, Arnolfi II, Filii referri posset, opportuno indicio, quod et in Babonis abensbergenfis Aui Dominio fuissent castra Razenhouen, et Abensberg.

Eberhardum II, ante an. 1138 vita excessisse ex eo constat, quod Gebehardus I, de Abensberg eodem

32) Vol. XIV. p. 192.

33) ibid p. 194. Prodit Eberhardus II aduocatus vna cum Frideruna, ibidem antistite, longe aliam ab auentianana comitum Dachauiensium seriem, Conradum videlicet et fratrem eius arnolfum ad an. 1099 defunctum, qui ambo erant filii Arnolfi Comitis de Schiren, qui an. 1086. occuerit.

34) M. B. Vol. XIV. p. 195; item ibidem Nris XLVII. L. I. II. LXIII. XCVII.

35) ibidem p. 232.

eodem anno electus est Canoniae rorensis aduocatus. (36)

§. IV.

Gebehardum I de Abensberg, Auentini et Hundii duntaxat testimonio Eberhardi II, de Razenhonen Filium nouimus; certiores nos reddit hac de re haereditas auiti praedii in Schwarzfesdorf. lidem autores sunt, Gebehardum fuisse Satorem comitum de Rottenecke et Randecke, nec non castri Steine, ab Altmanno quodam eiusdam Familiae Altmannstein postea nuncupati.

De Castro Abensberg ante an. 1129 nulli in monumentis sit mentio, aetate denique Engilfridi Abbatis Emmeramenfis, quem propinquum Gebehardi conuicio, omnium primo sese in codice emmeramenfi manifestat. (37) Tutelam Monasterii Rorensis Gebehardus aegerrime, coenobii Geisenfeldensis omnino non obtinuit; Schirenses enim comites de Linea Ottonis I, occuparunt.

Sophiam, Gebehardi coniugem idem codex emmeramenfis ad an. 1140 nobis prodit; (38) eadem enim Sophia in extremis agens legauerat admontensi Monasterio praedium ad Houenheim (villa est ad Isaram proxime Ehingam e regione Bruckenberg Tuolbach et Gundelinkouen, Mosaburgam inter et Landishutam) Filii Sophiae, Altmannus et Eberhardus III, Liberi de Abinesperg germani Fratres CL marci eidem Monasterio admontensi vendunt in curia, apud Mosaburg an. 1171 IV. kal. Febr. habita, et praedium suum Schwarzfesdorf.

et

36) Canonica Rorensis Patricii Thalhamer p. 37.

37) B. Pez. Thef. Anecd. T. I. P. III. p. 146. 182.

38) ibid. p. 149.

et Halholz in potestatem deposuerunt. (39) Eadem in villa Swarzolfesdorf proxime Herigoltshusen Gamanolfesdorf et Tuolbach proauia Altmani et Eberhardi, Liberorum de Abensberg, Mathildis, post mortem Eberhardi I, de Razenhoven, mariti sui, Coenobio Geisenfeldensi mansum dedit. (40) Waltherum de Abensberg, quem Fridericus Palatinus comes in Testamento suo, iterum Hierosolimam petens, haeredem praedii in Milenhusen proxime Abensberg per Cumpoldum de Milenhoven instituit, Fratrem Gebardi I, de Abensberg fuisse consilio; neque vestigia desunt, ab hoc Walthero Dominos de Tannberg descendisse; testatur enim in eadem curia statim post praedictos duos Fratres de Abensberg.

§. V.

Altmano natu maiori Gebehardi I, адвокату Rorensis Canonicae in diuidenda paterna haereditate cessit castrum Abensberg, Eberhardo natu minori Castrum Randecke; eam fraternam diuisionem ex Friderici comitis Palatini testamento, c. an. 1170 exarato, eruisse nos putamus. (41) Mathildem, Filiam eiusdem Gebehardi I, Eginoni, potenti Italiae Principi, matrimonio iunctam vetustis foundationis Liber in Monasterio Biburgensi refert. (42)

Obscurior, sed vero haut absterilis, est Notitia de tertio Gebehardi I, de Abensberg Filio, Gebehardo

39) *Pez Thes. Anecd. nou. T. III. p. 782; idem Hund. Stemmatal. P. I. p. 4.* Hac in curia omnis fere patria Nobilitas erat congregata, quae generalogiae notitia, praesertim familiae Abensbergenfis Necessarios propinquos, et agnatos mirum in modum illustrat.

40) *M. B. Vol. XIV. p. 192.*

41) *M. B. Vol. X. p. 241.*

42) *Hundii Stemmatal. P. I. p. 3.*

behardo II, de Rottenecke, patre Meinhardi, qui c. an. 1196 ditionibus abensbergenfibus, defunctis patruis Altmanno et Eberhardo, potitus est, (43) et nepos Gebehardi I, aduocatusque Canoniae Rorenfis audit. (44)

An Henricum et Conradum, Fratres de Razenhoven, in traditione Arnoldi comitis de Dachowe, et Alprechtum seu Albertum de Abenberch in Donatione Oudalrici de Swinesdorf et Engilberti de Tanna monasterio Tegernfeenfi sub an. 1150 facta Fratribus Gebehardi I, aut II, de Abensberg adnumerem, nescio; fontes enim Monumentorum ipfi ficiunt. (45)

Canonia etiam Rorenfis ad an. 1138 producit duos Fratres, Henricum, Canonicum Ratisponenfem, et Adalbertum de Abensberg fuos inter primos Fundatores apud Patr. Thalhamer p. 13, quos neque praeclarus in Antiquitatibus C. Th. Gemeiner, Syndicus vrbs ratisp. in Chronica sua Ratisponenfi, nuperrime edita, respuit. pag. 227.

Adalbertum Abensbergenfem, an. 1158 — 1184 Episcopum Frifingenfem, indiciis ego, non contemnendis, in Annalibus meis Mofaburgenfibus monftrabo.

Sunt etiam, qui Reginhardum, (1171 — 1184) Episcopum Wirceburgenfem ex Dominis Abensbergenfibus prognatum, et quidem vna eorum cum Intignibus producant.

Razen-

43) M. B. Vol. VIII. 477.

44) Hund. Metr. S. T. III. p. 248. 249.; et M. B. Vol. X. p. 460; Meinhardus et patruus fuus Eberhardus de Abensberg ad an. 1206.

45) M. B. Vol. IX. p. 436. M. B. Vol. VI. p. 117.

Razenhouen, cui proxima sunt praedia Elisen-
dorf et Liutkirchen (vulgo Lintkirchen) an. 1161
erat in Comitatu Friderici comitis Palatini, id quod
ex Monumentis Benedictoburanis, (46) et ex eius-
dem Friderici Palatini Testamento constat.

Auita denique castra Razenhouen et Train,
teste Auentino, Comitibus de Rottenecke accesserunt;
(47) his an. 1280 extinctis, Duci Ludouico
seuero partim, partim eius Fratri Henrico, tum Comitibus
de Halse et Chambe cum castris Bruckeberg,
Mainburgo, Walkershouden et Sigenburgo, beneficio
potissimum Imperatoris Ludouici Bauari post
pugnam ad castra Gamanolfesdorf, Herigoltshufen,
Volkmaredorf et Tuokbach an. 1313 strenue pug-
natam; erant tunc sub potestate ducum Landshutano-
rum. Anno denique 1564 Razenhouen cessit Le-
onardo de Mamming.

Ditiones Domini de Razenhofen post an. 1557
Praefecturis Mainburgensi et Neostadiensi adiectae
sunt; Sigenburgum vero Praeturae Voheburgensi.

Produceamus, si faxint superi, in huius operis
altera parte Litteras quam plurimas, nondum editas,
quibus Dominium Razenhouense non nihil illu-
stramus.

Capellae castri Razenhouensis Patronus olim
erat S. Georgius, prifens Equitum Boicorum Κορυ-
Φαίος.

Insignia comitum de Abensberg et de Rotten-
ecke Seculo XIII, fere sunt eadem. (*)

Cele-

46) M. B. Vol. VII. p. 108.

47) Auentin d. Chr. d. 766.

(*) Vide Cod. dipl. Mansleii S. Emmerami Insignia Gebe-
hardi de Rottenecke an. 1262. Insignia Abensbergen-

Celebres quoque in Geographia antiqua sunt villae Razenhoven et Razenriede proxime imperialem urbem lshy in Suevia, et Leutkirchen inter Wangen et Campidunum, haud procul a Finibus Tiroleos; in iisdem etiam Dominiis maiores comitum Schirenfiū potentes erant.

CAPUT IV.

*De Dominis Castri Sigenburg propter Abunsam in Pa-
roecia Umbalsdorf haut procul a Monasteriis Biburg
et Rora, ad quos pertinuerunt quoque Pirkinwang,
Pettindorf, Lauterbach et Willenberg iuxta castra
Rottenburg et Peffenhausen.*

§. I.

Dederat castrum Sigenburg, teste Aventino, olim comitatus caput, in pago Chelesgouue (hac enim in vicinia sitae sunt villae Sandolfeshusun et Guntereshusun) canoniae S. Petri Monasteriensis advocatos, ex Lumbis Babonis, comitis Schirensis, ortos; quos inter Altmannum I, Eberhardi I de Razenhoven germanum Fratrem, haesitantibus in Origine huius prosapiae Auentino et Hundio, ex Libro traditionum S. Petri producimus, (1)

Post obitum c. an. 1086 Chunonis Senioris, Palatini comitis de Voheburg, Altmannus, monasterialis advocatus, suscepit Dominae Elisabethae Chunonis Palatini Junioris viduae, traditum praedium Argistingin in corona nobilissimorum Boioariae Principum. (2)

Wezila

sum ex litteris, nondum editis, egomet ipse aeri mandari faciam.

1) Lib. Trad. S. Petri Monast. N. LXIV.

2) ibid. N. LVI.

Wezila nobilis coniux Altmanno I, duos Filios, Altmannum II, et Henricum peperit, (3) defuncto patre, in Vicem S. Petri Monasteriensis advocatos. (4)

Fortasse et Aribo et Suitker haut secus in vicem nostra in Canonia advocati, Fratres erant Altmanni I, et Eberhardi I de Razenhouden, Filiique Babonis Comitis. (5)

Altmannus I, advocatus c. an. 1094, auitoque tumulto mandatus est in Canonia S. Petri. (6)

§. II.

Henricus I, de Sigenburg, Altmanni I, et Wezila Filius, advocatus S. Petri Monasteriensis, interfuit an 1097 Funeri patrum sui Eberhardi I; de Razenhouden; (7) et traditioni Rapotonis comitis, et Dominae Elisabethae; (8) et vita functo Rapotone an. 1099; in traditione Domini Geroldi Praepositi, atque Archipresbyteri; (9) testis post Bernhardum de Schiren, advocati officium administrante Eberhardo II, de Razenhouden, c. an. 1098. (10) Rursum, quum Henricus, Burggravius Ratisp. vineam proxime Ratisponam in manus nobilis viri, Henrici de Sigenburg traderet Monasterio Schirensi, praesente comite Ottone et testibus: Henrico de Biburg, Bertholdo de Vfelendorf et Fratre eius Ammelbreht, Rouperto de Rute, Engilmaro de Griez-

3) ibid. N. LXVIII.

4) ibid. N. LXXII.

5) ibid. N. XXII. XLVII. L. LII. LIV. LV. LVI.

6) ibid. N. LXIV.

7) ibid. N. LXIX. LXX. LXXI. LXXXVI. LXXXIV.

8) ibid. N. LXX. LXXI.

9) LXXV. LXXXIV.

10) M. B. Vol. XIV. p. 195.

Griezbach, Eberhardo de Razenhoven, Hoholto de Wolmutfacha. (11)

§. III.

Altmannus II, de Sigenburg, Henrici I, Frater, (12) aduocatus S. Petri Monasteriensis an. 1095 (13) inter liberos Boioariae Dominos recensetur post Adalberonem de Outinhoven, cuius posterici Canoniam Scamhaupten Paroecia sua Vtenhoven ad Ilmam dotarunt, quum traderet nobilis Matrona Gertrudis de Herrenhusen praedium ad Longishart Monasterio Weihestephanensi c. an. 1097; (14) eadem tempestate Almannus de Sigenburg tradidit coenobio Geisenfeldensi praedium in Vimbelsdorf pro redimendo damno Spoliis, et incendiis a se factis. (15)

Ecce tibi opportunam Regis Henrici IV, et Chunonis, comitis Palatini de Voheburg, aetatem. Idem Dominus Altmannus vindicat coram Marchione Vohburgenfi Dietpoldo praedium Pirkenhart. (16) Testem quoque primarium agit in Regis Lotharii Diplomate, an. 1129 Monasterio Prüfingenfi dato. (17)

In Monumentis Prüfingenfis Monasterii, cuius Abbas Aribo I, Monachorum Monasterio, extincta Canoniam circa an. 1129 primum Abbatem nomine Richardum dederat, (18) frequentissima est Familia Dominorum de Sigenburg; in primis ibidem

memo

11) M. B. Vol. X. p. 397. c. an. 1110.

12) Lib. Trad. S. S. Petri Monast. N. LXXII.

13) ibid. N. LXIV. LXV. LXXIII.

14) M. B. Vol. IX p. 378

15) Vol. XIII p. 335. 336.

17) ibid. p. 151.

18) Addit. Gewoldi ad Hundii Metrop. Salisb. p. 357.

memoranda venit Genige de Sigenburg nobilis Femina, et dives Matrona cum Filiis suis Altmanno III, Rachwino seu Rebino, Chadolto, Gebeno et Henrico Clerico, quae, XXXV talentis, a Fratribus acceptis, tradidit S. Georgio praedium in Pettenhouen, testibus Filiis, et Gerolto et Hartwico de Tanne in manus Friderici comitis de Bogen, Ratisponensis aduocati (19)

Num haec Genige Altmanni II, an vero Henrici I, de Sigenburg coniux fuerit, ex curta monumentorum Suppellectile nemo facile diuinauerit. Maximi autem momenti est notitia de praedio Pettenchouen supra Ingolstadt et Geroltzingen, ac prope Gamersheim et Luipoldshouen, de quo alibi plura.

Testantur Genigae Filii Altmannus, III et Frater eius Rebinus circa an. 1126 — 1129 cum Ottone Seniore, comite Palatino, et Filio eius Ottone, et aduocato Gotefrido et Gebehardo (ne dubita de Abensberg) aetate Chunonis I, Ratis. Epi, et Friderici Abbatis Weltenburgenfis. (20) Nouimus quoque an. 1133 Rahwinum de Schambaupten, Pertholdi Fratrem, qua in Canoniam Domini de Abensberg erant aduocati, (21) et Altmannum de Mirkelingen seu Maegrichingen (Maerching) curtile comitis proxime oppidum Pfering, castrum olim munitissimum, a confederatis Rhenanis an. 1388 solo aequatum. (*)

Chadolt

19) M. B. Vol. XIII. p. 85. N. VII.

20) *ibid.* p. 333.; et in *Litteris Canonis Epi Ratis. an.* 1129 in *Thes. nou. Jur. eccl.* Andr. Maier Tom. IV. p. 106, qua Charta propter testium, huc pertinentium frequentiam, nihil praestantius.

21) *Hundii M. S.* p. 288, et *M. B. Vol. III.* p. 406.

(*) *Chron. Lunael* p. 118 et *M. B. Vol. XIII.* p. 356. ad an. 1128. *Avent. Chron. VII.* B. p. 813. Castrum

Chadolt seu Chadalobus videtur fuisse haeres Dynastarum Kirchbergenfium an. 1117. Ad Altmannum II, redeo.

Cum Dietpoldus II, Marchio de Vohburg rogatu matris suae Luikardis, consensuque vxoris suae Adelbeidis an. 1118 Monasterium. Reichenbach ad Regen Fluvium fundaret, his negotiis iterum iterumque vna interfuit Altmannus de Sigenberg (22) cum Ottone, Burggraui Ratisponensi, Friderico II. comite de Bogen, Geberhardo de Rittenburg, Pertholdo de Scamhaupten, Vdalrico de Steine, Werinbero de Labare, Albino de Brunnen, et Adalberto Fratre eius, Riwino de Voheburg, et Rudigero, Fratre eius.

Altmannus rursus in monumentis Weißenstaphanensibus iterum iterumque testatur cum Geberhardo de Hittenburg, Ramo Biburgensis Familiae, (23) Conrado de Biburg, (24) Vdalrico de de Stein, auunculo Eberhardi I, Aepi Salisb., et primo aduocato Monasterii Biburgensis, Reginoldo de Otelingen, (25) cum Burghardo de Moseburg, aduocato Canoniae Mosaburgensis, Ottone, Palatino comite Seniore, et Filio eius Ottone, (26)

Altman-

hoc Marchingen successu temporis Beneficium cessit dominis de Pettendorf, de Grille et de Winamer, Ministerialibus comitum de Abensberg. Egi ibidem ego per XX. annos Sacelli S. Hippolyti Capellanum, et vidi his de rebus litteras.

22) M; B. Vol. XIV. p. 408. 409. 410. 416.

23) Vol. IX. p. 383, et Vol. XV. p. 163. an. 1143, et Vol. I. p. 141.

24) Vol. IV. p. 402.

25) ibid. p. 414, et Vol. IV. p. 26.

26) V. M. XI. p. 427.

Altmannus in Libro Traditionum S. Emmerami sub an 1150 (27) inter defunctos recensetur II ne, an vero III, discerni difficulter potest.

Altmannus III, de Sigenburg an. 1157 iterum testem agit post Henricum de Wolfrateshusen cum Wernhero de Laber, Erbone de Biburg, Piligrimo de Wolmutsaha in Diplomate Regis Friderici I, quo decrevit, Feminas ab Abbate S. Emmerami non esse infoedandas. (28)

An. 1161 Altmannus de Siegenburg, ingenuus cognominatus, cum Ekeberto comite de Nuinburch, (Neuburg et Scharding) Chunrado comite de Roningen, Domino Babone de Zollingen, Vlrico de Stein, Wernhero de Gibesdorf, Friderico de Bruckberg, et Fratre eius Adelberto. (29)

An. 1171 in frequentissimo Comitum, Nobilissimorumque omnis Bauariae conuentu ad urbem Mosaburgam nemo Sigenburgensem, quamvis Altmannus et Eberhardus, nobiles Liberi de Abensberg, magni momenti negotium tractarent, adparuit. (30) Videtur itaque mihi hoc Tempore, Linea Altmanni I de Sigenburg cum Rudigero (31) extincta, castrum Sigenburg iure auito ad Dominum Altmannum de Abensberg et Reizam de Roningen, coniugem eius, rediisse, cuius Filius Altmannus castrum Sigenburg inhabitarat, ductaque Vdalrici de Steine, qui sub an. 1232 in Italia occubuit, Sorore, Castrum Stein ad Scamaham a nomine suo Altmanno

27) Cod. Trad. Emmeram, apud B. Pez T. I. P. III. p. 150.

28) Lib. Prob. Mausol. Emmeram. p. 151.

29) Cod. Ebersberg apud Oefel. T. II. p. 47. 48, et M. B. Vol. III. p. 59.

30) Pez Thef. Anecd. nou. T. III. p. 782. et Hundii stemmat P. I. p. 4.

31) M. B. Vol. IX. p. 546.

manno Altmannstein nuncupavit. Defuncto sine Liberis Almanno de Abensberg, Sigenburg et Altmannstein, successit circa an. 1260 Meinhardus II, de Lapide ex Familia de Rottenecke, advocatus Rorenlis canonice, maritus Petrissae et pater Meinhardi III, comitis de Rottenecke, Ottonis de Steine, seu Altmannsteine, Vdalrici I, Domini de Abensberg, et Gebehardi de Rottenecke. (32)

Vt tres Meinhardos de Rottenecke seculo XII, et XIII, contra Auentini tabulam XXIX statuamus et distingamus, non monumenta duntaxat boica, sed mater etiam Henrici II, Episcopi Ratisponensis, Beatrix, nuper a me in membraneo antiquorum censuum Libro Sixti de Preising, canonici Ratisponensis, detecta, suadent. (33)

§. IV.

De babonigena Familia de Bogen.

De Hartuico I, comite de Bogen, c. an. 1074 defuncto, cui Rex Henricus III, an. 1054. in pago Nortkowe, et in comitatu Heinrichi comitis sex regales mansos concessit, (34) cuius etiam Filiorum, Friderici I, et Ascuini potentiam Rex Henricus IV, eadem Libertate inferiore in Boioaria ad vtramque Danubii ripam, et quatenus Boiemiae continuatur, (35) praecipue in Marchia Camba (36) adau-

xit;

32) M. B. Vol. XII. p. 398 an. 1251.

33) Idibus febr. idem dñs (Bairstorfer) in die Policeti Martiris dabit vnam Libram den. Ratisp. de Choral in Lamberweintingen pro anniuersario Beatricis, quae fuit mater Heinrichi Epi de Rotteneck. Eandem Beatricem antiquis ex tabulis monasterii inferioris Ratisponae producit Paricius p. 182.

34) M. B. Vol. XI. p. 95.

xit; actum aget; si quis certiora, potioraque ex Monumentis, quae extant, speraverit, quam quae literatissimus Hermannus Schollner, haut secus de illustrissima hac Familia quam omni de antiquitate boica optime meritis, ex instituto, voluntateque Accademiae scient memoriae prodidit; nihil enim intentatum omisit, nihilque fere reliquum nobis fecit inquirentibus praeter annum, quo Caput huius Familiae, Babo comes, mortem obiit. Fugit etiam Speculatorem solertissimum, Notitia Litterarum Adalberti III, comitis de Bogen, quibus castrum Gurkfeld et ad Flumen Sanam in Carinthia inferiore (quod olim an. 895 et 898 Marchio Luitpoldus, Ducum Boioariae Sator, iam tunc possederat) obpignoravit c. an. 1190 Archiepiscopo Salisburgensi, et Filii eius Adalbertus, Bertholdus et Leopoldus an. 1202 Eberhardo II, ibidem Aeop, proprium dicarunt. (*)

§. V.

Coniectura de Satore Comitum de Rottenecke.

Meginhardus, seu Meinhardus comes, ac villae Hiebrechtshusen proxime Wolmutesaham et Rottenecke an. 1070 Dominus, in Monumentis S. Petri Monasteriensis et S. Emmerami frequens (37) Babonidis adnumerandus videtur, eo quod Dynastae castrorum Rottenecke at Abensberg Seculo XII et XIII, in Familiam suam iterum iterumque receperunt nomen Meinhardi, absque prole forsitan obuentis

35) Aventini Annal. Libro V, ad an. 1078.

36) M. B. Vol. XI. p. 96.

37) Extant hac de re litterae in Kleinmaieri Notitiis Iuvaviae p. 369.

untis. (**) Obleruabit quoque sedulus Monumentorum Boicorum Scrutator, Meinhardum quendam ante an. 1062 cum Afcuino comite de Bogen Althae inferioris invicem aduocatum fuiffe. (38) Verum enimvero rem expeditu arduam magis impediunt aequales illorum temporum Tiemoncs, Ekiherthi, et Meinharti comites de Forenbach et Windberge ad Oenum id temporis potentes in Tongau, Suinabgoue, et Chonzingouue, ac patroni Ecclefiae Ratisponenfis; (39) compertum autem eft, Forenbacenfes comites cum Adalberone Epifcopo Wirzburgenfi, propinquo fuo, defeciffe ab Imperatore Henrico IV.

Operofius, quam veri Similitudine Hermannus nofter Hartuico I, comiti de Bogen, Babonis Abūfani Filio, duas Coniuges, aetate quam maxime inter fele diiunctas connubio iunxit, Timonis I, de Forenbach Filiam Hazigam alteram (40) alteram Bertham, Bel-lae I, Regis Hungariae, an. 1063. vita functi, gnatam, florem Sophiae, coniugis Magni, Saxoniae Ducis, quam Haruicus calculo Hermannii admodum fenex, auſis profecto iuuenilibus, Ratisponae ex Sanctimonialium clauſtro rapuiſſe, atque ex ea Fridericum I, Ratisponenfem advocatum progenuiſſe fertur. Non contraiamus Hermannii coniecturis, Filiaeque Timonis, Ratiſp. Dioceſſeos advocati, ingenioſa enim eſt conjectura, nec rationibus deſtituta; dubitamus tantummodo, Timonisne I, an vero II Filia fuerit Haziga; Timonis I nata ſauet ſyſte-

(**) Tabula

37) Lib. Trad. S. Petri Monaff. N. LII; M. B. Vol. XIV. p. 186; Cod. Trad. Emmeram. p. 108. p. 110.

38) M. B. Vol. XI. p. 20

39) Vol. XI. p. 148. 151. 154. 156. 158.; et Cod. Trad. Emmeram. p. 108.

40) Neue B. afad. Abb. IV. Bänd. Tabb. B. C. D.

systemata Hermanniano; Timonis vero II, Filia nostra, quam statuimus de Babone comite, Epochae; floruit enim Timo I. comes de Forentach an. 1005 et 1009 in pago Sueinibgoue, (41) et nisi mendosa charta Emmeramenfis (mallem enim legere an 1083) an 1028 superstes. (42) Timo vero II iisdem in Finibus comes erat an 1040, 1048 et 1049, (43) cui successit Vdalricus Filius an. 1048, (44) ex Monumentis quoque Geisenfeldensibus notus. (45)

Nonne quinquaginta fere annis distat obitus natorum Hazigae ab obitu Filiorum Berthae, iisdem ex Lumbis paternis Hartwici^m progenitorum? Missos, amabo, faciamus Hartwicum, Episcopum Babenbergensem, an. 1054 defunctum, ac Leopoldum, Aepum Moguntinum, an. 1060 sepultum; nihil enim conhaeret um Friderico I ac Ascuino II, Hartuici I de RopencFiliis, post an. 1100 mortem obeuntibus. Henricus de Rottenecke, Ep9 Ratisb. Canoniam Spalt haud procul a castro Abenberg cum Reginpotione, Ep9 Eichstettenfi, circ. an. 1277 — 1296 permutabat. Haec quoque Notitia antiquam matrem Babonidum innuere mihi videtur. Hund Metrop. Salisb.

41) M. B. Vol XI p. 134. 136. 42) Cod. Trad. Emmer p. 108 Testes filii Ruperti comitis, et ratisb. Praefecti Henricus et Babo fratres Ottonis Epi Ratis p. an. 1089. defuncti hanc tabulam corruptam produnt; nihil dicam de reliquis testibus contra morem aetatis adlatis, neque de Henrico Rege, tunc temporis admodum puero, an. 1028. Rex quidem vinctus est. Boioariam autem administrabant Ernestus, priuignus Conradi II. Regis an. 1029, et an 1034. Adalbero comes de Ebersberg; vide Diploma apud Vdalr. Babenberg. T. II. p. 110; et Meichelb. T. I. P. I. p. 230.

43) M. B. Vol. XI. p. 148. 151. 154. 156.

44) ibid 156

45) Vol. XIV. p. 183; et Vol III. p. 246; Hundii stemmatogr. P. I. p. 126. † an. 1096. Chron. Reichersberg.

Salisb. p. 72. Editio prima. Erat etiam benignus Monachorum Monasterio.

CAPUT V.

De Comitibus Babonis Filiis subpositis, et minus exploratis.

§. I.

Et Auentinus et Hundius Babonis inter XXX Filios absque publicarum tamen tabularum auctoritate recensent Rupertum, Comitem de Rietenburg, urbis ratsiponensis Praefectum, Aribonem comitem Palatinum de Burghusen, Erchanbertum de Biburg et Steine, Wezilonem de Freidenberg, Annonymum Satores Dynastarum de Labera, Dietmarum seu Timonem de Dorenberg, Satores Dominorum de Lungouue, de Leonsberg, et Lenberg, ac Fundatorem Coenobii Elfenbacensis ad Rotam Fluvium, S. Henricum de Eberharteshusen, S. Loybrigonem de Suanicandorf seu Swandorf ad Nabam, Embriconem, Abbatem Monasterii Einfidelenfis, Bertholdum I Comitem de Lechesgemünde et Graisbach, alias de Burgecke, (1) quibus addit veteri in re diplomatica insignis et exercitatissimus chr. Frid. Pfeffel Hermannum comitem de Abenberg (Aueckenberg) Marchionem Nordgauensem, et editor M. B. Voluminis XII Vdalricum de Rota, an. 1079 comitem in pago Zidlarngouue, (2) ac nuper Herm. Scholliner Ascuinum de Ering in Rottagowe comitem in pago Zidlarngowe an. 1050, autore W. Lazio. Iisdem Babonidis Monachi Reitenhaslacenses

1) Hundii Stemmatol. P. I. p. 103., autorem citat Auentinum, qui in Annal. L. VII. p. 789. idem adserit.

2) M. B. Vol. XII p. 22.

fes adnumerant Satores Dominorum de Tegernwanch, autore Conradi I Aepi an. 1146, reparatores Monasterii Reitenhaslacenſis et ad Ifanam, Rotam et Alzam potentes.

Certioribus Babonis Comitſ Filiis adnumerare auſim, Babonem comitem in pago Kiemigoune an. 1062 ex Diplomate Henrici IV Regis, notum, (cod. diplom. Juvav. cit p. 256) quem ſi filium damus Baboni comiti in eodem pago an. 1021 Praefidi (Liber Prob. Emmeram. p. 133) patris ſucceſſorē cognominem habemus, et Fratribus reliquis aequaerum. Dietmarus II Aepus Salisb. Frater Wezilonis Palatini comitis audit et Engilſcalci (III. M. B. vol. XIV p. 372. Baldwinus Aepus ſucceſſor Dietmari II ab eodem Aepe educatus perhibetur. Frequentes ſunt ſub Balduino Aepe ab an. 1041 — 1060 Babones, Wezilones, Egilberti, Sigehardi et Chunones, Marquardi, Wolfram, Altmanni, Aſcuini, Vgones, ozi. (cod. dipl. Juvav. a pag. 247 — 254)

§. II.

Trium priorum Originem a Babone Abunſano deducenſes, oleum et operam perdiderunt; coniecturam enim eorum de Ruperto comite et Burggravio Ratiſponenſi Biographi Conradi Aepi teſtimonium euertit. Qui enim fieret, vt pater Conradi Aepi Salisburgenſis, quem ſine controuerſia Filium Babonis cognitum ac conpertum habemus, Sororem Henrici Burggrauii, Filiamq; Ruperti, Fratris ſui, inceſto connubio ſibi iunxiſſet, nemine reclamante, quemadmodum an. 1055 inceſto Ottoni Marchioni contigit, cuius condonationes, Eccleſiae Friſingenſi Factas, Rex Henricus III abominatus, in Fiſcum recepit?

cepit? (3) Haut tamen diffiteor, Rupertum quendam inter Babonidas Cognominem reperiri, longe autem diversum a Ruperto, vrbis Ratisp. Praefecto.

§. III.

Multo minus inter Babonia Filios locum obtinet Aribo hundianus, Comes de Scala et Burg-husen, Hartuici Palatini comitis Filius, de Haegirmos; generis enim eius incunabula Hermannus noster synchronis ex chartis sic subtexuit, ordine enumeravit, et, prolatis tabulis, confirmavit, vt nullus dubio locus superfit.

§. IV.

Erchanberti de Biburg stirpem monumenta nobis Ebersbergensia subministrant, et Auentini Tabula XXVIII; crassum itaque Hundii errorem praeterire non possum, qui eadem incuria Gebehardum I de Abensberg, et Sophiam de Biburg incesto conmaculauit matrimonio.

§. V.

Wezilonem de Freudenberg nullibi reperimus; de Lintaha vero, castro Freudenbergenfi vicina prope Metropolim Ambergā, Ascham et Pangarten et haud procul ab Ascha, Siebeneichen, Popenriede, et Amarthale in Nordgouia sese iterum testem subscripsit

3) Meichelb. T. I. P. I. p. 251, et P. II. p. 485. N. MCLIII. et p. 491; idem Otto videtur mihi fuisse aduocatus Nitteri Epi frising. an. 1039 — 1052. fragm. ibidem P. I. p. 242, et P. II. p. 513. 514. 512; et Frater Saponis Comitum, seu Werinhardi, Sapidi Canonicoꝝ (Ecclesiae Irisingensis) Froiloris, seu aduocati, ibidem p. 494. et patruetis Sigihardi aduocati.

scripsit Wezilo quidam, Frater Aribonis inter Babonis Filios in tabulis Geisenfeldensibus, et Weltenburgenlibus c. an. 1060. (4) In codice Ebersbergensi nuncupatur Werinherus de Lintaba, testis cum Guntpolto comite et Hartwico de Berghouen. P. 26.

Extat quoque castrum Freudenberg in Carinthia ad S. Vitum, Friefacham inter et Clagenfurtum ad Fluvium Olkzam, fortasse Wezilo in utroque ditionibus munificentia Regis potens. Meminit Hundius in Metropoli Salisburgensi Matronae Haetmae oe Razenkouen, viduae Wilhelmi comitis de Friefach et Celfach, de qua alibi differam.

Si nequiquam Wezilonis Filii incunabula in Nordgouia et Carinthia inquirimus, superest Lintaba, nobile olim castrum, proxime Monasterium Hochenwart et Ouwe et Schenkenauae successu temporis Schirensium comitum Ministerialibus Dominis de Sandizelle Seculo XII. Subditum, non procul ab Altenburg, Eurenbach, Münzenbach, Geroidesbach, et Schiren, vnde plurimae Monasterio S. Petri nostri donationes, vt supra dictum est, manabant.

§. VI.

Domini quoque de Ascha frequentes cum Eberhardo I de Razenhauen testantur; (5) suspicor itaque, Lintahensem, Aschahensem, Freudenbergensem et Sibeneichensem vnam eandemque, a Babone descendente, fuisse Familiam.

§. VII.

- 4) M. B. Vol. XIV. p. 181. 182. 183. 185. 188. Vol. XIII. p. 319
5) Cod. Hunneram, apud B. Pez T. I. P. III. p. 132 Lib. Trad. S. Petri Monast. ad an. 1097. N. LXXI. LXXIII.

§. VII.

De Monasterii weltenburgensis aduocatis.

Monasterii weltenburgensis praedia, prata et nemora castris Abensbergenfium et Cheleheimenfium Dominorum contigua sunt, eidemque Coenobio decimae ac reliqui redditus maximae ex parte ex abundano et cheleheimensi agro penduntur. Aduocati Monasterii Seculo XI et XII erant Domini de Labera, de Werde, de Arbenhouen, Harlanden, Sickelingen, Ouuenshouen, Scambach, Scamhaupten, Sinzingen, Tagertingen, Aueckingen, Rore, Effingen et Brunnen, a Babone, eiusque Filiis, teste Auentino, originem trahentes,

Summa cura et opera weltenburgensium monumentorum tabulas perlustrans, obseruabam primū, easdem annum 1040, obitumque Patris Babonis, demtis Necrologio ac Diplomate Regis Henrici III, aliisque perpaucis Fragmentis neutiquam adtingere, ideoque nullam de viro isthoc principe in iis mentionem fieri. Alterum est: a scriba weltenburgensis Codicis, Seculo XV florente, nullo ordine, nullaue habita temporis ratione, Notitias e vetustiore codice fuisse confarcinatas. Conplures quidem reliquias editor Voluminis XIII B. M. in ordinem redegit, singulas non potuit; plurimae enim sunt perplexae, atque manca haec, indigestaque obsoletarum Chartarum moles ipsum Auentinum adeo impediit, vt incertus oceptam praedictarum Familiarum inquisitionem missam faceret. (6)

Primum

6) Auent. Tab. Geneal. XXVII.

Primum weltenburgenſis Monafterii advocatum reperi Wernherum, qui obiit Altha XIII kal. Maii, (7) ni fallor, ipſiſſimus pater Babonis abunſani, an. 994 advocatus friſingenſis, Frater Sigharti, comes in pago Tunckau an. 990 — 1000, advocatus S. Wolfgangi, et Filius Peretoldi, Arnolſi II Ducis Boioariae Filii, atque in membranis S. Petri Monafterienſis diuerſim iam Babo, iam Perinhart, modo Werinharius dictus. Liceat mihi, amice Hermanne, hanc coniecturam per te, extremam in monumentorum naufragio tabulam, arripere; hanc etenim veniam petimusque, damusque viciffim, (8)

Babonem, XXX Fillorum patrem, weltenburgenſes inter advocatos numerare eo non dubito, quod aut in defunctorum aut beneficorum Faſtos III Non. Martii ſolenni ritu eſt relatus a weltenburgenſibus Monachis. (9) Poſt Babonem Clientelam Rupertus cum Fratribus Hartuico, Engilmaro et Grimoldo Babonis Filiis viciffim ſuicepiſſe mihi videtur.

-
- 7) Necrolog Weltenburg. p. 480. Auent. Tab. Geneal. XIX Cod. Trad. Emmeram. apud B. Pez. T. I. P. III. p. 101 94. 93. 97. 95; diuerſus enim a Papone vrbis Praefecto ſynchono, qui noſtri Weinhardi Sororius fuiſſe videtur per Mathildam coniugem, Chunigundis filiam ibidem p. 106; ſi haec coniectura conſtaret: Ruperti vrbis Rariſp. Praefecti eſſet aunculus Wernherus hic, et Chunegundis vxor Peretoldi, Arnulſi II filii.
- 8) Ex eiſmodi coniecturarum voragine Hermannus etiam Schollner, arreptis votuiſ tabulis, quas Arenbeckii et Auentini Chronico Abensbergae in Carmelitarum coenobio, in Sibeneichen prope Sulzbach in Palatinatu Superiore Bavariae, et in Parthenione Mariaeburgenſi in Franconia ſuſpendi fecerunt, enitanti exſpes; recentiores enim ſunt, et ſecula XVI et XVII non excedunt. Neue hiſt. Abſ. der kurf. B. Abſ. der Wiſſenſch. IV. Band. Tab. IV. V. VI., ibid. in Cod. dipl. p. 381. 382. 383.
- 9) Necrol. weltenb. p. 477.

tur. (10) Hunc Rupertum Auentinus a Ruperto Burggraui Ratisponensi, qui cum Filio suo Henrico heic loci iterum testatur, non disinxit. (11) cum vero Filii ac nepotes Ruperti ratisbonensis Praefidis nunquam advocati huius Coenobii adparent: error Auentini patet. Rupertum potius de Rore, Magni seu Magonis patrem, et Adalberti Fundatoris Canoniae rorensis auum, vltro inter Babonis Filios admittimus. Hartuicum aduocatnm producit Matrona Kunigunda, Goteskali vidua, quae in Siklingen per manum Ebaronis (satoris, ni Fallor, Ebranorum de Eparaneshusen Willenberg, Pirichinwang et Lauterbach) hubam traderet. Testes: Grimolt, Chuno, successu fortasse temporis Palatinus comes Voheburgenfis, Durinhart, Timo, Magonus, Erchanger. (12)

Engilmarus quoque de Sinzingen, castro ad Labarae offia haut procul ab Abaha et Prüfelingen, aduocatus erat Monasterii weltenburgenfis, (13) pater fortasse Henrici de Sinzingen in monumentis geissenfeldensibus obuii; (14) aequalis est Engilmarus Grimoldo ex Henrico de Sikilingen, primis testibus, quum humaretur Altmannus I, Eberhardi de Razenhoven Frater.

Grimoldus vero aduocatus aetate Ottonis Epi Ratisp., qui obiit an. 1089; (15) Fratrem Babonidum prodit tabula codicis weltenburgenfis XV (16)
sub

10) M. B. Vol. XIII. p. 310. N. II.

11) ibid. p. 311. 312. 322.

12) ibid. 312. 313. 318.

13) ibid. 310. 316. 314. 315. 317. 319. 320. 321. 322.

14) M. B. Vol. XIV. p. 183.

15) M. B. Vol. XIII. p. 322.

16) ibid. 317.

sub Eberhardo Abbate et aduocato Egilmaro exarata. Testes: Grimolt, Heinrich, Altman, Aribo, Otto, Sigiboto; diuersus est a Grimoldo de Vmbilstorff, qui Grimoldo aduocato testis adstabat, (17) coaenus Magono de Ror et Ariboni comiti. (18) Grimoldi aduocati coniux Luikardis, Filius eius Godefri-
 dus I.

Gotefridus I de Sikelingen, Arbenhoun et Werde, aduocatus an. 1123; (19) sub Hartwico I Epo Ratisp. pro animae remedio tradidit Vineas in curtili Irnsingen, vicus est e regione Villae Sikelingen ad Danubium et Abunsae ostia. Huius Gotefridi, Filiine eius cognominis opera iterum, iterumque vius est Dietpoldus Marchio de Vogaburg, cum fundaret Monasterium Reichenbach an. 1118. (20) Gotefridus hic homo potens et praediorumquoque diues proxime Ingoldestadium, (quemadmodum Babo, et Ekehardus et Gerolt sub an. 1030 ad Pettenhoun Gerolfingen, Sehoun et Zucheringen, (*) Dominus Bernhardus noster, et Filius eius Wolfgozus ad Parram) in extremis suis seculo abrenuncians praedium Gerolfingen, eiusque incolae iure Libertatis donatos Monasterio Priflingensi tradidit per Wernherum de Sehoun, et Perngerum de Zuohiringen; Testes: Wernherus de Brunnen, et Fratres, Adalbertus et Fridericus; (21) nec vestigia desunt, eundem Gotefridum fuisse Castell-

17) ibid 322.

18) ibid. 327.

19) ibid. 334. 336. 331. 333. 327. 328. 329. et Necrol. 478.

20) M. B. Vol. XIV. p. 407.

(*) M. B. Vol. XIII p. 349. et p. 85. Memineris, bellum, etiam Villarum Gamersheim et Luipoldeshoun eadem in vicinia.

21) Vol XIII, p. 38. 39. 115.

stellanum Castrum Norimbergenfis, atque Burggrauius urbis huius iuperialis ab eodem Gotefrido I de Sikelingen descendere.

Gotefridus II de Werde, advocatus an. 1155; aequalis Hermannus de Arbenhouen, (22) et Ekehardo de Werde, qui praedium Walchunsbach pertinens ad Monasterium Rotam in manus Filii Hugonis conseruandum Berngero de Pfaffenhofen legauit. (M. B. vol. X p. 19.)

Gotefridus III de Werde, aduocatus an. 1184, vxor Bertha, Conradus Filius eius, aduocatus. (23)

Conradi Filii Otto et Vlricus. Otto de Werde aduocatus. (24)

§. VIII.

De Dominis de Labera.

Quinque in Bauaria annes uumeramus, Labaras nuncupatos. Tres in Nortgouia, quorum bini iuxta Preitenhecke, seu Praitenbrunnen, Altenburg, Werde et Dietfurtum ab Almona recipiuntur (*) Tertius, Labera nigra, in Westermangouue Castra Parsberg, Luppurg, Lapidem nunc Ehrenfels, Perehartseshufen, vulgo Berezhausen, Ezzenberg, Scambach, arcem Laberam, Loch, Ellenbrunnen rigans, supra Ratisponam prope Sinzingen in Danubium emittitur. Praeter istos Labera maior et minor. Maior praeterlabitur castra Pessenhufen, Hazekouen, Lauterbach,

22) ibid. p. 337. 180, et Vol. IV. p. 528, an. 1153.

23) Vol. XIII. 343. 482. 344.

24) ibid. 490.

(*) Domini de Praitenecke et Praitenbrunnen erant aduocati Monasterii Weltenburg extat enim in Necrologio ibidem II. Idus Jun. Euphemia de Praiteneg aduocata nostra. M. B. Vol. XIII. p. 482.

terbach, Rottenburg, Labersberg, villam Laberam, Giebesdorf, Santesbach, Lankweide, Monasterium Praeringen, Schirlingen, Lintaham, Sunichingam, Aufhulen. Minor castra Kirchbergam, Roningen, Hofedorf, Asinkouen, Monasterium Adalhartedorf, Laberweinting, Graentraubach, Salahan, Gifelbering. Praeposituram emmeramensem Habilingam vulgo Haidling, (*) et Hetigilingam in pago Tuungauue, nunc Hirsching. Juxta linguas hasce Laberas ditionibus potentes Babonidas reperimus.

Hildebrant clericus c. an 1060 consensu matris Diezzae praedium Laber per manus Durinchar di nobilis de Tagirtingen trauit Coenobio weltenburgensi, testes primi sunt: Aribo et frater eius Wezilo et Chuno, (25) Quamuis Aribonem lundianum a Familia Babonis arcemus: recipimus tamen in eandem Aribonem monasteriensem, in villis Arbenhouen, Scamah, Tagirtingen prope castrum Absnsberg hac aetate notiozem, quem Charae weltenburgenses comitem, et codex S. Petri Monasteriensis aduocatum nuncupant.

Domini de Labera perpetim nomen sibi Werinharii absque dubio a Babone adsciscebant. Auentinus eorum genus ab Engilmaro de Sinzingen et Laber, advocatione weltenburgensi, et Babonis Filio deducit; (26) cui subiungit Hadamarum et Werinharium. Werenherus de Laber an. 1118 interfuit Foundationi Monasterii Reichenbacensis; (27) Engilmaro

(*) Hic loci nuper admodum vir praecl. et venerabilis amicus, Praepositus ibidem Romanus Zirngibl ruinas vetustissimi Monasterii Pergae, quo de agit Charta Regis Ludouici Pii aetate, litterato orbi monstrauit.

25 M. B. Vol. XII. p. 318.

26) Auent. Tab. Geneal. XXVII.

27) M. B. Vol. XIV. p. 408.

maro Fratrem tribuit Gotescalcum, cuius Coniux Kunigunda hubam in Sikilingen tradidit. (28) Testes: Grimolt, Chuno (fortasse Palatinus) Durinhart (de Tagirtingen) Tiemo seu Dietmarus, Magonus, Erchanger.

§. IX.

Familia de Scamaha.

Plures sunt villae, olim castra, in Bavaria Scamaha nominata; primum prope Arbenhoven et Abensberg, alterum ad Scamahae ostia, proxime (castella Rietenburg, Brunnen, Effingen et Randeke, ubi idem riuus in Almonam intrat; aliud prope Ezzinberg ad Laberam, aliud denique Aiterhofen inter et Wischiliburg in Tunkoune, vernacule Tunka im Tunkelboden, cuius incolae a Romanis Tunicates Apiano, et Gewoldo nuncupati videntur; (*) quam vocis notionem a pago Donaugau distinguendam puto; habuit enim vterque pagus diuersum comitatum suum, id quod suo in Loco demonstrabo.

Erchenger de Scamaha erat aduocatus geisfeldensis Coenobii aetate Gebirgae Abbatissae, quemadmodum Bato, Hartuicus, et Eberhardus I de Razenhoven, cum Filii Adalberonis Carinthiae Ducis, ac Castellorum Mosbach, Hohenburg et Murach, atque, nisi summopere fallor, Ditionum etiam Leukenbergensium in Nortgouia Domini, et per Fratrem Ernestum Sator comitum de Castel, Adalbero Cleri-

28) Vol. XIII. p. 312.

(*) Delineatio Norici Veteris, eiusque confinium vna cum Nomenclatore a Christoph. Gewoldo Ingolstadtii an. 1619 edita; Tractus Tungeue incipit supra Geiselhoering, et protenditur vsque Ifoelingam fere.

Clericus, et Germanus eius Marquardus, filuam Mosbach traderent; (29) primus testis est Gerolt, idem credo, qui eodem tempore ebersbergensis advocatus audit. (30) monui iam Lectorem, Babonis Filios, comitum ebersbergensium propinquos, ac haeredes, et Monasteriorum, ab iisdem fundatorum, aduocatos fuisse.

Erchangerum de Scamaha, fratremque eius Magonum de Frikendorf cum Timone de Brunnen, atque Adalberone, Filio Vdalrici comitis de Sempta testes reperimus in Codicibus ebersbergensibus. (31) Idem Erchangerus intertulit animae remedio Adalberonis, Carinthiae Ducis, c. an. 1039 in Monasterio geisenfeldensi sepulti, vna nobilissimis cum testibus, Heberdo et Ernesto, Fratribus eiusdem Ducis (quos Satores Marchionum de Hohenburg, et comitū de Mosbach et Murach in Nortgouia ex Tabulis probabo) Chunone de Ebenhusen. Chunone de Vohburg, Wezilone de Lintaha, Hartuico de Perchhouen — Magono de Frikendorf, Dietmaro de Alinchouen, Oudalcalc de Elisendorf. (32)

Erchanger de Scambach primus testis, cum Eberhardus comes ebersbergensis villam suam Geisenfeld, Vailenbach cum nemore et IV Ecclesiis decanatis (Hege, Langenbrucke, Burchartsriede, Stephansberg, nunc montem S. Castuli nuncupant) praeterea Mecinbach (perperam Münzenbach prope Schiren) Guttichenhusen, (vulgo Gikenhausen ad
Ambram

29) Vol. XIV. p. 182. 185. Idem Adelbero. clericus postea 1054 electus est Episcopus Babenbergensis et † 1060; erat confubrinus Regis Henrici III.

30) ibid. 185. 184.

31) Cod. Ebersb. cit. p. 22. 23.

32) M. B. Vol. XIV. p. 185.

Ambram proxime Massenhausen et Ottenburg) Gaimersheim, et Santesbach ad Labaram maiorem, viculisque adjacentibus traderet Monasterio geisenfeldensi. Testes: Erchanger de Scambach, Hertwich de Perghouen, Wezil de Lintaha, Adalbero de Perg, Magonus de Frikendorf, Dietmar de Alinchouen, Ruotpreht de Operanhulen, Chuno, Filius Poponis, Timo de Vmbelsdorf, Vodalscalch de Elifendorf, Crimolt de Miransperch, Erbo de Monasterio. (33)

Erchanger primus testis, cum Gerolt, nobilis homo, III bubas, et VI mancipia daret in villa Aeresingen pro alimento Filiarum suarum. (34) Rurfus in donatione Diemutae Matronae, matris Ottonis et Warmundi testis cum Hartuico, Wezilone, Ruperto et Heberhardo. (35) Et sub an. 1060 Willibirgae Antifiti, Eberhardi Comitis de Sempta sorori primus testatur. (36) Aetate Hartuici aduocati weltenburgenfis in traditione Kunigundis, matronae et viduae Gotescalci in Sickilingen, c. an. 1050 facta, cum Grimoldo, Chunone, Durincharto, Tiemone, Magono. (37)

His adductus indiciis, Erchangerum de Scamaha, fratremque eius Maganum de Frickendorf a Babonis Filiis non segregandos cenfeo; siqua enim in charta Babonidum notitia supereft, in hisce, quas modo protulimus, latere existimo.

§. X.

Domini de Frikendorf.

Villas, Frikendorf nuncupatas, in Praefectura molaburgensi binas reperi; alteram ad Abunfae Fontes,

33) *ibid.* p. 181. 34) *ibid.* 185. 35) *ibid.* 187. 36) *ibid.* 188. N. XXII. 37) Vol. XIII. p. 312.

tes, ad Dominos de Wolmutesaha olim pertinentem, alteram proxime Herigolteshufen, Suarzolfesdorf et Gamanolfesdorf, qua auita in arce Otto, Hungariae Rex, et Dux inferioris Bauariae, an. 1312 de vita decessit, ac Ludouicus Bauarus, instructa ibidem an. 1313 acie, Austriacorum exercitum, Ottonis Regis orphani tutelam occupantem, ad ostia Amberae in agro Volkmaresdorfensi incluta frage superauit, fortitudine sua Imperii germanici fasces meritis. Haec ad Loci situs notitiam.

De nobilitate frikendorfensi schirensi passim cum Familia obuia, ex tabulis sequentes subpetunt.

Capite iam primo ostendimus huius vicinia Dominos, imprimis Palatinos aetate Carolidum comites: Timonem an. 831, Meginhartum I (Brunnero perperam Morhardum) an. 834, Fritilonem an. 843, 845, 854, Ratoldum an. 857, Meginhardum II an. 883; nec non Arnolfi Regis, Filiique eius Ludolici consanguineos, Sigehartum comitem de Sempta, aduocatum Abbatiae mosaburgensis, et Luitbaldum, Schirensium Comitum Satorem, ac Herigoltum, seu Heroltum, Altae inferioris an. 905 aduocatum, et patrem Albrici, ibidem aduocati, qui fuit patruelis Arnulfi Ducis, et, ni vehementer fallor, pater Herolti Aepi Salisburgensis.

Arnolfus I, Boiorum Dux, ceteras inter villas Monasterio Tegernseensi c. an. 920. subtraxit Fricchindorf, Munihhā, et Siezbach, (38) eadem villae proxime Herigolteshufen ad villam Phetraham,

38) M. B. Vol VI. p. 163. et 175; discimus hac ex notitia ditiones Schirensium comitum, quas Arnulfus Dux Beneficii nomine belli Sochs largitus est.

ham, et rinulum eiusdem nominis sitae sunt, Fri-kendorf, München superius et inferius, ac Siefsbach nostro tempore dictae.

Tempestate Arnolphi II, Comitis Palatini, omnia me vestigia hanc in rem relinquunt; subministrarent quidem binae Chartae lunelacenses, a Tutone Ratisp-Epo an. 951 et 955 exaratae, (39) notitiam aliquam; sed vereor, ne quid ab editore codicis vitii sit oblatum annorum numero; quid enim Arnulfo II Duci cum Tutone Episcôpo Ratisp., ac Christiano Epo Pataviensi, nisi binos Tutones, binosque Christianos Epos sub an. 950 aequaeuos statuas? (*) Meretur solennis haec curia, ab Arnulfo II, Duce Bauariae, Ratisponae habita, propter illustrissimorum Boiariae Procerum conuentum, ab Academia boica vt expendatur, et conferatur cum Ratheri Epi Veronensis exilio, de quo Annalista Saxo ad an. 954 scribit, (**) nec non propter belli expeditionem Arnulphi I aduersus veronenses susceptam, quam contra quorundam autorum Sententiam Arnulfus II suscepisse mihi videtur, euerso castello Verona, (†) Redeamus in Orbitam.

Ineunte

(39) Chronicon Lunaelac. p. 96. 98. Charta Advocatorum Altahensium duos Tutones Episcopos Ratisponenses continet, sub Luipoldo Duce alterum, alterum sub Perchtoldo aduocato, M. B. Vol. XI. p. 19. 20. Perquam manci et perplexi sunt Catalogi Episcoporum Ratisb. et Pataviens. Sec. X., quo totius Bauariae Pontifices potestati Arnolphi Ducis, ac filiorum eius subiecti sunt.

(*) Auentinus S. Wolfgango Epo Tutonem II. Epum substituit. Andr. Brunner P. II. L. VII. p. 414. Fortasse pro Christiano legendum Gossino; Gossinus enim an. 963 Episcopus Passauiensis extat in Diplomate Ottonis B. Abh. X. Band. p. 42.

(**) Confer Andr. Brunner P. II. L. VII. p. P16 418.

(†) Occupauit hoc tempore frater Regis Ottonis I, Henricus Dux Sororius Arnolphi II Ducis Bawariam et Mar-

Ineunte Seculo XI occupavit villam Frikendorf Hartwicus aulicus comes, pater Aribonis Palatini comitis et Potonis, comitis de Potenstein; (40) hunc excepit Magonus de Frikendorf Buati opinione advocatus Ratisponensis ad an. 1040; (41) idem testatur, cum Adalbero comes de Ebersberg, et coniux eius Richlinda traderent S. Sebastiano praedium Pessenhusen cum Poppone comite de Rota et Filio eius Chunone. (42) Videtur idem Maganonus germanus Frater fuisse Roudperti comitis de Schlibesheim, (Schleisheim) qui erat fiscalis advocatus ebersbergensis an. 1045. (43) Magonus dines agri in Villa Mecingin prope Monachium.

Ante an 1075 villae Herigolteshusanae et Volkmaresdorfensis Dominus, Chuno aulicus Praefes Fundator Monasterii Rotae ad Oenum, Filius Popponis Bavariae Praefidis, et nepos Popponis in aula regali clarissimi, nobilissimique Noricorum, suas inter ditiones numerabat Frichindorf, Munihha, et Siezpach. (44)

Reper-

chiam Veronam, et oculis priuatum Heroltum Aepum Salisburgensem sede sua eiecit. Subscripsit Ratherus Epus Veronensis, ab exilio receptus, Heroldi depositionem, a Joanne XII S. P. in Synodo Rauennate decretam. Diplom. Anhang zu den Nachrichten von der Stadt Juvav. p. 185.

Chronicon Benedictoburanum Arnolfo II Boioariae Duci, paulo ante Hungarorum stragem in Lyci campo imputat rapinas fundorum, quos suis satellitibus beneficia distribuit. M. B. Vol. VII p. 27. 29; idem Conradus Schirensis in Chron. p. 19.

40) Hieron. Pez Script. rer. austr. T. I p. 741; confirmat haec Charta Notitiam Tegernseensem supra citat.

41) M. B. Vol. VI p. 22.

42) Codex Ebersberg. p. 25. 45. 23 et Vol. XIV. 181. 185.

43) Cod. Ebersb. 24. 25. 26. 31.

44) M. B. Vol. VI. p. 163.

Rupertus nobilis de Fricchendorf, vir potens; habuit enim milites, (45) floruit an. 1085.

Werinharius de Fricchendorf, et Filii eius Ruperht et Babo; pater eorum praefens erat, cum Monasterium Schirensium Comitum a Visebachau ad castrum Glanecke in Comitatu Vsen an. 1104 transferretur. (46) Babo de Frickendorf an. 1129 testis propter decimas Monasterii Prufelingensis in Chunonis Epi Ratisp. Litteris notitia testium inprimis memorabilibus. In Andr. Maier Thes. nouo Juris eccles. T. IV p. 106.

Rupertus, et Frater eius Babo de Frickendorf testes cum Chunone comite de Megelingen, et Filio eius Chunone an. 1142. (47)

Eberhardus denique de Frickendorf an. 1160 cum schirensium, et vogaburgensium comitum Familia frequentissimus testis. (48)

§. XI.

Spicilegium Familiae de Hohenwart, et de Elisendorf.

Multum mecum reputabam, cur Mazil et Frater eius Henricus de Hohenwart in Monumentis weltenburgensibus aetate Puolonis, et Eberhardi Abbatum cum Babonidis iterum testes agerent (49) Non ignoramus, Monasterium hohenwartense, teste Hundo, vineis proxime Chelehemium fuisse dotatum. Refert praeterea Fortunatus Huber, qui omnes eiusdem

45) Meichelb. T. I. P. II p. 523.

46) M. B. Vol. X p. 391. 453 et Vol. XIII p. 171; Cod. Ebersh. p. 47.

47) Vol. X p. 453. Vol. XIII p. 171.

48) Vol. IX p. 410. 422. 427. 540. Vol. VIII 398. Vol. X p. 17. 12. 19.

49) Vol. XIII p. 310. 320.

dem Coenobii monumentorum reliquias perlustrabat, in Quisquiliis suis, sine trutina compilatis: Hemmam, Rapotonis comitis de Hochenwart coniugem, Ribini de Werde sororem fuisse (50) Familiare est autem Ribini, Richwini, et Rachiwini nomen Babonis propagini, ut eandem Hemmam, fratremque eius Richwinum inter Babonidas recipere vellem.

Nec praetermittenda est Hemma, matrona nobilis, de Friesach et Celsach, vidua Wilhelmi comitis, Fundatrix Parthenionis Gurkcensis, et dotatrix Coenobii Admontensis; Hundius eam ramum de Razenhoven et Abensberg Babonis Filiam existimat eo, quod admontense Monasterium Praeposituram elisendorfsensem proxime castrum Razenhoven per eandem matronam adeptum fuisse arbitratur. Floruit Hemma haec, iam vidua, sub Balduino Aepo Salisburgenfi, (51)

Vdalscalcus I de Elisendorf cum schirensium comitum Familia saepe numero subscripsit; an. 1040 Litteras confirmationis Monasterii geisenfeldensis, iterumque in eiusdem Coenobii monumentis testis; (52) codice ebersbergensi cum Timone de Brunnen, et Sigimundo de Lerun. (53)

Vdalscalcus II de Elisendorf prioris fortasse Filius floruit aetate Meginhardi Epi Frising. an. 1078 — 1098, (54) statim post Arnoldum de Schiren testis cum Adalramo de Meninbach et Gotescalcum de Marachpach, aequalis Arnolde de Diezen.

Vdal-

50) Beschreib. des Klosters Hochenwart an der War 1670. p. 327.

51) Diplom. Anhang zu den Nachr. von Juvavia p. 260.

52) M. B. Vol. XIV p. 181. 185.

53) Cod. Ebersb. p. 24.

54) Meichelb. P. II p. 529.

Vdalricus et Bernhardus, Domini de Elfendorf et Liutkirchen, vulgo Lintkirchen an 1116; Dominus Vdalricus de Elfendorf vir nobilis et spectabilis cum vxore (Chunegunda) et Filia (Richiza) fecerunt ad aram S. Benedicti possessionum suarum in Elfendorf, et Liutkirchen. (55) Eaedem villae in Friderici Comitis Palatini comitatu an. 1161 sitae erant. (56)

§. XII.

Familia de Marchbach.

Domini de Marchbach seu Marbach iterum iterumque testes sunt cum Ebersbergensium, Schirensium et Abensbergensium comitum Familia Marbach ad Ambaram in praefectum Mosaburgensi alteram, alteram ad Glanam proxime Cameram et Adalhareshusen, vbi ill. Buatus comitum Schirensium cunabula inquirenda nos docet.

Papponem de Marchbach primordio Seculi XI florentem Principibus Schirensibus eo adiunero, quod non nisi illustriores sua aetate viri de castris, quae inhabitauerant, sese compellare solebant, (57) Etichi donationi testis est, puto haut alius, quam qui in traditione Ottonis Comitis testatur. (58) Cum Papone de Marchbach alius Pappo et Frater eius Crimolf et Aribo aduocatus.

Gotescalcus I de Marchbach c. 1040 ex Monumentis ebersbergensibus et Geisenfeldensibus notus, et post Cunonem de Vohburg, et Werinherum de Glana testis. (59)

Gote-

55) M. B. Vol. VII p. 46. 34.

56) ibid. p. 108, et Vol. IX p. 422.

57) Lib. Trad. S. Petri Monast. N. III.

58) Meichelb. T. I. P. II p. 485. 491.

59) Cod Ebersh. p. 20. 18. Hundii M. S. p. 219. M. B. Vol. XIV. p. 274.

Gotescalcus II de Marchpach an. 1088 in Litteris Foundationis fischbacensis Monasterii Hazigae viduae, Ekehardi, Bernhardi, et Ottonis III Comitum Schirensium primus testis aequaeus Arnoldo comiti de Diezan, Arnolto de Schiren, et Filio eius Conrado, Satori comitum de Dachouwa. (60)

Marquardus, et frater eius Gotescalcus III, et Ottacharus de Marchbach synchroni Burgharto, aduocato mosaburgensis Canoniae, Vdalrico I de Seiren aduocato frisingensi, et Fratri eius Ottoni, Werinhero de Frikendorf, Herrando et Taginoi de Leren, et Meginhardo de Adelungesdorf. (61) Post istos

Marquardus, Henricus, Eberhardus et Hildebrandus erant Domini villae Marchbach (62)

Fridericus denique comes Palatinus an. 1170 in Testamento suo praedium Marchbach in manus Ottonis Maioris Fratris sui, delegauit, (63)

§. XIII.

Familia de Dornberg.

Conplura inter vetusta Baariae castra Dornberg nominata, obseruatu dignum est illud, quod ad Isanam in pago Isanahgowe prope Ebertingen in Praefectura Neoforensi olim celebre erat. Ibidem Dux Baioariae, Theodobertus, villam habuit; (64)
ibidem

60) Vol. X. p. 383. 385. 386. Cod. Ebersb. p. 47. Meichelb. P. II. p. 528. 529. M. B. Vol. IX. 373. 375. Vol. XIV. 193. Vol. VI p. 52. 44.

61) Cod. Ebersb. 37. Meichelb. P. II. p. 583. 539. 544. 526. 535. M. B. Vol. IX. p. 377.

62) M. B. Vol. X. p. 13. 14. 15. 21. 31. Vol. VII p. 346. Vol. IX. 398.

63) Vol. X. 240

4) Diplom. Anhang zu den Nachr. von Salz. p. 21.

ibidem Dux Arnolfus publica Placita an. 931 indixit; (65) ibidem et Timonis seu Thietmari de Dornberg antam sedem inquirendam esse puto; hoc suadet fundatum ab hac Familia eodem in agro ad rinum Rotam Monasterium Elisenbach, nunc Abbatia S. Viti; multum istud adiuuabant contradus I. Aepus Salisb. consanguineus Thietmari, et Eberhardus I. Aepus, biburgensis Prosapiae. Hanc adeo procul a Dornberg situm est Eringen Villa ad Oenum, Babonidis notior, quam nobis; contigui enim castro Dornberg erant Pagi Zidlarengau et Rotagau. Anno denique 1257 XVII Kal. Aug. idem castrum Dornberg obsidione cinctum, (66) deletumque est. Dietmarus hic de Dornberg, an. 1074 in praedictis Baioariae pagis clarus non immerito ab Auentino inter Babonis Filios recensetur. In ditione eius erant Lenberg ad Fluvium Rotam, ubi condidit Monasterium Elisenbach et dominium Leonsberg ad Isaram, quo in pago nepotes eius fundarunt Monasterium Viebach. Potens quoque erat in Salzburgau, et in Carinthia, ideoque comes de Lungowe audit. Progeniem eius exhibet sequens tabula:

Babo

Comes, Pater XXX Filiorum, † c. an. 1040.

Thietmarus I seu Timo de Lungowe.

Comes de Dornberg, fundator Monasterii Elsenbachensis; foundationi autor videtur fuisse Gebehardus

Aepus

65) ibid p. 162

66) M. B. Vol. III. p. 154.: Datum apud Eherding in obsidione castri Dornperch; in donatione Chunradi comitis de Mosaburg, Monasterio Raitenhaslacensi facta. Ibidem quoque Ludovicus Bauarus Imperator an. 1322, teste coaeva tabula, victor pugnam pugnauit. Meichelb. T. II. P. I. p. 138.

Aepus Salisburgenſis, quemadmodum Hemmae comitiſſae de Friefach et Celfach, vt fundaret Monialium Coenobium Gurkceſe, et Werenhero comiti de Reichersberg, ſororio ſuo, vt mutaret caſtrum in Monafterium Reichersbergenſe. (67) Ecce alia veſtigia in pago Rotagowe, in quo Eringen, Stein ſeu Frauenſtein, et Aspach. Erat idem Dominus Werinherus comes de Reichersberg Frater Aribonis, diues in Chrowat, Carinthiae veteris pago, ad Mueram prope Leoben, vbi et Comites Palatinos de Seuuia in pago Chymengouue potentes reperimus; praefuit autem pago Chymengowe an. 1021 Babo comes, cuius in Comitatu ſita erat curtis Riute (Vogtareut.) Teſtantur Wernherus de Reichersberg, et Filius eius Gebhardus cum Ditmaro de Dornberch, et Regenharto priuigno eius in Charta Gebhardi Aepi Salisb. an. 1074 exarata. (68)

Ongo de Dorinberg, et Filii eius Dietmarus II et Wolframus in traditione nobilis Dominae Wezalae. (69) c. an. 1120. Hugonis patruum fuiſſe puto Sigefridum Episcopum auguſtanum, a Rege Henrico IV an. 1077 intruſum, qui cum Rapotone comite de Hohenwart an. 1079 caſtrum Sibeneichen ad Fluuium vindel in Sueuia fundo aequaſſe fertur; interfuit etiam an. 1085 Fundationi Monafterii Hegibach a Nortperto Episcopo curienſi, ex Familia hohenwartenſi, fundati. (70) Alius Sigefridus de Dornberg an. 1131 teſtis cum Alberto et Alharto de Priſingen, et Henrico de Pappenheim
in

67) M. B. Vol. III. p. 399. 400. 401.

68) *Diplom. Anhang zu dem Nachr. von Salzburg.* p. 262. 263.

69) M. B. Vol. II. p. 289.

70) *Hundt M. S.* p. 234.

in Litteris Lotharii Imperatoris, apud Doederlinum de comitibus de Pappenheim.

Dietmarus II de Dorinberg, et Wolframus an. 1147. (71) Babo de Durinberch Ministerialis Ecclesiae Salisburg. an. 1140. Wolframus comes de Dornberg an. 1171 praefens Curiae mosaburgensi, cuius aaus Dietmarus de Lungowe dicebatur Locum Elfenbacensem fundasse. (72)

Henricus comes de Dornberg an. 1183 interfuit funeri Ottonis M., Ducis Bauariae. (73)

Conradus Comes de Dorinberg an. 1179. (74)

Eberhardus Comes de Dornberg an. 1205. 1224. (75)

§. XIV.

De S. Henrico de Eberharteshufen.

Hunc quoque Henricum Babonidis Fama et Superstitio plebeia adnummerant, qua autoritate nefcio. Fortasse Henricus de Sikelingen ibidem Sennectutem pietati dicavit, exemplo Razonis de Diezen, et Chunigundis comitissae, cuius memoriam inscriptus coctus Laterculus conferuauit.

Castrum Eberharteshufen medio fere itinere a Monasterio Geisenfeld, et Mainburgo distans haut procul a Liutkirchen, Goteschalceshufen, Bobenhufen, Puninhart, et Rottenecke montem supereminet;

71) M. B. Vol. I p. 219. Vol. II p. 280. Vol. I. 21. 133. 151.

72) Vol. V. 237. 235; Domini de Julbach erant an. 1171 aduocati ibidem.

73) M. B. Vol. X p.

74) Vol. X p. 401.

75) Hundii M. S. p. 100. 105.

net; Eberhardo de Razenhoven, res Parthenonis geisensfeldensis administranti, erat peropportuum. Rudera vetustissimae arcis, etiamnum conspicua, adhibita sunt templo S. Petri, vbi Diuus Henricus, quem Auentinus Babonis Filium nuncupat, conditus est. Praeter caluam tamen Henrici, auro argentoque exornatam, ac votiuas picturas Seculo iam XVI ex pariete suspensas, et romanum Lapidem, Junoni Reginae dedicatum, Locum sedulo perlustrans, nihil memoratu dignum reperi.

Extabat quidem in Libro parochiali in Liutkirchen, cuius hoc Templum filiale est, Historiola S. Henrici, anilibus Fabulis referta; oppido itaque ridiculum foret, si eandem heic Scientiarum Academiae, quae sapienter testes et tabulas expectat, recoquerem; ipsimet enim Alberto Erneko comiti de Wartenberg, Episcopo Laodicensi, qui Matthaei Raderi e S. J. exemplo tot incognitis Bauariae Sanctis aras erexit, erat suspecta. Subest villa Eberharteshufen Dynastis de Sandolfeshufen, olim vero suberat Dominis de Razenhoven, et de Ebram.

§. XV.

De Loybrigone de Schwandorf (Suanicandorf) ad Nabam, et de Ambricone, Canonico frisingensi, ac abbate Monasterii Einsidelensis, quod erat olim Nobiliorum Germaniae receptaculum, nihil reperi, quam, quae Auentinus et Hundius tradiderunt. Coaenus Babonidis est Ambricho, Praepositus Moguntinus, quem Rex Henricus IV, inuiso sibi et Germaniae Episcopis, Henrico II, an. 1064 defuncto, Episcopum Augustanum constituit, qui, abrogatis Praepositis, Monasterio wessofontano an. 1065

Abba-

Abbates restituit; (76) Monasterium hohenwarten-
se, a Rapotone comite de Tauris, et Hemma coniuge
fundatum, an. 1074. Indict. XII dedicavit; (77) et
apud Lambertum aschafnaburgensem vir pontificalis
modestiae, et gravitatis audit, atque a Saxoniae
Principibus inter quinque Pacificatores ad Colloqui-
um in Gerstingen cum Adalberone Episcopo wir-
zeburgensi, Arnolli comitis de Formbach Filio an.
1075 petitus est; obiit an. 1077. Post Ambrico-
nem Episcopatum Augustanum adeptus est Sigefri-
dus II de Dornberg ab Henrico IV contra Machi-
nationes Wigboldi, quem Welfo Dux Boioariae,
Rudolfi Regis partes secutus, Episcopum constituit.
Obersuabis praeterea, nomen Ambrichonis, Dynastis,
ad abundam degentibus, seculo iam IX et X indi-
tum fuisse.

§. XVI.

*Hermannus comes de Hauenesberg (Abenberg) Gener
Ottonis Marchionis de Suinuerde, et Ducis Alleman-
niae, Marchio nordgauensis et Fundator Monasterii
hanzensis in Banzgouue, Moenum inter et
Itschum an. 1071.*

Chr. Frid. Pfeffel Hermannum hunc Wolframi I
comitis de Abinberg Fratrem, Babonisque Filium
sine omni haesitatione salutatur; rationes, quas ad-
fert, (78) sunt graues; consentanea enim cum Biogra-
pho Conradi Aepi sunt omnia; omnia opportuna, aetas
Babo-

76) Acta Ecclesiae Augustensis.

77) Hondn M. S. p. m. 236.

Sec. XI erat quidam Ambrico Abbas in Monasterio Thier-
haupten, quod restauratum referunt a Rapotone Comite
de Hochenwart, et eius fratre Gebhardo II Epo Ratisp.

78) Abb. der B. Akad. der Wissensch. I Band §§ XXI. XXII.
XXIV.

Babonidum, Regis Henrici munificentia diversis in Imperii prouinciis, haereditas tutelae Episcopatus babenbergensis, et banzensis et tarissenis Monasterii, a Wolfram comitis de Abenberg filiis, ac nepotibus post Hermann Marchionis obitum impetrata.

Supereſt, ut ex Hermann Marchionis, et Poto-
nis, comitis Palatini Filii, Foundationis Litteris testes,
cl. Pfeffelii coniecturam magis magisque confirma-
turos, producamus. Subſcripſerant fundationi ban-
zensis Monasterii an. 1071, more Baiuvariorum
per aures tracti, de Laicis: Eberhart comes, Burg-
hart comes, Heinrich et Gebhart comites de Sulz-
bach, Geſſowin comes, Stercer comes, Reginbo-
tho comes, Wolfram comes et Frater eius Otto
de Abinberg, Tietmar comes de Tetenuam, Tie-
mar, Gumbrecht, Ebo, Gerwick, Herolt, Otto,
Timo Tagino ingenui testes; per aurem tracti: Fri-
dirich, Poto, Eppo, Erbo, Poppo, Herman, Lim-
precht, et alii. (79)

In Henrici IV Regis rerum confirmatione, quas
Poto, vir illustris, Tharissenſi coenobio IV Non.
Sept. an. 1094 tradidit, testes: — Otto aduoca-
tus, Wolfram comes, Wigant, Baruvich, Bop-
po, Ernest, Herman, Eppo, Burchart, Brun, Ru-
dolf, Vdeschalch. (80)

Obſeruabis Litteris in banzensibus Conradi
Aepi Salisb. patrem Wolframum I et patruum Otto-
nem, comites de Abinberg; Eberhartum et Burg-
hartum comites, alterum, vt ego quidem existimo,
de

79) Hundii ſtematol. P. I pag. vltima.

80) Joh. Paul Metuhart, und Joh. Adolph Schultes Bei-
träge zur Hiſtorie Frankenlands p. 222.

de Razenhoven, de Mosaburg alterum; Henricum et Gebehardum, comites de Sulzbach, haut adeo procul a Sibeneichen, Amartale, Amberg, Ascha, Lintaha, Freudenberd et Pongarten, Barkstein et Mosaburg ad Nabam.

Conradus quidem Dinnerus I. C. sua in Monasterii banzenfis descriptione aliter sentit, qui de Hermanno, cum Alberada coniuge, Filiis Ottome, Conrado et Henrico, praecoce sibi morte ereptis, vitam in arce banzensi degente, hunc in modum canit: (81)

Hanc habitans quondam Boiorum stirpe creatus,
Quos Voheburgenses canit intemerata vetustas,
Marchio, Limitibus iussus dare iura tuendis,
Hermannus.

Idem Hundius, Jo. Paulus Reinhart, et Jo. Adolphus Schultes in nonis diplomaticis auxiliis adfirmant; verum inter testes fundati Monasterii banzenfis, ne vestigium quidem familiae vogaburgensis supereft.

CAPUT VI.

De Chunone Comite palatino de Rota.

§. I.

Repentinam quoque Lucem, praesentemque medelam S. Petri monasteriensis monumenta violatis temporum iniuria Annalibus boicis adferunt, quum famosi in Bauaria Principis Chunonis aulici comitis, vtriusque Popponis, aui scilicet et patris, qui in aula regali clarissimi, nobilissimique Noricorum
erant,

81) Edita Würzburgi an. 1586 in Officina Henrici Aquensis Episc. Typogr. in 8.

erant, (1) haeredis Notitiam, vetustate obumbratam, ac obliuione fere deletam, in solem producant. Hoc enimuero illustribus a me Academicis, et boicae et palatinae rhenanae, repertum dari, mihi palmarium puto.

Neceffitudinem, ne dicam Propinquitatem aut Sanguinis nexum, Chunonis palatini cum Eberhardo de Razenhoven, Babonis Filio, ex Fundationis opulentissimi olim, ac eximii Monasterii rotenfis Litteris iam supra monstrauius; (2) operae porro pretium erit, si in illustrius huius Boioariae Principis Origines, auita dominia, patriosque principatus et haeredes omni cura, studio et labore inquiramus.

Auentinus, quo ex fonte, nescio, binos Pertholdos, comites vogaburgenses, seculi XI Tabulae suae genealogicae XXII inseruit; alterum an. 1010, quem, Bertholdo Marchione de Amartale, Arnolphi II comitis de Vogaburg Socero, multo ante defuncto, Marchionem nuncupat; alterum Bertholdum an. 1030 coniungit cum Arnolphi, Praeposito emmeramenfi, eadem ex Familia voheburgensi nato. Ambo hi Bertholdi si forent auus et pater Chunonis Comitissae Palatini, qui in monumentis geisenfeldensibus an. 1040 Filius Poponis audit; (3) iterumque cum comitibus de Ebersberg testatur; (4) haut leuis itaque coniectura esset mea, vnde Chuno comes palatinus de Rota suum deduxerit genus; ex stirpe nimirum aut Vogaburgensium aut Schirensium comitum, quibus, rebus aduersis Schirensium sub Regibus Henricis III et IV paulisper pacatis, auitum,

ab

1) M. B. Vol. I p. 348.

2) ibid. p. 355.

3) Vol. XIV. p. 181. 185.

4) Cod. Ebersberg. p. 23. 19. 24. 26.

ab Arnolfo II Arnolphi ducis Filio receptum palatinae dignitatis ius, exautorato Aribone, Potonis Fratre, competebat.

Maximopere profecto indagari merentur Arnolfus et Poppo comites, primi indices in generali Boioariae Comitum conventu, a Rege Conrado II an. 1027 Ratisponae inducto, in quo comes Poppo vices palatini comitis gessit, cum de Abbatia Mo-faburga fieret inquisitio. (5)

Huc quoque pertinet Wezilo comes palatinus, VIII Kal. Martii c. an. 1040, aetate Baboni abun-fano et Popponi rotenfi, uogaburgenfi que adcom-moda, defunctus. (6)

Vt in rem praesentem veniamus, iuvat Monu-mentorum reliquias colligere, in quibus de Chuno-ne nostro fit mentio. Interfuit Chuno, Popponis Filius, donationi, cum Heberhardus comes de Sem-pta, Ebersberg et Bosenpoich ad Offia Ipsae in Au-ustria Coenobio Gerbirgae neptis suae traderet villas Gaimersheim et Santesbach, haec in Praefectura cheleheimensi, illa in vogaburgenfi sita est. (7) Prae-sens erat Poppo, comes de Rota (haut dubie ille comes in Chiemengau) cum Filio Chunone traditi-oni praedii peffenhusani ad Laberam maiorem ab Adalberone comite, et conjuge eius Richlinda Mo-nafterio ebersbergenfi factae. (8)

Iniquitatis reus vterque Chuno comes Palati-nus, pater et filius, arguitur ab Elisabetha, vidua Chunonis iunioris, et praediis ad castrum Chelheim sitis,

5) Meichelb. T. I. P. I. p. 222.

6) M. B. Vol. XIV. p. 372., en Necrol. Salzburg.

7) Ibid. p. 121.

8) Cod. Ebersb. p. 25.

fitis, fatisfit Canoniae S. Petri monasteriensis. (9) Qua ex ratione? Auita haereditas Litibus ac iniuriis ausam dederat, quemadmodum eadem fere tempestate Friderico Rocho et Monachis atilensibus, Benedictoburanis, et Altacenfibz &c; (Rex enim Henricus IV vbique terrarum in imperio bona Monasteriorum, more Arnolphi Ducis, amicis suis dilapidabat) amplissima quoque Chunonis comitis de Rota ditiones in Marchia cambensi maximi sunt ponderis, vt Chunonem vogaburensibus, schirensibusque comitibus adnumerem. Fortasse idem etiam Arnolfus comes, cuius in comitatu Monasterium Rota c. an. 1081 a Chunone comite palatino conditum est, ex vogaburgensi Familia fuit progenitus, fatorque comitum andecensium extitit.

Villas inter praecipuas, quibus Chuno comes Monasterium suum Rotam dotarat, sunt Herigolteshusa cum Ecclesia terminis, et appendiciis suis, et Volkmaresdorf cum vineis et agris Vinitorum proxime antiquissimam Abbatiam, olim regiam, Mosaburgam. (10) An. 899 villa Herigolteshusana Luitpoldi Ducis vasallo, Choloni, iure perenni proprietate data est ab Arnolfo Imperatore, simulque pons Isarae Volkmaresdorf inter et Tuolbach, ac Bruckeberg, vbi Eluius Ambara, Isara, et paululum infra Sempta commiscetur. (11) Eadem in Vicinia fitae

9) Lib. Trad. S. Petri Monaster. N. LVI.

10) M. B. Vol. I. p. 353

11) Dynastae de Seiboldsdorf subcessu temporis castrum Herigolteshusen impetrarunt, et an. 1683. a Monasterio Rota reliquis ibidem ditiones. Communicabat mecum illustr. comes Ferdinandus de Seiboldsdorf can. calhedr. Ratisb. ac Praepositus Spaltenfis &c. mancipia aliquot, quae etiamnum numerat castrum Herigolteshusen, vulgo Hergertshaufen, mancipia in Tuolbach, Phettraha, Muren, in oppido Nindolt, in vico Abunfa in Amelberg, Alphe-

fitae sunt villae Frikendorf, Munihha, et Siezbach, quae certe curtilibus adnumerandae sunt, de quibus agit Regis Arnolphi Diploma, et quas Luitpaldi Filius Dux Arnoldus avita nempe praedia Tegernseensi Monasterio subtraxit. (12) Eiusdem villae Frikendorf et reliquarum an. 1020 Dominus erat Hartwicus comes Palatinus, (13) pater Aribonis et Potonis; et ante an. denique 1075 Chuno, aulae Praefes. (14)

Chuno nostro testium primus, cum Razo, comes de Diezen, traderet proprietatem in Nandeshheim, vicus est in Praefectura schwabensi, vbi et Chuno agri fuit ditissimus. (15)

Rursum obuius nobis est Chuno cum filio Chunone, cum frater eius Piligrinus comes in manus militis sui Rudolphi, qui in Monumentis Geisensfeldensibus et Ebersbergensibus de Rota audit, (16) Ecclesiae Frisingensi aetate Ellenhardi Epi traderet prae-

risdorf, Attenkirchen, Baumgarten, Berge, Ebersdorf, Egenhufen, Archinschwenti, Gamanolfesdorf, in Grun-
tel, Gumberchtsdorf, Haduprechtsdorf, Collosdorf, Ha-
felreut, ad S. Albanum, Husmeringen; in Sweibra ne-
more, Samersriute, Siefertetten, in Riute, in Reissen, Sua-
nabiltadort, Tandorf, Witramedorf, Tegernbach, Wal-
de, Volkolteschwant, Swarzolfesdorf, Frikendorf,
Affalterbach. M. B. Vol. I. p. 351.

12) M. B. Vol. VI. p. 163.

13) Hartwicus aulicus comes Frickindorf &c. Adalper Dux
(Historiae et Carinthiae) Vnholzinga &c. Welf Prae-
fes (pater Welfi II Ducis Carinthiae) Hahhinga &c.
Adalpertus Marchio (pater Ernesti Marchionis) Ilti-
namunifluri (Iltmünster) 82. In nonaginta duobus fi-
nitur iste numerus — Hieron. Pez. Script. rer. Austr.
T. I. p. 741. ex Codice Collegii S. Hippolyti, quae Ab-
batia olim pertinet ad Monasterium Tegernseense. M.
B. Vol. VI. p. 163.

14) M. B. Vol. VI. p. 163.

15) Meichelb. P. II. p. 511.; M. B. Vol. I. p. 354.

16) M. B. Vol. XIV. p. 188; Cod. Ebersberg. p. 24.

praedium Muchun proxime Roningen in pago Tonahgawi (17) et Praefectura Cheliheimensi.

De anno, quo Chuno comitis palatini munus suscepit, non constat. Hartuicum c. an. 1027 vitam functum excepit Wézilo, seu Werinharius, quem Necrologium salisburgense VIII Kal. Martii Palatinum comitem salutat. (18) An 1041 hac insignitus dignitate venit Aribo comes in pago Salgowe; res agitur de curte Ostermunding proxime Haigermos; nouimus eundem Aulæ Praefidem ex Annalista Saxone; Aribonem nempe comitem de Haegirmos principem Carinthiae, Hartuici comitis Palatini filium, ac Fratrem germanum Potonis, Comititis de Rotenstein, laudatissimi Germaniae herois, qui in Nordgauia Monasteria Tharfin et Weissenöe dotarunt. (19) Aribone hoc comite palatino una cum fratre Pothone exautorato, idquod diploma in cod. Iuuauienti inuit; fuisse enim uterque a partibus Chunonis Boioariae Ducis in Regem Henricum III rebellis. an. 1052 videtur; aetate Guntherii Epi Babenbergensis, qui an. 1065 X Kal. Aug. mortem obiit, (20) Chuno comes palatinus et filius eius primi sunt testes, quum Fridericus Guntherio Hagam delegaret. (21)

Tabulae tegernseenses ante an. 1070 exaratae Chunonem, aulicum Praefidem, Ottoni de Diezun, Engelbrechto Praefidi aut de Limburg et Waffenburg,

17) Rotula Arnoldi Praepositi Emmeram in Pezii Thef. Antecdolt. T. I. P. III. p. 68.

18) M. E. Vol. XIV. p. 372.

19) Meic. Ab. T. I. P. I. p. 228. Annal. Saxo. ad an. 1102. M. B. Vol. III. p. 246. Herm. Schollner in Differt. de Monasteriis Weissenöe &c.

20) Lamb. Aschafnab. M. B. Vol. XI. p. 99.

21) Eccard. T. II. p. 102.

burg, aut de Craiburg, Welfoni (paulo post Boioariae Duci) Chunoni, Praefidi de Rihpoldisberga, Henrico ratisponensi Praefidi seu Praefecto urbis Ratispo. et Ernusto Marchioni an. 1075 ad Hochenburg in praelio a Saxonibus occiso, summis eo tempore Bauariae Principibus Synchronum referunt. (22)

An. 1077 Cuono palatinus comes in Diplomate Regis Henrici Sigihardo, aquileiensi Patriarchae, inperdito (23)

Anno denique 1079 Cuono palatinus Comes in Diplomate Regis Henrici, Monasterio Altae inferiori Norimbergae XVII Kal. Sept. dato, ac Lucubratione imprimis digno: "Iuri in expeditionem, non habuimus omnia necessaria, que a dilecto abbate nostro Waltgero ex hijs, que habuit altahensis ecclesia in auro et argento nobis mutuo sunt concessa; at nos de redditu incerti, de dampno ecclesie timidi — praedium quoddam nomine Peringen, situm in pago Brisgowe in comitatu Cuonis palatini comitis — in proprium tradendo firmamus." (24)

§. II.

Quaestiuuncula, an discernendi sint Chunones comites palatini Boioariae a Chunonibus comitibus palatinis de Tubingen Saeculo XI?

Magna, Plantinaeque geminorum Amphitriionum, Geminorumque Sofiarum Fabulae non absimilis, controuersia est inter Germaniae Historicos
contra

22) M. B. Vol. VI p. 163.

23) Vghellus in Italia Sacra T. V. p. 57.

24) M. B. Vol. XI. p. 139. 160.

contra Auentini sententiam, (25) quinam, et vnde fuerint bini Cunones, comites palatini, quorum Filii patrio nomine Cunones adpellati alter an. 1071, alter an. 1081 in Regis Henrici IV praeliis occubuerunt. Inexplicabilia aenigmati vincula arctioribus, nodi instar gordii, nexibus adstringunt Tabulae Regis Henrici IV rotenenses deprauatae, ac perperam summam anno 1073 adsignatae, et Annales Saxonis sub an. 1081 hunc in modum rerum seriem referentis: „Bellum commissum est inter Allamannos et Bawaros III Idus Augusti iuxta Danubium apud Hohofstein, (26) vbi palatini comitis Cononis Filius, Cono, occisus est.“ Ad eundem diem Necrologium weltenburgense refert Chunradi comitis obitum M. B. vol XIII. p. 486.

Gr. Chr. Crollius, Rector bipontinus, in Dissertatione sua de origine et Officio Comitum Palatinorum in Germaniae Prouinciis, (27) Auentinum lapsum

25) Herzog Friedrich aus Schwaben des Kaiser Heinrichs Tochtermann, und die beyerischen Herrn als nemlich Conrad der Vater und Sohn Grafen von Rot am In mit andern mehr verjagten Bischof Wigold von Augsburg aus der Stadt, lagen ob, der Jüngere Graf Conrad wurde erschlagen; sein Vater auch Conrad genannt, ließ ihn gen Rot führen, und im Kloster, so er aus seinem schloß gestift, auch Benedictiner Mönch dahingesezt, begraben. Avent. B. Chronik. p. 709. ad. an. 1081. Et in eisdem Auentini Latina editione Ingolstadt. Lib. V. p. 581.: Fridericus gener Quarti, Boariae proceres Conradi duo pater et filius, Rodae iuxta Oenum Dynastiae, praefecti praetorio, Wigoldum Augusta pellunt, Welphonem tertio Idus Augusti Hochstadii iuxta Danubium Superant. Eo praelio Conradus filius cecidit, Rodam a patre deportatus. —

26) Chronicon Wirzburg ad an. 1081: Item bellum inter Sueuos et Baioarios iuxta Danubium loco, qui vocatur Hohftein, IV. Idus Augusti; Auentinus Hochstaet, Steindelius Hohftein.

27) Abh. der W. Akad. IV. Band p. 127.

lapsum esse, ratus, ex Trithemii Chronico Hirsauiensi Cunonem quendam Cunonis comitis Palatini de Tubingen, a Rudolphi Regis partibus stantis, Filium, an. 1081 occisum, producit, quos, a Cunonibus palatinis comitibus de Rota diversos, hac ex ratione adstruit, quia rotense Regis Henrici diploma Cunonis comitis de Rota Filium cunonem an. 1073 in bello cadentem, et quidem ad Seruitium Henrici, nequaquam autem Rudolphi vocatum refert. (28) Sed vereor, ne veri specie decipiatur vir litteratissimus; mendosissimum enim eiusdem diplomatis apographum est, idemque iam Hundio, Gewoldo, Meichelbeckio, Buato, Editorique M. B. Voluminis I, ac eorum sequacibus inposuit. Consultus a me de genuinae huius Chartae integritate plurimus in antiquitatibus amicus meus, Magnus Schmid, Bibliothecarius Monasterii rotenensis, haec mihi retulit: Autographas Foundationis Litteras, quibus usus est Auentinus, suo in coenobio desideratas, aut Monachii latere, apographas ab Ekehardo Abbate de Ebersberg in Alexii Abbatis rotenensis usum an. 1466, ut aiunt, vidimatas, duntaxat extare.

Ipfissima haec Charta, crassis erroribus scatens, controuersiae aduersus Auentinum, qui incorruptum suis oculis perspexit hoc Regis Henrici Diploma, ansam dedit. Quid enim, quaeso, sibi volunt bisce in Litteris Egilbertus cancellarius vice Wiligisi Archicapellani recognouit? Vterque erat Henrico II Imperatori publicis a tabulis. Error qualiscunque, incuria describentis inrepsit in Foundationis litteras rotenenses; Summam equidem tabulae fictam, adulte-

28) M. B. Vol. I. p. 353. N. VI.

*adulteramue adpellare non ausim, eo quod Fridericus II Imperator an. 1226 eiusdem autographi, N. III. descripti, meminit. (29) Notitiae, a Monacho quodam rotenfi ex pluribus Litteris, Chunonis fundatoris, summiq[ue] Pontificis Gregorii VII, quidquod Henrici II et IV Impp. confarcinatae, diuersis temporum interuallis vnā in tabulam perperam translatis, hoc in Diplomate mihi videntur. Claris enim Auentinus verbis, iam multo ante filii chunonis necem fundatum fuisse Monasterium Rotam (nimirum 1073) ac eiusdem sanguineum cadaner 1081 in idem translatum, narrat. Eodem modo tractabat, et decurtabat Conradus Philosophus litteras Foundationis Monasterii Schirensis, et Anonymus Rotulum historicum benedictoburanum. Luculentius Monumentorum Scribas hoc in vitio deprehendes, si miscellum Monasterii augiensis Diplomatarium consuleris in quo an. 1008 Hildebrandum Papam cum Welfone Duce, et Chunone comitis palatini genero, cunone comite de Medelingen, Augiae advocato (quem recentiores aliqui in coniugis Irmengardis gratiam comitem pariter palatinum somniabant) miserrime compilatum inuenies. (30) Fugit haec menda ipsum ill. Buatū.

Molestiorem mihi obicem ponunt Cunones Palatini comites de Tubingen, Rudolphi, Ducis Allemaniae, Imperium adfectantis, teste cl. Crollio, Fautōres, quem vt omnem a nobis submoueamus, deficiunt nos Annalium sueuicorum, Sattleri et Trithemii inprimis adminicula.

Non ignoramus tamen, Cunonem Palatinum de Rota praediorum diuitem fuisse in Sueuia, et quidem in pago Brisgoune; villam enim Essingen (imperialis nunc ciuitas est ad Neccarum Fluium, cuius

cuius tutelam suscepit Dux Württembergensium) legavit Cuno noster Monasterio Rotae ad Oenum an. 1073 — 1081, (31) praediumque Peringen proxime Esslingen in pago Brisgouue in comitatu Cuno-
nonis palatini comitis situm Rex Henricus an. 1079 Monasterio Altahae inferiori tradidit. (32) Ecce, quam memor sit Cuno noster palatinus comes in Alemannia Maiorum, Altahae sepulcorum!

Magna rerum in imperio, imperante Henrico IV, mutatio, et vicissitudo facta est; auxit sibi addictorum comitum potentiam, aduersariorum autem ditiones vbique minuit; exempla Ducum Ottonis, Rudolphi Welfique in promptu sunt, quae nemo nescit. (33) Comitatum, in quo Monasterium Rota situm est, non Chuno comes palatinus, sed Arnulfus comes administrabat, idem, ut ego puto, Arnulfus comes, qui teste Auentino, a Rege Henrico Dominium Tiroleos, ubi Fluminis Athesis, Isacus, et Oenus oriuntur, et Bauariam superiorem an. 1078 administrandam accepit. Cunones autem comites palatinos, a Patre et auo Popponibus de Rota dictos, ex ipsius Regis Henrici Litteris rotensibus et altahensibus fidelissimos Regi Henrico IV commilitones aduersus Reges Rudolphum, et Hermannum supra monstrauius.

Nemini igitur conjectura mea, aptis hanc in rem rationibus munita, paradoxa videbitur; Cunones de Rota a cunonibus de Tubingen hoc tempore non esse discernendos.

Quid-

31) *ibid.* p. 354.

32) *M. B.* Vol. XI. p. 160.

33) *Auent. d. Chronik V.* Buch p. 706, ad an. 1079.

Quidquod cl. Tolneri Sententiae in Historia sua palatina C. VIII. p. 197 palmare Suffragium et pondus accedit: Hermannum, Arnolphi Boioariae Ducis Filium, c. an. 954 in oppugnatione Castelli Mantichingen ad Licum amnem captum, comitum palatinorum Rheni Satorem fuisse. Sunt, qui et Eberhardum, Hermannii et Arnulphi II Fratrem in Sueuia exulantem, et proxime Castellum Andernacum Rhenum transiturum, occisum referunt, palatinum Comitem existimant, maternas certe ditio- nes schirenses comites habebant in Sueuia; mater enim Arnoldi I Ducis Chunigundis soror erat Er- changeri et Bertholdi Principum Allemanniae. Rex Otto an. 951 Arnolfum II comitem palatinum Du- cis Boioariae titulum sibi arrogantem, exulem in Allemanniam relegauit.

Bertholdus quoque, Arnolphi II Filius, ex Ca- stello Rinesburg ad Danubium, non procul ab Hochstaetten, an. 955 cum Vngarorum Rege Rgis Ottonis aciem in Lici campo adgressus est; nec se- cius Bertholdi I Ducis coniugem Wiltrudem Lotha- ringicam hac in Vicinia Monasterium Bergen an. 976 fundasse, certum est.

Reperi abhinc anno de monasterio Pergen pro- xime Neoburgum ad danubium forte Fortuna Di- ploma Ottonis II Imperatoris, durante discordia Du- cis Henrici II Bawariae cum eodem Rege III Kal. Octobris an. DCCCCLXXVI. Frosae in regia villa in Ducatu magdaburgensi datum, aliasque maximi momenti Tabulas Regum Henrici II et Conradi II, quas producam.

Nec hoc praetermittam, Ernestum I, Nordga- uiensem Bohemiam versus Marchionem, quem de origi-

originibus Boicorum optime meriti scriptores Luitpoldi anum, prolatis idoneis tabulis, contendunt, ad Neccarum amnem, et villam Laufen (haut procul ab Ellingen abest) domicilium, a Rege Ludovico an. 832, dono acceptum, habuisse, atque in eo exautoratum, tranquilla an. 865 morte decessisse. (34)

Viderint igitur Patres Scientiarum, in Academia Tubingensi conscripti, qua Fide, qua Autoritate, qua ratione quibusue Tabulis Cunones comites palatinos de Rota a cunonibus palatinis comitibus de Tubingen discernant; omne mihi discrimen cum Auentino superuacaneum videtur,

Fortasse et ista rationibus nostris dabunt veri similitudinem. Deduxit Cuno comes palatinus pater Filio Cunoni ex Lotharingia sponfam Elisabetham; Vicinitas Brigolae, ac Lotharingiae eiusdem connubii occasio esse potuit. Neque Annales Boici certum Cunoni in Bauaria pagum, comitatumue assignant, quamvis ditiones ac Facultates eius in agro salisburgensi, in Tirolis, in Carinthia, Moravia, in Finibus Hungariae, in Marchia Cambensi, in Rheni et orientali Francia, praesertim in Hartingouue et in comitatu Mosaburgensi, in quo sedes erat veterum comitum palatinorum, praedicant. (35) Conicere enim quisquam posset, Cunonem pronepotem fuisse illius Bernoldi seu Bertholdi an. 972 comitis palatini in

34) Hr. v. Lori in chronol. Auszug der Gesch. von Bayern. p. 164. Hr. Schollmer.

Wolff. Lazius eundem Norici Limitis Marchionem, Ernestum I. a Vohburg ortum, amabili quidem, sed non probata assertione in rem nostram fabulatur. Lib. IX. p. 664. et 359. Edit. Basil. ex officina oporiniana, 1572.

35) M. B. Vol. I. p. 353 354.

in Brisgau et Ortenau. (36) Collegi equidem singula, quae supersunt, Fragmenta, de iussurium comitum palatinorum de Tubingen et de Calwe Familiis; vetustate autem vestigia evanuerunt Aequae-
nus duntaxat codex Monasterii Petrihusani ad Lacum podamicum, an. 1790 typis San- blasianis editus, nodum soluit inexplicabilem, atque Chunonem, comitem palatinum, cuius Filius an. 1081 ad Hohenstein danubianum in praelio occisus est, iterum iterumque comitem palatinum de Voheburg nuncupat. (*)

Obit Cuno, comes palatinus Senior, ad an. 1085 (37) VI Kal. Aprilis. (38) Nurus eius Elisabetha, Chunonis iunioris vidua, memoriam sui, ac utriusque Cunonis gemina praediorum ad Argifingen, et ad Cheliheim donatione, Canoniae S. Petri monasteriensis an. 1086 et an. 1099 in ciuitate Vogaburgensi facta, nobis conseruauit. (39)

Cuno Senior comes palatinus ex Uta coniuge Cunonem iuniorem, et Irmengardem suscepit, Cunonis comitis de Medelingen Monasterii Augiae ad Oenum an. 1078 aduocati coningem, egregia Liberrorum procreatione foecundatam; hoc in praelio ad ciuitatem Saldorf cum fratre ad an. 1095 occiso, eadem Irmengardis nupta est cum Gebehardo comite de Sulzbach, Filio, ut puto, Gebehardi comitis de Sulzbach, Fratris Henrici, qui an. 1071 in Hermannii Marchionis orientalis Franciae Litteris Monasterii

36) B. Mss. IV. Band p. 126. en Chesi Annal.

(*) Anhalt. Monasterii Petrihusani Tom. I. P. §. 36. §. gr. et 37) Lib. Trad. S. Petri Monast. N. LVI.

38) Necrol. Seon. M. B. Vol. II. p. 159: Chuono Palatinus fundator.

39) Lib. Trad. S. Petri Monast. N. LVI. LXXI. LX.

sterii banzensis foundationem testantur (40) una cum Wolfiarno et Ottone Fratribus comitibus de Alinberg, aliisque Babonidis.

Quam arctum fuerit aut necessitudinis aut consanguinitatis Vinculum canonem Palatinum comitem inter, ac Eberhardum de Razenhoven ex manca abstrusaque roterensi tabula nescire nos vixto fate-mur; tutelam tamen Monasterii roterensis, defuncto utroque Canone comite palatino, suscepisse solui videtur Eberhardus, qui et primus Bizantium, annuatim persoluum, lateranensi palatii persoluit, ac sic locq atque Familiae tutelam apostolicae defensionis obtinuit. (41)

Quum Comites de Lechesgemunde Henricus, et Filii eius (absque dubio iidem quoque Canonis comitis palatini propinqui erant) clientelae, praedictis Monasterii roterensis inhiarent: Caelestinus II P. M. (1138 — 1144) per Waltherum I Episcopum Augustanum, qui ex comitum palatinorum de Tubingen genere natus perhibetur, litem composuit. (42)

Meminit Necrologium weltenburgense Friderici cuiusdem palatini comitis de Tubing, quem unum boicorum Principum fuisse reor. (†)

Si reputo Canonis Senioris palatini comitis de Rota necessitudinem cum Eberhardo de Razenhoven, auitas eius cum comitibus de Ebersberg, de Mosaburga, de Schiren, de Vogaburg, de Bogen, de Seon, et de Lechesgemunde haereditates, ditiones

40) Hundii Stemmatol. pag. vlt P. I.

41) M. B. Vol. I. p. 359. 358.

42) ibid p.

(†) M. B. Vol. XIII. p. 478. XII. Kal. April. Franco Episc. Fridericus Palatinus de Tuwing

nes et facultates in Tirol, in Carinthia, in orientali Rhetique Francia, in Marchia praecipue cambenti ad Chostingen (oppidum nunc Koetzingen Prioratus est Monasterii rotensis) ad Neswetingen ultra Cambem, munus Comitum palatini paulo post Wezilonem seu Werinbarium Aulae Praefidem, a Cunone per Regem Henricum III aut IV impetratum; binos Poppones avum, patremque Cunonis; si cum istis denique Conradi Aepi Biographum confero: Babonidas ab Imperatore Henrico iisdem in provinciis honestis sedibus, et beneficiis esse exaltatos: coniectura non infauusta consequi pervellem, Cunonem comitem palatinum fuisse Fratrem Vdalrici comitis de Rota, an 1079 comitis in pago Zidlangowe, ac vtrunque Filium Babonis Principis de Rota, Voheburg, et de Sciren, advocati Geisensfeldensis, qui nomine haut diverso Popo, Wezilo, Werinbarius et Pabo more aetatis suae appellatus est (43)

§. III.

Comites Palatini a Cunonis comitis de Rota obitu an. 1085 ad Ottonem Ekehardi comitis schirensis Filium usque, an. 1155 defunctum.

Quinam post Cunonis comitis mortem comitis Palatini munere potiti sint, in diuersas Annalium boicorum Scriptores abeunt sententias Supererant ex Hartuico, aulico Praefide, prognati Aribo et Poto comites, quorum ille an. 1102, hic vero 1104 aetate graues absque Filiis mortem obire. (44)

Chronicon wirzburgense Hermannum palatinum comitem, an. 1085 defunctum producit; eun-

43) Vol. XII. p. 22. Vol. I. p. 217.

44) Annal Saxo.

eundem legimus in diplomate Regis Henrici IV an. 1072 apud Bernh. Pez in Theſ. Anecd. Tom. VI p. 259. Cozeus hic Hermannus eſt Hermannus Comiti de Hauenesberg quorundam teſtimonio ex Familia de Volzburg prognato. In Abinberch autem Orientalis Franciaſe caſtro an. 1081 menſe Junio Principes Saxoniae cum Sociis ſueuiſ, exercitu collecto, Herimanum Francum de Glizberg Regem elegerunt, et pugnam apud Hohenſtein Feria IV Idibus Auguſti eodem an. 1081 pugnarunt; in qua Cuno palatinus de Vögiburg cum multis aliis occubuit. Conf. Brunnonis Hiſtoriam Belli Saxonicum ap. Marq. Freherum Tom. I p. 231, et Chron. Petribuſ.

Cofmae pragenſis Hiſtoria Boiohemica, (45) Saxonis Annales, (46) Chronicon Wirzeburgenſe, (47) S. Emmerami Monumenta, (48) et Liber Traditionum S. Petri Monaſterienſis (49) an. 1086 Rapotonem palatinum comitem, Vdalrici Diuitis comitis de Paſſowe patrum, et coniugis eius Adelhaidis de Megelingen Cunonis de Rota et Vohenburg ex Filia Irmengarde neptis neceſſarium, an. 1099 defunctum, producunt, quem Buatus Poppo-uis comitis de Rota Filium, et Fratrem Cunonis palatini comitis miro ingenii acumine autumat; (50)

comi-

45) Coſmas Prag. Goldaſt, de Regno Bohem. Adpend. Doc. N. 9. Diploma R. Henrici IV an. 1086.

46) ad an. 1092, 1099.

47) 1099. Imperator paſcha Radisponae celebrauit, vbi iisdem diebus magna mortalitas facta eſt, in qua Rabbodo, Palatinus comes, cum aliis innumerabilibus moritur. Abſque dubio funeſta haec peſtis et alios illuſtres Bavariae viros conſumſit, noſtrosque Annales perturbauit.

48) B. Pez. T. I. P. III. p. 142, et eiſdem nominis Rapoto: ſed diuerſus S. Emmerami aduocatus ibidem p. 130.

49) N. LVI. an. 1086, LX. an. 1090, LXX. an. 1097, LXXI. an. 1099.

50) Orig. B. D. T. II. p. 132. 133.

comitem autem de Campe, ac de Vogaburg produnt membranae S. Petri Monasteriensis, et Monasterii Ranshofenensis, (51) in quibus post Ernestum et Adalperonem Marchiones, et ante Vdalricum comitem de Katelenberge, Gebehardum comitem de Vorenbach, Sarchilonem comitem de Mosebach, Arthonem comitem de Hegirmos, et Fratrem eius Potonem comitem de Potenstein, ac Sigebartum de Tentlingen (52) in Traditione Regis Henrici ante an. 1075 locum obtinet, nondum Palatini encomio, vivente tum Cunone palatino comite, insignitus, id quod et in Cosmae pragensis Historia ad an. 1073, et in excerptis ex Diplomate Henrici Imp. pallaviensibus observamus. Erat hic Rapoto, comes palatinus, in romano Imperio, haut secus, quam Chuno palatinus Princeps potentissimus, Henrico Regi amicissimus, dignissimusque alter maritus Elisabethae boaringicae, nurus Cunonis Senioris comitis palatini de Rota et Voheburg, quam vna utroque cum Cunone, summisque Boioariae Principibus Arnolis, eorumque Filiis Friderico, et Cunone comitibus, et Hadabrechto de Rota in Tabulis S. Petri monasteriensis Academiae Scientiarum boicae repertam cum damus, me etiam non momente, omnis Coniecturarum moles ruit indefessi
hac

- 51) Hundii Stematol. P. I. p. 126. et M. B. Vol. III. p. 256. Corrigena haec est menda describentis et ipse Cl. Dominus de Lori, qui in chronologico suo Historiae Boicae compendio pag. 383. perperam leg: Rapoto de Raetilingberg. Fortasse inter huius Rapotonis comitis de Campe ditiones recensendum est castrum Rapotenstein ad utrumque flumen campem in Austria inferiore.
- 52) Mallem legere Tengilingen in comitatu Torringun ad Tachenfee, ubi an. 970. Sigihardus Comes, vxor eius Willa, et filii Engilpreht et Pilgrim, et an. 1020. Warmunt de Tengiling, patronos comitum de Halle et Wasserburg, celebres. Adpend. dipl. ad Notit. Iuvau. p. 91. et Cod. Ebersberg. p. 22.

hac in inquisitione Equitis Buati, nostraeque Sententiae Veri Similitudo accedit, non contemnenda; mera enim arena sine calce commisit idem palatinam aulam, canoni de Megelingen et Bertholdo de Greibach et Lechesgemunde a morte Cunonis de Rota aliquandiu relictam, (53) Rapoto enim post an. 1086 dicitur comes palatinus, quam dignitatem per Elisabetham coniugem, viduamque Cunonis minoris de Rota et Voheburg obtinuisse videtur. In castro igitur Chelibelmiano, extincto an. 1099 Rapotone, Palatini munus ottonem comitem de Schiren mansit.

§. IV.

Chuzelinus comes palatinus consanguineus Vdalrici Patriarchae aquileiensis 1106 audit; erat Vdalrici hic Filius Marquardi III Ducis Carinthiae, et Hadenutae comitissae Ebersbergensis, cuius pater erat Wezelinus, quem pariter comitem Palatinum ostendimus, Williburgis Ebersbergensis maritum. (*)

Engilbertus, nescio quis, aut ramus Vdalrici comitis de Rota, aut Marchio de Craiburg et Ortenburg, haeres ac Dominus castri Marquartstein et advocatus Baumburgensis, Vtae, ex Adelhaide comitissa de Medelingen et Vdalrico comite de Passowe
cogno-

53) Orig. B. D. T. II. p. 121. et Tabb. XXIII. et XXXI. p. 342, et P. I. p. 293.

(*) Fröelich in Archontol. Carinthiae p. 119. et apud P. Rubeis monum. Eccles. Aquil. p. 545. Etiam in litteris Fundat. Monasterii Michelburani testatur cum Schirensibus et Schirentium propinquis Chazilus de Muosiza et Meginhart ad an. 1072, et Num. LX. an. 1090. in libro tradit. S. Petri Monasteriensis cum comite Rapotone de Vochpurch. Chazilini insignem Weltenburgenses inter testes locum obtinent. M. B. Vol XIII. 319. 320. 322.

cognomine Diuite progenitae maritus aut eiusdem Engilberti pater, in Litteris Hartuici I Ratisponensis Episcopi, an. 1107 Lunaelacensi Monasterio Ratisponae datus, comes palatinus vocatur; (54) obiit, teste Necrologio admontensi, Idibus Decembris, comitis palatini Titulo decoratus(**) unde fortassis Engilberti comitis de Ortenburg posteritas, occiso Ottone comite Palatino de Wittlesbach an. 1209 postliminio palatinam dignitatem repetiit. Pater huius Engilberti mihi videtur ille Engilpreht Praefes, qui una cum Chunone comite Palatino an. 1070 haeres erat auctorum praediorum Monasterio tegernseensi ab Arnolfo Boioariae Duce olim ereptorum, maritus Irmengardis seu Hemmae; (55) idoneis vero destituimur tabulis, ut certiora proferamus. Engilbertusne pater, an vero Filius Engilbertus, teste aventino, maritus Hadwigis, et pater Engilberti Ducis Carinthiae, cuius vxor Vta, Filia Vdalrici de Passowe ex Adelhaide de Megelingen, comes Palatinus nuncupetur. Inter testes tabulae Lunaelacensis Gerloch de Orte pro Berloch ex traditione Elisabethae palatinae N. LXXI restituendus est. Fortasse et Chazelinus et Engilbertus steterunt a partibus Regis Henrici V. contra patrem Henricum IV Imp.

§. V.

323. 328. Chacilinus de Aunhoven et filius eius Cunradus; ibidem olim steterat castrum Abensberg.

54) Chron. Lunaelac. p. 115. M. B. Vol. III. p. 10. 12. 15. 4. 37. Vol. II. p. 176. Huc pertinere videtur Vricus filius Palatini fundator Monasterii Baumburgensis (qui alibi filius Engilberti Ducis Carinthiae audit an. 1135 M. B. Vol II. p. 264, Vol. XV. p. 268.

(**) Hier. Pez. T. II. Script. rer. austr. p. 209.

55) Engilprecht Praefes habet Salsinheim, Piura — Rihherishusa &c. M. B. Vol. VI. p. 162. Vol. III. p. 4.

§. V.

Origines Rapotonis palatini comitis, et Vdalrici comitis de Passowe, quem diuitem nuncupabant.

Rapoto in hac illustri Boioariae et Austriae Princeps et comes Palatinus. Regique Henrico IV amicissimus ac fidelissimus, si W. Lazio, qui perlustrata Ducatus Austriae monumenta cum boicis sedulo quidem, sed promiscue in promptuarium suum contulerat, fides est, a Schirensibus originem comitibus duxit; patrem enim eius Rapotonem, Satorem comitum de Hohenwart et de Tureia, auum vero Ottonem de Schiren, Tutae maritum nuncupare non dubitat. (56)

Produxit nuper Hermannus Scholliner ex michaelburani Monasterii tabula, nexum Sanguinis Ekehardi et Bernhardi de Schiren cum Sigehardo, Patriarcha Aquileiensi, nobis non nihil demonstrans, binos Rapotones comites comitibus schirensibus absque dubio propinquos (aduocare enim Monasteriorum Fundatores consanguineos imprimis solebant) hos inter Rapotones et Vdalrici comitis de Passowe, vulgo Diuitis, Patruelis Rapotonis postea comitis palatini patrem Vdalricum Fratrem Rapotonis II reperisse videor. (57) Liceat mihi itaque ambobus hisce ex Fontibus periculum facere tabulae, et examini exponere Academiae boicae, quae cognationem schirensis Hazagae et Sigehardi Patriarchae Aquile-

56) Abhandl. der kurfürstl. bayerisch. Akad. VII Band. Tab. IV. adornata ex L. VII. de Migrat. Gent. p. 288.

57) Vollständige Reihe der Vorfahren Otto des Grossen ersten Herzogs in Baiern von Hermann Scholliner. Neue hist. Abh. der kurfürstl. bayerisch. Akad. der Wissenschaften III. Band, in Anhang Num 11. S. 46. p. 283. 284., et 168. an. 1872.

Aquileiensis iam ex codd. schirensibus et Juvavien-
sibus compertam habet.

§. VI.

*Quis Ottonum de Schiren post Rapotonem Chazelinum,
et Engilbertum, comites palatinos, palatini munus
primus obtinuit, ac in castris Cheliheim, Wittlesbach,
et Warthenberg sedem fixit; mutato in Mona-
sterium schirensi Castello?*

Eiusmodi Lucubratio, ab Argentino rerum enar-
randarum magnitudine et multitudine obruto, ex-
tremis duntaxat digitis tractata, Hermanno Schol-
liner, (58) ipique praeclaro Annalium boicorum
et Germanorum Doctore Joanni Mederer, qui Origi-
nes, res gestas, priscasque Ducum agilolfingorum
leges omnium primus Patriae nostrae aridis ex Fon-
tibus restituit, veramque rei veteris diplomaticae
criticam in Universitate Ingolstadtensi induxit, pluri-
mum Laboris faciens, ut etiam a nobis non nihil
lucis adquirat, singulis cum Ottonibus de Schiren
oriundis, et iisdem coaenis Ottonibus sub seculi XII
initium florentibus, rationem paululum ineamus;
nobilissima enim dignissimaque Notitiarum imago est,
quam, inuita etiam vetustate, mutuis operis ad-
vnguem formemus.

§. VII.

*De Ottone III de Schiren, Hazachae Filio,
nato minimo.*

Patre eius Ottone II c. an. 1077, matre Ha-
zaha an. 1064, ambobus autem fratribus germanis
Ekehardo et Bernhardo an. 1001 integra aetate,
vtpote in Hierosolymitana peregrinatione cum
Welfone,

58) ibidem.

Welfone, Boioariae Duce, mortem obeuntibus, an. 1107 erat superstes, et Maior schirensis Dominus (59) Otto comes, Hazachae Filius, natu minimus; tertio enim ubique loco tres inter fratres nisi invicem cum iis advocatum agit, testis ponitur. (60) An. 1103 a Paschali P. M. advocatus monasterii Visehbachau ad Leuznam in Praefectura Aiblingen, (61) et an. 1107 Monasterii, in pagum Vseihouen translatis, constituitur. (62) An. 1111 in expeditione belli Italici, in qua Paschalis II P. M. captus Vdalrico Aquileiensi Patriarchae in custodiam traditus est, egregiam Regi Henrico V, antiqua germani imperii iura et Maiorum morem vindicanti, navavit operam, quam ob rem an. 1116 amplum ab Imperatore in Nordgauia Dominium Weilbach (incumbula Monasterii Ensдорфensis) obtinuit, a Rapotone Palatino comite fortasse 1099 relictum; (63) a Calixto autem II an. 1120 Ccenobium in Vndersdorf fundare, et Hierosolimam migrare ob id ausum iussus est. Audiamus ipsissimam Calixti sententiam, quae in Ottonem, Hazigae filium

59) Comes Otto, matre sua et fratribus feliciter ex mundi huius naufragio translatis, — locum ad se illic (in Vseihouen) pertinentem — tradidit. Privileg. R. Henrici V. an. 1107. M. B. Vol. X. 412. Idem confirmat Conradus Schirensis Monachus: Comes Otto, filius Domine Hazige fundatricis, qui et postea solus eisdem vrbi (Castro Schirensi) dominabatur, IV. filios habuit. Ibid. 393. et 390.
60) Circa an. 1096 Meginwardus Epus scilicet praesidebat Illicito eiusdem Ottonis advocati sui, et fecit inquiri damna Ecclesiae suae in sua advocacione apud Piencinowa. Meichsib. P. II. p. 525.

61) M. B. Vol. X. 438.

62) Privileg. R. Henrici V. ibid. 444.

63) Cum Otto Comes Palatinus bene meritus fuisset de Caesare Henrico, ab eo dono accepit curtem, et Dominium Weilbach dictum, situmque in comitatu Ottonis comitis de Horeburg — an. 1116, regnante Henrico V. Bonatus T. II. 330 ex Monum. Ensдорфensibus p. 275.

lium grandaeuum, potius, quam in Ottonis Maioris, generosique patrem, id temporis adolescentem, cadit: Calixtus Episcopus seruus seruorum Dei illustri viro Ottoni comiti Palatino Salutem. — Dolere te ac vehementer triftari, audimus, eo quod in illa regis expeditione fueris, in qua Dominus noster sancte memorie Pascalis Papa nimis crudeliter captus fuit. (64)

Longe aliis coloribus Ottonis IV indolem genium, rixas et altercationes aequalis illorum temporum Otto Episcopus frilingensis denigrat, ac calumniatur.

Monasterio denique S. Petri ab Vfenhonen, ad Schiram sub an. 1124 translato, vita excelsisse Ottonem; Hazigae filium, constat ex Heinrici V Privilegio, quod rei seriem his verbis enarrat: palatinus comes Otto (IV, Ekkehardi filius) et patruales sui (Ottonis Hazigae filii, proles) Otto, Bernhardus et Ekehardus predictum Cenobium (ad) skiren transferri fecerunt. (65)

Hoc itaque anno ab Ottone III, Hazigae filio palatini Praefidis munus ad Ekehardi et Richardis filium, Ottonem IV Maiorem nunc factum schirenſis Domus, et patrem Ottonis VI c. an. 1128 nati, qui sub an. 1151 Regi Conrado III, castrum Cheli-

64) M. B. Vol. X. 233, et Vol. VI. 67.: Otto Palatinus Coaeuus Domino Wolfstregili de Buren et Reginpotoni de Ezzingin, Confer Vol. IX. 379, et Cod. Ebersberg. p. 20. et 41. Otto Comes Palatii, et filius eius Otto tradiderunt molendinum Sindolringen ad Semptam in Praefectura Aertingen inter testes est Hartwicus de Richolfesdorf (haut procul a Warthenberg qui Hazigae quoque de Schiren donationem an. 1095 testatur M. B. Vol. X. 386, et an. 1085. 384. et Vol. VI. p. 47. ante an. 1090.

65) Vol. X. p. 450.

Chelliheim obsidenti, obses a patre datus est, Imperii signifer, et vicissim cum fratribus Friderico et Ottone Minore Palatinus comes audit, ac anno denique 1180 Bauariae Ducatum obtinuit, translatum mihi videtur.

De Peregrinatione hierosolymitana Ottonis, Hazigae Filii c. an. 1120 agit charta frisingensis:*) Comes Otto de Sede sciran tradidit hobam vnam Leron — in illa Die, qua de sede frisingensis Ecclesiae perrexit Hierosolymam, abbate Prunone de Sciran adstante, et capsellam, signum peregrinationis illi, dante. (66)

Idem memoriae tradidit Conradus schirensis: Comes Otto, filius Domine Hazigae Fundatricis, qui et postea solus eidem Vrbi (castro schirenfi utpote Maior Domus) dominabatur, IV Filios habuit, his singulis diuisa portione hereditatis sanctum Sepulcrum adiit, et in Via peregrinationis feliciter obiit. (67)

Ne cum Buato dubites, quin idem Otto Hazigae filius fuerit, demonstrat charta weihenstephanensis aetate Abbatis Erchangeri et Episcopi Megingardi ante an. 1098 exarata: Dominus Otto de Skiran delegauit illud predium, quod apud Ypenhoben S. Stephano — eo pacto, vt nulli in beneficium tribuatur, ipse autem Otto habebit vsum eiusdem predii ad vitam suam. Cuius testes sunt nobiles, Germanus ipsius Ottonis Pernhart, Dominus Chuonrad et eius frater Otto de Dachouua. — Quam traditionem iterauit Hohold de Wolmutesaha ex eiusdem Ottonis petitione post Ottonis obitum

c.

(*) Et Ebersbergensis ap. Oefelium, P. II. p. 32.

66) Meichelb. T. I. P. II. 538.

67) M. B. Vol. X. 393.

c. an. 1120. (68) Testes: Guntpolt de Hagonouva; Wernherus de Frikendorf, Eberhart de Hittinburg, Nithart de Leran, Gotescalc de Marhbach, Oudalscalc de Walcheshouen, Oudelscalc de Brucca, et Chunrat de Gagimbach; epocham produnt exordii Seculi XII.

Recurrit eiusdem donationis mentio in Meichelbeckio pro anniuersario Ottonis de Sciran. (69) et distinguit sese Otto, Hazigae filius, ab Ottone de Wittilinesbach, Ekehardi filio, qui concambium fecit cum principali ebersbergensis ecclesiae advocato Ekehardo, Ottonis III filio c. an. 1120, et praedia sua auxit iuxta castrum Wartenberg, (70) quod, mortuis Ottonis III quatuor filiis (quibus ego Fridericum I adnumero) Otto Dux, vidua eius Agnes, et Filius Ludouicus I inhabitauerunt, (71) unde urbi landishutanae Fundamentum iecerunt.

Coniecturae meae accedit Testimonium Auentini, qui in Annalibus suis schirentibus sententiae publicis ex tabulis confirmatae perseverantiam retinet, Ottonem, Hazigae filium, comitem palatinum, maritumque Agnetis lotharingicae fuisse. (72)

Nec Vitus Arenbeckius, quem Auentinus diligentissimum harum rerum investigatorem praedicat, quique Aribonem, fundatorem monasterii Seonensis comitem palatinum prius eiusmodi ex tenebris eruit, nescit Agnetem lotharingicam Ottonis III coniugem; etiam si non nihil aliter sentiat, tamen eundem audiamus: Otto adulescens, filius Ottonis

ab

68) Vol. IX. 373

69) Meichelb. P. II. 536

70) Codex Eberberg. p. 47

71) M. B. Vol. IX. 538. 567. Otto Magnus Dux de Wartenberg an 1120

72) Auent. Annal. Scirent. 1108.

ab inimicis in venatione interfectus in Loco Swaig, ubi ecclesiam mater construxit, quam dicunt fuisse Agnetem de Lothoringia (73)

Fortasse et quartus Ottonis III filius, quem nullibi, nisi in Conradi schirensis Chronico reperio, erat ille Vdalricus filius palatini, qui IV Kal. Jan obiit. (74)

Vtrumque quidem critici in pugnant, quot enim capita: tot sententiae, diuersumque cum aduocatis in terentiano Phormione modo aiunt, modo negant; et abstrusam denique causam omnino deferunt. Hermannus noster Ottoni III ex calixti II Priuilegio de translatione Monasterii S. Petri ab Vfinbouen ad castrum Schiren an. 1123 exarato, Petrisfam de Castel, Sulzbach et Amerthal; (75) Buatus, eliminata Petrisfa, Mathildem (76) uxorem statuit, Agnetemque auentinianam cum Ottone quodam Ekehardi et Richardis filio, quem patrem Ottonis IV, Helicae mariti, fingit, genusque Agnetis non ex Lotharingia, sed a Bertholdo comite de Greisbach, incertus animi, deducit. (77)

§. VIII.

De Ottone IV, Ekehardi et Richardis filio, comite palatino, et Helicae marito 1098, obiit 1155

Grandaenum quoque Ottonem IV obiisse constat, eoquod idem Otto, filius Ekehardi, aetate Megin-

73) L. V. Cap. IV. 236. Auch der zweite Anhang in den neuen historischen Abh. der Churf. B. Tab. III. Band. p. 285. meldet von einer Agnes von Luttringen.

74) M. B. Vol. XIII 482.

75) Vol X 447. Dissertat. Geneal de Monast Weissen-gens Tab. V; et p. 44, und in III. Band der neuen hist. B. Abh. S. 53.

76) Orig. B. D. T. II. 319, ad an. 1107. et p. 310.

77) Idem Tab. XXXI, et p. 345.

ginwardi Episcopi ante an. 1098 omnium primus iterum testatur, (78) et quidem in commutatione Henrici de Sikilingen cum testibus danubianis proxime Cheliheim, Abensberg et Biburg.

Nec de huius Ottonis coniuge Helica dubium superest, quam refert Conradus schirensis: Inter hos comes Ekehardus Filium egregie strenuitatis, Ottonem, qui et postea palatinus comes dictus est, habuit; hic Otto cuiusdam nobilissimi de Lenginuelt filiam Heilcam nomine vxorem duxit, per quam quatuor filios — habuit. (79)

Tribuit idem Conradus Ottoni, Hazigae filio, IV filios, (80) qui Ottones schirenses etiam atque etiam confundunt. Nam etiam si, edocti charta Monasterii Ranshouen, concedamus, Ottonem IV an. 1125 iam comitem fuisse palatinum: (81) vero tamen simile non est, eundem anno abhinc 1099 ad an. 1155 vsque, quo obiit, aulici Praefidis munere ultra L annos

78) Meichelb. P. II p. 526. 528.

79) M. B. Vol. X. 393.

80) ibidem 393. Quartus fortasse filius Hermannus Monaculus, Epus Augustanus frater, Vdalrici comitis, quem la-
zarius perperam Hartmanum, Praefulem auctanum, nuncupat, obuius est idem Hermannus Epus in curia Henrici IV Imp. Ratisp. an. 1104. habita; cum Bertholdo Aepo Salisburgenfi, vidi ego has litteras in Archivo cathedr. capituli augustani. Rursum donatio, in Diplomate Regis Henrici V. an. 1111. in Guil. Eifengrein Chron. Spirensi p. 204, et an. 1130. M. B. Vol. X. 234. Vol. IV. 54; vbi de Vinea in Pukheim prope Kelheim, quam venerabilis Hermannus Augustudunensis Epus Dominae Perthae de Auwe donauerat, sermo est; Vol. VII. 34. 35. grauioris rationis est, Condonatio Hermanni Epi libera decimarum Parochiae Pergae Monasterio Schirensi an. 1129 a se facta donatio, Vol. X. 452. Perturbauit autem tempora Hermanni Meichelbeckius T. I. P. I. 287. 285 284. Confer neue B. Abh. III. Band. 234. Notam F.

81) M. B. Vol. III. 314.

annos functum fuisse; inferendus itaque alius est Otto comes palatinus post Rapotonem, palatii praefidem, et ante Ottonem IV, Helicae maritum, opportunior autem (dantis Chazolino, et Engilberto, comitibus palatinis, sub Rege Henrico V) neminem scio, Ottone auentiniano, Hazigae filio, Agnetis Lotharingiae, Elisabethae palatinae, ex Lotharingia oriundae, aut filiae aut propinquae marito, nisi cum Buato contra tabularum testimonia Ottonem, Ottonis IV patrem fingere, ac cum Agnete, Greisbacensi connubio iungere malis. Ottonem tamen IV duas coniuges in matrimonio habuisse, suspicor; ex diuersis enim coniugibus cognomines Ottonem maiorem, ac Ottonem minorem progenuisse, mihi videtur, alterum ex nobis ignota, ex Helica alterum. Exemplum capimus ex Adelhaide de Eppana, Cunonis comitis de Medelingen tori contorte, quae Cunonem maiorem et Cunonem minorem, vterinos fratres, diuersis ex maritis peperit. (82) Aetas Helicae, quae ad an. 1170 obisse fertur, coniecturae veri facit similitudinem. Humatus est Conradus Aepus Moguntinus, certissimus Helicae filius, (83) an. 1200, Fridericus comes Palatinus, frater Conradi an. 1196. Eodem fere tempore obiit Otto minor, Palatinus comes de Wittilinesbach, vna cum filio Ottone palatino, qui Regem Philippum Babenbergae an. 1208 occidit, solo ob id facinoris castro Wittelesbachio aequato, in Monasterio Vndersdorf sepultus. Si itaque excludas Ottonem III a comitatu palatino, connubium primum Ottonis IV, seu senioris cum Agnete Lotharingia minime repudio.

§. IX.

82) M. B. Vol. I. N CXVI. circa an. 1180. p. 171.

83) M. B. Vol. X. 394. 409.

S. IX.

*Otto comes de Vallaia, frater Conradi de Dachouwe,
et Arnoldi comitis de schiren et Beatricis filius.*

Huius etiam Ottonis comitis, de schiren orti, in tabulis Weißenstephenenſibus an. 1096, (84) ac in tegernſeenſibus an. 1102 teſtis, (85) coniugem Adelheidem vetuſtas nobis conſeruauit. Fundarunt non procul ab Iringsburg (caſtrum hoc ab Iringo comite nomen hauit) Monafterium Bernriedenſe ad vermium lacum. Poſteros Ottonis de Vallaia, et fratris ſui Conradi de Dachau Hermannus noſter pro perſpicacitate ſua ingenti molimine illuſtratos, in ordinem et tabulam redegit. (86) Minus autem fortaſſe quibusdam ſatiſfecit, quum, repudiato Auentino, patri eorundem Arnolſdo, Ottonem II, Hazachae maritum, abſque haefitatione patrem adſignaret, ex tabulis S. Petri Monafterienſis feliciorum, vt mihi videtur, coniectura eruendum.

Iterum cum ſchirenſibus teſtem agit Fridericus de Dachoua, non inter Miniſteriales, ſed inter nobiles an. 1114 poſt Ottonem de Gruba, (87) et in Chartis ſchirenſibus cum Filio ſuo Henrico poſt Bernhardum comitem de Schiren, (88) in traditione nobilis matronae Irmengardis quam viduam Bertholdi de Burgecke, rami ſchirenſis, fuiſſe, arbitror (agitur enim de decima Bergae eccleſiae, quam Bertholdus

84) M. B. Vol. IX. 375.

85) Vol. VI. 164.

86) Neue B. Abh. III. Band Tab. R.

87) Vol. VI. 167.

88) Vol. X. 398. Confer ibidem p. 390. Traditionem Pericholdi comitis de Burgecke — Perga eccleſiam cum decima, et 461, et condonationem Hermannii Epi Auguſtani eodem in loco p. 452.

holdus comes vna cum schirensibus comitibus legauit Monasterio Vfenhouen) Irmengardis filii erant Otto et Meginhardus.

Rursus Fridericus Praenobilis tradit Monasterio Geisenfeldensi praedium in Heimpertsbouen ad Ilmam proxime Pfaffenhofen c. an. 1100. (89) Arnolfus autem comes in monumentis S. Petri Monasteriensis, quem satorem familiae de Dachau fuisse, contendo, (90) filium habuit Fridericum, qui potuit fuisse frater Conradi et Ottonis de Dachau, qui postea de Grube, et de castro Vallaia nuncupati sunt. (91)

Adtentos nos quoque reddit haereditas schirensium comitum Vdalscalci comitis, et principalis advocati frisingensis, Domini villae Grubae, et de Warengau prope Vallaia, nec non comitatus Herzhusani proxime Schrobenhufen et Wittelesbach.

CAPUT VII.

De ciuitate Vogaburga ad Danubium in pago Chelesgowe, cuius Vicinia olim terra Salica est dicta, et de origine comitum et Marchionum Vogaburgensium, ac Marchiae Chambensis.

§. I.

Seruare quoque, codicem S. Petri Monasteriensis perlustrantibus posse, arbitror, conspectum, notitiamque Vicinae. et situs antiquissimi Castellii Vohaburgae ad Danubium inter Parae et Ilmae ostia ex edita rupe in pago Chelesgowe eminentis, cui tabula Theodosiana apud Peutingerum Germanici nomen

89) Vol. XIV. 197.

90) Lib. Trad. S. Petri Monast. N. LVI.

91) Vol. X. 393. vol. IX. 375. Vol. X. 448. 450.

nomen indidit; opportuna enim romanis olim praefidiis penes vallatum romanum, heic loci adhuc conspicuum, specula circumuersum late potentem conspectum hostium infidiis praebuit. Conplures ex Vogaburgensi, quemadmodum ex cheshingano, Pheringano, et Chelesheimensi agro Romanorū reliquias, urnas numosque mihi, hac in Vicinia XX per annos degenti adtulere adcolae, omnem fere augustam Traiani, Hadriani, et Antoninorum familiā referentes. (1)

Praeterea a Germanico isthoc tabula Pentingeriana innuit stationes romanas, a nemine hactenus exploratas, per Aquileiam, seu aquam illam ad Agelsberg proxime Geilenfeldam, Opie, Ouwe prope riuum Abunfam Romanis in Antonini Itinerario Abunfinam, vsque ad Septemiacum seu Semptam amnem, qui infra urbem Mosaburgam in Isaram exit; deinde ad Lasodicam (ap. Scheidium Cosodicam) Leren aut Lützelkirchen prope oppidum Velden, iam Auentino notam Romanorum stationem Medianis, Icinia-cis, et Buricianis adpropinquantem.

Carolus quoque Magnus, Taffilonem Ducem exautorantem iisdem in locis cum Saxonibus et orientalibus Francis, et Thuringis ad Pheringam Danubium transiisse, Luitholdus Lunaelacensis Monachus, et Poeta canit, (2) reservatis sibi villis Ingol-

-
- 1) Hos inter nummos praecipuus mihi videtur: Imper. Titus Ael. Caesar Hadrianus Antoninus Aug. Pius P. M. TR. T. Cos. Des II ex auro conflatus, qui lapidis cheshingensis Inscriptionem perperam ab Auentino et Apiano lectam, hunc in modum corrigit: Pii caes. Divi Hadriani. Fl. Divi. Traiani. Nepoti Divi Nervae. Pronepoti. T. Aelio. Hadriano. Antonino. Aug. P. P. Pontif. M. Trib. Pot. IIII Cos. III. Ael F.C. Scripsi hoc de monumento peculiarem Dissertationem, et observationes ad Herodiani Caesares Antoninos.
- 2) Chron. Lunaelac. p. 133, Bernardus Noricus in M. B. Vol. XIII. p. 501. et Regino.

Ingoldestat, et Lutrahof ad pagum Nortgowe pertinentes. (3) Inde viciniam hanc terram salicam, ferosque eandem colentes salicos Arnoldus Voheburgensis, S. Emmerami an. 1030 Monachus, nuncupat. (4)

Successu temporis Monasterium S. Emmerami in agro Vogaburgensium comitum Pheringae non procul a Solaren amplissimas possessiones impetrauit, quas idem Arnoldus enumerat. (5)

Animaduertes etiam nostris in monumentis, castrum Vogaburgam haut secus, quam castrum schirense apud Conradum schirensen, (6) ad an. 1086 ciuitatis nomine venire. (7)

Helmunesbergi prope oppidum Keschingen in pago Chelsesgouue castri propter Hellmowinum comitem in pago Sualafelda, pago chelsesgouue contiguo, tempore Caroli M. cum filio Heldamaro, alibi Hadamaro, potentem, meminimus eo, quod eorum ditiones non solum in hisce pagis, sed etiam ad labaram et filisam in comitatu Geisenhusano ad Babonidas denique peruenerunt, atque

3) In Capitulari seu Charta diuisionis regni Francorum an. 806 in Io. Heumannii comment. de re diplom. Imp. ac Regg. Germanorum inde a Caroli M. temporibus p. 427

4) Cod. dipl. Ratisp. ap. B. Pez Thes. Anecd. T. I. P. III. p. 68. ad an. 1030: De Pheringa terrae Salicae, — de Hartheim terrae Salicae (filialis est Parochiae Voheburgensis) ibi Hadamar, et vxor eius Sahlinda, matrona venerabilis sub Asperto Epo Ratisp. ad an. 890. S. Emmeramo tradunt praedia, et acceperunt praedia, in Haholstat, Hagstetten in Praefectura Voheburgensi. Anamodus L. II. Cap. 42.

5) Cit ad num. 4 loco.

6) Schiren ex antiquo inter Ceteras vrbes Bavariae vrbs et Castrum famosum, ut omni Regno romano eatenus patuit, et praecellens fuit tam munitione quam habitatione Principum. — Et alibi: multis Principibus habitabile et commune. M. B. Vol. X. p. 392. 391.

7) Num. LX. ad. an. 1090, in L. Trad. S. Petri Monast.

atque Hadamari nomen pluribus Babonidum fere perpetuum fuit. (8)

Villa Ernestesgademe proxime Voheburgum antiquissimam Ernesti cuiusvis comitis sedem notat, sicuti Steingaden, Herrantescadme, Perchteresgademe in innauienti terra. Vestigia monstrabit W. Lazijs. Ecclesiam Ernstgaden parochialem Willibirga comitissa de Ebersberg Wezilonis comitis palatini coniux ad an. 1040 tradidit Monasterio Geisenfeldensi (*)

Haec meo cum adderem commentario, consultus a me de villae Ernestesgadensis situ D. Aloysius Vogel, vir in omni litteratura, simulque in arte delineandi, et figurandi versatus, scholae artificum Geisenfeldensis rector, atque scholarum ruralium Inspector, amicus meus, cuius opera et industria hoc in opere saepe sum usus, adtulit ad me hoc saeculi XI fragmentum ex codice Geisenfeldensi:

„Comitissa quaedam, nominata Elizabeth, tradidit pascua, dicta Tentenwanch (**) ad communem usum omnium duntaxat ad Ecclesiam Geysenfeld pertinentium. Cuius rei testes sunt: Diepolt de Mangelforf, Ratpurch ibidem (fortasse Ratpot) Berchrat (for. Bernhart) Vdalreich, Vzo, Baldwein, Reichit, Pilgrim, Arbo, Eberhart, Adalbero et Chuno.,,

Nec praetereunda est villa Luitpoldeshouen, vulgo Lippeltshofen in pago Chelesgoune proxime oppidum Gamersheim, et in praefectura Voheburgensi;

8) Meichelb. T. I. P. II p. 85. Helmowinus seu Helmus, insignis huius donatio in pago Soalafelda Ecclesiae Frisingensi facta attentionem meretur, et conferenda est cum Traditionibus Num. CCVI. p. 127. 199. 50.

(*) M. B. Vol. XIV p. 183.

(**) Tentenwanch locus est, ubi sunt Pascua Sylvestria a viculo Nocting Ernestesgadensibus.

genſi; in vtraque villa Monafterium geiſenfeldenſe
 aquifiuit opima praedia. (9) Extant etiam in codice
 eichſtetenſi diplomata, Arnoldum comitem in eodem
 comitatu, et pago Chelesgouue an. 908 (10) ad Ei-
 tenheim olim Itemheim proxime Luitpoldeshouen,
 Meckenlohe et Naſſafels, ſicut an. 1040 Babonides
 et ſchir nſes, Abensbergenſes et Sigenburgenſes
 ſeculo XII potentes fuiſſe ad Pettenhouen, (*) Egi-
 wille, Geroltſingen, Seehofen, Meilingen, Puchſes-
 heim, Tuoberfeld, et Wolfgerſhouen &c. Et quis
 vetuſtatis cenſor originem Domini Pappenheim ocu-
 lis Buatianis inquituit?

Vrlingen (Irſching) Paroecia prope Voheburg
 Monafterio Pergen ad Neoburgum danubianum per
 Wilt udem. Perchtoldi I Ducis viduam an. 976 ac-
 cenſit, et Praepolitura Hersbruck, an. 903 in co-
 mitatu Luitpoldi; tum in ducatu Arnolſi I Ducis
 937.

Ad Mandechingon (Manchingen) in pago Che-
 laſgouue plura praedia ſeculo XI obtinuit a comiti-
 bus ſchirenſibus, teſtimonio noſtri codicis, canonica
 S. Petri Monafterienſis. (11)

Euanuit propemodum ex hominum memoria
 praedium Aenzenried proxime oppidum Reicherts-
 houen, non niſi vicinis notum, quod comes Ar-
 nold

9) Miniſteriales de Luitpoldeshofen teſtantur Friſingae M.
 B. Vol. IX. p. 403., et in Monafterio Undersdorf M.
 B. Vol. XIV p. 134

(*) M. B. Vol. XIII. p. 349. ad an. 1030. traditio Babo-
 nis Parochia eſt prope oppidum Gamersheim, Geroltſin-
 gen et Ingolſtadium, Confer in Cod. Präſingenſi Geni-
 gen.

10) Falkenſtein Cod. dipl. Nordgau Num. X. pro animae
 remedio Ekehardi. Teſtes Pilgrim, Pernhart, Rupert,
 Gerolt. — —

11) Codex S. Petri Monafter Num. LXXIX.

nold de Schiren sub finem seculi XI pro praedio Obese cum Frideruna, antistite geissenfeldensi, permutauit. (12)

Domini etiam de Starcholtshouen (villa est proxime oppidum Reichertshouen) iterum iterumque testantur cum comitibus schirenibus seculo XI et XII.

Castra Hausen et Engelbrechtsmünster, nunc in Praefectura Voheburgensi feoda olim a comitibus de Abensberg Dominis de Schilwaz seculo iam XII concessa erant. Inignia eorum praefecerunt Ciconiam.

§. II.

Origenes comitum, et Marchionum Vogaburgensium in vmbris latent; neque enim Arnoldus emmeramenfis scriptor, ex eadem familia prognatus, neque Auentini eorum vicini summa industria de his certi quicquam posteris reliquerunt; quasi et Voheburgensibus comitibus sub imperio Ottonum odia, bella intestina, fata atque exilia cum schirenibus fuissent communia, quemadmodum auitae ditiones, et comitis palatini, ac denique Marchionis Boioariae sub Henrico IV Rege dignitas. Sunt enim, qui cum vito Arenbeckio, Auentino, Wolf. Lazio, et Chr. Friderico Pfeffelio generis originem comitum Voheburgensium a comitibus schirenibus non sine ratione, non absque tabulis audacter deducunt; quorum sententiae et ex libro Traditionum S. Petri monasteriensis, et ex codd. Monasteriorum Petribusani et Bergensis grauissimum testimonii pondus accedit; mutuarunt equidem iniuria

iuria Ottonum Regum, comites Voeburgenses, ficuti comites schirenses, apud externos patrium solum: non autem, iure postliminio restituendi, autum principatum.

Auentinus autorem atque parentem huius familiae Berchtoldum I Ducem Boiorum, fratrem Arnulphi I Ducis his verbis, maxime perplexis, refert. „Berchtoldus Hainrico, ortus Hainrico Berchtoldus, huic Arnulphus successit. Hunc Hainricus, atque deinceps Theobaldus primus excipit. Hic ex vxore Luitgarda castellana Theobaldum sibi cognominem genuit, cui per manus Chamaborum praefecturam tradidit. Theobaldus II cum Adelhaide vxore Reichenbach et Waldfaxoniam condidit, obiit anno Christi MCXLVI sexto Idus Aprilis. (*)

Wolfg. Lazius, vera falsis saepenumero miscens, Voeburgenses comites ab Ernesto I, an. 849 Marchione Marchae Chambensis, quae ad an. 1050 pagus Chambriche dicitur, (M. B. Vol. XI p. 157.) in Boioariae, et Bohemiae finibus, eiusque filio Ernesto II, Luitpoldi, schirensium comitum satoris, patre et auo, et a Ratoldo an. 857 comite palatino, ac denique, exautorato an. 861 Ernesto, eiusdem Marchae Chambensis Marchione, deducere videtur. (13)

Aliam Sec. X comitum Voeburgensium propagiam auspicatur ab illo Pertholdo, Arnolphi II comitis Palatini filio, quem sactorem comitum de Rifinesburg (Reisenburg) proxime Günzburgum ad danu-

(*) Auent. Anall. Boic. L. VII. p. 661, et 662. Confer Tab. Geneal. in dessen deutschen B. Chronik von den Grafen von Bobburg, Num. XXII.

13) Lazius L. VII. p. 359. 365, Editio Basil. 1572 in officina Oporini Boic.

danubium, et comitum de Lauingen, Fainingen, Gundelfingen et Marchionum de Giengen existimat. (14)

Nouimus Lazii, Ferdinandi Romanorum Regis Historici, dubiam in multis fidem; sed nouimus vetustis ex tabulis, nostra aetate repertis, eius in congerendis monumentis, quae scriniae Viennenses, et carinthiacae aliaeque ipsi praebuerant, summam sedulitatem. Vfus is est insuper in chartis fuenicis colligendis opera D. Jo. Jacobi Fuggeri, viri litterati, litteratorumque maecenatis, cui et opus suum, gentium migrationes, an. 1555 dedicauit. Examinemus itaque parumper Lazii assertionem.

Quod Ernestum Marchionem adinet, ex Boioaria in Alemanniam extorrem, et an. 865 in villa Laufen prope Eslingen et Peringen in pago Brisgouue vita functum nemo dubitabit; monemus tantummodo lectorem, iisdem in locis an. 1073, 1079 et 1081 Cunonem comitem palatinum de Voheburg et restauratorem Monasterii Rotae ad Oenum habuisse praedia et comitatum. (15)

Parum abest, quin et ipsum castrum Hoechstet (antiquitus Hohenstein ad danubium infra Dillingen) vbi an. 1081 in acie cecidit filius cononis comitis Palatini cono de Voheburg, eidem familiae adnumerem; quippe hoc in agro non solum comes palatinus Rapoto, quem aut vogaburgensem aut sehirrensem comitem fuisse, contendo, ad an. 1099, quo teste annalista saxone, e vita discessit, proprietatem suam

14) L. VIII. p. 582, et L. VII. p. 365. 662.

15) M. B. Vol. XI. p. 160, et Vol. I p. 354.

uam magnum praedium Cremheim, ad parochiam Plintheim pertinentem, augustanae Ecclesiae canonicis tempore Hermannii Episcopi tradidit. (16) Impugnabat an 1104 hoc praedium Crema vna cum donatione Burghardi comitis de Geisenhusen ad Illiam in Bauaria, (17) et Reginhusen in curia regia Henrici IV Imp. an. 1104 Ratisponae Hermanus Episcopus, et Sigebardus quidam nobilis, dum ministris ius a senioribus antiquitus concessum, denegare vellet, ab ipsis interimitur. (18) Ecce tibi Sigebardum illum comitem ex comitibus palatinis de Seon et Burghusa prognatum, et comitem Voheburgenium consanguineum, qui Ratisponae, Henrico IV Imperatore Natalem Domini celebrante, ibique aliquandiu morante, conspirantibus tam virbanis Ratisponensibus, quam diuersarum partium ministerialis ordinis hominibus capite truncatus occubuit. (19) Dietholdus quoque Marchio de Voheburg et Chambe in suenia sita praedia Rudelingen (Kiedlingen) curtile, Steinheim duo curtilia, et ecclesiam, pontem, sicut ipse possederat, legauit Monasterio Reichenbach, a se fundato; inter ministeriales est Eberhardus de Gingen. (*) Nemo non animaduertet, quam fertilis sit haec notitia, comitum palatinorum Boicorum vicissitudinis explorandae apud externos.

In Boioaria etiam trita eiusdem Ernesti marchionis vestigia, quae ad Voheburgensem familiam eum referant, videmus. Erat Marchio in Marchia Chambenfi,

16) Chron. August. ap. Freherum T. I p. 508.

17) ibidem Producam insuper Chartam huius Curiae hactenus ineditam in adpendice.

18) ibidem, et ap. Stengel, P. II C. 31 N. 4.

19) Annal. Saxo ad an. 1104.

(*) M. B. Vol. XIV p. 409, 411.

benfi, et ann. 849 et 855 Dux exercitus aduersus Bohemos, cuius vices an. 857 etiam egit filius eius Ernestus II. (20) Eadem in Marca et Chuno-nem comitem palatinum, Monasterii Rotae fundato-rem ad Chostingen (Kötzing oppidum) vltra Cham-be, Reswetingen (Riwizin) et Hohenwart ad am-nem Regen, et Grauenwisen, (21) ac comitem Ra-potonem de Chambe, Elisabethae, Chunonis comi-tis palatini iunioris de Voheburg viduae, maritum an. 1086, nec non comites de Bogen, comites Ba-bonis de Schiren, et Abensberg filios ac nepotes potentes legimus.

Habuit etiam Ernestus Marchio proprietatem in Praitenbrunnen, et Praitenecke ad laberam supra Dietfurtum, et Altenburg, (22) vbi et Babonidae Domini.

Inprimis obseruatione dignum mihi videtur, Ernestum Marchionem vices egisse comitis palatini, missique Regis Ludouici et Iudicis in Episcopatu Tridentino, decernentis de vineis Bauzanianis. Ac-tum ad Eipilingen an. 855; (23) in vtroque au-tem comitatu Bozen et Aiblingen seculo X et XI comites Schirenses, quemadmodum ad Monasterium Rotam prope Oenum comites Voheburgenfes Do-minos obseruare licet in Vischbachau, Willingen, He-gelingen, Arnoltshouwa, Cylarestal (Zillerthal ad amnem Ziller supra urbem Ratenberg in Oenum ema-nantem) et in Paufano (Bozen) Ita litterae fun-dationis

20) Annall. fuldenfes

21) M. B. Vol. I 54, et en Charta rotenfi Villarum ad Praeposituram Kötzingen pertinentium

22) Anamodus Emmeram L. I C. 24.

23) Meichelb. T. I P. II p. 350. Chuno etiam, Comes Palatinus, hac in regione, et ad Bozen habuit proprie-tates. M. B. Vol. I p. 354.

dationis Monasterii Schirensis et Rotensis. (24) Rotenses amicus meus, Magnus Schmid, rogatu meo, integritati restituit, locorumque situm, perperam in apographis magna ex parte relatorum, ad cognoscendas Conradi comitis palatini et comitum schirensium in Tiroleos finibus ditiones, explicuit.

Schirensium, Voheburgenfium, Ebersbergenfium, Mosaburgenfium et Geisenhusanorum comitum originibus elucubrandis omni, qua potui, industria, intentus, saepe mecum reputabam diploma Arnolphi Imp. Choloni, Vafallo Luitpoldi, Schirensium comitum progenitoris, an. 899 VI Idus Febr. in Regina ciuitate datum, (25) quo pacto idem donationis diploma de Herigolteshusa, et Volkmaresdorf proximè regiam Abbatiam Mosaburgam, et comitum palatinorum antiquissimam sedem Toulbach ad celeberrimos Boioariae Principes Popones Praesides, in aula regali clarissimos, nobilissimosque Noricorum, patrem et auum Chunonis, comitis palatini, et monasterii Rotensis ad Oenum auctoris, peruenit. Ego autem hunc in modum existimo: erat Liutswinda Ernesti I Boioariae Marchionis filia, Luitpoldi, schirensium comitum Satoris, amita, Carolomanni Regis altera coniux, et mater Arnolphi Imp. Impetravit Regina haec Liutswinda in viduitate sua pro sustentatione beneficia, regiam Abbatiam Mosaburgam, (26) curtem Ardingen in ripa fluuioli

24) M. B. Vol. X p. 390, et Vol. I p. 354.

25) M. B. Vol. I p. 351.

26) Meichelb. T. I P. I p. 146. Habuit et Imp. Arnolphi concubina, Ellenrat, cum filia sua Cognomine hac in vicinia Ergoltingae proxime Landishutum beneficium an. 914. Lib. Prob. Emmeram. p. 98, et alia concubina Arnolphi Winparch cum filio Zuentipulcho beneficium Wendingae in Sualagau, et Nordilingae in pago Rhaetienfi an. 898 ibidem p. 79 et 80.

fluuioli Semptae, curtem regiam Helfendorf in praefectura Aiblingen, et Swindaham (27) prope monasterium Isen. Post eiusdem matronae obitum pars beneficiorum an. 891 Dietmaro, Aepo Juuaueni an. 895 accessit; Herigolteshusa autem, itidem iuris regii beneficium, mea opinione, Cellae S.S. Marini et Anniani rotenfi ad Oenum per Luitpoldum, Boioariae principem, ac patrem Arnosi Ducis, pro eiusdem amitae suae Liutswindae animae remedio. Haec coniectura originibus utriusque Poponis rotenfis, ac vtriusque Chunonis comitis palatini de Voheburg ex rerum visceribus peropportuna est. Interiit haec Cella rotenfis, fere omnis Hungarorum furore, testibus vetustis Legendis de SS. Mariano et Anniano, in monasterio tegernfensi extantibus; (28) sed seculo denique XI a Conrado comite palatino de Voheburg incrementum, et splendorem accepit.

Sub Wolframo, frisingensi Epo, an. 926 — 938 Heriolteshusen, de quo diximus, erat in potestate Cotascalci comitis, et coniugis eius Ellinburgae; locorum Scabinhouae, Arginsuenti (Schazhouen et Arnschwant) nota mihi vicinitas eruit hac ex tabula Herigoldeshusen, et comitatus Wetini, et Kamanoifi ad Hsaram et Abbatiam Mosaburgam; peruenit hoc tempore Parochia Herigolteshusen iure patronatus ad Episcopum frisingensem. (29)

§. III.

Ratoldus, Ernesti Marchionis Boioariae sub an. 861 Successor, erat an. 857 palatii comes;

27) Kleinmeieri Cod. dipl. Juuau. p. 115

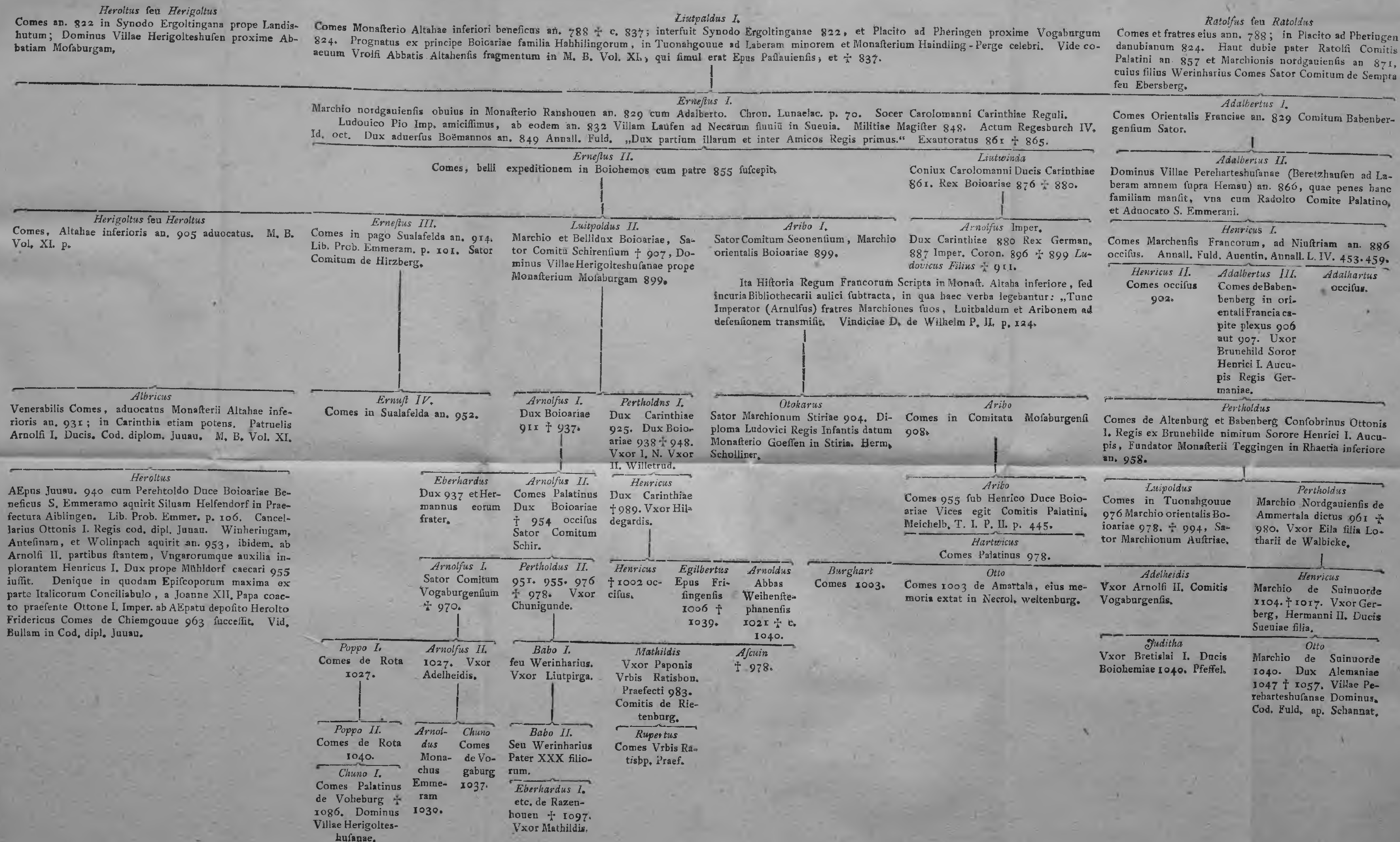
28) M. B. Vol. I p. 350.

29) Meichelb. T. I P. II p. 442.

Regis E

21

* Eundem Gepahardum, Ducis Tassilonis Filium, in tabula sua genealogica de Comitum schirensum Originibus Patrem Ernesti I. Marchionis Nordgauensis Boiohemiam versus, Carolomannique Regis Boioariae Socii statuit; mihi vero Luitpaldus, Tassiloni Duci an. 788 Coaevus, atque ab illustri Buato Academiae Scient. monacensi de genere Hofiorum ex Codd. Frising. productus, magis placet; sed hunc in modum:

Origines comitum Schirensium, Vogaburgensium ac Hohenwartensium ad Illam e Param annes Seculis X et XI, ex coevis, idoneisque Tabulis adornatae.

<i>Juditha</i> — Vxor Henrici I Ducis Boioariae fundat Monasterium inferius Pael- larum Ratisp. c. ann. 970 cui accessit Parochia Cheshingen in pago Chesegoune prope Ingolstadtum. Vide Diploma Filii eiusdem Hen- rici II Imp. ap. Paricum dat. 1021. p. 166. II. Edit. 1753.		Arnolfi I Boioariae Ducis filius, Luitpoldi nepos, comes Palatinus, antor Castelli Schirensis occisus † 954. Vxor Albarga welfica, S. Conradi Comitis Altorfensis et Rauenburgensis, Episcopi constantiensis amita, Auentin. in Chron. vernacula L. IV qui autem perperam conjugem tribuit Arnolfo I Duci, id quod ostendam ex actis Altonis Monasterii, et rerum welficar.		<i>Adelheidis</i> — Vxor Burkhardi comitis de Gifenhufen prope Landeshutum et op- pidum Veldam ad Fillam minorem, ibidem dotauit Tassilo Dux Monasterium Chiemsee, ibidem Rihnia nobilissima vidua tempore Luitpoldi an. 903 potens. (Lib. Prob. Emmeram. p. 88.) cuius fortasse filia Rihnia ab Arnolfo I Duce 924 amplissimis praediis fuit donata. cod. dipl. Juusu.																																																																																																																																																						
<i>Arnolphus I</i> — Comes de Vogaburg, Naba amne submersus tempore Michaelis Epi Ratisp. † c. 970. Arnoldus Emmeram.		<i>Petholdus II seu Werinharius</i> — Arnolfi filius, 951. 955 Vngarorum auxiliis vsus aduersus Ottonem I Regem eiusque fratrem Henricum I Boioa- riae Ducem intrusum; rogatu tamen Vdalrici Epi auguit. vindictam Regis euasit in exilium actus, quid quod ab Ottone II Imp. in gratiam an 973 receptus est. Cod. Monast. Mettensis ad an. 976; eodem autem anno iterum rebellans vna cum Henrico II Duce aduersus Ottonem II Imp., cum filio Alcuino, Carinthiae Praefide, ditiones suas cum vita amisit 978. Breue Chron. ap. Oefel. Script. rer. boicar. T. I p. 46: „An 951 Perahold, filius Arnolfi, expulsus est de Norica.“ Vxor Chunigunda potens in pago Chesegoune ad Gunduneshufen.		<i>Henricus I</i> — Epus augustanus 973 Henrici II Ducis Boioariae Confobrinus partes 976 secutus aduersus Ottonem II Imp. in gratiam receptus Proprie- tatem suam in Gifenhufen an. 982 partim Ecclesiae augustanae partim Monasterio Füssen ad Lycum legat, periit eodem anno in Calabria. Producimus eiusdem donationis Litteras; aduocatus eius Werinharius.																																																																																																																																																						
<i>Arnolphus II</i> — Comes de Vogaburg Restaurator Canoniae S. Petr. Monast. sub Ottone III Imp. 1000. 1027. Vxor Adelheidis filia Petholdi Marchionis de Amartala et Ellae de Walbicke, Soror Henrici Marchionis de Suinuerde.	<i>Poppo I</i> — Comes, Sator comitum de Rota ad Oenum, 1000 1027. Palatini comitis vices egit in inquisitione regiae Abbatiae Mofaburgae sub Rege Conrado II. quo in dipl. frater eius Arnolphus II primus testis.	<i>Rapoto I</i> — Comes, aduocatus Cano- niae S. Petri Monast. 1000 Sator Comitum Ho- henwartensium, in Tirolis potens.	<i>Sigehardus I</i> Auentini Tab. Comes schirensis, aduocatus frising. tempore Abrahami Epi 980 in vicem cum Vdalricale comite. Meichelb. passim. Chunigundae filius et Mathildae frater. cod. Emme- ram, vbi etiam frequenter aduocatum egit. Vxor Liutpirgis. cod. Sabion.	<i>Pertholdus III seu Babo I et jam Werin- harius dictus</i> — Comes schirensis, aduocatus frising. tempore Abrahami Epi 980 in vicem cum Vdalricale comite. Meichelb. passim. Chunigundae filius et Mathildae frater. cod. Emme- ram, vbi etiam frequenter aduocatum egit. Vxor Liutpirgis. cod. Sabion.	<i>Alcuinus</i> — Carinthiae Praeses, fi- lius Chunigundae, re- bellionis reus vita prae- disque priuatus VI Id Febr. 978 in campo Pa- tauii (Pallau) imperan- te Ottone II.	<i>Mathilda</i> Filia Chunigundae, et haeres praedii Gunduneshufeni in pago Chesegoune prope Bergmating ad Danubium e- regione castris Abachii; cui proximus erat pagus We- stermangoune, qui erat 901 in comitatu Luitpoldi; Vxor Paponis, Vrbs Ratisp. Praefecti, 983. Eiusdem comitatus vide in dipl. Ottonis III Imp. an. 1000 dat. Monast. super. Monial. Ratisp. in Hund. Metr. Sal.																																																																																																																																																				
<i>Arnoldus III</i> — Monachus Emme- ram et Scriptor 1030.	<i>Chuno</i> de Vohburg 1037. (cod. Geisenf.)	<i>Poppo II</i> comes de Rota 1040. Cod. Ebersberg cod. Geisenfeld. Vxor.	<i>Ortolus I</i> Comes de Hohenwart aduocatus Canoniae Ilmonasteriensis 1045. M. B. Vol. VI. Vicedominus Nitgeri Epi frif. 1050. Meichelb. P. II. p. 513.	<i>Sigehardus II</i> Aduocatus frising. sub Nilkero Epo. 1039. — 1050. Meichelb. P. II. 512. 513. 514. ad Fi- liam potens.	<i>Pabo II seu Werinharius</i> — Comes Schirensis, Sator co- mitum Abensberg Pater XXX filiorum; Parthenonis Geisen- feld. aduocatus 1037 † 1040 coniuges duae.	<i>Geroldus</i> — Comes Schirensis, Sator co- mitum Abensberg Pater XXX filiorum; Parthenonis Geisen- feld. aduocatus 1037 † 1040 coniuges duae.	<i>Ekehardus I</i> — Comes Schirensis in eius co- mitatu Chesegoune 1014 et 1040. Vxor Tuta de Nassau in regione Wetterau.	<i>Otto I</i> Comes Schirensis in eius co- mitatu Chesegoune 1014 et 1040. Vxor Tuta de Nassau in regione Wetterau.	<i>Rupertus I</i> — Comes, Vrbs Ratisp. Praefectus et comes in pago Tuonogoune 1010 dipl. Henrici II Imp. ibid. — 1028. Sator comitum de Stephlingen, de Staufe ad Regem suu. Comitum de Rietenburg, Cal- münz et Lengfeld, Vxor Willetrudis.	<i>Luitolfus etc.</i> Comes, Vrbs Ratisp. Praefectus et comes in pago Tuonogoune 1010 dipl. Henrici II Imp. ibid. — 1028. Sator comitum de Stephlingen, de Staufe ad Regem suu. Comitum de Rietenburg, Cal- münz et Lengfeld, Vxor Willetrudis.																																																																																																																																																
<i>Dietspoldus I</i> — Marchio de Giengen in Alemannia, occisus † 1078.	<i>Arnolphus IV</i> Comes de Vogaburg an. 1086. Vxor Beatrix filia Ot- tonis Marchionis de Suin- uerde, et Ducis Aleman- niae.	<i>Chuno I</i> — comes Palatinus de Voheburg 1060. 1073. fundator Mo- nast. Rotae 1081 † 1086 Vxor Vtta.	<i>Pilgrim</i> Sator co- mitum de Ronin- gen.	<i>Rapoto II</i> — comes de Hohenwart interfuit fund. Mo- nast. Michaelburani cod. Wei- vna cum Schirensibus 1072. Vxor Hemma.	<i>Vdalricus I</i> comes in Ti- rolis potens. Michaelburani cod. Wei- vna cum Schirensibus 1072. Vxor Hemma.	<i>Eberhardus I</i> — de Razenhoven, executor testamenti Cunonis com. Palat. de Rota et Vohe- burg. 1073. Aduocatus Geisenfeld. † 1097. Vxor Mathilda de Mofaburga.	<i>Altmannus I</i> — de Sigenburg, ad- uocatus canon. S. Pe- tri Monast. † 1094. Vxor Wezila.	<i>Wolframus I</i> — comes de Abin- berg 1071 et fra- ter eius Otto te- fies in litteris fun- dat. Monasterii Banz. de Suinuerde.	<i>Hermannus</i> — comes de Haucenesberg Marchio orient Franciae fundator Monast. Banz 1071. Vxor Bertha, fi- lia Bellae Re- gis Hungar.	<i>Hartwicus etc.</i> comes de Bo- gen. Vxor Bertha filia Bellae Re- gis Hungar.	<i>Otto II</i> de Schiren Archi- aduocatus Frising. 1050. (Meichelb. P. II p. 513.) 1060 † c. 1070 Vxor Haziga † 1104.	<i>Arnolphus</i> Vrbs Ratisp. Praefectus et comes in pago Tuonogoune 1010 dipl. Henrici II Imp. ibid. — 1028. Sator comitum de Stephlingen, de Staufe ad Regem suu. Comitum de Rietenburg, Cal- münz et Lengfeld, Vxor Willetrudis.	<i>Rupertus II</i> — Comes, Vrbs Ratisp. Praefectus et comes in pago Tuonogoune 1010 dipl. Henrici II Imp. ibid. — 1028. Sator comitum de Stephlingen, de Staufe ad Regem suu. Comitum de Rietenburg, Cal- münz et Lengfeld, Vxor Willetrudis.	<i>Henricus I</i> Vrbs Ratisp. Praefectus et comes in pago Tuonogoune 1010 dipl. Henrici II Imp. ibid. — 1028. Sator comitum de Stephlingen, de Staufe ad Regem suu. Comitum de Rietenburg, Cal- münz et Lengfeld, Vxor Willetrudis.	<i>Otto</i> Epus Ratis- pon. Prae- pon. 1060 † 1089. M. B. Vol. VI.																																																																																																																																											
<i>Chuno</i> — N... — Juuenis † 1104. Vxor Wolframi II comitis de Abinberg, fratris Conradi Aepi Sa- lisburg. et aduo- cati Ecclesiae Ba- benberg. 1093.	<i>Dietspoldus II</i> comes de Vohe- burg et Marchio de Chambe. Ad- uersarius Henrici IV Imp. 1104. † 1118. Nepos Si- gehardi comitis de Burghufen. Vxor Luitgardis, comes de Villingen.	<i>Chuno II</i> — Vxor Chu- nonis comi- tis de Mede- lingen occi- si ad Saldorf 1095. Vxor 2do Gebehar- di comitis de Sulzbac.	<i>Rapoto III</i> — comes Palat. in Chales- heim potens 1092 † 1099 Vxor Elifabe- tha Lotharin- gica, Chuno- nis iunioris de Voheburg vidua.	<i>Ortolus II</i> — Fundatores Monasterii Ho- henwartens 1074. eorum frater Norbertus Epus Cu- stani fundauit Canoniam Hegibach non procul a Weilheim 1085, aduocatus eius Gebeno, Vineas in Che- leheim Monasterio Hohen- wartensi legauit, et praedia in comitatu Tirolensi. Ad monast. Hohenwartense per- tinebant Parochiae Elfen- dorf proxime Razenhoven, Walkershoven et München minus prope Siesbach.	<i>Vdalricus II</i> comes Di- ues de Passio- we Patruelis Rapotonis II comitis Pa- lat. † 1099. Vxor Adel- heidis de Medlin- gen.	<i>Eberhardus II</i> — comes de Razen- honen ad- uocatus Geisenf. 1097 — 1100.	<i>Geroldus</i> comes de Razen- honen ad- uocatus Geisenf. 1097 — 1100.	<i>Altmannus II</i> — Aduocatus in vicem S. Pe- tri Monast. 1094. 1129 Vxor Geni- ga M. B. Vol. XIII. p. 85.	<i>Henricus</i> comes de Abin- berg 1071 et fra- ter eius Otto te- fies in litteris fun- dat. Monasterii Banz. de Suinuerde.	<i>Wolframus II</i> — comes de Abin- berg 1071 et fra- ter eius Otto te- fies in litteris fun- dat. Monasterii Banz. de Suinuerde.	<i>Otto</i> — comes de Abin- berg 1071 et fra- ter eius Otto te- fies in litteris fun- dat. Monasterii Banz. de Suinuerde.	<i>Conradus I</i> comes de Abin- berg 1071 et fra- ter eius Otto te- fies in litteris fun- dat. Monasterii Banz. de Suinuerde.	<i>Fridericus I</i> — comes de Bogen aduoc. Ratisp.	<i>Fridericus II</i> comes de Bogen aduoc. Ratisp.	<i>Fridericus III</i> comes de Bogen aduoc. Ratisp.	<i>Fridericus IV</i> comes de Bogen aduoc. Ratisp.	<i>Fridericus V</i> comes de Bogen aduoc. Ratisp.	<i>Fridericus VI</i> comes de Bogen aduoc. Ratisp.	<i>Fridericus VII</i> comes de Bogen aduoc. Ratisp.	<i>Fridericus VIII</i> comes de Bogen aduoc. Ratisp.	<i>Fridericus IX</i> comes de Bogen aduoc. Ratisp.	<i>Fridericus X</i> comes de Bogen aduoc. Ratisp.	<i>Fridericus XI</i> comes de Bogen aduoc. Ratisp.	<i>Fridericus XII</i> comes de Bogen aduoc. Ratisp.	<i>Fridericus XIII</i> comes de Bogen aduoc. Ratisp.	<i>Fridericus XIV</i> comes de Bogen aduoc. Ratisp.	<i>Fridericus XV</i> comes de Bogen aduoc. Ratisp.	<i>Fridericus XVI</i> comes de Bogen aduoc. Ratisp.	<i>Fridericus XVII</i> comes de Bogen aduoc. Ratisp.	<i>Fridericus XVIII</i> comes de Bogen aduoc. Ratisp.	<i>Fridericus XIX</i> comes de Bogen aduoc. Ratisp.	<i>Fridericus XX</i> comes de Bogen aduoc. Ratisp.	<i>Fridericus XXI</i> comes de Bogen aduoc. Ratisp.	<i>Fridericus XXII</i> comes de Bogen aduoc. Ratisp.	<i>Fridericus XXIII</i> comes de Bogen aduoc. Ratisp.	<i>Fridericus XXIV</i> comes de Bogen aduoc. Ratisp.	<i>Fridericus XXV</i> comes de Bogen aduoc. Ratisp.	<i>Fridericus XXVI</i> comes de Bogen aduoc. Ratisp.	<i>Fridericus XXVII</i> comes de Bogen aduoc. Ratisp.	<i>Fridericus XXVIII</i> comes de Bogen aduoc. Ratisp.	<i>Fridericus XXIX</i> comes de Bogen aduoc. Ratisp.	<i>Fridericus XXX</i> comes de Bogen aduoc. Ratisp.	<i>Fridericus XXXI</i> comes de Bogen aduoc. Ratisp.	<i>Fridericus XXXII</i> comes de Bogen aduoc. Ratisp.	<i>Fridericus XXXIII</i> comes de Bogen aduoc. Ratisp.	<i>Fridericus XXXIV</i> comes de Bogen aduoc. Ratisp.	<i>Fridericus XXXV</i> comes de Bogen aduoc. Ratisp.	<i>Fridericus XXXVI</i> comes de Bogen aduoc. Ratisp.	<i>Fridericus XXXVII</i> comes de Bogen aduoc. Ratisp.	<i>Fridericus XXXVIII</i> comes de Bogen aduoc. Ratisp.	<i>Fridericus XXXIX</i> comes de Bogen aduoc. Ratisp.	<i>Fridericus XL</i> comes de Bogen aduoc. Ratisp.	<i>Fridericus XLI</i> comes de Bogen aduoc. Ratisp.	<i>Fridericus XLII</i> comes de Bogen aduoc. Ratisp.	<i>Fridericus XLIII</i> comes de Bogen aduoc. Ratisp.	<i>Fridericus XLIV</i> comes de Bogen aduoc. Ratisp.	<i>Fridericus XLV</i> comes de Bogen aduoc. Ratisp.	<i>Fridericus XLVI</i> comes de Bogen aduoc. Ratisp.	<i>Fridericus XLVII</i> comes de Bogen aduoc. Ratisp.	<i>Fridericus XLVIII</i> comes de Bogen aduoc. Ratisp.	<i>Fridericus XLIX</i> comes de Bogen aduoc. Ratisp.	<i>Fridericus L</i> comes de Bogen aduoc. Ratisp.	<i>Fridericus LI</i> comes de Bogen aduoc. Ratisp.	<i>Fridericus LII</i> comes de Bogen aduoc. Ratisp.	<i>Fridericus LIII</i> comes de Bogen aduoc. Ratisp.	<i>Fridericus LIV</i> comes de Bogen aduoc. Ratisp.	<i>Fridericus LV</i> comes de Bogen aduoc. Ratisp.	<i>Fridericus LVI</i> comes de Bogen aduoc. Ratisp.	<i>Fridericus LVII</i> comes de Bogen aduoc. Ratisp.	<i>Fridericus LVIII</i> comes de Bogen aduoc. Ratisp.	<i>Fridericus LIX</i> comes de Bogen aduoc. Ratisp.	<i>Fridericus LX</i> comes de Bogen aduoc. Ratisp.	<i>Fridericus LXI</i> comes de Bogen aduoc. Ratisp.	<i>Fridericus LXII</i> comes de Bogen aduoc. Ratisp.	<i>Fridericus LXIII</i> comes de Bogen aduoc. Ratisp.	<i>Fridericus LXIV</i> comes de Bogen aduoc. Ratisp.	<i>Fridericus LXV</i> comes de Bogen aduoc. Ratisp.	<i>Fridericus LXVI</i> comes de Bogen aduoc. Ratisp.	<i>Fridericus LXVII</i> comes de Bogen aduoc. Ratisp.	<i>Fridericus LXVIII</i> comes de Bogen aduoc. Ratisp.	<i>Fridericus LXIX</i> comes de Bogen aduoc. Ratisp.	<i>Fridericus LXX</i> comes de Bogen aduoc. Ratisp.	<i>Fridericus LXXI</i> comes de Bogen aduoc. Ratisp.	<i>Fridericus LXXII</i> comes de Bogen aduoc. Ratisp.	<i>Fridericus LXXIII</i> comes de Bogen aduoc. Ratisp.	<i>Fridericus LXXIV</i> comes de Bogen aduoc. Ratisp.	<i>Fridericus LXXV</i> comes de Bogen aduoc. Ratisp.	<i>Fridericus LXXVI</i> comes de Bogen aduoc. Ratisp.	<i>Fridericus LXXVII</i> comes de Bogen aduoc. Ratisp.	<i>Fridericus LXXVIII</i> comes de Bogen aduoc. Ratisp.	<i>Fridericus LXXIX</i> comes de Bogen aduoc. Ratisp.	<i>Fridericus LXXX</i> comes de Bogen aduoc. Ratisp.	<i>Fridericus LXXXI</i> comes de Bogen aduoc. Ratisp.	<i>Fridericus LXXXII</i> comes de Bogen aduoc. Ratisp.	<i>Fridericus LXXXIII</i> comes de Bogen aduoc. Ratisp.	<i>Fridericus LXXXIV</i> comes de Bogen aduoc. Ratisp.	<i>Fridericus LXXXV</i> comes de Bogen aduoc. Ratisp.	<i>Fridericus LXXXVI</i> comes de Bogen aduoc. Ratisp.	<i>Fridericus LXXXVII</i> comes de Bogen aduoc. Ratisp.	<i>Fridericus LXXXVIII</i> comes de Bogen aduoc. Ratisp.	<i>Fridericus LXXXIX</i> comes de Bogen aduoc. Ratisp.	<i>Fridericus LXXXX</i> comes de Bogen aduoc. Ratisp.	<i>Fridericus LXXXXI</i> comes de Bogen aduoc. Ratisp.	<i>Fridericus LXXXXII</i> comes de Bogen aduoc. Ratisp.	<i>Fridericus LXXXXIII</i> comes de Bogen aduoc. Ratisp.	<i>Fridericus LXXXXIV</i> comes de Bogen aduoc. Ratisp.	<i>Fridericus LXXXXV</i> comes de Bogen aduoc. Ratisp.	<i>Fridericus LXXXXVI</i> comes de Bogen aduoc. Ratisp.	<i>Fridericus LXXXXVII</i> comes de Bogen aduoc. Ratisp.	<i>Fridericus LXXXXVIII</i> comes de Bogen aduoc. Ratisp.	<i>Fridericus LXXXXIX</i> comes de Bogen aduoc. Ratisp.	<i>Fridericus LXXXXX</i> comes de Bogen aduoc. Ratisp.	<i>Fridericus LXXXXXI</i> comes de Bogen aduoc. Ratisp.	<i>Fridericus LXXXXXII</i> comes de Bogen aduoc. Ratisp.	<i>Fridericus LXXXXXIII</i> comes de Bogen aduoc. Ratisp.	<i>Fridericus LXXXXXIV</i> comes de Bogen aduoc. Ratisp.	<i>Fridericus LXXXXXV</i> comes de Bogen aduoc. Ratisp.	<i>Fridericus LXXXXXVI</i> comes de Bogen aduoc. Ratisp.	<i>Fridericus LXXXXXVII</i> comes de Bogen aduoc. Ratisp.	<i>Fridericus LXXXXXVIII</i> comes de Bogen aduoc. Ratisp.	<i>Fridericus LXXXXXIX</i> comes de Bogen aduoc. Ratisp.	<i>Fridericus LXXXXXX</i> comes de Bogen aduoc. Ratisp.	<i>Fridericus LXXXXXXI</i> comes de Bogen aduoc. Ratisp.	<i>Fridericus LXXXXXXII</i> comes de Bogen aduoc. Ratisp.	<i>Fridericus LXXXXXXIII</i> comes de Bogen aduoc. Ratisp.	<i>Fridericus LXXXXXXIV</i> comes de Bogen aduoc. Ratisp.	<i>Fridericus LXXXXXXV</i> comes de Bogen aduoc. Ratisp.	<i>Fridericus LXXXXXXVI</i> comes de Bogen aduoc. Ratisp.	<i>Fridericus LXXXXXXVII</i> comes de Bogen aduoc. Ratisp.	<i>Fridericus LXXXXXXVIII</i> comes de Bogen aduoc. Ratisp.	<i>Fridericus LXXXXXXIX</i> comes de Bogen aduoc. Ratisp.	<i>Fridericus LXXXXXXX</i> comes de Bogen aduoc. Ratisp.	<i>Fridericus LXXXXXXXI</i> comes de Bogen aduoc. Ratisp.	<i>Fridericus LXXXXXXXII</i> comes de Bogen aduoc. Ratisp.	<i>Fridericus LXXXXXXXIII</i> comes de Bogen aduoc. Ratisp.	<i>Fridericus LXXXXXXXIV</i> comes de Bogen aduoc. Ratisp.	<i>Fridericus LXXXXXXXV</i> comes de Bogen aduoc. Ratisp.	<i>Fridericus LXXXXXXXVI</i> comes de Bogen aduoc. Ratisp.	<i>Fridericus LXXXXXXXVII</i> comes de Bogen aduoc. Ratisp.	<i>Fridericus LXXXXXXXVIII</i> comes de Bogen aduoc. Ratisp.	<i>Fridericus LXXXXXXXIX</i> comes de Bogen aduoc. Ratisp.	<i>Fridericus LXXXXXXX</i> comes de Bogen aduoc. Ratisp.	<i>Fridericus LXXXXXXXI</i> comes de Bogen aduoc. Ratisp.	<i>Fridericus LXXXXXXXII</i> comes de Bogen aduoc. Ratisp.	<i>Fridericus LXXXXXXXIII</i> comes de Bogen aduoc. Ratisp.	<i>Fridericus LXXXXXXXIV</i> comes de Bogen aduoc. Ratisp.	<i>Fridericus LXXXXXXXV</i> comes de Bogen aduoc. Ratisp.	<i>Fridericus LXXXXXXXVI</i> comes de Bogen aduoc. Ratisp.	<i>Fridericus LXXXXXXXVII</i> comes de Bogen aduoc. Ratisp.	<i>Fridericus LXXXXXXXVIII</i> comes de Bogen aduoc. Ratisp.	<i>Fridericus LXXXXXXXIX</i> comes de Bogen aduoc. Ratisp.	<i>Fridericus LXXXXXXX</i> comes de Bogen aduoc. Ratisp.	<i>Fridericus LXXXXXXXI</i> comes de Bogen aduoc. Ratisp.	<i>Fr</i>

mes; (30) qua in dignitate eum an. 831 Timo seu Dietmarus, et Fritilo an. 843 — 854. (31) ambo auito in agro Mosaburgensi ad fidaesdorf, Tuolbach, Witramesdorf, Wolmotesaham (Wolnzach) et Herigolteshufen, Luitpoldi Marchionis Boioariae villam, potentes antecesserunt. Excepit Ratoldum in officio palatini comitis Meginhardus comes in Hartingau, qui palatini praerogatiua decoratus primus omnium frisingae testatur in commutatione villae Erphinprunnen, nunc perperam Helfenprunnen ad Ambaram in Praefectura Mosaburgensi cum comitibus Kotetscalco, Wetti et Iringo. (32)

Ratoldi huius comitis comitatum certis indicis in prisco agro Dachauensi reperisse mihi videor sub Annone frisingensi Epo an. 854 — 875, et eius filium aut saltem haeredem Jacobum et filium Jacobi, Aribonem de Dachowa, (33) ambos Ecclesiae frisingensis aduocatos; idem Jacobus etiam ad Fidelesdorf (Vigelsdorf) proxime Herigolteshufen habuit praedia.

Egit et Ratoldus Ambrichonis Epi Ratisp. an. 863 aduocatum in concambio cum Otkario Epo Eicstetensi, eodemque tum Rectore Monasterii Altahae inferioris. Permutabantur villae Perga, postea an. 976. monasterium Pergen dicta, Egiuila (Egweil) in pago Chelesgouue cum villis Zullingen, Mammin-

30) Annall. Fuld p. 31: Otgarius Epus, et Hruodoltus comes palatii, et Hrunstus filius Hrunstus Ducis cum hominibus suis in Böomanos missi —, et p. 43.: Comes orientalis Franciae audit.

31) Meichelb. P. II. p. 293. 318. 320. 324. 381. Fritilo quoque primus testis est in loco Wolamotesacha, et ad flumen Apausam (Abens) ad an. 843 — 853. Anamodus L. I. Cap. 83.

32) Meichelb. P. II. p. 394. ad an. 883.

33) Meichelb. P. II. p. 377. 372. 429.

Mammingen, et Vstarlingen ad Isaram Tingolsingen inter et Landau; (34) impetrauit et Gozbalus antecessor huius Otkarii Rectoris Abbatiae Althahensis a Ludowico Rege in villa Ingoldestat ad Parochiam S. Mauritii ibidem insignem donationem, (35) quam praeclarus Historiae Professor Jo. Mederer in comentariolo suo de villa Ingoldestat illustrauit. Haec prolixius et curatius in gratiam Breuiarii Vrolfi Abbatis res gestas Otilonis, et Tassilonis Ducum antiquissimas enarrantis, ac propter seriem Advocatorum Monasterii Altabae inferioris Seculo X et XI, inde ab aetate Luitpoldi ducis posterorum memoriae traditorum, tum nummi causa, cui inscriptus putatur Hratholdus Dux — Regina ciuitas; denique ad cognitionem Hrodolti cuiusdam Senioris seniore cum Luitpoldo comite an. 824 in publico Placido Pheringae ad Danubium sub Baturico Ratisp. Epo, et an. 831 cum Timone, Palatii comite in publica Synodo Frisingae praesentis, (36) nec non Luitpaldi, Tassiloni Duci aquaeui, (37) qui fortasse pater fuerat Ernesti I Ducis, idemque et schirensium, ac Voheburgensium comitum tempore Tassilonis Ducis Protoparens.

Haut quaquam haec mea obseruatio vana ex conominibus Luitpoldis, Ratoldisque temero petita ariolatio est, et sine calce, vt aiunt, arena; cohaerent omnia et singula cum nominibus, Pagorum comitatus,

34) Falkensteins Zeugnisse für das Burggrafthum Nürnberg. Berlegt zu Neustadt an der Aisch 1789 in Zelt. bei Zelt. Samuel Frid. Miedel. p. 13. Testes: Fricilo, Papo, item Papo Wolfstregil, iterum Wolfstregil, Erchanperht, Chuniperht — — Aduocatus Otkarii Epi Wicporus. Actum in Regina ciuitate, et M. B. Vol. XI. p. 123.

35) M. B. Vol. XI. p. 107. ad an. 840.

36) Meibels P. II. p. 248. 249. 293.

37) M. B. Vol. XI. p. 16.

mitatus, officia advocatorum, comitum palatinorum dignitas, Locorum ditiones, exautorato an. 788 Tassilone Duce, eiusque Filiis Theodone et Gepaharto (*) adtousis, atque monasteriorum carcere inclusis, suos ad nepotes translatae; iungitur enim Liutpaldus Tassiloni Duci tanquam sanguine iunctus, saltem ut princeps id aetatis; eodem modo Wafugrim (quem ex coeueno codice Lunaelacensi comitem nouimus danubianum) Fricho, Ratolf et fratres eius, cellam Aeringam prope Sunchingen ad Laberam maiorem tradiderunt, et Maiol et Pertrih praedia in villa Hrodolfeshusir ad abunfam, proxime Mainburg, et in villa Phetrarah. (38)

Eodem pacto in quadam recensione bonorum vetustissimi monasterii metensis, ex antiquissima notitia producta, et a Gregorio X S. P. an. 1275 denno confirmata: occurrant praeter jura in pago Sualafeld, Radoltesdorf, et villam Wilschilburg, a Pertholdo, Arnolfi II filio, traditam, et ab Otto-

ne

(*) Eundem Gepahardum Herm. Scholliner in nouissima Tabula sua genealogica de Comitum Schrensfium Origine patrem Ernesti et Marchionis Nordgauensis Boiohemiam versus statuit: mihi vero Liutpoldus, Tassiloni Duci an. 788. coaeuus, atque ab illi Buato Scientiarum Academiae ex Col. Frisingensibus productus magis aridet. Observationes, meas una cum propagine eiusdem Liutbaldi fortasse ex principe Hahnhilingorum familia exhibebit Tabula in Adpendice.

38) M. B. Vol. XI. p. 16. 15. Aduertes etiam hac in Notitia, beneuole lector, animum ad Starcholfum, pag. 14. filium Timonis, Satoris comitum Palatinorum primorum Boioariae in villa Tuolbach proxime Mosaburgam, et Phetaracham in saram ibidem exeuntem potentissimi, Meichelb. T. I P. I. p. 54. 52. nec negliges Carmen antiquissimum Laudibus Timonis Comitis sub Vdalbaldio Praeposito Frisingensi an. 800. (interfuit enim Concombio Reginberti abbatis S. Castuli Udalbaldus iste) compositum, ibid. P. II. p. 38.

ne II Imper. an. 976 confirmatam, decimae in Hernfingen, Pirschelprune, Geckirgen et in Tiernpuch, (39) villae sunt proxime Pferingen, et Neostadium ad Danubium, et in ditione Abensbergenfium et Voheburgenfium comitum, teste codice nostro, erant.

Occurrit an. 866 Ratoldus in Peresharteshufon (Perezhausen) Frumdorf (Pfraumdorf) et in Retinpoh (Reitenbuch) ad Laberam supra oppidum Hemau, non longe a Praitenbrunn, vbi Ernesti Marchionis proprietatem vidimus, in commutatione Ambrichonem inter Epum Ratisp., et Adalpertum. (40) Adalpertum hunc comitem Babenbergensem. et Burggrauiorum Ratisponensium progenitorem, patremque Henrici Marchensi francorum, qui Nisftriam in potestate habuit, et an. 886 occisus est, (41) fuisse reor, eo quod et Otto comes de Suinuorde, et Dux Alemannorum tradidit S. Bonifacio oppida in regione Noricorum Berharteshufen, et Bilingriz (Peilngries ad Almonam et Hirschberg. (42) Prodit etiam hic Adalbertus, ni summo opere fallor, patrem suum Adalbertum, Ernesti nobilissimi boicae gentis comitis an. 829 socium in Diplomate Ludouici Regis ad regiam curtem Rantesdorf (Ranshouen) dato. (43)

Ecce tibi! Maiores Adelberti, Adalharti, et Henrici, comitum Babenbergenfium, et nece sua et Societate Luitpoldi, boici exercitus contra Hungros Ducis, in Germaniae Annalibus immortalium;

vnde

39) M. B. Vol. XI. p. 449. 357. 439. 426. 433.

40) Ananiodus L' I. Cap. 15.

41) Annal fuld.

42) Io. Frid. Schannat in Corp. Tradd. Fuldens. p. 311.

43) Chron. Lunaelae. p. 70. 72.

vnde Marchiones orientalis Franciae, vnde Burg-
grauii Ratisponenses, ac rietenburgenses comites
quorum filiae partim genus Babonis comitis schi-
rensis et Abunfani, partim comitum de Lechesge-
munde, testimonio Biographi Conradi Aepi Salisb.
propagauerant, id quod infra monstrabimus.

Excusabit aequus Lucubrationum nostrarum
censor curtum fragmentorum thesaurum, nec cre-
briores digressiones, nec raspodias, episodasque in-
digestas nostras vitio nobis vertet; tristi enim in
monumentorum busto hoc aevo versamur, et dis-
iecta codicum elementa in rem nostram ex ruinis
eruere, necesse est. Patientiam itaque tuam, Le-
ctor, dormitantem sicuti Homerus Minervam, ac-
mulas, etiam atque etiam imploro.

Nisi Ludouici Regis orientalis Franciae prae-
ceptum, Ratisponae an. 843 datum, (44) nos fal-
lit, pagus Chelesgouue sese vltra Danubii et Abun-
sae ripas extendebat; eoquod villas Sandoltshusen,
et Guntereshusen proxime Mainburgum, et Ruodol-
teshusen in Praefectura Mosaburgensi, atque, vt
mihi videtur, Herigolteshusen, ac omnem regio-
nem vsque ad Amberam, in Isaram emanantem,
terminabat. In eodem pago Chelesgouue situm erat
regium praedium cum silua Bozinwanch an. 1040 in
comitatu Ottonis comitis, quod Henricus III Rex
pro animae remedio Conradi Regis, patris sui mona-
sterio weltenburgensi tradidit, (45) et Fringefingum
an. 1014 pariter in comitatu Ottonis comitis, (46) Fa-
teor

44) Lib. Prob. Emmeram p. 47.

45) M. B. Vol. XIII. p. 352: Diploma Henrici III. Regis
Bozinwanch infra Weltenburgum trans Danubium, iam
Solitudo est.

46) Diploma ap. Heubergerum in Ichnogr. Chronici Baben-
berg. P. I. p. 105.

teor ingenue, me hunc locum coniectura non omnino assequi: fortasse in avtographo Iringsingen scriptum legitur, aut Ernsingen nunc irnsing e regione ad-ostia Abunssae, curtile postea Ekehardi comitis (47) Quam late autem patuerit pagus Chelesgouue, videmus, eo quod Duntingam et Daueningam trans Almonam, et Anlauteram capiebat, et pagum Sualaueldam adtingebat. (48) Fortasse Celensum, romana statio, ex tabula theodosiana nota, huic pago nomen indidit; proximum est romanum Cenum, (Auning) vnde aram romanam Academia Scientiarum Monacensis, iuncta mea etiam opera, ab Etmundo Schmid Monacho Weitenburgenfi amico meo incomparabili, accepit; iuulus enim Chelssa, supra castrum Ottelingen oriens, et infra Pferingam in Danubium exiens, ne adcolis quidem memorabilis est. Quidquod etiamnum Lis est, qua ex Danubii parte hac in vicinia Arusena, Cenum, et Celeusum antiquitus steterint.

§. IV.

Engildeo Comes in pagis Chelesgouue, Westermanomarcha, Sualauelda, et quaquaversus in Tuonagouue post Ratoldum Ducem aequae, ac comitem palatinum potentissimus extitit. Conseruauit memoriam eius Anamodus, scriptor rerum Emmeramenfium Seculi IX praecipuus. In eius Comitatu an. 879 erat villa Samutespach ad Laberam maiorem

47) M. B. Vol. XIII p. 356 Magrihingen decime de curtili comitis, Ernsingen decime de curtili Eckihardi. Superfunt etiamnum rudera curtis Marhing, vernacule Burgstal, proxime Pfering ad Danubium et irnsingen.

48) Villae Duntinga et Daueninga in Kellergowen in comitatu Magenonis an. 1002. Andr. Mair. Thes. Iur. eccles. T. IV. p. 71. 62.

rem proxime oppidum Lankwart in praefectura che-leheimensi, ab Eberhardo comite Ebersbergenſi haereditario iure poſſeſſa, et an. 1037 eidem Vir-ginum Monasterio vna cum viculis adiacentibus le-gata. (49) Augebant eandem donationem eodem in loco Arnolſi comitis de Schiren filii Arnolſus et Conradus de Dachau initio Seculi XII praedio Sig-brantesdorf (Sigerſtorf) ſub Frideruna Abbatiffa co-mitiſſa de Hohenburg in Nordgauia, et Eberhardo II de Razenhoun aduocato; (50) Richildis comitiſſa de Bogen, addidit ibidem praedium Spanhof, et II manſos in Atelhaufen, ac Berchtama Heidem et Rachlem; (51) commutationi praedii Schmidendorf ab Antiſſite Gerbirga Ebersbergenſi ibidem facta ſub an. 1040 advocatus Babo (comes de Schiren et Abensberg). (52) Enumerationem villarum eius-dem Praepoſiturae Geiſenfeldenſis in Sandesbach ad-iungam adpendici diplomaticae.

Stupinga quoque, (Staubing) et Tagaratinga (Teuharring) Parochiae proxime monasterium Wel-tenburg et Abensbergam, et Eliſendorf proxime Razenhoun ad Abunſam ad Engildeonis comitatum an. 888 pertinebant. (53)

Engildeo comes principem inter comites Boi-oariae locum obtinet in memorabili illo praeepto Arnolſi Regis, dato XII Kal. April. an. 890. actum Moſaburch regia ciuitate; quum Rex pro animae remedio patris ſui Karolomanni in pago Quinzin-gewe, pagis Filusgouue, Rotagouue, et Viohpach-gouue

49) M. B. Vol. XIV. p. 180.

50) ibidem p. 193.

51) ibidem p. 217.

52) ibidem p. 186.

53) Anamodus L. II. Cap. 2. et L. I. Cap. 58, et L. F. Cap. 98.

gonue contiguo, Monasterio Emmeramensi abstractam iniuste proprietatem restitueret. (54)

In cineres sub hunc annum vrbs Regina, et Liutswinda mater Arnolphi Regis ad plures abiit; (*) quae res fecit, vt aliquandiu Mosaburgam id temporis abbatiam, regiamque ciuitatem ad Ifaram sese recipiens Rex cum aulicis hoc negotium peregerit. Reliquos inter comites Boioariae ad frequentissimum conuentum Mosaburgae confluentes, comparuit quoque Chunibertus comes, in cuius comitatu an. 899 sita erat villa Luitpoldi comitis Herigolteshusa, ad Ministerium Iringi pertinens; (55) praesidebat itaque Engildico comes, et hac in regione ad Amberae ostia comitibus, quemadmodum sub Ludouico Imperatore Liutpald et Ratold comites an. 824 in publico Placito ad Pheringen. (56)

Aquifuit etiam monasterium S. Castuli Mosaburga an. 896 a Rege Arnolfo ad Amberae ostia pro animae suae remedio pascua, actum Ratisponae. (57)

Deuiat igitur Julius Aquilinus Caesar, si Abbatiam regiam S. Castuli, et Mosaburgam, inde regiam ciuitatem an. 890 dictam, non in Bauaria ad Ifaram, sed in Styria inquirat; (58) Arnolfus enim primo iam Regni Sui anno 886 Kal. Jan., substituto in sui locum, Luitpoldo Marchione, ex Carinthia migrans, in Regina ciuitate pro noua castris Ebersbergensis plantatione Sigehardo comiti, monasterii

54) Lib. Prob. Emmeram p. 74. 76.

(*) ibidem p. 81, et Kleinmeieri cod. dipl. Iunav. p. 115, et Meichelb. T. I P. I. p. 146.

55) M. B. Vol. I. p. 351.

56) Meichelb. P. II. p. 249.

57) ibidem p. 404.

58) Annall. Styriae T. I. p. 347.

sterii Mosaburgensis aduocato, diploma impertiit. (59) Rursus eodem anno XII Kal. Martii ad Otingun, curte dominicali, (60) diploma propria manu confirmauit; et an. 889 X Kal. Jun. in Reganespurc concessit monasterio metensi praedia in Ratoldesdorf; (61) III Non Jun. 889 in Forahheim, curte regia, adparet; an. 890 XVII Kal. Maii itidem in Reganesburg; (62) an. 891 XII Kal. Aug. ad Matakhoue, curte regia. (63)

Mosaburgum autem Castrum in Carinthia in Diplomatis Regis Arnolfi sub an. 888 curtis et ciuitas carantana, etiam Karantano, et an. 890 in eisdem Regis diplomate XII Kal. Decemb. Matakhouae in villa regia dato, Carantana ciuitas, ad Mosaburch abbatiam, vbi S. Adrianus Martyr requiescit. (64)

Praeterea in Engildeonis comitis Comitatu erat Scornashoua (Schonhofen proxime Eulsbrunnen in pago Chelesgoue, etiamnum in Praefectura cheleheimensi) vel, si mauis cum cl. Romano Zirngibel Schrozhouen ad Laberam Supra Beretshausen apud Nariscos in pago Westermann. (65)

Denique meminit Egildeonis comitis diploma Arnolfi Imp. an. 895 Nonis Maii in pago Nordgoue, in Comitatu Cheldionis (puto esse diminutium ab Engildicone, quemadmodum Eppo ab Eberhardo, Patto a Dietboldo, Helti ab Helmberto, Papo

59) Auentinus in der XIII Stammentafel des Grafen von Sempt u. Eberberg refert Diploma Arnolfi.

60) M. B. Vol. XI. p. 433.

61) Cod. dipl. Iuuau p. 106.

62) Meichelb. P. II. p. 402, et M. B. Vol. XI. p. 127.

63) Meichelb. P. II. p. 403.

64) Cod. dipl. Iuuau. cit. p. 113. 114.

65) Anamodus L. II C. 33.

Papo a Wernhero, Popo a Bertholdo, et sic sexcenta nomina, quae Germanorum mos et os, ad pronuntiationis venustatem minus rotundum, frequenter decurtabat) Pfaldorf, Gundelfingen, Harelanta, Vnterharelanta, quas Hildegart neptis nostra, et Engeldicht comes, nec non et Hago vicarius eius et advocatus praefatae Hildegardis Megengozo Vafallo dilecti nostri fidelis Erkenboldi Epi (Eichstettensis) fraude mali ingenii abstulerunt. (66)

Lis orta est an. 1764 Pfeffelium inter, inmortalem Academiae Boicae socium, et anonymum quendam de situ loci Gundelfingen eiusdem Diplomatis arnolfiani: hic pro Gundelfingen ad Almonam proxime Rietenburg; ille vero pro Gundelfingen ad ostia Brenzae non procul a Giengen et Lauingen stabat. In rem meam est vtriusque Sententis, eo quod non solum Monasterium Neresheim, teste Auentino, hac in regione a Tassilone Duce fundatum esse dicitur, sed etiam comites schirenses Seculo X et XI ibidem rerum potentes fuere. Hoc sane experientia certum est, magnum saepe Patriae, ac Principibus detrimentum causari ex veteris rei diplomaticae negligentia, et priscae Geographiae insecitia.

Quidam Engildeo comes, mea opinione, de numero Maiorum Engildeonis, de quo heic agimus, aut pater, interfuit an. 822 cum Deotpaldo, abbate Altanae inferioris, Sigimoto Abbate mosaburgensi, et Agao Episcopo Eichstettensi, qui simul erat Abbas S. Petri monasteriensi, et Baturico Epo Ratisp., Adalramo Aepe Salisb. et vna cum comitibus Liutpaldo, Odalscalo, Adalperhto, Keroldo

roldo Synodo Ergoltinganae, villa est infra Landishutum. (68)

§. V.

Papo comes in Vicinia nostra danubiana an. 895. sequitur Engildeonem Comitem exautoratum. In Pabonis comitatu erat Vtilinga proxime Straubingam, et Dengilinga ad Laberam maiorem infra Sunihingam. (69) Sunihingam successu temporis Vdalricus comes de Ebersberg, et coniux eius Richarda (Soror Marquardi marchionis Carinthiae, qui erat pater Adalberonis Marchionis Istriae et Ducis Garinthiae Geisenfeldae an. 1039 sepulti; vnde Marchiones Hohenburgenses in Nortgouia) post Matronae Willibirgae amitae suae obitum accepit, quod nemo negabit, si eorum, quae de Praepositura Geisenfeldensi Santesbach praemisimus, meminerit. (70)

Poponem comitem in pago Tuonchgouue (vernacule Tunkelboden, in quo etiam praedium Witschilinburg Pertholdi Arnolfi II filii) in cuius comitatu Strupinga (Straubing) an. 898. (71) Ill. Buat satorem Burggrauiprum Ratisp. existimat, (72) nec sine ratione; quippe pagum Tuonahgouue Burggrauiatui Ratispon. Sec. X, XI et XII annexum fuisse ex pluribus coeuis litteris colligi potest. Verum de Burggrauiatu Ratisp. sub Carolinis, et sub

67) M. B. Vol. VII p. 4 et 21.

68) Meichelb. P. II p. 230 — 229.

69) L. Prob. Emmeram. p. 77.

70) Lib. Tradit. Emmeram. ap. B. Pez Thes. Anecd. p. 95. 97. L. cit.

71) M. B. Vol. XI p. 127 Diploma Arnolfi Imp. Adum ad Curtem Feldam.

72) Orig. D. B. T. I p. 198 ap. Buat.

sub Arnolfo I Duce nihil constat. Differendum itaque puto sub an. 950, quo exautorato comite palatino Arnolfo II, Otto I Rex Burggrauio Ratisponae instituit. Exemplum habemus in vrbe Magdeburgensi, vbi idem Otto Rex an. 969 primum Archiepiscopum, primumque Burggrauium designauit. In praedicto autem Papone fratrem Arnolfi I Ducis agnosco, pagi Tuonchgouue comitem, vbi et reliquos comites schirenses repertos damus.

Papo et Isangrimus comites a Ludonico Rege an. 901 impetrant vineas Ekeberto Monacho S. Emmerami in pago Westermann in comitatu Luitpoldi ad villam Maetingam, (73) (Bergmatinga ad danubium e regione oppidi Abach proxime Gunduneshusen supra Sinzingen pago Chelesgouue contermina) de villa autem Gunduneshusa in pago Chelesgouue redibit Notitia (Cap. VIII. §. II.) originibus schirensis domus inprimis digna.

Pabonis, et Meginwarti comitum, fideliumque Regis Ludouici Ministerialium interuentu an. 904. Tuto Epus Ratisp. ad ostia Marhluppe amnis in Oenum in Matahgouue comitis Isangrimi, qui iam ad curtem Muningam (Mumling prope Frauenstein et Eringen) consentiente Guntbaldo, eiusdem beneficii possessore, pariterque cum Iringo comite, atque Engilberto consilium dante, obtinuit. (74) Videmus eodem in loco Marchluppa, et in vicinia Cuntperhtesdorf, (Gumperstorf) et Zilare (Zeidlern et Lenberg proxime oppidum Maerktl, et castrum Julbach) ad an. 927 potentem Jacobum comitem de Dachowe, Engilratam coniugem eius, et Aribonem
filium

73) L. Prob. Emmeram. p. 84.

74) ibidem p. 95

filium fundi huius dominos; (75) et seculo XI et XII Babonidas.

Babonibus iisdem addo Werinbarium comitem ad an. 870 sub Annone Epo Frising. in ditione Abensbergenfium comitum ad Abunfam in villis Hunttilipah, et Weniginpah, vtrisque ad castra Razenhouden et Ruodolteshusen sitis. (76) Aquifuit idem comes Werinbarius facultate Regis Ludouici in Loco Strogan, proxime villam Papertingam ad rivum Strogan, quem annis Sempta infra Langenpreifing excipit, et secum non longe a Mosaburga in Ifaram deducit. (77)

Pernouimus has villas Hunttilipah ex Commutatione Adalperonis, filii Vdalrici, strenuissimi comitis, regula iustitiae comitatum noricae prouinciae (nouum adulto Rege Henrico Nigro) gubernantis; erant ad Abunfam in pago Rudolfeshufum dicto. Actum est hoc in Coenobio Eparaspergenfi an. 1034. (78)

Willibirga, amita Vdalrici comitis Ebersbergenfis praedium Teigingun (Tengen in praefectura cheleheimensi supra oppidum Abbach, atque II manfos ad Hunttilipah legauit Monasterio Ebersbergenfi. (79) Quis igitur illam Williburgam de Chelesgau in tabula monasterii inferioris Ratisponae apud Patricium conseruatam, meo ex cerebro natam dicet? (80) Epocham solum mendosam puto, quae minus

75) Kleinm. Cod. dipl. Juuau. p. 137; et Meichelb. P. II p. 439.

76) Meichelb. P. II p. 374.

77) ibid. p. 376.

78) ibidem P. I p. 230, et Cod. dipl. Ebersb. p. 44.

79) Chr Ebersb. p. 13.

80) Patricii alterneneste Nachricht von der Stadt Regensburg. Edit. 1753. p. 190.

minus apta est Willibirgae Ebersbergenfi comitissae, aut Vdalrici comitis amitae, et S. Vdalrici Epi augustani matrinae, aut filiae cognominis eiusdem comitis Vdalrici, primo Werigandi comitis Forcinalii, et Domini Goritiae coniugis, tum Wezelini comitis Hiftriae, quem Boioariae comitem palatinum Necrologium Salisburgense ad an. 1040 nuncupat, (81) et alia notitia fratrem Dietmari II Aepi inuauientis, cuius perpetuus advocatus Waltherus ex codice Ebersbergenfi (82) cum filio cognomine, et consanguineis notissimus. Willibirgae, Vdalrici comitis amitae, maritum in Chelesgouue et ad Abunsbergam, Santesbach, et Sunbingen adeo potentem si compertum haberemus, Wernheris, Babonibus, Ottonibus Sigehardis schirensibus plura testimonia ac suffragia accederent.

Desideramus insuper duarum filiarum Vdalrici, comitis Ebersbergenfis anonymarum nomina; etiam Willipirgis Antistes Monasterii Kùbbacensis prima originem duxit ex comitibus Ebersbergenfibus. (83)

§. VI.

Reliquae Notitiae de Luitpoldo, Arnolphi Ducis Patre.

Jam ad finem perduximus seculum IX, quin ex ipsa Arnolphi Regis charta, in regia ciuitate Mosaburga an. 890 data, et Principum Boioariae nominibus plena, (84) de comitibus Voheburgenfibus cum comitibus Schirensibus certum sanguinis nexum

mon-

81) M. B. Vol. XIV p. 372 VIII Kal. Martii

82) Cod. Trad. Ebersberg ap. Oefel. p. 35 Num. CLXII; quis nobis restituet ibidem Arnoltum et Engilbertum?

83) M. B. Vol. XI p. 525. 545.

84) Lib. Prob. Limmeram. p. 72 Num. XXVII cum Adpendice.

monstrare possemus. Superest iam seculum decimum, quo, extincto an. 911 Carolidum in Boioaria sanguine, et vniuersa Germania suos suis in Ducatibus prisco more et lege Duces eligente, maior rebus boicis Lux oritur. Imprimis sub rege Ludouico infante, a patre Arnolfo Imp in Germaniae Principum tutelam commendato, Boioariae etiam Principum, et comitum aurea Libertas, Patriae amor, ac summa rerum potestas in aprico sese monstrant; praesertim in eiusdem pueri Ludouici Regis Priuilegio, Waldoni Epo frisingensi Magistro suo, an. 906 ad Holzkirchen non procul a Vallaia, et monasterio Tegernseensi impertito; (85) quos inter eminent boici Principes, comites Adalbertus, comes Babenbergensis, Luipoldus Marchio, Ducum Boicae Domus, comitumque schirensium Sator, Burghardus comes, alius a Burghardo postea Thuringiae et Alemaniae Duce, qui huic rei simul interfuit (nostrum vero patrem existimo Burghardi, comitis de Geisenhausen, qui iuncta sibi coniugio Adelhaide, Arnolphi Ducis filia, Henricum Episcopum augustanam progeniuit apud Arnoldum Emmeramensem vrbis ratisponensis Praefectus, et in Hundii metrop. Salisb. an. 973 referendus Marchio in Monumentis passauiensibus audit) Sigehardus comes Ebersbergensis, propinquus Arnolphi Imperatoris, et Luipoldi, Abbatiolaeque Mosaburgensis an. 908 aduocatus, Cuntboldus commutatione mancipiorum cum monasterio Mosaburga notus, (86) Iringus, in cuius monasterio an. 899 erat Herigoldeshusa in comitatu

85) Meichelb. T. I P. I p. 152.

(*) Arnoldus in vita S. Emmerami; Hund. Metrop. Sal. p. 123. edit I.

86) Meichelb. P. II p. 421.

mitatu Chuniberti. Ifangrimus comes, filius multorum opinione Engildeonis comitis Danubiani, et mea pater Ifangrimi Epi Ratisp. ad cuius mensam id temporis monasterium Weltenburgense sub aduocato Falchrato pertinebat; (87) et Engelbertus et Meginhartus comites, ex aliis perceptis eiusdem Regis, an. 905 in Regina ciuitate datis, (88) noti. Neque Jacobum, frisingensem aduocatum sub Waldone Epo comitem de Dachau; filiumque eius Aribonem comitem Seonensem et Palatinorum Satorum ignoramus.

Silent monumenta emmeramenſia per primum ſeculi X medium, rara vbique rerum geſtarum de danubiana regione, quam elucubrandam ſuſcepimus, ſupereſt notitia; omnis Annalium, Scriptorumque memoria euauit cum diligentiffimo Anamodo. Expendendae itaque reſtant primordia ſeculi X, perluſtrandae mihi praetioſae Altahae inferioris reliquiae, codices frilingenſes ſub Epis Tracholfo, Wolfram, ac Lamberto ſcripti et codices Jauauaenſes ac cl. Kleinmaiero editi, cuius theſauro diplomatico, et testimoniis in vtraque pagina huius commentarioli vſus ſum; praefertim aetate Odalberti Aepi an. 923 — 933.

Reperimus Luitpoldi noſtri boici Comitatum ſub an. 895 in quo ſitum eſt Curkefeld; (89) Engildeone autem Boioariae Marchione honoribus an. 895 priuato, in huius locum Luitpoldus, nepos

87) M. B. Vol. XIII p. 310.

88) Meichelb. T. I P. I p. 151; et L. Prob. Emmeram. p. 88 pariter ad an. 903, Actum in Otinga.

89) Diplomata haec in Lucem produxit Cl. Weſtenrieder in ſeinen *Beiträgen III Band Ausgabe 1790. zur bayer. Geſchichte.*

pos Regis Arnulfi. subrogatus est. (90) Jam comper-
tum habemus annum, quo Luitpoldus ex Carinthia in
Boioariam descendit. Circa idem tempus Hildegarda
Domina pacifici Regis Ludouici filia orationis gratia
cum Luitpoldo, famulissimo comite ad (S. Walburgae)
monasterium deuenit. (91) Situm erat hoc mon-
asterium in Heidenheim in pago Sualafelda, teste
Wolfhardo Hasenrietano, aequaeuo scriptore, et
Medibardo Poeta, cuius Carmen miram animi, aeta-
tis et veritatis simplicitatem spirat. Ratisponenses vo-
cat Regineses; Luitpoldum gloriosum comitem;
mulieres franciae orientalis Francigenas; meminit
etiam Engilfuindae Bergilensis, et Geilae Matronae;
Leibolfi pro Luitpoldi. Initium Carminis: „Paraclete
sancte veni, Persa hortum cordis mei; vt fluant
hic aromata, Tibi redolentia.“ —

Erimbertus Princeps cum ceteris Primoribus
Gentis Bawariorum, qui postea Regi (Arnolfo)
suisque rebellis extitit a Priznolano, quodam Sla-
uo Duce, Regi fido, comprehensus, et a Luitbaldo
strenuo comite, aliisque vinculis illigatus, Regi ad
Rantesdorf (Ranshouen curtem regiam ad Oenurn
prope Braunau, et Monasterium) est praesentatus,
Christi Domini natale anni instantis finiente, ad
an. 898. (92)

Luitpoldum ad Herigoldeshusam cum Vasallo
suo Cholone an. 899. vna cum autore Monasterii
Rotae, Chunone comite Palatino, eiusdem praedii
haere-

90) Additam. Annall. fuld. in Analectis Vindob. ap. Kol-
ar. T. I p. 526.

91) Acta S. S. Bolland. T. III Febr. XXV p. 330. In
Vita S. Walburgis L. IV C. I.

92) Annall. fuld. p. 68, et M. B. Vol. III p. 309, 310.

baerede, nec non villarum Fricchindorf, Munihha et Siezpach post Hartwicum aulicum comitem Domino, iam supra expendimus.

Luitpoldi illustris comitis, et dilecti propinqui (Ludouici Regis) et Waldonis Epi Frising., et Adalberonis Antistitis Augustani studiosissimi nutritoris sui rogatu Richarius Passoulenſis Epus in ripa Anasi fluminis ciuitatem(*) XIV Kal. Febr. an. 900 Indict. IV Regni I Ludouici impetrat. (93) Eodem anno ibidem a Luitpoldo feliciter pugnam pugnatam fuisse, reor, simulque castrum Ebersburg ad Trauni ostia Sigehardo comiti de sempta, Luitpoldi propinquo, in fidem contra Vngaros commendatum. An. 901 X. Kal. sept. Luitpoldus comes, nepos Ludouici Regis, in ciuitate Radaspona supplicat pro Epo Sabionenſi Zacharia, vt quandam curtem inter conuallia in comitatu Ratpoti consistentem nomine Prichsnam, ab Imperatore Arnolfo Otae Reginae coniugi suae concessam, obtineret, Jos. Refsch. T. II. p. 308.

Eundem Luitpoldum Principem an. 901 monstrauimus in pago Westermann, pago Chelesgowe contiguo, (94) vna cum comitibus Papone et Isangrimo, et an. 903 XVI. Kal. Mart. (ad Heresbruck, Praeposituram denique Monasterii Bergenſis) in pago Nordgeuui in comitatu Luitpoldi dilecti propinqui (Ludouici) in villa Terrinhoua, quae pertinebat ad Ottunastaz, quae est contingua loco — Sentilapah (ad Pegnizam amnem) proxime Laufen versus Norimbergam, Sulzpach, et urbem Amberg, qua

(*) Enßſtadt.

93) Hund. Metrop. Salisb. Edit. I p. 120, et in Edit. Gewoldiana T. I p. 234.

94) Lib. Prob. Emmeram. p. 84.

qua in regione Luitpoldi Filii Arnolfus et Pertholdus Babonidaeque successu temporis maxima ex parte auitis ditionibus locupletes extitere. (95)

Eodem an. 903 II Idus Aug. Otingae Luitpoldi, Cumpoldi et Iringi comitum Consilio obtinuit ab Outa, Imp. Arnolphi vidua, Monasterium S. Emmerami curtim Veldam in Veldero Marcho ad Filisam, (96) proxime comitatum Geisenhausen, et Dynastiam Eberspoint. Conferendam est hoc diploma cum diplomate Arnulphi Imp. eidem Ottae Reginae an. 899 dato, ex quo comitatum Gumpoldi in pago Isanahgowe eruimus. (97)

Non tamen consensisse Luitpoldus videtur Privilegio libertatis monasterii S. Emmerami, a Rege Ludouico Puero an. 903 II Idus Augusti Oetingae sine Principum arbitrio confirmato. (98) Animaduertimus insuper in eiusdem diplomatis argumento, quod quidem autographum vocant Emmeramenses, Regem infantem hoc negotium sine consilio Tutorum suorum Episcoporum, et comitum tractasse, id quod in aliis imperii Placidis sub hoc Rege minime est factum. Expendi meretur hoc libertatis Privilegium multiplici ex ratione; certissimum enim est, Regem Ludouicum infantem id temporis iuris sui nondum fuisse factum. Attamen haec ego alia de causa non commemoro, quam ut litium Arnolphi Ducis ansam et initia cum Episcopatibus et Abbatibus olim-

95) Neue B. Abhandl. II Band p. 63 Diploma Ludouici Regis, Monum. Monast. Bergensis dipl. Ottonis II Imp. an. 976.

96) Libr. Prob. Emmeram. p. 88, et ap. Oefel. T. I p. 706, Diploma Arnolphi ad an. 899.

97) Diploma ap. Oefel T. I p. 706.

98) Lib. Prob. Emmeram. p. 90.

olim regis, ab obitu patris Luitpoldi, ac Regis Ludouici Pueri intentius non nihil indagarem. Ruebant paulatim ad interitum singula Ministeria pagorum et comitatum; Patria aliam Formam induere nitebatur. libertas Principum, comitumque indigenarum periculum faciebat aliquandiu, et Legibus Baiuvariorum priscis, et exemplis aliarum nationum freta; repugnabant quidem Reges noui Germaniae manibus pedibusque rerum nouitati, denique ipsi regia autoritate imperium germanicum innouabant, sociosque suos ad principatum euehebant.

Eadem Ota Regina an. 903 II. Kal. Dec. in Regina ciuitate Waldoni Epo Frising. ad restaurandam ecclesiam impertiit curtem veringam (ad Hsaram prope Frisingam et Monachium) atque hoc factum est intercessionem boicorum Episcoporum et comitum, quos inter Luitpoldus iussus comes, et carus propinquus Regis (99) omnes supereminet.

An. 904 Ludouicus Rex rogatu et consultu Ottonis Epi (Frisingensis) Luitpoldi, Aribonis, Eringi, Kumpoldi, et Puponis comitum liberauit. locum goeffensem ac Leubnensem ad Mueram in Styria in proprietatem et feudationem Aribonis comitis, Ottacari filii (comitum Palatinorum Seonensium an. 978, et Styriae Marchionum Satoris) (100)

An. 905 Ludouicus Rex Monasterio Altae inferiori, eiusque aduocato Heriolto confirmavit possessionem Rucinbura in Swainabgowe per Boioariae Episcopos, et Luitpoldum, Sighartum atque Iringum comites,

99) Meichelb. T. I P. I p. 151.

100) Diploma ap. Sigism. Pusch, et Erasim. Froelich inter diplom. Sacra Ducatus Styriae P. I p. 3.

tas, ceterosque natu maiores, et consiliarios suos fideliter admonitus XVI Kal. Martii in Regina ciuitate, et ibidem III Kal. Maiar. per consensum Tuto- nis Epi Ratisp. alias possessiones ad Strubingam et Simplicham in pago Thnoahgowe. (101)

Diplomatis eiusdem Regis an. 906 IX Kal. Ma- ia Holzkirchen Waldoni Epo Friising. super libera inter se episcopi electione, confirmatione, (102) iam supra meminimus; monemus heic duntaxat lecto- rem, consensum, consultamque Episcoporum, co- mitumque Boioariae, inprimis Luipoldi nequaquam fuisse desideratum.

An. 907 XV Kal. Iulii Indict X, Regni Lu- douici VIII Rex Ludowicus ob preces Dietmari Aepi Salisb. Luitpoldi et Hsangrimi illustrium comi- tum Burghardo Epo Patauiensi propter deuastatio- nem suae Dioeceseos, a paganis factam, Otingam Epi proprietatem confirmat (103)

Needum anno 907, Luitpeldo nostro extre- mo, (in acie enim ad Fluvium Leitahan haud lon- ge a Posonio seu Pressburgo (*) post mensem Ju- lium,

101) M. B. Vol. XI p. 129. 130. 126.

102) Meichelb. T. I P. I p. 152.

103) Hund. Metrop. Salisb. Edit. Ima p. 121.

(*) Conradus Comes Palatinus Seculo XI iuxta Danubium Versus Hungariam Viskahegemunde, Chrunbiunuz, Bwanc cum terminis et appendiciis suis legauit Monasterio Ro- tensi ad Oenum; unde, quaelo, istae et in Marchia iuxta Rabam Budium Chuniberge, et in Carinthia ditio- nes? (M. B. Vol. I p. 354) nisi Luitpoldi haeredem, aut nepotem putamus. Aliud maximi momenti diploma Ludouici Regis, a nostris minus, quam par erat, ex- pensum, de Memoria nostri Luitpoldi an. 907 extat in traditt. Földensibus p. 223 et 224 Actum in Loco Furt (puto Suinforde) sub tempus necis Adelberti Comitis Babenbergenfis (cuius interitus etiam noster Luitpoldus a non nemine reus arguitur) in quo sequentes Episcopi et Comites recensentur: Hatto Aepus Moguntinus, Ru-

lium, si praedicti regii diplomatis Epochæ constet, fortissimus Dux cecidit) Ludonicus Rex, an. 893 natus, ephebis excessit; rursus enim an. 908 XVI Kal. Januarii ad Waipilingam consultu Principum Piligrimo Aepo Juuaniensi in pago Salzpurchgouue in comitatu Sigihardi curtem Salzpurchhof in proprietatem concessit, et an. 909 XI Kal. Martii Abbatiam Trunsee (104)

§. VIII.

Vestigia Arnolfi I Ducis, Luitpoldi Filii.

Itidem an. 908 Nonis Febr. Indict. X. Regni Ludonici VIII Erchenbaldus Epus Eichstettensis obtinuit per Supplicationes Episcoporum et comitum Conradi et Gotesfridi in pago Nordgowe in comitatu Arnolfi aliquas munitiones contra Paganorum incursum construere, mercatum instituere, telonium erigere, et monetam cudere. Actum Francofurt. (105)

Recensentur insuper hac in Notitia Eitensheim) proxime Luipoldeshouen) Puchsesheim (prope Gammersheim) Meikenlohe (prope Nassafels) Chyrenfeld ibidem, Kamersberg (mons saltuosus ibidem in pago Chelesgouue, ac non adeo procul a villa Pettenhouen, ubi ad an. 1030 Babo praedium Ekihardi in manus Marquardi tradidit monasterio Weltenburgenfi; (106) cui hanc in rem addo Praeceptum

dolfus (Epus Wirceburgensis sequentis Gebehardi Comititis frater. Toto (Epus Ratisp.); Comites Gebehardus (Franco et Hassiae Comes, aemulus ille et internecinus hostis Adalberti Comitis Babenbergensis) Luitpoldus noster, Burghardus, Egino, Liutfredus, Iringus, et Cuntpoldus. Diem et mensem notare oblitus sum, nec iam Diploma est mihi ad manum.

104) Cod. dipl. Juuan p. 119 121.

105) Falkenst. Cod. dipl. Antiq. Nordgau. p. 17 Num. X.

106) M. B. Vol. XIII p. 349.

tum Conradi II Regis, in quo memoria Ekehardi comitis an. 1029 conservatur eadem in vicinia, (107) cuius nouissima verba haec sunt: „Haec est traditio comitis Ernesti, pro qua recompen-
fatio sibi honore, Ducatum Boioaricum tradidimus.“
Et Babonem et Ekehardum Schirenses comites existimo.

Non absque dote in Alemania Luitpoldus Marchio noster connubio sibi iunxerit Chunigundam, potentissimi suaviae Principis Sororem; unde ditiones comitum Schirensium et Voheburgensium in suavia ad Giengen, et Rinesburg, ceteraque his consimiles ad eorum posteros peruenire potuerunt.

Arnolfus Imp. an. 898 per interuentum Liutpoldi, dilecti comitis sui, cuidam Vasallo Reginpotioni in pago Lobotengoune in comitatu Liutfridi in villa Wirnheim impertiit proprietatem. Actum ad Reganesburch XV Kal. Nou. (108)

Nec adeo itaque deniare, fallique me puto, si illum Arnolfum comitem testemque traditionis, in Rhaetia curiensi coram Ludouico Rege ad Monasterium Lauresheimense (fatis Ducis Tassilonis notum) a Rutherto an. 904 in Ingelheim factae, Luitpoldi filium, et Adalbertum comitem Babenbergensem fuisse, suspicor; (109) Beruo enim an. 972 in
comi-

107) Falkenst. Cod. dipl. Nordg. Num. XII.

108) Codex Laurisheimensis Monasterii Tegernseus. Typis p. 103. Monasterium Laureacense S. Nazarii (in pago Rinechgoune quatuor Heidelbergae Leucis binis Wormatia distans; pagus Lobotengau a Castro Lobodo, seu Loboduna ciuitate nomen hausit, vnde Lobensfeld, et Ladenburg Heidelbergae contiguus, et prope pagum Neccergowe. Videbis Marq. Freheri Orig. Palat. P. I

Cap. VII p. 53. 55.

109) Cod. Laarish. p. 108.

comitatu Rhaetiae comes Palatinus coniecturae an-
sam dat, viduaeque Luitpoldi. Chunigunda an. 915
Monasterio Laurisheimensi donatione praedii Gin-
gen benigna, et ibidem sepulta. (110)

Hatto ille Adelberti comitis Babenbergensis
nece ad an. 905 famosus Archiepus Moguntinus,
homo fobdolae linguae, duraeque cernicis, ac prae
omnibus aliis ad tragicum Germaniae Theatrum fac-
tus. (111) erat id temporis simul Abbas Lauris-
heimensis, et ante Hattorem Adalbero Epus Augu-
stanus, ambo Ludovici Regis Tutores, et a consi-
liis. Singularem meretur mentionem Regis Ludo-
vici diploma datum VI Idus Jul. an. 903 Indict. VI
anno IV Ludovici R. actum Tarasae (Terrassa castrum
erat Adelberti babenbergensis comitis) cui inter-
fuit Arnolfus, Luitpaldi filius, Rudolfus Epus (Wir-
zeburgerfis) per Supplicationem Fidelium nostro-
rum Hattoris, Walthonis, Erkenbaldi, Adalpero-
nis, Salomonis, et Totonis venerabilium Eporum:
Comitem Chuonradi, Kebeharti, Adalberti, Burc-
harti, Odalrici, Arnolfi, Luitfredi, Burchardi et
Erchanfredi petiit clementiam nostram, ut quasdam
res iuris nostri, quae Adalberti et Henrici fuerunt,
et ob requitiae eorum magnitudinem iudicio Fran-
corum, Allamanorum, Bauvariorum, Thuringorum,
seu Saxonum legaliter in nostrum ius publicatae
sunt, ad Episcopium suum Wirzeburg — pro re-
medio animae nostrae concederemus. Nos quo-
que eorum petitionibus annuentes ipsas res ad
praedictum S. Locum, ab Adalberto, et Hen-
rico vndique vastatum in pago Gozfelda — et in pagis
Folgfelda, Iphigowin, Crafelda donauimus. (*)

Erat

110) ibid. p. 16. 111) Regino, Luitprandus et Witichindus.
(*) Ex diplomatario Ekhardi Franc. Orient. T II p. 897.

Erst inter Arnoldum, Boioaria Ducem, et Erchangerum comitem. qui, Burghardo I, Aleman niae Duce, an. 911 in provinciali suorum conventu tumultuaria Nece sublato, citra Regis Conradi assensum vltro in occisi Ducatum sese violenter ingressi, (112) tam arcum sanguinis vinculum, tantaque necessitudo, et voluntatis factorumque similitudo, vt hanc ex Chronico S. Galli notitiam heic praeterire non possim: (113) Discordia caepta inter Regem (Conradum I) et Erchangerum, ipso anno Erchanger cum Rege pacificatus est, cuius Sororem (Chunigundam), Luitpaldi relictam, Rex quasi pacis obsidem in matrimonium accepit. Et apud Hepidanum: Erchanger et Perthold fratres, et Vodarius comes, auxiliante ipsis nepote eorum Arnulfo, optimo duce Baicariorum, totum Agarenorum exercitum occiderunt.

Sequamur iam fugam Arnolphi Ducis, easque in Carinthiae inferioris regiones ad Saunum Cileiam, Gurgfeld et Landstrass, vbi patris sui Luitpaldi comitatum supra ad ann. 895 et 898 Pannoniae et Vngaris contiguum monstravimus; amissis enim vna cum Erchangeri Principis capite in Alemannia rebus, spes nulla, Regem Conradum in ordinem redigendi, Arnulfo tum reliqua erat. Pacta denique cum Henrico I Rege gloriosa pace, Arnolfum Ducem non in Boioaria solum, ac in regione inuauiensis, sed etiam longe lateque veteri in Carinthia Dominum conspiciamus.

§. IX.

Expendamus itaque non nihil codicem Traditionum inuauiensis tempore Odalberti Aepi, et Arnolphi,

confer ibidem p. 708 Diploma Regis Arnolphi datum III Idus Martii an. 889 Actum in Urbe Mosaburg.

112) Hermannus Contract. ad an. 911.

113) Chron. S. Galli ap. Duchesne T. III ad an. 913.

Arnolfi, Baioariorum Ducis, intra ann. 923 — 934 exaratum; (114) haustasque inde Notitias Notitiis Frisingensium Codicum accommodemus.

Inprimis insignem comitum boicorum numerum diuersis in Boioariae veteris pagis et comitatibus subministrat nobis codex odalbertinus, quibus Academia patria metas et limites nondum posuit, nec comitum principumque origines, quibus in sortem Seculo X et XI cesserunt, praecipua cura, quemadmodum tempora Carolidum, indagant. Tentare licet, tentemus ergo, quantum senecta mea, corrupta nocturnis Lucubrationibus oculorum acies, et desiderati codices Passauenses permittunt.

Odalbertus Aepus aut frater aut Leuir aut alius sanguine proximus erat Richniae, nobilissimae Feminae, ex Familia de Senua seu Seon in pago Chiemingoune progenitae, et a Duce Arnolfo quam plurimis praediis in Boioaria ditatae; Dietmarus enim, et Bernhardus fratres, et Richniae huius Filii consanguinei Aepi Odalberti dicuntur. (115)

Existimare quisquam posset, Odalbertum ante susceptum Archiepiscopatum maritum Richniae fuisse; quippe et Dietmarus et frater eius Bernhardus filii Odalberti Aepi dicuntur; rursus Bernhardus alibi consanguineus Aepi; (116) et Hartwicus eiusdem Aepi proximus, et aduocatus. (117)

Erat

114) Kleinmeieri Cod. dipl. Juuau. ap. 122 — 176.

115) ibidem p. 145 ad an. 924; p. 165, 164 Cap. 78 p. 147, 162, 155, 157, his accedunt duae filiae Richniae cum maritis non praetereundae p. 146; omnis haec familia in Chiemingau, Cidlarengau, Manahgau, et Rotagau eminebat aetate Arnolfi Ducis ad an. 930; nec dubito, quia Richnia, quae in Viduitate sua Curtem Veldam a Ludouico Rege an. 903 obtinuit, ad eandem familiam pertineat. Lib. Prob. Emmeram. p. 88.

116) Cod. dipl. Juuau. p. 164. 162. 165. 166.

117) ibid. p. 166.

Erat insuper eandem Familia ad Aiblingen, Rosenheim, ad cellam Gars, in oenava valle, ad Fonnapam (Vomp) in pago Cilarestale, et Prihünastale, atque ad Bauzanam; quemadmodum denique Otto comes ad an. 1000, Babo comes in pago Chiemin-goune an. 1021, et Schirenses comites et Vohe-burgenses ad monasterium Rotam et Vischpachau ad an. 1077 rerum potentes.

Comites Mosaburgenses, teste W. Lazio, ex veteri praerogativa et consuetudine fuerant templi Salisburgensis aduocati; (118) nec dubito, iam inde a temporibus Carolomanni Regis, et Adalwini Aepi, quem idem Lazius Comitem Mosaburgensem refert. (19) Igitur aliquos saltem iuuuientis Archiepiscopatus Aduocatos vindicare Boioariae licet, quos inter praeter Pertholdum Ducem, Ducis Arnolphi fratrem. Reginbertum comitem in pago Chiemingoune Odalberti Aepi aduocatum, vbiuis cum comitibus boicis obuium, inter primos numero, (120) ditissimum quoque in Rotagoune ad Swinpach, Pigarto, et Rihkozesriet; (121) erat et Reginbertus inter Miffos seu legatos Ducis Arnolphi cum Dietrico, Orendilo comite de Ifanah-goune, et Rodperto. (122) Coniugem Reginberti advocati Perhchildam, et eius filium Ratoldum obser-uauimus. (123) Testem. complacitationis Reginberti primum agit ipse Perhtolt Dux, tum Rueperht comes, Reginker comes, Diotmar comes, Sigipolt comes, Werriant, Turdagauuo, Starhant, Mark-wart,

118) Lazius de Gent Migr. Libro VII p. 394.

119) *ibid.* L. VI p. 236.

120) *Cod. dipl. iuuu.* p. 126.

121) *ibid.* p. 136. 135.

122) *ibid.* p. 145. 162. 164.

123) *ibid.* p. 136. 139.

wart, Sarhilo, Arnis, Afcuin, Diotram, Hoholt, Papot, Kerhoh, Otacher, Zuentipolb, Ano, Eparhart, Amalperht Actum ad Karantanam an. 927. (124) Principem comitatum suum Reginbertus comes habuit in Chier-negouae, (125) in quo etiam duos Babones comites an. 1021 et 1062 vidimus.

In diplomate Arnolff Ducis, quo Rihniae nobilissimae Feminae locum Seuna (Seon) cellam Garroz, (Gars) Cidslaram, Antwurti (in Dominio Hohenaschau) capellam ad Epilingam (Aibling) et cappellam Prihslinam (prope Kufstein ubi antiquitus erat cella seu Monasterium) (*) aliasque villas proxime Voktareut, et Monasterium Rotam confirmavit, Reginbert comes Missus et primus testis est. Actum ad Rordorf (proxime Rosenheim) an. 927 Kal. Apr. (126)

Idem Reginbertus iterum iterumque aduocatum frisingensem egisse videtur sub Dracholfo et Wolframo Epis, et Filius eius Radoltus Archiaduocatum; (127) quemadmodum Otto comes de Schiren.

Reginbertus aduocatus Epi frisingensis Wolframi in commutatione Jacobi patris Aribonis de Dachau, Ratolt vero Filius Reginberti fideiussor Jacobi, (128) Jacobi coniux Engiltrata, (129)

Pagorum autem comites supereminet Ratoldus, comes de Ebersberg, quem, teste Anentino, Arnolfus Dux Carinthiae praefecit; Salisburgi autem an.

124) *ibid.* p. 136.

125) *ibid.* p. 144. 147. 148.

(*) Codex Arnonis A Epr.

126) Cod. dipl. Junau. ap. Kleinm. p. 145. 146.

127) Meichelb. P. II p. 430. 432. 433. 434. 437. 441. 442. 444 ad an. 948; ad an. 955 Archiaduocatus p. 448.

128) Meichelb. P. II 439.

129) Cod. dipl. Junau. p. 137, et Meichelb. P. II p. 440.

919 cum coniuge Engelmuta tumultu inlatus, et post Ratoldum Pertholdus Dux, Frater Arnolphi Ducis, quem etiam in Carinthia, et in pago ac Valle venusta codex Odalbertinus, et Praeceptum Henrici I Regis an. 931 Indict. IV, XVIII Kal. Maii producunt ad Maies, Chorzes, et Chaeines; (130) cui pago post Fratris Arnolphi obitum 937 Pertholdus Boioariae Dux factus Rudpertum et Meroltum praefecit, (131) quorum maiores Meroltum, Engildeonem, et Patonem seu Dietpoldum (nomen comitibus Voheburgensibus solenne,) diploma Conradi I Regis sub ann. 911 — 919 in pago Viohpach videtur innuere. (132)

In Adamunti valle (Admont) ad Fluvium Anefum Albricus venerabilis comes, Arnolphi Ducis patruelis, et Filius eius Herolt nuncupatus, (haut dubie ille iunauensis Aepus Heroltus) ambo noti ex concambio cum Odalberto Aepo an. 931 V Kal. Jul. ad S. Georgium facto, (133) et ex Advocatorum Serie Monasterii Altae inferioris. (134) Absque dubio Albricus advocatus Filius erat Herigolti ibidem an. 905 advocati, pater Herigoltus seu Herolt sub Luitpoldo Duce, fratre suo, Filius autem Herigolti Albricus, Arnolphi Ducis patruelis, sub Pertholdo Duce ad an. 937.

Salzburggonne in comitatu Engilberti ann. 925; (135) alibi in comitatu Gerholi. (136) Sigeharti an. 908 in eodem pago et comitatu comitis sub Pilgrimo Aepo iam supra meminimus. (137) cessit

130) Meichelb. P. I p. 163.

131) ibidem p. 164.

132) Lib. Prob. Hammeram. p. 105.

133) Cod. dipl. iunau. p. 132.

134) M. B. Vol. XI p. 20. 19.

135) Cod. dipl. iunau. p. 153. 144.

136) ibidem p. 251.

137) ibid. p. 120.

cessit autem Dux Arnulfus sub eodem Aepo Juuauum, ibique se continuit ad an. 917. (138)

Post Odalberti Aepi obitum c. an. 935 creuit etiam Luitpoldi Ducis nepotum potentia in Iuuauia et Carinthia per Heroldum Aepum, Regis Ottonis I Archicapellanium an. 940. — (139) Inprimis attentos nos reddit in ingenti illa turba, et rerum perturbatione inter Schirenses comites, Regemque Ottonem, et fratrem eius Henricum I Boicariae Ducem, ad an. 953 Henricus ille, Arnulfi Filius, cui praedium in Regno carentino in ministerio Hartwici haereditario iure possessum in Loco Crapofelt(*) pro commissu regali iuxta legem diiudicatum ablatum, et Herolto Aepo impertitum est cum curte et Castello; (140) emigrantium ex terra boica comitum Schirensium et Voheburgensium, durante discordia, diuersoria fuisse suspicare licet. Facient diplommata ad an. 976 opinionem meam verosimilem; idem enim Hartwicus aut eiusdem Filius an. 978 munus comitis palatini, testimonio monumentorum Monasterii Michaelburani, adeptus est, (141) quo functum Arnolfum Arnolfi Ducis Filium. Annales

138) Auentin. in Annal. L. IV. C. 22, et Chron. Salisburg, et Bernard. Noricus.

139) Cod. dipl. Iuuau. p. 178. ad an. 945, et Lib. Prob. Emmeram. p. 108. ad an. 950, item Cod. Iuuau. cit. L. p. 179 ad an. 953.

140) Eadem curtis et Castellum Krapfeld proxime Eberstein, et fluium Gurk erat an. 999 in Comitatu Ottonis comitis, quem Herm. Schollner primum Schirensensem ex Annalibus Sabionensibus eruit. V. Jos. Reich in iisdem anal. T. II. p. 643. Num. IX.

140) Cod. dipl. Iuuau. p. 180.

141) Diploma Imp. Ottonis II an. 978 XII Kal. Octob. Actum in Campo Patauii, in Herm. Schollner Dissert. Geneal. sist. Weissenorolis Monasterii, auctorumque fundatores p. 12.

nales Alemannorum ad an. 954 referunt. Profecto Henricum comitem Voheburgensem auentintianum eodem tempore in Boioaria desideramus, cuius comitatum in aliquo diplomate ad Nassafels et Neoburgum reperi. (†)

Fortasse et hae reliquiae monumenta inuestigantibus opportune in conspectum productae profunt: „Vngari cum Bawaris, et Carantanis pugnantes viuuntur ad an. 944.“ Chron. Salzburg. et annal. Saxo.

CAPUT VIII.

Pertholdus, Arnulfi filius, in bello Heinrichi II Bavariae Ducis cum Ottone II Imper. an. 976 – 977 factionis affecta, suis cum filiis iterum maiestatis reus in campo Patavii V Idus Febr. an. 978 aqua et igne interdictus est. Pertholdi huius coniux, Chunigunaa, filii Pertholdus seu, minuto nomine, Babo I, et Asconus, filia Mathilda, coniux Paponis Rietenburgensis, urbis Ratisponensis Praefecti. Paponis I coniux Liutpirga, filii Babo II seu Werinharius comes de Schiren Razenhoven, et Abensberg, pater XXX filiorum, et Otto I de Schiren, comes in Chulsgowe.

§. I.

Glisciente illa an. 976 magna indigenorum Principum discordia: Henrici II, Ducis Bauariae, Regnum affectantis, consilio Berchtoldi, Principis Schirorum, et Praefecti palatii amitini sui, et Abrahami frisingensis Episcopi, haut dubie Abrahami comitis an comitatu Hartingano ad septam in pago Sundergawe an. 940 filii, (1) Marchionis Pertholdi de Amartale, eiusque filii Henrici postea de Suineuorde

(†) Ni fallor, in L. Prob. Emmer., quem modo ad manum non habeo.

1) Lib. Prob. Emmeram, in Dipl. Regis Ottonis II. ann. 940. dato p. 106.

uorde dicti, (2) Henrici, Ducis Carinthiae, Ducis Pertholdi I, et Willetrudis, iam viduae, filii. Henrici Episcopi Augustani, filii Burghardi comitis de Geisenhufen, et Mosaburg, et haud dubie antea Praefecti vrbis Ratisponensis, (3) atque an. 973 Marchionis superioris Austriae, cuius vxor erat Adelhaidis, ducissae Judithae Soror; et Sociorum Adalberonis, Aepi Magdeburgensis I, Heroldi Daniae Regis, Miseconis Poloniae, et Boleslai Bohemiae Ducum, Pertholdus, Arnolphi filius, vna cum filiis suis communi a victore Ottone II Imperatore inuolutus est ruina. (*)

Hiscæ

- 2) Arnold. Vohburg. in Vita S. Emmerami L. I. ad an. 976. ap. Basnage T. III. p. 115. Bellum civile erat inter Henricum Ducem, et Pererholdum Marchi comitem, atque inter ceteros Optimates Principis, tum ciuitatem Ratisponensem obsidentis. Confer Annal. Saxonem
- 3) Henricus Epus occupauit Nuwingsburg, Henricus Dux Pazowam ciuitatem (diplomate nominant Pataniam) ad an. 977. Auongus ap. Welserum. Lamberus Arnoldus Emmeram in Vita S. Emmerami. Hund. Metrop. apud Episcopos Passav.
- (*) Auentinus L. V. Annal Boic. n. 503. ad an. 976: „Hainricus (II), Regulus Boiorum, Consilio Berchtoldi, Principis Schirorum, et Praefectus Palatii Boiariæ, amicum sui, filii Vrnulfi (II. qui Reginoburgensi praelio 954) perit, item Suasu Hainrici Augustensis Episcopi, nepotis Arnulfi (I) ex filia (Adelhaid) consobrinum sui, res nouas molitur, Ottoni (II) Augusto, patri sui, regnum affectat; in partes suas trahit Hainricum, Charinorum Praefidem, cognatum suum, regem denique se appellat, et ab Abraamo Epo fruximensi Reginoburgi in templo D. Haimeram iungitur, nequicquam Piligrimo, Laureacensi Archimysta, Luitp. ldo Anstiraco, et Valerico ab Ebersperg refragantibus. Hainricus nouus Rex cum Bolislao, Boiemorum, et Miszkone Polono um regulis - cum Heroldo Umbrorum Rege, huiusce ciuitis bellum autore, foedus init. Otto concilium Procorum conuocat; Popponem Episcopum, Gebhardum Magistrum equitum in Boiariam legat, qui postulareat, ut i Hainricus accepta fide publica, quam celerissime ad Caesarem

Hisce enim in turbis Bauariae, et Carinthiae Ducatus Ottoni, Alemanniae Duci, Ducis Luitolfi filio; dignitas vero comitis palatini Hartwico comiti Seonenli, (4) et perplura Monasteria boica cum praediis et castellis Pertholdi, Arnolfi filii, Episcopis

se conferret; quod si recusaret, videri eum contra rem publicam fecisse. Paret mandatis Boiorum Rex, cum Abraamo Episcopo ad Augustum proficiscitur. Moxque Hainricus ad Ingelheim, Abraamus Corobiam relegatur. — Hainricus et Abraamus interea custodia elapsi ad Boios redierant, seque aduersus Augustum muniebant. Ad hunc, ubi fines Boioariae attingit, Episcopi, Pontifices, praefides, Dynastae, Tetrarchae, ciues, populus Boiorum, quibus bellum intestinum cordi non erat, pro volant, eum Reginoburgium deducunt, ibi, habito consilio, Ramholdus, D. Haimerami Praeful, quod Hainrico faueret, capitur, Treuiros relegatur; Hainricus, patruelis Augusti, proscribitur, hostis reipubl. indicatur; Hainricus, Augustanus Epus, et Berchtoldus capti, in exilium acti, Regnumque Boiariae Ottavi Duci Sueuorum, itidem patrueli Imperatoris, filio Luitolfi commendatur. Rex Boius exactus, fuga ad Charinos euasit. Augustus Boiemiam, Polonos inuadit; Bolitziaum, Mitzkonem ad obsequium armis cogit. — Dum Augustus in Boemia versatur, duo Hainrici Rex Boius, et Charini Limitis Dux Batavia occupant: ibique se muniunt; Ottonianos, et suis rebus non studentes, grauiter adfigunt ferro, flamma vastant. Idem Abraamus Epus facit, Fruxinique resistere Imperatori parat. Otto in Boariam transitum facit, Reginoburgii copias cogit. Vdalricus, Senonum praefectus, et Luitpoldus dux Limitis Orientalis cum auxiliaribus copiis se Caesari coniungunt; Boiemi quoque Ottoni Suppetias ferunt. Vdalricus cum parte exercitus Fruxinum (Frisingam) obsidet, expugnat, Abraamum capit. Caesar cum militibus Bataviam adgreditur, ope Pilgrimi (Epi Passauiensis) nautis ponte facto, vrbe vi potitur, moenia ne posthac forent receptaculo hostibus e solo aequat. Heinricos ambos viuos in potestatem redigit, Treuerorumque Augustam cum Abraamo Epo in exiliumque relegat.

De paternis vero ditionibus eiusdem Pertholdi Auentinus haec refert: „Arnulfus (II) Schiram oppidum in pago Schirorum — condidit, unde posteri eius Dynastae Schirorum cognominati sunt, quibus et Abusinam, pa-

pis, in hac Principum Simultate in Fide Ottonis II Imp. permanentibus, congiaria, seu, vt aiunt hoc aeuo, ad Mensam cefferunt. Neque Marchio orientalis Boioariae Luitpoldus, ex babenbergensium comitum sanguine, frater germanus Marchionis Nordgouiae Pertholdi, neque comites Ebersbergenses absque emolumento et praerogatiua regi inserviebant; ille an. 976 comitatum in pago danubiano, et comitatum in Sundargowe, in quo Monasterium tegernseense an. 979, et praedia iam ab Arnulfo olim Monasterio Immünsteriensi, ablata et castro Schirensi contigua accepit. (5) Comites ebersbergenses tutelam Monasterii Benedictoburani, et Abbatiae Mosaburgensis, quas ambas comites Schirenses adhuc an. 940, sua in defensione habebant, (6) et comitatum danubianum superiorem, (7) extruso hoc tempore Pertholdo, occuparunt. Extant de huiusmodi bonis, regio fisco addictis, etiam in diplomatis austriacis notitiae, quae si perpenduntur, rerum mutationem, Schirensibus comitibus exitialem, palam faciunt. Monstrasse aliquas, haud difficile foret negotium; taedet autem, vetusta damna repetere.

Reginoldus Epus Eichstetensis in Fidem accepit Puellarum Monasterium Bergen, an. 976 regium in fiscum diiudicatum vna cum praediis in pagis Sualafeld,

-
- tiam meam, et Kelheim, et pleraque Superioris Boariae Castella paruisse reperio. "L. V. p. 49.
- 4) Diploma Ottonis II. Imp. Monasterio Michaelburano an. 978 datum in Campo Parauii ap. Herm. Schöllner in Dissert. de Monasterio Weissenönsi p. 12.
- 5) M. B. Vol. XI. p. 439. Pez in Theat. Anecd. T. I. P. III. p. 61. ad an. 983. diploma Ottonis II. Imp. M. B. Vol. VI. p. 155. Dipl. Ottonis II. Imp. an. 979. 163. et fragm. ap. Hieron. Pez. T. I. p. 741.
- 6) M. B. Vol. VII. p. 16. 17. Meichelb. T. I. P. I. p. 171. et P. II. 429; item P. I. p. 221.
- 7) Cod. Geissenfeld. Vnde Praepositura Sandesbach prope Oppidum Lanquart et Pessenhusen ad Laberam maiorem.

da, Noregowe, Solzgowē, et in officio Hertrichespruck (Hersbruck ad Pegnizam amnem).

Fridericus Aepus Salisburg. donatus est Abbatia Altaia inferiore, in quo schirenses comites id temporis erant advocati. (8) Idem Aepus in vrbe Ratispona accepit an. 976 curtilem locum inter curtem Pertholdi comitis, consilio Ottonis Bauariorum Ducis. (9)

Piligrinus Epus Patauensis cum quam plurimis abbatibus telonium in civitate Passavia an. 976; castrum quoque Anesburg. (Ensburg) post victoriam Luitpoldi, ab Vngaris ad an. 906 reportatam, exstructum; quamvis id pater Ducis Henrici II, facto cum Adalberto ibidem Episcopo concambio, pro Abbatia Matsee ad an. 955 iure belli, devictis devotio Vngaris, sibi comparaverat, an. 977 III Non. Octobris a Rege confirmatum recepit. (10)

Wolfgangus Epus Ratisp., excommunicavit castrum schirense, et omnes comitum Schirensium ditio-
nes, (*) tum in eremo Abersee delitescens, et tempori feruens, redux a victore Imperatore Ottone II an. 979 in Austria inferiore insignia praedia ad amnes Erlaffas, et Ipsum adquisivit, abbate Ramuoldo emmeramenfi interea apud Treuiros exulante. (11) Montem etiam weltenburgenlis monasterii idem Wolfgangus Epus incastellavit. (**)

S.

8. M. B. Vol. XI p. 25. 19. 20.

9) Kleinmaier Cod. dipl. Iuvav. p. 188.

10) Hund. Metr. Salisb. Edit. I. p. 123.

(*) Conradus Schirensis M. B. Vol. X. p. 395.

11) Lib. Prob. in Mausol. Emmeram. p. 116.

(**) M. B. Vol. XIII. p. 353. in litteris Hartwici Epi Ratisp. mons iste Arzberg dictus est, ferri fertilis et flavi marmoris, nec non concharum marinarum, in lapides mutatarum, et eiusmodi piscium et Cancrorum in

S. Petri Monasteriensis eodem tempore Episcopo Ratisponensi in mensam data est; constituebant enim ibidem ex gremio suo Praepositos.

Monasterium Meten proprietatem, qualem Pertholdus, Arnolfi filius, adhuc in gratia manens Imperatoris ad Monasterium Metama in Wischiliburg tradidit, Otto II regali potentia reddidit. (12)

Aluinus, Epus Sabionensis, per interuentum Ottonis Ducis (Bauariae) et Wolfgangi, Epi Ratisp., an. 979 curtem Villach cum Castello, et omne tributum, et seruitium, quod Henrico (Carinthiae Duci) ad eandem curtem ex beneficio militum suorum persoluebatur, dono accepit. (13)

§. II.

Pertholdus, Arnolfi filius, auusque Babonis abenbergensium comitum Satoris, et Patris triginta filiorum ob iteratam ab Imp. Ottonum I et II defectionem ann. 955 et 976 una cum propagine sua Maifestis reus a Wolfgango Epo excommunicatus una cum castro Schiren et omnibus eius ditionibus, teste Conrado Schirensi, ad incitas redactus est. testimoniis Ottonis Epi frising. Conradi Schirensis, Biographi praeterea vitae conradi I Aepi Salisburg. Genere denique eius partim ab Imper. Ottone III in Carinthiae, et Tiroleos partibus, partim ab Imp. Henrico III et IIII in Bauaria in integrum restituto.

Supereff, vt praecipuas de extrema schirensis Pertholdi, Arnolfi filii, filiorumque suorum calamitate, et ruina Domus schirensis notitias a nemine adhuc pedetentim obseruatas, ex codd. Sabionensibus, Emmeramensibus, et Bergensibus in medium proferam, atque exinde Genealogiam comitum

Danubii angustis, petris ex utroque latere compressi; horribilis visu regio. 12) M. B Vol. XI. p. 439. 13) Diploma Ottonis II. Imp. I dat. Idus Oct. an. 979. actum Salaveldon. Ios. Resch in Annal. Sabion. p. 635.

mitum Schirensium ab an. 976 vsque ad an 1076
 contexam, Systemati meo, in gratiam celeberrimi
 Patris Babonis Abensbergensis comitis a me ador-
 nato, et Annalibus Boicis non inportunam. Ten-
 tantis difficultates nemo non videt, qui istius Per-
 tholdi, Arnulfi filii, filios atque nepotes illu-
 strandi periculum faciet; tentabo tamen, nequaquam
 allectus eruditionis ostentatione, neque aliorum
 sententiam vituperandi cupidine, sed tenero amore
 in Patriam, Principesque adolescentes, filios
 MAXIMILIANI JOSEPHI, ex sanguine Arnolphi, Du-
 cis Bauariae ad nostra vsque Tempora diuina pro-
 uidentia conservatos; Spe fretus, fore, vt et isti
 Maiorum suorum, et Patris sapientissimi exemplo
 Litterarum Studia, Scientias et bonas artes, prae-
 fertim Historiam, Vitae humanae speculum, inge-
 niorum animorumque cultricem, tenere ament at-
 que fideliter foueant.

Inprimis obserues velim: Pertholdum, Ar-
 nolphi filium, in Imp. Ottonis II diplomate, Mona-
 sterio Mettensi an. 976 dato, tanquam extorrem
 patria absque omni dignitatis titulo commemorari;
 eadem despectio obtigit eiusdem Pertholdi filio,
 quem eidem subpono, Ascuino, carentano princi-
 pi, Maiestatis reo. Ecce tibi ex Litteris Imp. Otto-
 nis II VI Idus Febr. an. 978 Albuino Epo Sabio-
 nensi in Campo Patauii; nempe post expugna-
 tionem vrbiß Passauiensis datis, rerum seriem;

A.

„Albinus, Sabionensis et Prixianensis Eccle-
 siae Epus — (Imperatorem Ottonem) implora-
 uerat, ut Ecclesiae B. Ingenuini — curtem Ribniza,
 quae est in prouincia Karentana sita, quae Legum,
 iudicumque definitioe ab Ascuino infidelissimo ab-

lata

lata est, imperiali, regalique officio in perpetuum ministraturam concederemus. cuius continuæ fidelitatis deuotionem attendentes, praedictam curtem, quae dicitur Ribniza, quae est in prouincia Karen-tana sita in regimine Hartwici Vualtpotonis, et Tegnia Perahtoldi, quam quondam pater praedicti infidelis Ascuini, dum uiueret, tenuit, et nunc mater sua — Chunigund possidet, tali uidelicet lege, ut cum hominem exuerit, in praescriptum filium, nostrumque infidelem, ipsa haereditate per traditionem olim ei traditam deueniret; sed iam legum definitione imperialis Majestatis reus, totiusque populi iudicio perpetualiter dampnatus, vita, lege, praediisque omnibus priuatus, ob salutem animae nostrae S. Prixanensi Ecclesiae — tradidimus. — Data VI Idus Febr. an. 978 Indict. VI. actum in campo Pattauii. (14)

Vt clarior legenti fiat haec notitia, aliam coaeuam ex codice diplomatico emmeramenſi addam, mirum in modum contentaneam huic rei quam tractamus, et ad cognitionem Pertholderum, ac Babonum, virorum tum in Bauaria principum. (15)

B.

Traditio Paponis et Mahthildae.

Papo quidam vrbis prefectus vna cum coniuge sua Mahthilda tradidit super altare S. — Emmerami praedium Gunduneshusa, quod fuit eidem Mahthildae de Largitione matris eius Chunigundae contraditum, ac testibus firmiter roboratum, hoc est: hobas IV possessor cum parſcalchis vel tributariis, qui inde tributa persoluunt cu omnibus appendiciis earundem hobarum, nec non et iacens quercetum

14) Ioh. Refsch in Annal. Sabion. Tom. I' p. 630.

15) Cod. Trad. Emmeram. ap. Bernh. Pez Tom. I P. III p. 106.

cetum frugiferum nihilominus tradidit, vt supra memoratum est, S. — Emmeramo — pro remedio animarum videlicet Pabonis et Mahthildae, ac fratris eius Peraltoldi, vt si quando finis praesentis vitae euenerit, procul dubio tam Pabo, quam et ipsa Mahthilda iuxta ecclesiam praedicti S. Emmerami locum habeant sepulturae; si vero hunc eundem locum Gunduneshusae — Episcopus, aut aliqua potens persona de eorum communi vita in postmodum demere, et sibi in seruitium vsuipare tentauerit; supradicta Mahthilda, siue filii eius potestatine hoc ipsum teneant, suaeque absque dubio seruituti conseruent, et vtantur, et isti sunt testes: Ruotprecht, Richholf, Dagini, Walach., Garaheri, Wilfrich. “

Ne attentionem Lectoris distraham, ex ambabus istis Notitiis hanc genealogiam eruo, et observationibus meis praemitto.

Obseruabis primum, Chunigundam, matrem AscunietMathildae, tam in Carinthia quam in Bauaria, extorrelidet marito Pertholdo, in gratia Ottonis II Imperatoris permanisse, nec dotem, nec paraphernalia Chunigundae in vtraque regione fuisse ablata. Quidquod pepercit Rex, quantumuis exacerbatus Pertholdi factionibus, sexui fragili, et Mathildam filiam Chunigundae et Pertholdi matrimonio iungi cum Papone, vrbis Ratispr Praefecto, permisit. Videntur mihi iisdem in turbis an. 955 — 976 Burggrauii, seu vrbis Ratispon Praefecti, primitus fuisse introducti; reperio enim, Ottonem I Imp. an. 968 Burggrauios etiam Magdeburgenses, ad refrenandam in regijs ciuitatibus Principum Licentiam recenter instituisse. Scripsi nuperrime de origine officio, iure et ditionibus Burggrauiorum Ratispon. peculiarem disertationunculam, mutato nostra aetate priori Imperii statu, posteris fortasse vsui futuram.

Alcui-

Ascuinum quod attinet, Auentinus, scrutator veterum chartarum incomparabilis, iungit in tabula genealogica comitum Rietenburgensium Ruperto, Burggrauio Ratisp. Paponis Praefecti Ratisp. filio fratrem Ascuinum, vernacule Aswein nuncupatum, perperam, zn reuera, in hoc non laboro; (*) increbuit sane nomen Ascuini, Familiae Schirenfi Familiare, in boicis tabulis, praesertim in Familia comitum Bogenium, qui in Monasterio Altahensi inferiore, vbi Pertholdus I Dux Bauariae cum filio Henrico, Carinthiae Duce, sepulti iacent, eodem tempore erant aduocati, (16) et in Carinthia postliminio easdem fere ditiones possederant, quas Luitpoldus, et Pertholdus frater Arnolphi Ducis, et Abraham Epus frisingensis gubernarunt. (17)

Haec quoque subsidia, obscuris hisce Notitiis enodandis, proderunt: curtem Ribnizam (teste Iosepho Reichio, nunc Reifniz) ad lacum wertensem haud procul a Metropoli Carinthiae Clagenfurto sitam esse; ibidem Abrahamus, Epus Frising. factionis huius cum Pertholdo Schirenfi Socius, maximumque incitamentum, Collegio Canoniorum fundato, templum SS. Primo et Feliciano MM. dedicauit. (18)

In Carinthiam enimvero, in Carinthiam, teste Auentino

(*) Commutatio inter Aschwinum, et Richolfum Abbatem Emmeramensem ad an. 1006 Auentini fidem confirmare mihi videtur. Cit Cod. Emmeram. ap. Pez p. 110.

16) Auentini Tab. XXI. M. B. Vol. XI p. 20. Neue hist. Abh. der B. Akademie IV Band Tab. B. Ascuinus de Ering, in Rotgowe an. 1007, alius Comes in pago Zidlarngowe an. 1050, p. 116.

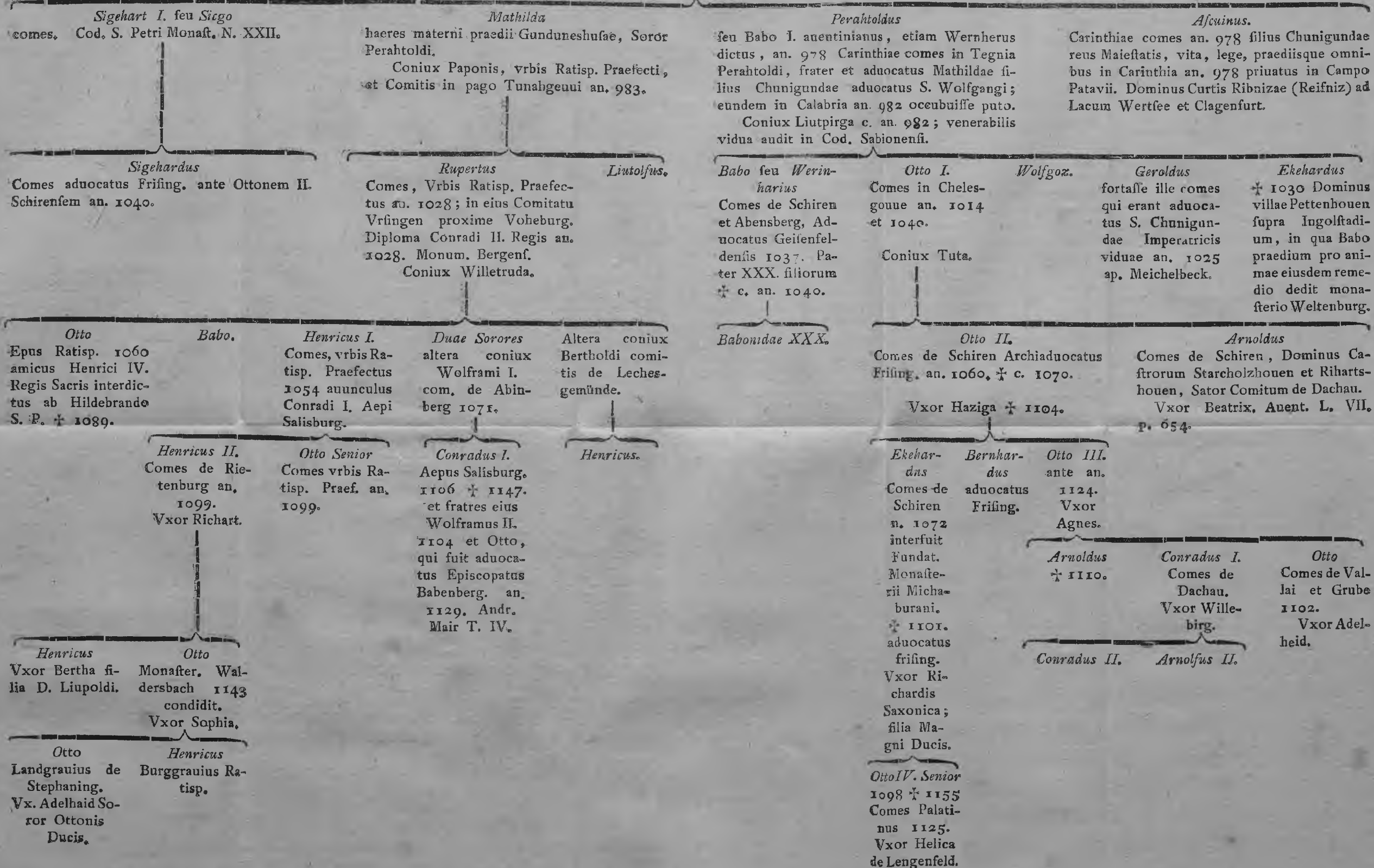
17) Castrum Gurkfeld ad Sauam fluium in Marchia Windorum ad Ostia Gurcae; Luitpoldus pater Arnolphi Ducis ibidem ann. 895 et 898 erat Marchio; Adelberti Comitis de Bogen filij vendiderunt hoc Castrum Eberhardo AEpo Iuuuuiensi an. 1202. Nachrichten von Iuvav. p. 367. 369.

18) Meichelb. Tom. I. P. I. p. 183.

Pertholdus II.

Arnolfi II., Comitis Palatini, et Castelli Schirensis conditoris, filius, ac frater Arnolfi I. comitis Vogaburgensis, Comes Pagorum Sualafeldae, Norekau, et Solzgau praesertim in Officio Hertrichesbrucke ad Pegnitzam; aduocatus Monasteriorum Bergenfis, et Altae inferioris. An. 955 Majestatis reus, rediit quidem, ope Vdalrici Epi augustani, teste Conrado Schirensi, cum Rege Ottone I. in gratiam; anno vero 976 una suis cum filiis, iam adultis, iterum rebellans Ottoni II. Imperatori, captus, testimonio Auentini, et in exilium actus, obiit ante an. 978.

Uxor ejus Chunigunda, in viduitate sua Domina praedii Gunduneshusae in pago Chelsgouue, proxime castra Chelshheim et Abach.

Auentino, victore Ottone Imp. qua data porta, fuga boicorum Principum cum Henrico Regulo, expugnata vrbe Bataua, tum facta est; in Carinthia refugium an. 977 quaesitum; reperi enim pluribus in diplomatis, Abrahamo Epo ab imp. Ottonibus datis, in Carinthia, Carniola, et Tirol in comitatibus Pustria (Pustertale) Lurno (Lurnfeld) Catubria, in venusta valle (Vintschgau) atque ad Monasterium Inticam, in comitatu Noritale, et valle oenana Principes boicos Pertholdos, Papones, Werinarios, Ottones, Rapotones ad an. 972, 974, 990 etc.; (19) reperi Monasterium Arnoltstein ad Gailam Fluium; comites Mosaburgenses ad Metropolim Clagenfurtum; comites Ortenburgenses ad Trauum Lurenfeldam inter, et Villaham; Patriarchas Aquileienses, et episcopos Polenses, boico cretos sanguine. Paucis, Bavariam ab Imperatoribus oppressam et exulem hoc aeuo in Carinthia, Carniola, et Istria (*) videmus, praesertim in Tirol; Pertholdi III, seu Babonis I viduam Liutpirgam, filiosque eius Werinarium seu Babonem II et Ottonem I, qui inde pacatis rebus, novas generis colonias in agrum Schirensem desolatam, et auitas Bauariae fedes mansuetudine Imp. Ottonis III, Henrici II, praecipue vero Clementia et Beneficio Henricorum III et IV in Bauariam deduxerunt.

Hartwicus ille Waltpoto, in cuius comitatu curtis Ribniza, Ascuino ablata, sita erat, haud alius est, ac ille Hartwicus palatinus comes Seonensis, qui Pertholdo, (teste Auentino, comiti Palatino schirensi) hoc in officio ad an. 976 successit; Waltpotonis enim dignitas, Germanis Gewaltbot, seu Missus Regis, comitis palatini officium exprimit. Hoc nomine frequenter in monumentis Iuuauiensibus et Weissenöentibus occurrit.

Tegnum

19) Meichelb. Tom. I Part. I p. 177. 179. 180. 185. 187. Et Cod. Sabionenensis passim. (*) E. G. Comites Murzthalenses seu Hohenburgenses in Nortgouia.

Tegnam Perahtoldi, curtem, iam in der Teichen dictam, regionem illam ad lacum Ossiacentem esse, conicio; abstulerunt enim meas mihi Galli mappas geographicas Hommannianas post pugnam Kal. Sept. 1796 factam mea in parochia Rorensi ad Gambach, et montem S. Castuli.

Praedium Gunduneshusen a matre Chunigunda Mathildae Filiae, Sorori Perahtoldi, et Paponis comitis, vrbis Ratisp. Praefecti, coniugi in dotem datum, nunc vicus est e regione oppidi Abachii trans Danubium in praetura Keleheimensi prope Lohstet et Sinzingen, vnde aduocati weltenburgenses seculo XI; Villa Gunduneshusen in Monumentis Emmeram seculo XII saepius occurrit cum Loci Ministerialibus. E regione Monasterii weltenburgensis in ripa Danubii sinistra situm est praedium Bozinwanch in pago Chelsgouue, et an. 1040 in comitatu Ottonis comitis (Schirensis) (20) qua de donatione, et loci situ litteratissimus vir, Benedictus Abbas weltenburgensis, certiore me fecit. Gunduneshusen itaque eodem in pago Chelsgouue includitur, Westermannio pago vicino. Haec propter Luitpoldum, Arnolfi ducis patrem, eiusdem pagi Dominum, eiusque propaginem Pertholdum, Chuigundae maritum, curatius dicta sunt. Bozinwanch ab Ozinbach prope Monasterium Biburg differt; hoc enim riuum, illud Syluam vernacule significat.

Inter

20) Dipl. Regis Henrici III Monasterio Weltenburgensi datum Idus Jan. an. 1040 Actum Augustae. M. B. Vol. XIII p. 352. In eodem pago Kelesgowe in Comitatu Ottonis Comitis erat an. 1014 Iringelingen. Cod. dipl. Babenberg. ap. Heuberger P. I p. 105. Et An. 1002 Maganus Comes Diploma in Andr. Maier Thef. Iur. Eccles. Tom. IV p. 71. 62.

Inter Testes Notitiae B notari post Rupertum, postea Praefectum Urbis Ratisp. in cuius comitatu Vriingen proxime Voheburg 1028 merentur Richolfus sub an. 1006 Abbas emeramentis, Dagini seu Tagino Praepositus veteris capellae, denique Aepus Magdeburgensis an. 1002, Walachun comes de Keleheim et Ezzinga frater Gozberti Abbatis Tegernseensis, qui ad Arnolfum II comitem Voheburgensem, defuncta eius coniuge Adelhaide de Amartale, Pertholdi Marchionis orientalis Franciae filia, binas Litteras scripsit, quae extant in Bernh. Pez Tom. VI Num. 27 Epist. 2 et 3. omnes fortasse filii Paponis, urbis Ratisp. Praefecti, et Mathildae. Inde coniicio, eundem Paponem fuisse Monasterii tegernseensis, an. 979 restaurati per Imp. Ottonem II, (21) aduocatum.

Intelliget denique attentus Lector hac ex rerum vicissitudine, Pertholdo, Arnulfi filio, de culmine splendoris depulso, et ad incitas redacto, quid sibi velint verba Biographi Conradi I Aepi, qui discriminat genus Babonis, urbis Ratisp. Praefecti a genere Babonis Abensbergenfis, ac triginta filiorum patris, hunc in modum: Praefectus quoque Ratisp. Otto senior auunculi eius (Conradi scilicet Aepi) filius fuit; praeter hanc nobilissimam Genealogiam aliam humiliorem quidem, veruntamen claram, et splendidam cognationis seriem habuit, quae numerositate sua non solum Bauariam, verum etiam orientalem et Rheni - Franciam occupauit. Avum habuit (Conradus I Aepus Salisburg.)

21) Anonym. Tegernseensis ap. Oefel. Tom. II p. 68; confer Imper Ottonis II Litteras restaurati an. 979 Monasterii Tegernseensis in Mon. Boicis Vol. VI p. 154.

burg.) Babonem nomine, de cuius Lumbis exierunt triginta filii, et octo filiae — " Cap. I.

Multis indiciis adducor, ut credam, ad eandem Dominam Mathildam, Pertholdi II Schirenfis et Chunigundae filiam pertinere etiam memorabile concambium Mathildae carinthiacae cum Friderico AEpo Salisburg., ex comitibus de Chiemingouue nato, sub an. 970 ictum:

C.

„Notum sit omnibus — — qualiter quaedam
„nobilis femina, nomine Mathilt, quoddam concam-
„bium cum Fridarico Archiepiscopo fecit. Tradi-
„dit namque Fridaricus Aepus cum manu advocati
„sui Hartuici cum contentu fidelium suorum cleri-
„corum et Laicorum talem proprietatem, qualem ha-
„buit sancta Dei ecclesia in campo Gurnuz, et in
„vico curnoz sitam, et Turdine, in manum praefa-
„tae dominae, et eius aduocati Pertholdi sibi per-
„petuo tenendum. Econtra tradidit praedicta domi-
„na Mathildt cum manu aduocati sui Pertholdi in
„manus Fridarici Aepi, et eius aduocati Hartuici
„tale praedium, quale habuit in Loco Zemufes-
„dorf, et Hornaresdorf, et si in his duobus Lo-
„cis non posset remensurari, in alio loco, ubi
„plus contiguum esset, suppleret. Huius rei te-
„stes sunt: Engilpreht comes, Marchuuart comes,
„Vuillihalm comes, Fridarich comes. Aripo, Wol-
„folt, Erchanger, Aripo, Lanzo, Fruotkis, Nen-
„dine, Ratpoto. Actum ad ecclesiam sanctae Ma-
„riae. (22)

Magni nequicquam moliminis, coeua in re
diplomatica, veterique in Geographia carentana mi-
nus

minus versatis videbitur commutationis istius explicatio: Operae vero pretium erit, si exulantis in Marcha carentana Pertholdi ditiones vtcunque saltem exploremus; ansam enim simul dabimus, eruendi origines comitum de Mosaburg et Ortenburg hac in regione carentana potentissimorum.

Perlustrabam omnes et singulas Imperatorum Panchartas, vt uocant, Archiepiscopatui Salisburgensi regia autoritate confirmatas, vt notitiam Campi Curnuz &c, inde eruerem. Hunc nobis an. 890 exhibet diploma Regis Arnolphi, Carolomanni filii, vna reliquis cum curtilibus hunc in modum: (23)

„Ad carantanam Ecclesiam sanctae Mariae (24)
 „cum decima, sicut ecclesiasticus praecipit ordo
 „de curtilibus nostris, id est, de carantana ciuitate,
 „(25) aliisque curtibus ad eandem ciuitatem
 „pertinentibus, id est: Trahof, Grauingdorf, Curnuz,
 „ibique ad Curnuz operarios seruos II in
 „monte cum hobis illorum Ligna secanda in ipso
 „monte

23) Ibidem p. 112 114 Num. LIV.

24) Mariae Sala im Zolfeld, a Romanis Flauium Soluense seu Solium dicta supra Clagenfurtum. *Nachrichten von Zuvay.* p. 356. 359.

25) Carantana ciuitas aut idem est Solium S. Mariae, aut Mosaburga, Regia Carolomanni prope Lacum Werdenstem, Metropolim Clagenfurt, et iuxta Monasterium Ossiacense, Castellum hoc Mosaburgum an. 861 condidit Carolomanus, Ludouici II Regis Boioariae et orientalis Franciae filius, cum Arnolphi Rex, denique Pertholdus Dux Carinthiae frater Arnolphi I Boioariae Ducis in eodem Castello Mosaburga, teste Romano Zirngibl. sedem fixerunt. *Neue B. Abh.* II Band p. III Cod. iuvavientis diplom. p. 126 an. 927; Bertholdus dux aduocatus ad S. Mariam ad Carantanam, ad S. Petrum in ciuitate Carantana — et p. 136; Perhtolt Dux an. 927 actum ad Karantanam.

„monte sine contradictione Ministrorum nostrorum
 „cum saginatione Trebina (Treffen) Astarwiza
 „(Osterwiz) Chrapucfeld (Grapsfeld) Vitrino (Vi-
 „tring nunc Monasterium ad Lacum werdensem)
 „Friefach, Curca (Gurk) Grazluppa (Graslup) Lun-
 „gowi, Sublich, Tiufinpach, Chatiffa (Katsch fu-
 „pra Gemünde) Peliffa, Chubenza, Vndrima, (26)
 „Linta, Lieznizha, Pucca, Muonza, Liubina, ad
 „Strazzinalam duo Loca.“ —

In Diplomate Imp. Ottonis II eiusdem argumen-
 ti, an. 978 kal. Octobris in Cinitate Patauii dato,
 curtes Curnuz ad Curnuz, (27) Trahof, et Gra-
 uindorf omnino desiderantur; (28) enumerantur
 autem rursus in eiusdem Imp. Ottonis II Di-
 plomatis an. 979 Nonis oct. Mogonciae, et an.
 982 Tarenti datis. (29) Exinde colligo, pro-
 scripto Pertholdo, Mathildae patre, curtem quo-
 que Curnuzum, quemadmodum curtes Ribnizam
 et Tegneiam Pertholdi, atque Dominia Monasterii
 Puellarum Bergensis a Luitpoldo, eiusque filis Ar-
 nulfio I ac Pertholdo Boioariae Ducibus in pagis
 Sualafelda, Norekau, et Solzgau, praesertim in
 Officio Hertrichesbrucke (Hersbruck) antea pos-
 sessa, et an 976 in fiscum regium acceptata, (*)
 (sine dubio enim Pertholdus, Arnolfi II filius eius-
 dem Monasterii erat aduocatus) in campo Patauii
 regium in fiscum peruenisse.

Perthol-

26) Vndrima in Campo Lurn (Lurnfeld bei Spittal, ubi ro-
 mana olim Ciuitas Teurnia, Tiburnia, et Libornia pre-
 missae dictae. Cod. dipl. Iunav. p. 11 in Nota.

27) Infra Clagenfurtum.

28) Cod. dipl. Iunav. p. 202.

29) Ibid. p. 206. 207.

(*) Diplom. in Monast. Bergensis con.

Pertholdus, aduocatus Mathildae frater fuisse mihi videtur, seu Babo ille primus Auentinianus, pater Babonis II, comitis Abensbergenfis.

Perluffremus iam fitum campi Curnuz seu Gurnoz Mathildae, pertinentem ad carantanam ciuitatem, seu Regiam Carolomanni Mofaburgam, in tabula geographica Homanniana, eoque in Angulo, vbi Glana fluuium Gurkam intrat, amboque hi amnes flumine fefe Trauo mifcent, non adeo procul a Ribniza (nunc Reifniz) vbi afcuinum, filium Chunigundis, potentem vidimus, et a Metropoli Clagenfurto reperiemus. Nec praetermittenda mihi in hoc Locorum Catalogo funt Celfach Friefach et Gurka; vtriusque Domina loci erat Hemma, teftibus Auentino et Hundio, vna filiarum Babonis, Abensbergenfis comitis, cuius auspiciis Parthenion Gurk fundatum; Monasterium autem Admontenfe an. 1074 dotatum eft praedio Elfendorf ad Abunfam, proxime castrum Razenhoven. (30)

Neque fuperslua iis, qui in Pertholdi II, Arnolfi II filiis, nepotes, Babonem II, Patrem XXX filiorum, et Ottonem I schirenfem inquirant, inueftigatio videbitur, quis fuerit Otto ille comes Palatinus in comitatu Ticienfis, durante Regis Henrici II belli expeditione in Hartuicum, Longobardorum Tyrannum in Mediolano, de quo Muratorius in Italiae Antiquitatibus ad annos 1002 — 1018 mentionem facit. Obiit eodem tempore Aribo comes

30) Hund, Metr. Salisb. Edit. I p. 8 Litterae fundat. Monasterii Admont. de an. 1074 Cod. Iunav. dipl. p. 260. Teftes funt magni momenti, dicitur enim, Hemma fuisse Coniux Wilhelmi Comitis de Pilslein; inter teftes Diemarum de Dornberg p. 262 ibidem.

comes Palatinus, fundator Monasterii Seonensis, et pater Hartuici comitis postea Palatini in Litteris Imperatricis Chunigundae an. 1025 datis; quis denique ille comes Palatinus Ernestus, tam Henrici Marchionis orientalis Franciae, patris Ottonis de Suinorde, quam Hermannii Alemanniae Ducis aduersus Henricum II Germaniae Regem socius; consumptis enim subito incendio XI. cal. Apr. 1803 vna cum domo Parochiali omnibus auxiliariis meis Libris, Rapsodiis, Notitiis, obseruationibusque meis, per integros triginta annos ad veteres Annales boicos Patriae meae subplendos congestis, rastro iam meos grandaeuus ego Heautontimorumenos litterarius depono, beneuolentia Sapientum, et Bonorum, quibus opera mea non displicuit, atque dicto fretus horatiano:

Est, quodam prodire tenus, si non datur ultra.

APPENDIX.

Codex diplomaticus Parthenionis Bergensis in Nordgouue proxime Neoburgum supra Ingoldestadium trans Danubium, a Willetrude, Berchtoldi I Bauariae Ducis vidua, an. 976 fundati, Annalibus Boicis ex genuinis Schedis hactenus desideratus, nuper autem a litterato viro, D. Ignatio Streller, Neoburgensi Canonico et Parocho Parenfi prope Ingoldestadium inter membraneas Tabulas Seminarii Neoburgensis, ab extincta Societate Jesu posteritati relictas, repertus, descriptus, et mecum amico ad vsus meos animo communicatus, continens.

1. Diploma Ottonis II Imp. datum Frosae an. 976 III cal. Octobris; Restitutionem nempe praediorum ac censuum Monasterii Bergensis iisdem in pagis, quibus illustris comitum Schirensium Sator,

tor comes Luitpoldus an. 903, eiusque filii Arnulfus I., et Bertholdus, Boioariae Duces praesue-
rant. (*)

II. Descriptionem praediorum ac censuum Praepo-
siturae Monasterii Bergensis in officio Hertriches-
prucke (Hersbruck) ad Peguizam fluvium, nunc
in ditione vrbis imperialis Norimbergensis.

III. Diploma Henrici II Regis, dat. Ratesbone XVII
Kal. Maj. an. 1007, quo sui iuris praedium Tol-
lentlein, qualiter Ernestus comes possedit et prae-
dium in pago Suanfelden (lege Sualafelda) in co-
mitatu Wernheri comitis eidem Monasterio Ber-
genſi donavit.

IV. Diploma Chunradi II Imp. dat. Kal. Aug. an.
1028, actum Altsfeti, quo praedium Vringun
(Parochia Irsching proxime Voheburg) in co-
mitatu Ruperti Monasterio Bergensi tradidit.

Easdem IV Litteras genuinas, a se visas sigil-
lo suo confirmavit Bertholdus, Episcopus Eichste-
tenſis, ex Familia Burggrauiorum Norimbergensi-
um prognatus, III Idus mensis Aprilis anno Domi-
ni MCCCCLVII.

Sequuntur deinde aliis ex diplomatis Notitiae,
idem Monasterium illustrantes :

A. Excerpta ex Bulla Joannis XV S. P., qua an.
988 Monasterium Bergen intercessionem Adelhai-
dis Imperatricis denuo confirmatum, et conce-
sum est, vt post fundatricis Willetrudis obitum
alia Abbatisſa eligatur.

B.

(*) Auenticus etiam Ernestum Marchionem inter amicos
Ludouici II, Boioariae Regis, principem Locum obti-
nentem; ad an. 848 Ducem Limitis Naricorum nuncu-
pat. Annal. Boic. L. IV p. 408, Edit. Ingolſtad.

- B. Diploma Henrici II Regis, dat. Kal. Nouembris an. 1007, quo Rex Francofurti donauit Ecclesiae Babenbergensi, a se recenter fundatae, et amplius condecorandae sex Abbatias celeberrimas, atque has inter primam suae proprietatis Abbatiam Baringin dictam, in pago Nortgouue. Hoc diploma excerptum est ex Wilhelmi Joannis Heyberger Episcopi Babenbergensis Archiuarii Ichnograph. Chron. Babenberg. P. I. p. 41. §. 87, Babenb. 1774.
- C. Memoria Loci Hartrichspruck extat etiam in quodam diplomate Regis Henrici IV sub an. 1060.
- D. Fridericus I. Imp. ex Monasterio admontensi Dominam perquam prudentem, litteratamque Abbatissam in Monasterio Bergen sub an. 1156 instituit; erat paulo ante in Coenobio admontensi celebris Vricus de Elisendorf.
- E. Primi Monasterii Bergensis advocati comites Schirenses fuisse mihi videntur, hac in vicinia potentes. Obseruaueris infra in diplomate Regis Henrici II an. 1007 comitatum Wernheri comitis in pago Sualauelda, quem Ernesti II Marchionis Nordgauiensis, et Luitpoldi nostri patris posteris ex alio filio, nobis ignoto, qui propagavit comites Hirschbergenses, de Tollenstein, de Cregelingen, de Lechesgemunde, ac de Burgecke, adnumero; verum heic locus non est ad Sententiae meae confirmationem.
- F. Acta quaedam huius Monasterii Tempore Reformationis Sec. XVI.
- G. Litterae Foundationis Seminarium S. Crucis Neuburgi, ex redditibus Monasterii Bergensis erecti,
- et

et a Duce Philippo Wilhelmo comite Palatino die 27 Sept. 1664 Patribus Societatis Jesu traditi, quorum in Scriniis eadem Monumenta, quae Academiae Boicae contra ill. Buati Sententiam, auctoritatem Auentini infirmantem, (*) primi proferimus, hactenus delituerunt.

Num. I.

Bertholdus Dei et apostolice Sedis gratia Episcopus Ecclesiae Eichstetensis. Vniuersis et singulis. presentem paginam inspecturis. Salutem in Domino sempiternam. Vniuersitati vestre volumus esse notum, quod religiosa Domina Adelheidis Abbatisa, totusque conuentus Monasterii in Bergen. Ordinis S. Benedicti. nostrae Dioecesis nobis quasdam Litteras, non cancellatas, non abolitas, non raras, nec in aliqua sui parte suspectas, sub certis et Sigillis veris, prout ex earum tenore plenius apparet, ostenderunt: petentes, ac nobis humiliter supplicantes: vt earundem literarum tenorem transcribi cum debita diligentia de verbo ad verbum et copiarum faceremus, ac eidem transcriptioni et copie nostrum iuberemus Sigillum apponi. Quorum quidem Literarum tenorem vidimus et inspicimus diligenter, qui sequitur in hec verba:

„In nomine Sancte et indiuidue Trinitatis Otto diuina fauente clementia Imperator Augustus. Cum officium a Deo nobis sit iniunctum, vt ipsius dignitas continua ammonitione nos ad ea appellet, que diuinis et humanis votis respondeant. Omnibus Fidelibus nostris presentibus et futuris certum esse

(*) Buati origg. B. D. Gom. II. p. 335. 336.

esse cupimus, qualiter dilecta coniux nostra Teuphana Imperatrix Augusta nostre Serenitatis aures rogando adiit, que cuidam nobili matrone Wiletrud nominate tale praedium, quale maritus eius Berchtoldus Dux iam dudum in proprietatem illi tradidit, et prius ea ex primatibus regni nostri in Fiscum nostrum diiudicatum est, et per praeceptum nostrum iterum sibi redderemus, et concederemus. Nos vero, prout dignum erat, piis illarum petitionibus consentientes, praedictae matrone idem praedium in pagis Suamfelden, (*) Norekau, Solzgau nominatis concessimus, firmiterque tradidimus cum rebus ecclesiasticis vtriusque Sexus mancipiis, edificiis, terris cultis et incultis, pratis, pascuis, silvis, vineis, piscationibus, aquis, aquarumque decursibus, molentinis, mobilibus et immobilibus, venationibus, iudiciis, viis inuis, cum ipsa multa, exitibus et redditibus, questis et acquirendis, et cum omnibus iure, legaliterque tempore Arnoldi Ducis ad ea pertinentibus, ea ratione, ut libero deinceps ipsa perfruatur arbitrio, hec tenendi, dandi, vendendi, commutandi, posteris relinquendi, seu quidquid sibi libuerit faciendi. Et ut hec nostre traditionis firmissime preceptum firmitus, stabiliusque cunctis perpetim credatur, hanc cartam inscribi, manuque propria subtus roboratum, Sigilli nostri impressione insigniri iussimus.

Sigillum

(*) Hec Sualafeld, pagus erat pago Chelesgouue contiguus in pago autem Sualauelda sitae erat Cellae Heidenheim et Solenhoven, Castra Pappenheim, Monheim, Wemdingen, Kaisersheim, ac reliquae villae eiusdem regionis, meam exinde coniecturam repero: Pappenheimenses ditiones hoc aeuo vna cum pago Sualauelda in Maiorum Comitum Schirentium fuisse potestate. Confer, quae de Helmowino in pago Sualafelda Cap. VII. §. 1. in Notam. 8. ex Meichelbeckio retuli.

Sigillum Domini Imperatoris Ottonis.

Egbertus Cancellarius ad vicem Willigisi Archicapellani. data III. cal Octobris anno dominice incarnationis DCCCCLXXVI Indictione IIII, Anno vero Domini Ottonis Secundi quinto decimo, imperii nono, actum Frofa (+)“

Num. II.

„Hec est descriptio reddituum bonorum monasterii in Pergen in officio Hertrichspruck. (a)

Primo Sickerbach apud Hertrichspruk vna curia, tria Feuda de curia dantur annuatim VIII modii Siliginis, duo modii tritici IX modii auene, II porci Saginati II victimales, helmschwein dicuntur. IX Casei. II pulli carnis priuiales. IIII autumnales. Primum feudum dat qualibet vice tam Walpurgis quam Michaelis VII solid. denar. minus X den. XX Den. Weyfat. vnum pullum carnis priuialem. et vnum autumnalem. Secundum qualibet vice V Solid. Den. minus X den. quindecim denar. Weyfat: duos pullos. Tertium qualibet vice dimidiam Libram. XII den. Weifat II pullos.

Curie in Fronhof soluunt anuatim XXIII modios Siliginis, XII modios tritici. XXIII modios auene. III porcos saginatos. III victimales. LXXXX caseos. XXIII den. Weifat. VI pullos carnis priuiales. XII autumnales.

Rambshof

(+) Frofa olim villa regia et Episcopatus sedes in Ducatu Magdeburgensi ad Albin.

a) Alii Hartrichspruck, nostro vero aevo Hersbruck, ciuitas ad flumen Pegnitzam in Noregoune sub dirione vrbis Imp. norimbergensis, cui a comitibus Palatinis, durante bello Palatino — Bavarico an. 1504. pignori data est.

Rambshof IIII mansus, quilibet qualibet vice. VI Solid. den. XVI den. Weifat. XX caseos, vnum pullum carnispruialem. II autumnales. de pomerio V Solid. den. et X den. in epiphanie Domini. de areis XXVI den. madpfening XXIII. VI viltra. Singula VI den. valenn. Kornfur Michaelis XVI den. Walpurgis tantum. Quilibet mansus vnum pullum carnispruialem. II autumnales. Nota pro vno muttfur dantur VIII den. Predium circiter IIII mansus.

Rambshof Libere pertinet ad Monasterium cum agris, pratis, lignis, et omnibus pertinentiis.

Hugelspach cum pratis, filuis et omnibus pertinentiis et absque herede pertinet ad Monasterium

Chunhofen duo feoda quodlibet qualibet vice dimidiam libram XXIII den. Weisent. III pullos ambo. Tertium dat secundum gratiam.

Herstorf duo bona, quodlibet qualibet vice dimidiam libram: XL caseos den. Weiset. III muttfur. II pullos. Tertium qualibet vice LX den. XX caseos. XII den. Weiset. II pullos.

Hopfgarten molentinum qualibet vice dimidiam libram. XII den. Weiset. vnum pullum carnispruialem. II autumnales.

Achtprechtshofen IIII mansus. primus qualibet vice VI Solid. denariorum et X den. XL den. Weiset. vnum pullum carnispruialem, et II autumnales. Secundus tantum. Tercius tantum. Quartus tantum. Feodum secundum Gratiam.

Oberfickenbach III mansus vnum feodum. Primus mansus qualibet vice V. fol. et X. den. XII den.

den. Weiset, II Muttfur. vnum pullum carnispriu-
ualem. II autumnales. Secundus dat qualibet vi-
ce dimidiam libram. XII den. Weiset. II Muttfur.
II pullos. Tercius tantum.

Distelgau qualibet vice dimidiam libram. XXXII
den. weiset. vnum pullum carnispriualem. II Au-
tumnales. II Muttfur.

Dietrichshofen II mansus quilibet qualibet vi-
ce V Sol. denariorum, et X den. XX caseos.
vnum pullum carnispriualem, II autumnales. Ter-
cius qualibet vice V Sol. denariorum, X den. IIII
modios Siliginis. IIII tritici XX caseos. Vnum pul-
carnispriualem. II autumnales. feodum qualibet vice
LX den XX caseos. duos Pullos, Molentinum qua-
libet vice dimidiam libram. vnum pullum car-
nispriualem. II autumnales, vnum porcum sagi-
natum.

Algersdorf III mansus quilibet qualibet vice
V Sol. den. et X den. XX caseos. XXII den.
Weiset. vnum pullum carnispriualem. II autumn-
ales. Feodum qualibet vice dimidiam Libram XVI
den. Weiset. II pullos. Molentinum sicut superius.

Trenf III mansus. quorum duo quilibet qua-
libet vice VI Sol. den. XXX caseos XL den.
Weiset. vnum pullum carnispriu. II autumnales.
Tercius qualicet vice V Sol. den. et X den. XX
caseos. XXIIII den. Weiset. vnum pullum carnis
priualem. duos autumnales. Feodum qualibet vice
III Sol. denariorum et X den. XX caseos. XX den.
Weiset II pullos.

Eizendorf II mansus quilibet qualibet vice
dimidiam libram. XX Caseos. XXIIII den. Weiset.
vnum pullum carnispriu. II autumnales. duo feoda
quodlibet

quodlibet qualibet vice LXXX den. XX caseos XXIII den. Weiset. II pullos. Molentinum qualibet vice XXX den. VI den. Weiset. II pullos. Molentinum Gries qualibet vice dimidiam libram. XXIII den. Weiset. vnum pullum carnispriualem II autumnales.

Wizenberk II mansus quilibet qualibet vice VI Sol. den. II pullos.

Schupf feoda III quodlibet qualibet vice III Sol. den. II pullos.

Hoeffleins curia qualibet vice VI solid. den. II pullos.

Ortolzhofen III mansus. Quorum duo quilibet qualibet vice dimidiam libram et X den. XL caseos. VII den. weiset. vnum pullum carnispriualem. II autumnales alii vero quilibet qualibet vice XLV den. XX caseos. XX den. weiset. II pullos.

Affaltern Curia qualibet vice vnam libram XXXVI den. Weiset. II pullos carnispriu. II autumnales.

Vischprun III mansus. quilibet qualibet vice III Solid. den. vnum modium Tritici. XV caseos. XII den. Weiset. XXXVI den. administrales, qui Werkpfenning dicuntur. vnum pullum carnispriualem, duos autumnales. Molentinum qualibet vice III Sol. denariorum. XX caseos. XLV den. administrales.

Hegendorf XI Feoda. quodlibet qualibet vice III Sol. den. vnum modium auene. XII den. Weiset. XLV administrales. II pullos.

Neutrichs curia XII modios tritici. XVI modios Siliginis. XX modios auene. II porcos faginatatos. III victimales. duas oues. LXXX caseos. XV. den. in Capite ieiunii. XL in pascha. II pullos carnispriuales. III autumnales.

Hassmansperg curia VI modios tritici. XVI Siliginis. XIX auene. II porcos faginatatos. III victimales. II oues. LXXX caseos In Epiphania Domini

mini XXX den. omnium Sanctorum XXX den.
In capite Ieiunii XXX den. in Pascha XL den. duos
pullos carnispruiales. IIII autumnales. Primus
mansus ibidem. II modios filiginis. vnum tritici. II
avene vnum porcum saginatum. vnum victimale-
lem. X Caseos. vnum pullum carnispruialem.
II. autumnales. Alii duo quilibet vnum modium
tritici. vnum porcum saginatum. vnum victimalem.
X caseos. vnum carnispruialem. II autumnales.

Hauchlingen VII mansus. primus qualibet vi-
ce V. Solidos den. et X denarios. XXX caseos.
VIII den. Weiset vnum pullum carnispruialem. II
autumnales. Quilibet ex aliis qualibet vice dimidi-
am Libram. XX caseos. VI den. Weiset. vnum
pullum carnisprui. II autumnales.

Burgtor VI mansus, quorum duo soluuntur
quolibet qualibet vice III Solid. den. et X den. et
XII den. Weiset. vnum pullum carnisprui. II au-
tumnales. quilibet ex aliis qualibet vice dimidiam
libram. XII den. II pullos autumn. vnam carnis-
prui. et ex illis vnus mansus dat XXX caseos.
quolibet Muttfur.

Jaunels (b) mansus qualibet vice VI Solidos
denariorum. VI denarios Weiset. II pullos.

Appurck Iehen IIII mansus, quorum duo qui-
libet qualibet vice dimidiam Libram. XV caseos.
duos autumn. alii vero quilibet qualibet vice V
Sol. den. et X den. XII. Weiset. XV caseos. vnum
pullum carnispr. II autumn. quilibet II Muttfur. vnum
molentinum qualibet vice dimidiam libram. et Wei-
set dimidiam libram minus XII den. vnum pullum
carnispr. II autumnales.

Gra-

^b Lectio dubia; fortasse Paunels aut Daunels; nouerint No-
umbergentes.

Grabenmül Soluit II Libras minus XXXV den. pascere debet II porcos, sicut molentinum in Hedrichspruck. vnum pullum carnisprualem. II autumn.

Flons III mansus. quilibet qualibet vice dimidiam libram. XX caseos. XII den. Weiset. VI Mutfur. vnum pullum carnispr. II autumn.

Hartmanshofen vnus mansus. qualibet vice libram, et dimidiam. III solid. Weiset. III pullos. VI Mutfur. feodum qualibet vice III sol. den. XV den. Weiset II pullos. Reliquum secundum gratiam. Molentinum committitur, sicut extensibilis potest.

Oberheg II mansus. quilibet qualibet vice VI sol. den. XV den. Weiset. vnum pullum Carnispr. II autumn. Molentinum qualibet vice dimidiam libram minus XV den. XII den. Weiset, vnum pullem carnispr, II autumnales.

Wilherstorf II mansus. primus dat qualibet vice vnam libram. XXX caseos. XII den. Weiset, vnum pullum Carnispr. II autumn. Secundus qualibet vice V. Sol. den. et X den. Weiset. XXX caseos. vnum pullum carnispr. II autumn. quinque feoda. quodlibet qualibet vice III sol. den. VI den. Weiset. V caseos. II pullos. Sextum qualibet vice LXXV den. XV. den. Weiset. X caseos. II pullos. septimum qualibet vice LXX den. V den. Weiset. X. caseos. II pullos.

Hofftetten III mansus. quilibet qualibet vice dimidiam libram. XII den. Weiset. XV caseos. vnum pullum carnispr. II autumn. III Mutfur.

Cursperg mansus qualibet vice unam libram. XX den. Weiset XXX caseos, III pullos IV Mutfur.
Otn-

Otzberg curia XII modios Siliginis. XII auene, IIII Tritici. II porcos faginos. LX caseos. XXX den. Weiset II pullos carnispr. IIII autumnales.

Lochof VIII modios Siliginis. VI auene. II Tritici. vnum porcum faginat. XV den. Weiset. II pullos carnispr. IIII autumnales.

Talheim molentinum qualibet vice VI fol. den. VI den. Weiset. II porcos pascere debet a festo Martini vsque ad Epiphaniam Domini. vnum pulum carnispr. II autumn.

Gotzmethofen unum Feodum qualibet vice LX den. XII den. Weiset. II pullos. secundum tantum. tertium tantum. Molentinum II libras minus XXXV den. II porcos pascere debet. Sicut primum. Secundum molentinum dat qualibet vice LX den. VI den. Weiset. II pullos.

Gotzmansreut curia VIII modios Siliginis. quinque auene. vnum Tritici. LX caseos. X den. Weiset. II pullos carnispr. IIII autumn.

Gotzenberg. IIII feoda. quodlibet qualibet vice dimidiam libram II Kloben lini. II pullos. quintum dat qualibet vice III fol. den. et X dena. II Kloben lini II pullos. Sextum tantum. septimum qualibet vice XL den. I Kloben lini. II pullos.

Aicha IIII feoda. quodlibet qualibet vice V fol. den. II Kloben lini. II. pullos. Vnus ager zu Lent. XXIX den. ager et pratum sub Neuhan II modios Siliginis XXXVI den. X caseos.

Bolant vnum feodum qualibet vice LXXX den. XX caseos. VIII den. Weiset. II pullos.

Alpheld V mansus quilibet qualibet vice dimidiam

diam libram. XV caseos. XII den. vnam ouem. vnum pullum carnispr. II autumn. Duo feoda quodlibet qualibet vice LXXX den. XII den. Weiset XV caseos. II pullos. quilibet mansus II Muttfur. Quodlibet feodum I Muttfur. quodlibet bonum XVIII madpfening.

Bezelshof qualibet vice dimidiam libram. vnum porcum saginatum, XV caseos. XII denarios Weiset. vnum pullum carnispr. II autumn.

Bernshershof. qualibet vice XL den. XX caseos. VII den Weiset. II pullos.

Agerlastershof qualibet vice LX den. XII den. Weiset. II pullos.

Lirungershofen IX mansus. quilibet dat VIII modios Siliginis. vnam ouem. VI den. Weiset. qualibet vice XXX den. VI madpfening. vnum pullum carnispr. II autumn. nocturnas Abbatisse.

Fuchsreilt III feoda quodlibet qualibet vice LX den. XII den. Weiset. II pullos.

Seuboltstetten III mansus. quilibet dat sicut vnus in Lirungertshofen. Feodum dat qualibet vice XLIII den. VIII den. Weiset. II pullos.

Guntersreut due curie quinque mansus. Maior curia XII modios tritici XVI Siliginis XX auene. II porcos Saginatos. III victimales. duas oues. LXXX caseos. XV den. in epiphania. XV omnium Sanctorum XV den. in Capite ieiunii. XV in pascha. XL den.

Viltrum II pullos carnispru. III autumn. Minor curia VIII modios tritici. XII Siliginis. XVI auene. II porcos saginatos. III victimales. duas oues. LX caseos. XV den. in epiphania. XV. omnium
nium

nium Sanctorum. XV in Capite ieiunii, XV in pascha, XL. II pullos carnispr. III autumnales. quilibet mansus II modios siliginis, II. auene, et unum Tritici, vnum porcum saginatum, vnum victimalem. XX Caseos. II pullos.

Stalpannum curia XII modios tritici, XVI Siliginis, XIX auene, II porcos saginatos, III Victimales. duas oues, LXXX caseos, V sol. den. III Kloben lini, in epiphania XV den. Omnium sanctorum XV den. In pascha XV den.

Viltrum II pullos carnispr. III autumnales, mansus ibidem VIII modios Siliginis, VI auene, II tritici, vnum porcum Saginatum, vnum victimalem LX caseos, LX den. Weiset. II Kloben lini, vnum pullum carnispr. II autumn. Secundus tantum, quodlibet ex feodis II modios siliginis, II auene, vnum tritici LX caseos, vnum porcum saginatum, vnum victimalem, LX den. II Kloben lini. II pullos.

Mosenhofen II foeda, quodlibet qualibet vice V solid. denariorum, II Kloben lini, quatuor pullos.

Manpruck VI feoda, quarum tria dant qualibet vice VI sol. den et X den. et XX den. Weiset II pullos, alia duo quodlibet qualibet vice V sol. den. minus X den. XV. den. Weiset. II pullos, aliud vero dimidiam libram qualibet vice, XII den. Weiset. II pullos. Molentinum qualibet vice VI sol. den. et XLVIII den. Weiset vnum pullum carnispru. II autumnales.

Elhenpach mansus duos modios siliginis, II auene, vnum Tritici, vnum porcum saginatum, XXX caseos, vnum pullum carnispr. II autumn, secundus tantum.

Hagenmäl

Hagenmül qualibet vice LX den. XII den. weiset. III pullos.

Krumpach inferius curia qualibet vice vnam libram. XXXVI den. weiset. LX caseos. II pullos carnispr. III autumn. LX den. administrales. Tria feoda quodlibet qualibet vice LXXX den. XX caseos. II pullos.

Geigenbaum ager apud Hohenstein libere pertinet ad Monasterium. Abbtiffingereiit in Traunfelt situm. (c)

Num. III.

c) Praedicta praedia fere singula reperies in Io. Bapt. Homanni mappa geographica Territorii vrbis imperialis Norimbergensis; praeterea Heroltsberg, et Monasterium Weissenöe ab Aribone, comite Palatino, Sec. XI. fundatum, cuius ex Maioribus Aribonem I comitem quidam, fratrem Luitpoldi nostri ad an. 904 fuisse autemant, non sine veri similitudine. Inprimis autem conferas velim meis cum hisce observationibus diploma Regis Ludovici dat. an. 903 XVI. Kal. Mart. et praedia in pago Nordgeuii in comitatu Luitpoldi in villa Terrinhoua, quae pertinebat ad Otnassaz, quae est contigua loco Sentilapah (ad Pegnitzam amnem) Neue bayerische hist. Abhandl. II. Band p. 63. Castrum Hiltboldstein infra Leutpoldstein et Bezenstein diuersum ab alio eiusdem nominis Castro proxime Abenberg, teste Hundio a Babonidis inhabitatum est; inde Godefridum de Sikelingen, Arbenhouen et Werde primum Castri Norimbergensis Castellani fuisse grauissimis ex rationibus conficio, et Satorem Burggrauiorum ibidem tempore Henrici IV et V Imper. Codices diplomatici Nordgauenses vetustiores parum Lucis ab industria Domino de Falkenstein acceperunt, eo quod Monumenta Boica suo tempore nondum ad publicum vsum euulgabantur.

Eiusdem Castri Hiltboldstein Dominum fuisse, reperi Godefridum de Stein apud Nariscos Dynastam, Biburgio proxime Abenberg oriundum, quem Ludonicus I, Bavariae Dux, eo quod cum hostibus Boiis clam senferat, Sententia Principum sub an. 1105 condemnatum securi percuti iussit. Auent. Annall. L. VII p. 657.

Inprimis perpendenda haec sunt monita perspicacissimi nostri Auentini in Annall Boic. L. IV p. 481: Necquequam vltima de rebus Luitpoldi Maioribus. quo gradu

Num. III.

„In nomine sancte et indiuidue Trinitatis
 Heinricus diuina fauente Clementia rex. Si Eccle-
 fias Dei in augendo exaltauerimus, eterne remun-
 rationis emolumentum nobis inde profuturum
 neutiquam diffidimus. Quapropter omnium sancte
 Dei Ecclesie fidelium presentium scilicet ac futu-
 rorum nouerit industria, qualiter nos tam pro no-
 stre quam dilectissime contactalis nostre Kunegun-
 de videlicet regine auguste remedio Bergenfis
 Ecclesie Sororibus sub sancti Benedicti Regula de-
 gentibus quoddam nostri iuris predium taliter do-
 nantes proprietamus in augmentum stipendiorum,
 qualiter Ernst comes visus est, possedisse id ipsum
 Tolenstein dictum, et predium, quod in pago
 Swanvelde situm est in comitatu wernheri comi-
 tis cum omnibus eiusdem predii adherentibus et ap-
 pendiciis, videlicet vilis areis edificiis mancipiis,
 vtriusque Sexus, terris cultis et incultis. ques-
 tis vel inquirendis viis inuiis exitibus redditibus
 pratis pascuis compascuis siue apum pascuis Sil-
 uis sagenis aquis molendinis piscationibus, cete-
 risque omnibus, que rite dici vel scribi possunt
 quoquoque modo vtilitatibus et appendiciis prae-
 cipientes igitur regali autoritate iubemus, quate-
 nus Benedicti semper gregis moderatrix, siue
 Abbatisa tam presens quam etiam futura liberam
 dehinc habeat potestatem antedictum predium tenen-
 di.

contingat familiam Caroli Magni, ego quidem haecenus
 reperi, licet adcurate vestigarim. In Bibliothecis Na-
 riscorum, Boetorum, Bambergensium, vbi ortus fuit,
 amplius quaerendum censeo. — Arbo in demortui Luit-
 poldi Locum substituitur. Ibidem inter primos exercitus
 aduersus Vgros an. 907 nominantur Narisci, Boethi,
 Chamabi, Vindelici et Norici.

di, possidendi, colendi, edificandi, advocatum superponendi, seu quidcunque sibi libeat, modis omnibus ad usum Sanctimonialium in prelibata Bergensi Ecclesia Deo monachice seruientium faciendi, et vt hec nostre tradicionis siue donationis Maiestas stabilis et inconuerfa permaneat hanc cartam inde conscriptam manu propria roborantes sigilli nostri impressione insigniri; iussimus.

Signum Domini Henrici regis inuictissimi.

Eberhardus cancellarius vice willigisi Archicapellani recognoui. data XVII. Kal Mai Indictione V anno dominice incarnationis MVII anno vero Domini Heinrici secundi regnantis. V. actum Ratisbone feliciter amen.

Num. III.

In nomine sancte et indiuidue Trinitatis Cunradus diuina fauente clementia romanorum imperator augustus ad presentis vite statum et ad eterne retributionis spem sibi perspectum parat, quisquis ecclesias Dei vel a Fundamento locat, vel a peruersis dirutas aliquibus suis bonis locupletat, que copia cum maxime regibus et imperatoribus praefito sit, ex quo se christiane religioni subdunt, pium ac rationabile nobis uidetur, nil ab his deuiare, quibus credimus antecessores nostros sibi eternam requiem promeruisse. Vnde Dei nostrorumque fidelium tam presentium quam et futurorum vniuersitati notum esse volumus. qualiter nos ob interuentum ac petitionem dilecte coniugis Gisile imperatricis auguste, et amantissime nostre prolis Henrici regis tale predium, quale Poppo clericus habuit, et nos in publico placito legaliter acquisimus

mus Vrsingun dictum, (d) sicut in comitatu Ruper-
 perti cum omnibus ad idem pertinentibus cum
 areis edificiis. agris. terris. cultis. et incultis. pra-
 tis. pascuis campis. siluis. venacionibus. molis.
 molendinis. aquis aquarumue decursibus. piscati-
 onibus. viis et inuis. exitibus et redditibus. ques-
 itis. et inquirendis cum mancipiis vtriusque sexus
 seu cum omni vtilitate. que vilo modo inde pro-
 uenire poterit ad Monasterium Pergin nominatum
 in honore sancte Marie constructum ad seruiendum
 sanctimonialibus inibi secundum regulam Sancti Be-
 nedicti degentibus in perpetuum proprietatis vsum
 tradidimus eo quoque tenore, vt praefati monasterii
 Abbatisse liberam dehinc habeant potestatem. que-
 cunque sibi de eodem predio placuerit faciendi,
 quatinus eas melius delectet pro nostri regni stabi-
 litate, et incolumitate nostra iugiter Dei manus
 implorare. Et vt hec nostre traditionis autoritas
 stabilis et inconuulsa perseueret. hanc paginam in-
 de conscriptam manu propria roboratam Sigilli no-
 stri impressione iussimus insigniri.

Signum Domini Cunradi inuictissimi romani
 Imperatoris.

Vdalricus Cancellarius vice Aribonis Archicapellani
 recognouit. data Kalend. Augusti Indictione XI
 anno dominice incarnationis MXXVIII anno au-
 tem

d) Haeres cuncti Iuris Monasterii Bergensis, Seminarium Neo-
 burgense etiamnum in Parochia Vrsingen (Ursching pro-
 xime Vogaburgum cis Danubium) instituit Parochos.
 Praecipuam autem disquisitionem meretur Comitatus Ru-
 perti ad an. 1028 hisce in Locis; alios tres comitatus
 trans Danubium eadem aetate producam ex diplomate
 Henrici II Regis sub an. 1007 meis in additionibus, ui-
 nus haecenus obseruatos.

tem Domini Chunradi Secundi regni IIII, imperii vero II. actum Altsteti feliciter amen.“

Praedictarum ergo religiosarum Dominarum precibus inclinati presentem litteram nostri Sigilli iussimus appensione muniri. Datum Eystet III idus mensis Aprilis anno Domini MCCCCLVII.

A.

Fragmentum Litterarum foundationis.

Joannes XV Pontifex maximus erectum a Wiletrude ex propriis bonis Monasterium Bergen, et Abbatiam ad instantiam Adelhaidis Augustae, Henrici Ducis, ipsiusque Willtrudis approbavit et confirmavit autoritate apostolica, eidemque sedi subiecit, atque a morte Wiletrudis fecit potestatem Sanctimonialibus aliam Abbatissam eligendi etc. Ita litterae apostolicae mense Aprili indictione octava an. 988.

Non dubito, Litteras hasce integras in dicti Seminarii Neoburgensis archino extare, Annalibus Boicis imprimis memorabiles; verum ego describendi copiam non habui.

B.

Henricus II Rex in diplomate dat. Kal. Non, indictione v anno dominice incarnationis MVII anno vero regni VI Francofurti donavit Ecclesie Babenbergensi recens a se fundate, et amplius condecorande Abbatias sex celeberrimas, et primam quidem seu proprietatis Abbatiam Barigin dictam in pago Nortgoaue, et in comitatu Beringeri comitis sitam. (e) Secundam sui iuris abbatiam Gen-
ginbach

e) Consule Notam f) et Diploma eiusdem Henrici II Regis Monasterio Puellarum S. Wolfgangi Neoburgensi co-

Genealogia Willetrudis, Bertholdi I. Boioariae Ducis viduae.

Henricus I. Auceps: Imper.

<i>Gerbirga</i> coniux Giselferti, Lotharingiae Ducis.	<i>Otto I.</i> Imp. † 973 Non. Maii. Vx. 1 Juditha. Vx. 2 Adelhaidis.	<i>Henricus I.</i> Dux Boioariae † 955 Cal. Nou. coniux Juditha, Filia Arnolfi I. Ducis.	<i>Adelhaidis</i> Soror Judithae, vx. Burghardi Comitis de Geisenhufen.
<i>Willetrudis</i> Vx. Bertholdi I. Boioariae Ducis, an. 948 in Altaha inferiore sepulti, fundat Monasterium Bergense an. 976. † post an. 988.	<i>Otto II.</i> Imp. Bellum Henrici II. Bauariae Ducis subprimit 976. † an. 983. Vx. Theophania.	<i>Luitolfus</i> Dux Alemanniae rebellis patri 954.	<i>Henricus II.</i> ambit imperium an. 976 exul vsque ad an. 983. † 995 Non. Octob. Reginoburgi. Vxor Gisala.
<i>Henricus</i> Dux Carinthiae, et aliquandiu Dux Bauariae † 989. Altahae sepultus. Coniugem eius Hildegardem refert cod. Sabionensis ap. Jos. Resch.	<i>Otto III.</i> Imp. † 1002.	<i>Otto</i> Dux Alemanniae, Dux Bauariae an. 976 † 982.	<i>Henricus II.</i> Imp. 1002. Monasterium Bergen donat Ecclesiae Babenbergensi 1007. † 1024. Uxor Chunigunda.
			<i>Bruno</i> Epus augustinus † 1029, VIII Cal. Maii.

Henricus
Iuuenis, Regi Germanorum a Mensa Paderbornae, quum Regina Chunigunda coronam acciperet, in tumultu Saxonum et Boiorum occisus 1002, maximo cum Luctu et iracundia Regis Henrici II. Annal. Saxo.

Egilbertus
Cancellarius Henrici II. Regis 1002; Epus Frisingensis 1006, restaurat Monast. Weihestephanense 1021; Abbatiae Mosaburgensi dedit Canonicos; † 1039. Annal. Saxo, et Meichelb.

Referunt Hagiographi, eundem Egilbertum, quemadmodum Abrahamum Epum, de amoribus in Juditham fuisse suspectum; inde pia fabula: Reginam Chunigundem super igne candentes vomeres illaesam inambulasse. Id vero certum est, Egilbertum orientali in Boioaria infra Viennam trans Danubium non procul a Vischagemünde auitas Luitpoldi ditiones pro Ecclesia sua Frisingensi obtinuisse; memineris Chunonis Comitis Palatini ibidem ao. 1073 potentis.

1847
The first of the year was a very dry one, and the crops were much injured by the drought. The weather was very hot, and the ground was very dry. The crops were much injured by the drought.

The second of the year was a very wet one, and the crops were much injured by the rain. The weather was very cold, and the ground was very wet. The crops were much injured by the rain.

The third of the year was a very dry one, and the crops were much injured by the drought. The weather was very hot, and the ground was very dry. The crops were much injured by the drought.

The fourth of the year was a very wet one, and the crops were much injured by the rain. The weather was very cold, and the ground was very wet. The crops were much injured by the rain.

The fifth of the year was a very dry one, and the crops were much injured by the drought. The weather was very hot, and the ground was very dry. The crops were much injured by the drought.

The sixth of the year was a very wet one, and the crops were much injured by the rain. The weather was very cold, and the ground was very wet. The crops were much injured by the rain.

The seventh of the year was a very dry one, and the crops were much injured by the drought. The weather was very hot, and the ground was very dry. The crops were much injured by the drought.

The eighth of the year was a very wet one, and the crops were much injured by the rain. The weather was very cold, and the ground was very wet. The crops were much injured by the rain.

ginbach dictam in pago Mordenouua, et in comitatu Hessini comitis. Tertiā sue proprietatis Abbatiam in loco Haselbach in eodem pago et comitatu. Quartā sui iuris abbatiam Kizingin dictam in pago Gozfelt. Quintā sui item iuris abbatiam Stein dictam in pago Hegouue. Sextā denique sue proprietatis abbatiam in Loco Nuwenburg (f) sitas, omnes et singulas cum omnibus earundem pertinentiis nominatim rebus mobilibus et immobilibus, vicis, villis, ecclesiis, decimationibus, quesitis, aquisitis, vel inquisitis, viis, inuiis, exitibus, et redditibus, seu omnibus, que rite dici, vel scribi possunt, quoquolibet modo vtilitatibus, praecipiens, vt in Deo dilectus Babenbergenfis Ecclesie

dem anno 1007 XVII Cal. Maii datum, quod tres Comitatus hac in vicinitate danubiana nobis monstrat, et notitias nostras mirum in modum illustrat. Ecce tibi argumentum Diplomatis:

- f) „Qua propter omnium S. Dei Ecclesiae fidelium, praesentium scilicet et futurorum, nouerit industria, qualiter nos tam pro nostrae, quam praedilectissimae Consecratae nostrae, Chunigundae, videlicet Reginae, animae remedio S. Neuburgensis Ecclesiae Sororibus, sub S. Benedicti regula degentibus, quaedam nostri iuris praedia taliter donantes proprietamus in augmentum stipendiorum, scilicet Tagmareshaim (vulgo Damersheim infra Monheim) Situm in Comitatu Graysbach cum nemore, et Moeringen, Situm in Comitatu Hirsperg (Parochia Moering supra Voheburgum trans danubium, vbi Monasterium Neuburgense etiamnum instituit Parochos nec non Zell, situm in Comitatu Neunburg cum omnibus eiusdem praediorum attinentiis et appendiciis, videlicet Ecclesiis, Villis, arcibus aedificiis, mancipiis — Acta sunt haec Ratisbonae. Hund. Metrop. Salisb.

Nuwenburg ad Danubium olim Nuwenheim ex Synodo Tassilonis ducis iam nota Villa; ibidem sedes Episcopatus, qui paulo ante mortem Imp. Caroli M. esse desit et Episcopatu augustano adiectus est; eandem urbem an. 977, durante Principum discordia, Henricus Augustanus Epus armis occupauit. Chron. augustan.

clesse Eberhardus Episcopus, sui que successores liberam dehinc habeant potestatem, easdem antedictas abbatias tenendi, seu, quidquid sibi libeat, in usum eterne commoditatis faciendi.

Signum Domini Heinrich Regis inuictissimi:

Eberhardus cancell. vice Unilligissi Archicapell. recogn. data Kl. Nou. indict. V. anno dom. incarn. M^o VII anno vero domini Heinrich secundi regn. VI. actum Francofurti feliciter amen.

Wilhelm. Jo. Heiberger, Epi Babenberg. Archinar. Ichnogr. Chronici Babenberg. Pars I p. 41 §. 87. Bambergae 1774.

C.

Memoria loci Hartrichspruck (Herspruck) extat etiam quodam in diplomate Henrici IV Regis sub an. 1060; eo vero quod omnes et singulae Raspodiae meze, XI Cal. Apr. 1803 incendio perire, atque a Bibliothecis longius absum, id adlegare iam non possum; id quod sub litteris D et E dictum volo.

F.

Acta quaedam Monasterii Bergensis Tempore Reformationis Sec. XVI.

Parcam humanitatis auribus, clementique Genio Seculi nostri urbani, comis, elegantisque, cuius naturam Philosophiae Sapientia aliis longe moribus, mutuisque vitae humanae officiis ad S. Religionis studia imbuit, atque omnem fanaticissimi barbariem ac furorem ad tolerandas aliorum sententias exarmavit: neque ea referam, que timidae, querulaeque

laeque Monasterii Bergensis columbae scriptis de Calamitatibus suis reliquerunt; detrimenta duntaxat possessionum suarum, Annalibus boicis fortasse profutura, posteris notabo.

Inprimis Primitiae foundationis, officium Hertrichesbruck, XIX Kal. Febr. 1529 pro Gansheim, Gofsheim et feodis apud Poetmös commutare iussae sunt, sub Abbatissa Sabina Hersbruck eodem anno venditum est vrbi Norimbergenfi pro 14,560 florenis. Au. 1530 vendidit Abbatissa Euphemia Pürkheimerin decimas de Schweikhofen et Petholdshofen. Hofmarchia Gofsheim prope riuum Sualam, qui Wernizam fluvium intrat, vnde pagus Sualafeld nomen accepit, et Fünffletten iam antea erat in potestate eiusdem Monasterii, id quod ex diplomatis Ottonis II Imp. Num. I, et Henrici II Regis Num. III constat; vulgo Goffa id praedium dicitur. Ad Monasterium Bergense pertinebant etiam bona ad Walthersberg, atque ad Meilingen et Feldkirchen proxime Ingolstadium, nec non in vicinia Weiheringen et Zucheringen, et, ni fallor ad Praitenbrun et Praitenecke supra oppidum Dietfurt; testimonia mea his de rebus igne perierunt.

G.

Litterae Foundationis Seminarii S. Crucis ex redditibus Monasterii Bergensis erecti, et a Duce Philippo Wilhelmo, comite Palatino, die 27 Sept. 1664 Patribus Societatis Jesu traditi.

In nomine sacrosanctae et indiuidue Trinitatis, Amen,

Magna

Magna semper extitit in Ecclesia Dei aestimatio; nec minor fructus Seminariorum, quorum Alumni virtutibus ac Scientiis instructi confirmarent et conseruarent in vera religione Fideles, ad eam errantes reducerent, et a dominico ouili Lupos arcerent. Cum itaque serenissimus quondam Dominus Wolfgangus Wilhelmus gloriosae memoriae comes Palatinus Rheni, Bauariae, Juliae, Cluiuae, ac Montium Dux, dilectissimus Genitor Noster pro religionis promouendae et firmandae zelo permotus Anno 1635 in Ducalis Residentiae oppido Neoburgo Seminarium aliquod pro Adolescentibus studiosis inchoauerit, eique primo certos redditus ex desolato et extincto Monasterio Bergen, olim Sanctimonialium D. Benedicti destinauerit: deinde idem Monasterium totum ac integrum cum omnibus eius appertinentiis dicto Seminario applicauerit: Dei gratia Nos Philippus Wilhelmus Com. Pal. Rheni Bau Jul. Clui. et Montium Dux, comes Valdenstiae Sponheimi Marchiae Rauenspurg ac Moerthiae, Dns in Rauenstein & piam hanc serenissimi Dni Parentis Nostri dispositionem vtpote vehementer vtilem, gratam ac ratam habentes ad inchoati Seminarii plenam Institutionem et erectionem Animam adiecimus; ideoque eius confirmationem a Smo. Do N.o Alexandro P P. VII Anno 1659, ac supra dicti Monasterii Bergen Incorporationem debite rogauius, et impetrauius, et demum currente hoc anno 1664 prudenter et mature considerato Ducatus nostri Neoburgici statu et spiritali necessitate constantem ei Firmam iuxta propositum et intentionem nostram praescribere ac definire visum fuit.

Quod

Quod ergo Deus opt. Max. ad suum honorem, Ecclesiae catholicae Emolumentum multo maximum euenire velit, iubeat.

- I Seminarii huius finis et Institutum erit eformare idoneos Ecclesiae sacerdotes, et Ministros ad curam Animarum: deinde promouere Fidem, ac Religionem orthodoxam per Palatinatum nostrum ad Dei omnipotentis Gloriam, subditorumque nostrorum Solatium, ac aeternam Salutem, et quandoquidem incorporatum ei auctoritate apostolica Monasterium Bergen honori sanctae Crucis olim consecratum, eiusdemque Gloria hodieum fulget, Seminarium Palatinum S. Crucis nuncupare placuit, et in eo nobis, nostrisque haeredibus ac posteris, Comitibus Palatinis Rheni, Ducibus Neoburgensibus, nomen, ius, et titulum fundatoris, Patroni, Protectoris, ac conseruatoris perpetui referuamus.
- II Domus, et aedificium Seminario oportuno ac proprio cum necessaria supellectile suo tempore comparabitur ex mediis foundationis.
- III Seminarii huius, et incorporati eidem Monasterii Bergen cum omnibus illius fundis, bonis, redditibus, iuribus, et apertinentiis Gubernationem et regimen tradimus et consignamus existenti pro tempore Rectori Collegii nostri Neoburgensis societatis Jesu iuxta conditiones ad destinatum finem ac intentionem nostram, in sequentibus §. §. expressas:
- IV In Alumnos admitti volumus primum ex familiis Equestribus Palatinatus nostri ante omnes alios, vel aliarum nostrarum aut vicinarum Superioris Germaniae ditionum, in defectu eorum
tres,

tres, vel (prout media permittent) plures, summum tamen quinque bonae Spei adolescentes ad fidem catholicam vel conuersos, vel conuertendos, vel pupillos, propter Tutores, Curatores, aut cognatos haereticos defunctis parentibus in periculo peruerſionis conſtitutos, vt in religione, pietate, bonis moribus, et artibus viterius inſtituantur, aut conſeruentur.

Deinde ex plebeis pro ratione mediorm quinque aut ſeptem honeſtorm parentum filios ex Palatinatu, vel aliis noſtris prouinciis, vt ſupra de Nobilibus dictum, quos moribus, vita, ac indole tales eſſe oportebit, a quibus Eccleſia Dei Laudem, auxilium et ſubſidium expectare aliquando, et ſperare poſſit, concedimus etiam, vt ad Gymnaſii ſocietatis Neoburgi, ac chori muſicae incrementum admitti poſſint. conuictores, qui conſtitutum rationabile victus pretium annue perſoluant.

- V. Plebei erunt Muſices periti, vel ſaltem ad eam addiſcendam apti, et obligati, vt ſeruiant Eccleſiae in ſacris et diuinis officiis, praeterea eius debebunt eſſe maturitatis et conditionis, vt determinato tempore obligare ſe poſſint, et velint iuramento ad ſuſcipiendum ſtatum eccleſiaſticum, et curam animarum in Palatinatu noſtro, vel vbi ex iuſtis cauſis P. Rectori, et a nobis adiungendo conſiliario viſum fuerit, exercendam. Quodſi eccleſiaſticum ſtatum aſſumere detrectabunt: ſumptus eorum cauſa impenſos Seminario refundere tenebuntur iuxta inſtructionem et moderationem inferius annexam, in quantum nempe reſtitutio ab illis fieri poterit. Nobiles ab omni obligatione liberi erunt, ſicut et conuictores.

VI. Jus

- VI. Jus admittendi Alumnos Nobiles reservamus Nobis, nostrisque haeredibus. Plebei admittentur et dimittentur a supradicto P. Rectore, et nostro Consiliario praenio examine duplici, ad cuius singula puncta scripto respondebunt candidati, antequam admittantur.
- VII. Alumni plebei post absoluta humaniora applicabuntur studiis Logicae, Theologiae moralis, controuersiarum fidei in Gymnasio nostro Neuburgi, ex quibus subinde vnus vel duo (qui capacioris ingenii et maioris spei iudicabuntur) poterunt, si media ferant, iuxta §. 12. infra mitti Dilingam ad Theologiam Scholasticam, ibique in collegio S. Hieronymi impensis Seminarii sustentari; pari ratione etiam poterunt ex nobilibus rarioris ingenii, et expectationis subiecta aliquando mitti Ingolstadium vel ad alias Vniuersitates catholicas ad iurisprudentiam, assignata certa pensione annua in sustentationis subsidium, vt in hoc nostro ducatu habeamus viros religioni conservandae, et reipublicae gerendae aptos, ideoque, qui hac gratia fruuntur, ad operam suam, et seruitia, vbi maturauerint, nobis, nostris posteris prae aliis Principibus deferenda se obligabunt.
- VIII. Plebei pro sacris ordinibus admissi exercebuntur domi in Caeremoniis Ecclesiae, cantu Gregoriano, Catechizando, exhortando, concionando, et similibus pro aetate, vt paulatim ad animarum curam aptentur; Nobilibus alia iis conformia exercitia praescribentur.
- IX. Ratio victus, disciplinae et ordinis domestici omnibus communis formabitur, et scripto concipietur

cipietur statim a P. Rectore ad normam Seminarii Monachiensis, Ingolstadtensis, aut Dillingani, alteriusue, quae conuenientior videbitur, atque vt statuta tempora orationis frequentandorum Sacramentorum, studiorum, musicae, aliorumque exercitiorum accurate obseruentur, eligetur communi iudicio P. Rectoris, et adiuncti consiliarii probatus sacerdos secularis in Prefectum, constituto ei honesto salario annuo, qui in seminario habitet, inuigilet ordini et disciplinae cum ea potestate, quam ei Rector Collegii permittendam censuerit, referetque ad hunc (vel eum, quem sibi e collegio Rector substituerit, ad immediatam et quotidianam inspectionem) siquid erroris, aut difficultatis maioris emerget.

Poterit etiam hic sacerdos secularis intendere oeconomiae iuxta §. XI. seruire, item vel praeesse Musicae, et choro, ac sacris quotidie operari apud virgines carmelitanas exceptis feriis sextis, quando celebrat in Sacello aulico propter peculiarem foundationem.

X. Bona temporalia foundationis et Monasterium Bergen administrari curabuntur per virum secularem, honestum, fidelem, sedulum ac prudentem, qui ad destinatum finem communi consensu et approbatione P. Rectoris et consiliarii praedicti omnia aget, et accuratas rationes acceptorum, expensorum, ac reddituum omnium semel quot annis dare obligabitur iuxta §. XIII. infra.

XI. Scripta, rationes, registra, litterae, instrumenta, aliaque ad Seminarium spectantia in speciali

ciali ad hoc deputato conclauī asseruabuntur: custodietur residua pecunia; et sigillum sub duplici clauē, quarum vnā Rector Collegiī, alteram deputatus consiliarius habebit, prouidebiturque, ne vlla ratione, res, aut pecuniae Seminariī ad alios, praeterquam in his litteris destinatos vsus conuertantur: Oeconomiae vero quotidianae, ac rei familiaris, mobilium item, ac supellectilis domesticae curam geret siue secularis, siue ecclesiasticus vel sacerdos ille, qui in Praefectum fuerit electus iuxta §. IX. supra, prout per communia vota iuxta temporum cursum magis idoneum iudicabitur, dabitque rationes consumptorum singulis mensibus.

XII. Quia autem iuxta Ducatus nostri huius palatini statum, et conditionem definitus supra §. IV. alumnorum numerus sufficiens existimatur, consultum censemus, et constituimus, vt cum approbatione sanctae Sedis apostolicae quadrigenti floreni Germ. ex supradictis redditibus Bergenfibz annuatim per P. Rectorem, et adiunctum Consiliarium numerari curentur fratribz Misericordiae Neoburgi in defalcationem annuae eorum foundationis, quam ex bonis ecclesiasticis faciendam esse serenissimus Princeps fundator, ac Dominus Parens noster dilectissimus litteris foundationis inseruit, et Pontifex approbavit.

XIII Denique vt haec nostra fundatio, ac intentio firmitus consistat, in longam posteritatem certius propagetur, ac finis Seminariī huius obtineatur, volumus, et constituimus, vt ad officialium Secularium, et ecclesiasticorum electiones, elocationes bonorum, aliosque contractus, ac deliberationes,

tiones, admissiones, et dimissiones alumnorum ad rationes denique annuas, aliasque a secularibus officialibus, et administratoribus reddendas adjungatur vnus e nostris consiliariis ad haec specialiter a nobis deputatus. Porro si procedentibus annis Seminarii huius speratus fructus ad Ecclesiae emolumentum iuxta intentionem nostram non sequeretur, reseruamus Nobis, Posterisque Nostris plenum ius et potestatem foundationis huius redditus ad primaeuum institutum S. Benedicti cum approbatione sanctae sedis apostolicae conuertendi.

XIV. Atque vt de hac fundatione, et intentione Nostra Posteris Nostris constet, Tabulas has confici, Sigillo Nostro, propriaeque manus subscriptione muniri, earumque exemplari supradictis Rectori Collegii Societatis Jesu vnum, et Deputato consiliario alterum tradi, et consignari curauimus.

Acta sunt haec in Residencia nostra ducali Neuburgi ad Danubium die 27 Septembris anno 1664.

Philippus Wilhelmus Mp.

(L. S.)

Cum serenissimus Dux voluerit hanc suae serenitatis clementissimam voluntatem societatis etiam Sigillo et subscriptione firmari, ego infra scriptus facultate a R. P. Visitatore accepta id facio, et tenore praesentium subscribo ac sub signo 4 Dec. an. 1664.

(L. S.)

Albertus Curz

Collegii Rector Mp.

Notitiae

Notitiae de comitatu Geisenhusano

ad annem Filisam minorem Landeshutum inter et oppidum peruetustum Veldam Seculis X et XI.

Communicavit mecum an. 1801 praeclarus in antiqq. vir Carolus Landes Jur. conf. et Archina- rius cap. cathedr. augustani, nunc Elector. Bavar. Archiuar.

- I. Donatio proprietatis in comitatu Gisenhusano an. 982 facta ab Henrico I Epo Augustano. Purchardi comitis Gisenhusani, et Adelhaidis coniugis, Arnolfi I Boioariae Ducis filiae, filio Canonici S. Mariae Augustae. Ex apogr. Sec. XII intrantis.
- II. Traditio praedii Straubingae in pago Tuongou- ue a Brunone Episcopo augustano, fratre ger- mano S. Henrici II Imp. Canonici maioris Ec- clesiae Augustensis delegati, eiusque fata 1029. 1091. 1101. Ex apographo Seculi XII in- trantis.
- III. Notitia de reſtitutis per Herimannum Episco- pum Canonici Ecclesiae maioris Augustensis praediis Straubinga et Geisenhausen XVIII Kl. Febr. 1104 in comitiis Imper. Ratispon. Acce- dent iisdem Notitiis Lumina ex cod. dipl. fri- ſingensi, et ex actis Parochiae Holzhausen pro- xime oppidum Geisenhausen, quae mihi imper- tit et Ingenii et animi Nobilitate perillustis D. Iosephus Maria Nobilis signifer et S. Rom. Imp. Baro de Imſland, Markelkonen et Wilde- nau, Can. Cathedr. Friſing. et Holzhuſii Pa- rochus.

Henricus I Episcopus Augustensis canonicis sanctae Mariae Augustae proprietatem suam in Geisenhausen tradit. 982. Ex apographo Seculi XII. intrantis.

IN NOMINE SANCTAE ET INDIVIDVAE TRINITATIS. Notum sit omnibus qualiter Henricus (a) successor sancti Ovdalrici proximus Romam & limina apostolorum pro remissione delictorum suorum visitavit & antea quam illuc pergeret cepisset. proprietatem quam pater suus Purchardus (b) in Gisenhusa habere visus est eo die Etichoni (c) fideli suo sub testimonio contradidit, ea videlicet ratione, vt eam illuc firmiter delegaret vbi eum filius suus episcopus Henricus rogaret. Tunc pro certo Etich postulante episcopo vt in antiquiori vita Sancti Ovdalrici legitur tradidit cum manu eius prefatam proprietatem legitime secundum legem noricorum (d) sanctae Mariae canonicis super altare eius in Augusta ciuitate situm & super

a) Ipsissimus Henricus Epus augustanus, qui Henrici II Ducis Boioariae, ac Pertholdi, Arnolfi II filii partibus aduersus Ottonem II Imper an. 976 accessit, et Niuuenburgum aut prope Passauum ad Oenum, aut Niuuenburgum dabubianum iuxta Parthenonem Bergam an. 977, durante hac Principum discordia, testimonio Codicis augustani occupauit

b) Burchardus hic erat ramus familiae Comitum de Mosaburga.

c) Eticho ex genere Comitum Welforum, qui an. 914 in pago Sualauelda ad Altheim et Papenheim, Pinzwang, Mimereheim et ad Echneperc, praeterea iuxta Glanam ad Pergam Petersberg Parochiam Sittenbach (vulgo Sittenbach et Monasterium Altomünst) a Welfis Sec. X restitutum, potentes erant. Vide tria Luculentaeque huius rei Vestigia in Libro Prob. Emmeram et diploma. Conradi I Regis p. 101 Num. XXXVIII. Idem Eticho, Henrici I Epi in Episcopatu augustano successor † 988 Comes de Altorf in codd. augustanis nuncupatur.

d) Secundum legem Noricorum, nempe Boioariorum, non autem Alemanorum.

super capsam deauratam lapidibusque inclusis decoratam. cum. ecclesiis & totis edificiis. cum agris. pratis pascuis. molendinis. aquis aquarumque decursibus. viis & inuis. ciuitatibus. siluis. tontis. & intonsis. quesitis & adhuc inquirendis. & cum familia et cum omnibus ad eandem proprietatem iure pertinentibus nisi. XX. Hobas extra traditionem dimisit. & eas seruituti sancti Magni ad Fauces (e) decreuit. canonicisque placitauit. vt potestatem haberent si vellent easdem. XX. Hobas cum X. Hobis in ista prouincia in bono loco sitis concambire. in manum Gerhhardi praepositi & in manum Werinarii advocati (f) pro remedio anime sue patris matris sue et matertere (g) suae. ceterorumque propinquorum & parentum suorum. in eam placitationem. vt in iure & potestate canonicorum perpetualiter in oblatione permaneant. salvo in omnibus eorum cottidiano stipendio. & vt ipsi pro requie anime eius annis singulis ante anniuersarium diem ad Horam vespertinam vigiliam maiorem devote celebrent. et in anniuersario die vigiliam expleant. & celebrata missa altaris Hostie oblationem omnes in commune deo offerant & insuper centum pauperes sufficienti stipendio

- e) S. Magni ad Fauces, Monasterium Füssen ad Lyceum torrentem in pago Schwangau pago Ambragouue, ac Echiconis Valli (Pitalo) vicino, vnde etiam Comites Mosaburgenses veteres originem duxisse reperi.
- f) Werinarius aduocatus Henrici Epi an. 982 videtur mihi ille Babo I Comes, Pertholdi II Arnolfi II Comitum Palatini filii filius et pater habentis II patris XXX filiorum, ac Cognatus Henrici Epi. cuius pater Pertholdus II etiam in Alemannia rerum potens erat. Insuper perpendas, velim rationes, quas hoc de aduocato Werinario in Praefatione protuli.
- g) Matertera Juditha nimirum Soror Adelhaidis Coniux Henrici I Ducis Boioariae, et Imper. Ottonis I fratris.

stipendio edendi & bibendi procurent. (h) et ex eis. XII. vestiant in uno anno lineis vestimentis et in altero anno laneis induant & caligas calciamen-
taque prebeant. Si autem aliquis successor meus antistes hanc placitationem irrumperere temtauerit, & predictam proprietatem canonicis auferendo in suam vtilitatem aliquo modo redigere conatus fuerit. & ista ratione comperta statim eis non restituerit. Heredes mei legitimi liberam hanc habeant potestatem tres ponere super altare denarios aureos et eandem proprietatem inde redimere. Et in jus proprium possidere. omnibus in futurum generationibus. Actum est autem anno dominice incarnationis DCCCC. LXXXII. temporibus Ottonis imperatoris
tercii

h) Eiusmodi Pauperum cura, et El-emofyna publica etiam Babonidum Sepulcra Abensbergae mea etiamnum aetate in more posita erat in memoriam Babonis Patris XXX filiorum.

Wiguleus Hundius, Scriptor Metrop. Salisburg. et Stemmatographiae Nobilitatis Boicae, erat Praepositus Praepositurae Gisenhusanae, id quod ipse Hundius refert in Tom. III, Stemmatologiae, nondum editae; seculo denique XVII aut XVIII Ecclesia augustana hanc proprietatem vendidit Ecclesiae Collegiarum SS. Martini et Castuli Landishutae, excepto singulis annis tributo ex Parochia Holzhausen, cuius hae sunt filiales: Termarskirchen vulgo Deimarskirchen proxime Geisenhausen, Harbach, Tatendorf, Filsfölle, — et olim, teste Codice frisingensi Wolfsbach prope Wolfsstein ad Isaram, Albinchoua, Guntwihehus prope Kapfing, Filsheim et Altenfraunhonen, nunc Gundelhusen dictum.

Extant hac de donatione in Meichelb. T. I P. II p. 511, 512 Num. MCGXX sub an. 1040 Epi Frising. Nitzkeri et Eberhardi Epi augustani altercationes pro decimatione de Gisenhusen, quorum testes hunc comitatum illustrare possunt; dicitur enim in vetustis diplomatis Veldero-Marca. Monasterium etiam S. Emmerami ibidem in Eberspoint grandes adquisiuit ditiones, et Monasterium in Chiemsee proxime Fraunhouen — Confer p. 499. et P. I p. 334 Litern de finibus Ecclesiae Termarskirchen 1157 inter Ottonem I Epum Frising. et Hartwicum Epum Ratisp.

terciū in Augusta in ecclesia sancte dei genitricis
 Mariae ante altare. Heinrico episcopo perpetrante,
 in presentia canonicorum. in frequentia populi. &
 coram testibus subnotatis. Signatus Etich qui hanc
 traditionem fecit; Adalbero. Jagob. Marcwart.
 Willehalm. Hunfrit. Engilmar. Wezzi. Pilegrim.
 Gundacher. Kadolt. isti de prouincia Alamanorum.
 isti autem de prouincia Noricorum. (*) Signatus
 Werinhere aduocatus qui hanc traditionem cum
 manu Gerhardi prepositi accepit. Hiltebolt. Gote-
 bolt. Reginhart. Suigger. Aribo. Kolf. & alii multi
 hoc videntes & audientes.

*Traditio praedii Straubing, a Brunione Episcopo Au-
 gustensi Canonice majoris Ecclesiae Augustensis dele-
 gati, eiusque fata. 1029. 1091. 1101. Ex apogra-
 pho Saeculi XII. intrantis.*

IN NOMINE SANCTAE ET INDIVIDVAE
 TRINITATIS. Noverint omnes fideles tam futuri
 quam presentes, qualiter Bruno Augustensis episc. (*)
 germanus Heinrici gloriosi imperatoris primi, (a)
 pater venerandus pastorque piissimus. fratrum Au-
 gustensium necessitatibus paterna liberalitate deuo-
 tilissime consulens. Ratispone morte preuentus. &
 egres-

(*) Differt notitia haec ab illa vitae S. Vdalrici inserta,
 ubi: Isti de prouincia Noricorum, isti de prouincia Ala-
 manorum; quae lectio probanda videtur, cum Weren-
 her aduocatus, comes Suabecensis utique prouinciae
 Alamanorum adnumerandus sit.

(*) Bruno Epus filius Henrici II Boioariae Ducis, et fra-
 ter S. Henrici II Imp. cuius memoria in necrologio
 Canonicae S. Petri Monast. celebratur.

a) Ideo haec primus dicitur, quia Rex Henricus I Auceps
 Imperii Coronam non accepit a S. P. Henricus etiam
 IV Imp. saepe III nuncupatur, quia a Clemente III,
 intra P. M. Coronatus est 1084.

egressum vite ibi expectans. fero remedio anime sue predium Strubingan (b) cum omnibus ad eandem possessionem pertinentibus cognato suo Ovdelschalcho de Elisindorf (c) Kohnrado gloriosissimo imperatore presente, & manu sua eandem traditionem affirmante fideliter delegavit, idque constituit, vt eandem proprietatem Augustensis ecclesiae canonicis in perpetuum stipendii usum ad altare sanctae Mariae stabili & inconnulsa traditione donaret. Postea vero defuncto bone memorie episcopo simulque Augustam deportato, prefatus Ovdelschalchus presente funere sicut rogatus fuerat ad altare Sancte Mariae fratribus ibidem deo seruientibus in perpetuo mansurum stipendii usum in manum Dieterici decani, & in manum Manegoldi aduocati (d) legitima donatione stabilivit. ita vt nihil inde exciperet, vt ipsi pro animae eius requie cottidie psalmum de profundis decantare non desistant, & in anniuersario die omnes pariter ad sepulchrum eius progredientes vigiliam expleant, & celebrata missa altaris hostie oblationem in commune deo offerant, centumque pauperibus simul etiam scolariis competentem victum amministrare studeant. Donauit etenim fratribus predium ex integro cum mancipiis, aeclesiis, aedificiis, vicis, agris, pratis, pascuis, molendinis, viis & inuiis, ciuitatibus, siluis, tonsis & intonsis, cultis & incultis, cum theloneo & piscatoribus ac nauali censu, & cum sale in Halle & cum omnibus quesitis
&

-
- b) Straubinga ad Danubium, quo in fundo Ludouicus, Dux Bawariae Sec. XIII ineunte Urbem condidit.
 c) Vdalschalchus de Elisindorf cognatus Brunonis Epi 1029, et Henrici II Imp. vnde? Idem etiam atque etiam cum Comitibus Schirensibus testatur. Vide obseruationes meas.
 d) Mangoldus aduocatus de Merde (Donauwerde)

& adhuc inquirendis Actum est autem anno dominice incarnationis. Millo XX. VIII. indictione. XII. in ciuitate Augusta. in ecclesia sanctae dei genitricis. in presentia canonicorum. tempore Konradi gloriosi imperatoris coram testibus subnotatis. Ovdalschalch qui hanc traditionem fecit. Manegolt aduocatus qui eandem delegationem cum manu Dieterici decani suscepit. Perhtolt de Holzhaim (f) cum suis militibus. Babo comes (g) cum suis militibus. Engilpreht de Sitenbach (h) cum suis militibus. Richere. Reginhart. Ovdalhart. Reginpreht & alii multi. Isti sunt homines cum quibus predium Stubingan ad vsum & annonam canonicorum traditum est ad altare sanctae Mariae. Luitpreht diaconus. Sahfo clericus. Gozzenrich. Gozzerat. Pezeman. Rowdepreht. laici ex familia eiusdem supradicti predii. si quis vero hanc traditionem irrumpere temptauerit. nunquam dei iudicium euadere poterit.

Hec quidem & alia quam plurima canonicorum predia ab episcopis eius successoribus violenter subtracta a Sigifrido secundo (i) bone memorie episcopo pro violentia quam ipse fecerat exemplo antecessorum suorum veniam ab eis humiliter postulante atque pro reconciliatione a singulis pacis signum implorante in canonicorum capitolio sunt restituta.

Anno

g) Babo Comes aut noster Schirenfis aut de Marchbach ad Glanam.

h) Engilbreht de Sittenbach, Parochia ad Glanam proxime Marchbach et Cholapach confer testes in Meichelb. Tom. I P. II p. 489 Num. MCLXIV; Perhtolt, Gerolt, Papo item Papo — in tradit. Cuntpirgae nobilis feminae sub Egilberto Epo fril.

(i) de Dornberge.

Anno dominice incarnationis M. LXXXX. 1. Ac
deinde a successore eius Herimanno episcopo (k)
absque omni exceptione reiterata. anno. M.
C. 1. sub testimonio clericorum atque laicorum
fidelium.

*Notitia de restitutis per Herimannum episcopum Ca-
nonicis Ecclesiae majoris Augustensis praedii Strau-
bing & Geisenhausen. 14. Januarii 1104. Ex apo-
grapho coeueo vel suppari.*

IN NOMINE DEI SVMMI. Noverit omnium
fidelium tam futurorum quam presentium providen-
tia. qualiter Augustensis aecclesiae canonici diuera-
sis necessitatibus circumuenti. pro recuperando sta-
tu & Honore sui claustrī. simul & pro obtinen-
da juris sui libertate ad regis curiam Ratisponē ha-
bitam legatos suos scilicet Kovnradum & Walthe-
rum boni testimonii fratres communi consilio dire-
xerint. & ipsi postea superuenientes ad comproban-
da huiusmodi legationis verba imperatori omni-
busque episcopis ibidem congregatis in perturba-
tione sui claustrī & in aliis rerum suarum detri-
mentis que & quanta passi sint lamentando notifica-
uerint, idque imperatoris ipsius satagente clemen-
tia. precipue autem fauente Wirzburgensis episco-
pi Emehardi probabili testimonio. nec non omni-
um episcoporum qui aderant habita de huiusmodi
sententia clementer adimpetraverint quod episcopus
Herimannus non coactus sed quasi fraterna caritate
admonitus in presentia Heinrici imperatoris tercii,
Regis vero quarti. (*) episcoporum quidem iudicio
nec

k) uterque intrusus Epus ab Henrico IV Rege.

(*) Ecce acta quaedam celebrium illorum Imperii Comitū-
orum, Ratisponae an. 1104 habitorum, quibus duranti-
bus, interfecto Sigehardo Comite de Burghusen, ex ge-

nec non omnium qui aderant testimonio, bona quæque siue ab ipso siue ab antecessoribus suis violenter subtracta hisdem fratribus in jus proprium restituit & vt eadem restitutio firma & inconuulsa permaneret. Purchardo monasteriense episcopo verba predictante nominatim Strubingen et Gisenhusen cum omnibus tam ad oblationem quam ad stipendium eorum pertinentibus eisdem fratribus legitima traditione stabilivit. Isti sunt episcopi quorum iudicio & auctoritate id comprobatum est, videlicet Bruno treuirensis archiepiscopus. Fridericus coloniensis archiepiscopus. Perhtoldus Salzburger electus (**). Emehardus wirziburger electus. Otto babenbergensis electus. Johannes spirensis episcopus. Purchardus monasteriensis episcopus. Vtto hiltinensis episcopus. Witelo mindinensis episcopus. Eberhardus aistatensis electus. Heinricus frisingensis episcopus. Adalbero tridentinus episcopus. Ovdaltricus augiensis abbas. Babo abbas de S. Emmeramo. (***) Preterea Erlunc cancellarius cum magna multitudine clericorum. Isti sunt augsten-

fes

nere Comitum Seonensium Palatinorum, Henrici IV Imp. exautoratio, amicorumque eius defectio, Diestpoldi Marchionis Vogaburgeris potissimum machinatione, et Henrici V in patrem nefaria rebellione subornata est.

(**) Frater Burchardi Comitis Mosaburgeris, cui depositio 1106 successit Conradus I Comes Abinbergeris, Babonis nepos.

(***) Babonem hunc Abbatem ipsum Maufoleum Emmeramenfe nescit; secutus est Rupertum Abbatem C. 1094 vita functum, haut dubie inter Henrici IV Imp. amicos cum Gebehardo IV et Vdalrico Epis Ratisp. recensendus, cuius fata et Babonem manserunt; euanuit enim, teste Rom. Zirngibl, qui primus Babonis eiusdem Abbatis memoriam, ex Monum. Emmeram. produxit sub an. 1106. Sieh dessen Abh. über den Exemptionsprozeß des Gotteshauses St. Emmeram mit dem Hochstift Regensburg von J. 994 — 1325. München im akademischen Verlage 1803. gr. 8.

ses canonici, ex parte totius congregationis ad curiam imperatoris missi, Sizo. Emebart. Witolt, Rudolf, Kovnat. Sigeboto. Titto. Gunthere. Liutpolt. Lanzo. Pucco. Pillunc. Heriman. Heinrich. Walthere. Otto. Werinhere. Isti sunt laici qui viderunt et audierunt. Dux Welf & frater eius Heinrich. Periger de Sulzbach. Sigehart. & frater eius Friderich de Tengeligen, (†) Otto de Diezzen. Adalpreht de Alechingen. Wicpreht & filius eius de Saxonia. Werinhere de Vresprech. Heinrich de Scöunburch. Heriman de Ratelenberga. Gerloch de Orth. Arnolt de Goltbach. Folemar dapifer imperatoris. Gundekar & Erchenbolt camerarii imperatoris. & alii plures. Actum est anno dominice incarnationis. Mill. C. IIII, Indict. II. in civitate Ratispona. XVIII. Kl. Febr; tempore Heinrichi imperatoris tercii, regis vero quarti. (††)

Concambium S. Heinrich II Imp. cum Benedicto VIII Pont. Max. 1018 una cum Sigillo illaeso ex autogr. nondum edito.

C In nomine scæ et individue trinitatis
Heinricus divina fauente clementia Romanorum
Imperator Augustus; Nouerit omnium scæ Di
acliæ nriq̃ fidelium tam præsens ætas quam
successura

(†) Testes eiusdem Chartæ pro Annalibus Boicis sunt maximi momenti, quos inter etiam testantur Sigehart Comes de Burgusen paulo post Crudeli nece interfectus, et frater eius Friderich de Tengeligen, Sator Dominorum de Torringen ad Tabensee, cuius genus etiam nunc nostra in Patria inter Optimates una cum Comitibus de Prisingen, Ortenburg, et Dynastis de Fraunhoben, Fraunberg, Seiboltesdorf, et Sandicelle &c. florere

(††) Occurrit eadem notitia, sed in vernaculam duntaxat translata, in Illustris Jo. Georgii de Lori Geschichte des Lechrains Vol. II.

successura posteritas. qualiter nos apostolici patris ordinatorisque nri BENEdicti pettitione in ipsa ordinationis nrae die qddam concambium apud suam scam romanam aeccliam pari consilio utrobique Collaudauimus. Donantes igitur scae prefate aeccle in honore aplorum PETRI ET PAVli construite qddam nri iuris pdium TERMA dictum in ducatu spoletano, & in comitatu nornensi situm. Contra tale predium quale scs PETRVS habuit in loco ANTINA dicto. in pago (*) & in comitatu ARNOLfi comitis. cum omnibus eius pertinentiis. videlicet seruif & ancillis. terris cultis & incultis. campis. filvis. uenationibus. aquis. aquarumque decursibus. piscationibus. molendinis. pascuis. Viis. iniis. exitibus. & redditibus. quesitis uel inquirendis rebus mobilibus & immobilibus. & omnibus que quoquomodo iure nominari aut scribi possunt utilitatibus. eo videlicet tenore commutationis. quantinus idem praescriptus Sci PETRJ Uicarius. eiusque successores. idem praedium TERMA dictum habebant. teneant. & ad usum scae Romanae Aeccliae firmiter possideant. de contra uero dato praedio ANTJSJNA. & eius pertinentiis se ulterius non intermittant. Igitur fidelium nrorum communi consensu firmato concambio. nouerit omnium di nrique fidelium uniuersitas. qualiter tam pro Senioris & antecessoris nri OTTONIS scilicet tercii imperatoris. quam pro nro parentumque nrorum remedio. eundem sepe dictum locum ad stipendium Canonorum in Coenobio Sci PETRJ scique GEORGII BABENBERC degentium per hanc imperialem

(*) Relictum est a Scriba non nihil Spatii, nomen pagi Subplendi causa. Quis autem fuerit ille Arnolfus Comes meus in Obseruationibus inquiram.

rialem nrae traditionis paginam concedimus, donamus, atque proprietamus, cum omnibus eius pertinentiis & utilitatibus omnium contradictione remota. Precipientes igitur ut neque imperator, neque Dux, neque episcopus neque comes, neque magna uel parua persona, caros in Xpo Babenbergenses fratres nros in praefato praedio inquietare, molestare, disvestire, siue eundem locum commutare nisi communi fratrum consilio praesumat. Siquis uero hanc nrae dominationis paginam uiolare qd ablit presumat, cum iuda traditore indigestibilis buccellae gustum sumat, atque tormento inextinguibili poenas perpettualiter luat. Quod ne fiat, sed haec nra traditio stabilis & inconuulsa nunc & in futurum permaneat, hanc paginam inde conscriptam manu ppria roborantes, Sigilli nri impressione insigniri iussimus.

Signum Domini
Heinrici
Romanorum

inquietissimi
Imperatoris
Augusti;
Locus Sigilli
membranae
inferri.

Guntherius cancell. uice Ercanbaldi Archicapel-
lani recognou. data (**) Indict. Ia Anno dnicae
incarnat.

(**) Haec etiam in autographo spatia ad subplendum Mensis diem, et Locum, ubi haec acta, relicta sunt. Multiplex ratio me monet, ut crebriores Loci Antissinae, atque ad hunc pertinentium Villarum Commutationes, Dominosque Luculentius enumerem. Meminit inprimis Cellae Antissinae ad amnem Antesen, qui supra Monasterium Suben Oeno flumine miscetur, testeque Cl. Lipowsky, pars est Veteris pagi Matagouue proxime Antis-

incarnat. Mil. XVIII. Anno vero domini Heinrichi Sedi regn. XVII. Imperii au. IIII. Actum . . .

Litterae

houen, Münster, Potenhoun infra Monasterium Reichersberg sub an. 840 Diploma Regis Ludouici II, quam Vna cum Villa Ingoldestat Gozbaldo Coenobii Althae inferioris Abbati, eidemque Wirceburgensi Episcopo dono dedit. (M. B. Vol. XI p. III. B. 26b. VII Band p. 255. 257.) nec dubito, quin ibidem p. 15 Lettio Cellae Antefanae pro Antefanae sit mendosa, quam Cotto reclusus tradidit per Comeatum Hiltrudae (Falsilonis II Ducis matris) sub an. 754. Ab Hungaris Sec. X Cellam Antifinam, quemadmodum Cellas Gars, Anne, Rotam, aliasque Vastatam puto, eique in Loco Münster, aut, si malis, in Auroldsmünster sui superesse nominis vimbram.

Rex Otto I an. 953 confirmauit Heroldo AEpo Salisburgensi praedia Winherigam, Antefinam, et Wolinbach, ab Agapito II summo Pontifice Heroldo eo pacto tradita, ut singulis annis tres argenti Libras Romanam transmitteret, (Kleinmaieri Cod. dipl. Iuuuaniensis p. 179.)

Eiusdem Loci Antifinae memoria recurrit an. 984 sub Joanne XIV P. M. et Friderico Iuuuaniensi AEpo, imperante Ottone III. (Ibid. p. 209) nec non sub Joanne XV S. P. et Hartwico AEpo Iuuau. an. 993. (ibid. p. 212.)

Aliud eiusdem Argumenti integrum, omnibusque numeris absolutum et nostro diplomati, excepta Arnolphi Comitum memoria, consentaneum Diploma edendum curauit M. H. Schubert, Decanus Babenbergensis in seinen Nachträgen zum historischen Versuch über die geistliche und weltliche Staats- und Gerichtsverfassung des Hochstifts Babenberg in der XVten Beilage, in quo haec an. 1018 continentur: „in Loco Winheringen dicto, in pago Hisinggoune, (Isengau) et in Comitatu Chadalhohi Comitum cum his Locis Antifina et Wolinbach dictis, et cum omnibus eorum pertinentiis et utilitatibus — actum Mogonciae data VI Idus Febr. Indict. I anno dominicae Incarnat. M. XVIII Imperii (Henrici II) IV.

Hundius in Metrop. Salisb. edit. Monacensi p. 302 in actis Perengeri Episcopi Passauensis ab an. 1013 — 1045 (fratrem Pabonis Comitum fuisse alibi monstrauit) haec refert: „Sedit in vrbe Patauiensi, quae ab Arnolphi Schirenti iterum occupata erat annis XXXIII; — eo tempore Henricus II Imper. Patauiensi Ecclesiae abstatuisse legitur Comitatum ab Ilitz, fluniolo Bohemico

Litterae foundationis Monasterii Banzenfis 1069 et 1071, ex apographo ap. Hundium in Stemmatologia P. I. pag. ultima.

In nomine S. et indiuiduae Trinitatis, Sciatis et cognoscat sancta et vniuersalis Ecclesia, qualiter ego

ad Regem annem vsque omnem ducentosque Manfos ex Austraiiano Coenobio ad Babenbergensem recenter a se fundatum Episcopatum illustrandum et ditandum, pro quo Comitatu reddidit Episcopatu medietatem Ciuitatis Pataviensis ab Arnolde Bavarorum Duce prius ablatam.

Ego Arnoldum Comitem Diplomatis nostri Satorem Comitum de Welfa et Lambach, patremque alius Arnolphi, et Adalberonis Episcopi Wirceburgensis, tempore Henrici IV Regis Celeberrimi fuisse existimo; Origines autem eius nemo adhuc explorauit. Sunt, qui eas ad Comites Voheburgenses, Schirensesque referunt.

Eodem tempore Henricus II Imp. donata Romanae Sedi a Pipino, et Imperatoribus rata esse an. 1014 iubet. Idem Babenbergam Benedicto VIII P. M. donat; moxque eius Loco Benenentum restituit an. 1019.

Antifina Ecclesia Domini Wernheri ad S. Martinum dedicata est ab Vdalrico Pataviensi Epo IV Mon. Martii an. 1116, Domino Berwino adhuc Praeposituram Richersbergensis Ecclesiae procurante. Hund. Metr. Salsb. p. 70.

Praepositurae Babenbergensis Winheringae proxime Ostia Manae, in Oenum elabentis, et Oetingam Vhem, cuius praedicta diplomata vna cum Antifina et Wolinbach meminerunt, Successu temporis administratores erant Wilhelmus de Fraunhouen de Frauenstein et Eringen 1400, Vitus de Rorbach 1540, Georgius de Gumpenberg 1542 demique Vitus de Törringen 1568.

Eiusmodi feoda, annuas pensiones et ius aduocatae praetendebat etiam Episcopatus Babenbergensis de Monasterio Aspach iuxta Annum Rotam ad ditionem Fraunstein et Eringen pertinente (quo in loco Babonidas rerum potentes monstrauimus) sed renuebant tempore reformationis in Germania Principes nostri Wilhelmus et Ludouicus Duces. Extant hac de re in Archiuo documenta. Hundius c. L. p. 188.

Summi Momenti sunt ditiones Schirensium Comitum in veteri Boiaria; quae ex dote, Episcopatu Babenbergensi ab Henrico II Rege an. 1007 impertita, exui, illustrarique possunt. Extant hac de re quam plurima diplomata, nondum a nostratibus perpenfa, in Codd.

ego Hermannus Marchio, (a) et vxor mea Alberad comitissa (b) pro aeterna iugiter meditantes retributione in Banzenſi caſtro principali, videlicet loco ditionis noſtrae Domum domino ereximus in honore B. Petri Apoſtoli, et precioſi Martyris Dioniiſii, vt in ea Domino monaſticis diſciplinis perpetuo ſeruatur. Et noſtra, noſtrorumque memoria immortalis habeatur. Ad hunc ergo locum Mugburgk cum omnibus pertinentiis ſuis, mobilibus et immobilibus, villis, ſiluis, pratis, areolis, pascuis, viis, inuiis, exitibus, et redditibus et molendinis, et totum Banzgau, quicquid inter Jreſom et Meyn ſitum eſt, omnemque

Babenbergenſibus; ex quibus aliquas duntaxat Notitias obiter reſert Auentinus in Libro V Annal. Boic. p. 510 ad an. 1007: „Caſar (Henricus II Imp.) reddita pace Germaniae, Galliae, Italiae, quod Liberis careret, in Caſtello, oppidoque ſuo Bambergae aedem Pontificiam ſacrat, D. Benediſti conſecraneis templum extruit; pleraque praedia, Vicos, Sylvas, Caſtella, arces, Oppida Austriae, Boariae, Charinorum, Styriorum, Liurniae, Noricorum, Breonum (ſicuti aliis Pontificibus Boiorum Reginoburgeniſi, Iuuauienſi, Fruxinenſi, Sabonenſi, Balhaueniſi) Bambergenſibus quoque Myſtis perperno donat, quae adhuc poſſident. His quoque Abudiacum (Abachium) incunabula ſua addicit, arcemque, ne a regulis Boiorum occuparetur, ſolo aequat. Inſuper patrimonium ſuum, dotem Chunegundae, (*) Babenbergenſibus deſtinat Sacerdotibus; Eberhardum eius vrbis Episcopum legit, a ditione aliorum Archimyſtarum ſoluit, vt ſoli romano Episcopo pareat, lege ſancit. Benediſtus VIII Pont. Max. euocatus, in Boariam pergit, Bambergenſem aedem dedicat, confirmat diplomate immunitatem a Caefare datam.“ Vbertimum harum Noticiarum uſum Lector in Obſervationum mearum Contextione animaduertet.

(*) Partem dotis Chunigundae Reginae nouimus ex Charta Irſingeniſi ap. Meichelb. T. I P. I p. 219 ſub an. 1025.

a) Praecl. Chriſtiano Friderico Pfeſſelio teſte, meaque opinione frater Wolfram I Comitſ de Abinberg, vterque filius Babonis Patris XXX filiorum Abb. der B. Abtey der Wiſſenſch. II Band Tab. ad p. 72.

b) Seu Bertha, filia Ottonis Marchionis de Suinorde, haeres ditionum Nortgauienſium et Orientalis Francia.

omnemque Dominicatum nostrum in terminis illis communi voto firma traditione delegamus. Decimas quoque de suburbanis nostris noualibus, et vineis, dominicales quoque capellas nostras Mugburgk, et Asfaltum cum dotibus, decimis et terminis suis, sicut ab antiquo possedimus, perpetuo iure ipsi Ecclesiae tradidimus. Astipulante et corroborante Domino meo Adelberone venerabili sanctae Wirzeburgensis Ecclesiae Episcopo, (c) eo tempore, quo eo agente, et suscipiente delegauimus ad reliquias S. Kiliani Martyris Praeposituram Heydenfeld cum pertinentiis suis, Anno dominicae incarnationis Millesimo sexagesimo nono, indictione septima, regnante Henrico quarto, Romanorum Imperatore, sic dotatam et fundatam Ecclesiam illam, communicato cum Ministerialibus, et fidelibus nostris consilio, B. Petro, Principi Apostolorum in Babenberg cum omnibus praediis suis delegauimus, praesente et agente, suscipiente et confirmante Hermannno, eiusdem sedis Episcopo. (d)

Tradidimus autem seorsum extra Abbatiam in usum Episcopi, et successorum eius Steckilleze et Grodöse cum pertinentiis suis decimis et terminis suis. Et forestum ad Banza pertinentem, permanente tamen Abbati eiusdem Loci, eiusque familiae in eodem Foresto cedendi, et pascendi libera potestate. Ministeriales quoque nostros, exceptis paucis cum omnibus praediis et beneficiis suis, vbicunque positis, eidem Ecclesiae delegauimus, eo pacto, vt
cum

c) Comes de Wels et Lambach, Arnoldi filius ac Godelfridi Comitis de Putena frater, Henrici IV Regis aduersarius accerrimus.

d) Comes de Formbach et Neuburg ad Oenum, Henrici IV strenuus miles 1075.

eum primis et optimis eius Ministerialibus iuris et dignitatis habeant consortium. (e) His omnibus hanc firmissime conditionem subiunximus, vt praescripta bona, dum viuimus in nostra prouisione et potestate permaneant; nobis autem defunctis, legitimus haeres noster advocatiam eorum suscipiat. Episcopus autem Babenbergensis ipsum locum singulari gratia diligat, sublimet, et exornet. De bonis autem ei delegatis, vel in vsum suum separatis, nulli beneficium concedat, et nihil eorum immineat, sed in stipendium fratrum, Deo inibi seruientium, infra vnum centum manfos adiciat. Quod si, tempore peruoluto, aliquis Episcoporum, mutata voluntate, hoc nostrae conscriptionis pactum infringere, mutare, et adnihilare voluerit, proximus consanguineus noster, vel nostrae possessionis legitimus haeres vnum solidum ad altare B. Petri persoluat, et omnia praescripta bona in suam contrahat potestatem. Ecclesia autem nostra sit libera et immunis a pensione Soldarii, et ab actione totius Seruitutis, quia haec est voluntas nostra in Christo, vt de redditibus ipsi soli seruiatur. Et in ea illi seruientes opportuna pace et diuturna quiete perfruantur. Et huius causae testes sunt Poppo Praepositus, Lindo Decanus, Meginhardus Scholasticus, Herdroicus Thesaurarius, Reginpold Archipresbyter, Poppo Archipresbyter, Adelo, Gosprecht, Eßo Presbyter, et alii Canonici. De Laicis vero Eberhart comes, (f) Burckhart comes, Henrich,

e) Erant nimirum Hiltescalci, eorumque Coniuges et filiae Hiltediuae. Vide Cod. Tradit. Canonicae S. Petri Monast. p. 3.

f) Haut dubie Eberhardus I de Razenhoven, gener Burgharti, Comitis de Mosaburga vna cum fororio Burgharto comite, reliquisque cum fratribus et agnatis et cognatis;

rich, Gebhart, comites de Sulzbach, Gefowin comes, Stercer comes, (g) Reginbotho comes, Wolfram comes, et frater eius Otto de Abnperg, (h) Tietmar comes de Tetenuam, Tiemar, Gubrecht, Ebo, Eppo, Gerwick, Herolt, Otto, Timo, Tegino ingenui testes per aurem tracti. Fridrich, Poto, Erbo, Poppo, Herman, Limprecht, et alii. Et haec gesta sunt, Anno dominicae incarnationis Millesimo Septuagesimo primo, indictione nona, regnante Henrico quarto, Romanorum Imperatore, feliciter.

Catalogus Ditionum in Principatu chunonis comitis palatini voheburgensis, ac restauratoris monasterii rotae ad oenum fluvium 1073 — 1081 ex apographo Meichelbeckii in hist. frisingensi Tom. I P. I p. 264. confer cum exemplari in M. B. vol. I p. 353 N. III.

Hundii apographum in metrop. Salisb.

decurtatum erroribus scatet.

Hainricus divina fauente clementia quartus Romanorum Imperator (a) Augustus. Regalis dignitas, et imperialis Majestas ad hoc diuinitus ordinata est, vt superborum temeritatem comprimat, (b) fidelium

neminem, nisi Chunonem Comitem Palatinum desidero, vt et eundem Babonidis confidentius adiuuere possem.

(g) Fortasse idem ac Starchant.

(h) Wolframus Comes et frater eius Otto de Abinberg, Pater et Patruus Conradi I AEpi Salisburg. atque, hoc teste, vterque filius Babonis Patris XXX filiorum, ac Signiferi in bello Boiohemico vna cum Ottone Comite de Sulnuorde 1040.

a) Apocryphae istae, Hirco - Cerno aut Vulp - Anseri non abssimiles, Litterae foundationis multis haecenus Litteralis imposuerunt; merae enim inepti Compileris Notitiae sunt ex variis diplomatis, Bullisque, diuersis temporibus exaratis, in quibus Henricus IV modo Rex, modo Imperator nuncupatur. Henricus IV autem Rex non ante Imperatoris nomine suis in diplomatis vsus est, quam an. 1084, quo a Wicherto, seu Clemente III, Pont. Max. imperialem Romae Coronam accepit.

b) Exordium earundem Litterarum discordiarum, turbarumque in Germaniae imperio,

fidelium vero deuotionem maximeque Deo famu-
 lantium humilitatem pia deuotione muniat. Ideo
 fidelis nostri cononis palatini memoriam (c) posle-
 ris scripto transmittimus, quia Deum et sanctum
 Petrum omnium rerum suarum haeredem reliquit.
 Habuit enim duos liberos, quibus substantiam suam
 diuisit, Cononem scilicet et Irmogardam, (d) quae
 cum marito traderetur, portionem sibi debitam ac-
 cepit, (e) et de parte reliqua omnem calumniam
 legitime refutauit. Deinde filius quoque duxit
 uxorem, (f) celebratisque nuptiis, cum multi conue-
 nissent, inierunt consilium parentes cum filio et nuru-
 sua, ne in die bonorum inmemores essent malorum, ut
 ut illi qui omnia dedit, aliqua tribuerent. Conuenerunt
 ergo in hoc, ut in loco et fundo, qui dicitur Rota, quem
 praeterfluit Oenus fluius, qui est in comitatu Ar-
 nolfi comitis, (g) monasterium construerent, ibique
 Monachos, Deo famulantes, aggregarent. Placuit
 hoc filio, placuit Nurni, simulque tradiderunt Deo
 et sanctis eius, quidquid in regno nostro posside-
 runt, si absque Liberis obirent. Nurus quoque do-
 tem, quam ex Marito acceperat, Monasterio in le-
 gitimam possessionem tradidit cum omni patrimonio,
 quod in Lotharingia (h) possederat, si ex eodem
 Marito Conone liberos non generaret. Euolutis
 autem aliquot diebus filius ad seruitium nostrum
 vocatus

c) probataeque Chunonis Comitis Palatini fidei sub an.
1084 meminit.

d) Coniugem Chunonis Comitis de Medelingen.

e) Dos paterna eidem obtigit in Pertholdesgaden, ubi fon-
dauit Monasterium, et Mansio apud Wisnswank &c.

f) Elisabetha Lotharingica.

g) Aut Arnolfus Comes Vogaburgensis, aut Diezzensis aut
Schirensis; coaeui enim sunt.

h) Credo, Elisabetham alteri marito Rapotoni Comiti ad-
tulisse portionem suam paternam in Lotharingia.

vocatus in bello cecidit, (i) et sic omnis haereditas ad Monasterii ius, cui traditum fuerat, rediit. Orbatus vero Pater tota mente ad Deum conuertitur, sublatoque corpore Filii, et assumpta Nuru, quae sine prole remanserat ad monasterium properat, exequias celebrat, celebratisque exequiis, traditionem renouat. (k) Dat socer haereditatem, Nurus dotem, non condicione, vt prius, sed perfecte Deo, et sanctis eius in perpetuum. Offeruntur viri militares, qui dicuntur ministeriales cum praediis et possessionibun suis, quos domi, forisque custodes lateris habebat, quibus etiam iura statuit, vt monasterii gloriam teneant, et Abbatibus, libere ac regulariter substituendis, honesto Loco, gradu, et ordine deserviant. Traduntur familiae diuersi sexus et aetatis, quibus etiam tertiam partem seruitii sui relaxauit; (l) hisque dispositis, conditionem consumat, et praedia notata inferius Deo et fratribus, regulariter viuentibus, confert. Rota, in quo est monasterium cum Ecclesiis, terminis, et appendiciis suis. In Parochia Ehmeringen (m) XXX mansos cum parte Ecclesiae decimis, terminis et appendiciis suis Ebersstetten, (n) Ottingen, Aske, Nuivara cum Ecclesia decimis et appendiciis suis. Herigolteshufen (p) cum Ecclesia, decimis terminis et appendiciis suis. Volkmaristorf cum vineis

i) † IV Id. Aug. 1081 ad Höchstet propter Danubium

k) Ecce alteram traditionem factam 1081, prima facta erat 1073.

l) Superi! quanta erat veterum Principum in subditos suos Clementia et misericordia!

m) Ehmeringen proxime Ebersberg.

n) fortasse Paltetten proxime Oppidum Schwaben.

p) Herigolteshufen et Volkmaristorf prope Mosaburgam, quibus addit Codex Tegernseensis Frikendorf, Municham et Sezbach.

vineis et agris vinitorum. Rota, quod adiacet Glonz flumini (q) cum Ecclesia, decimis, terminis et appendiciis suis. Harde (r) Bruntal, Helfendorf, Torinhusen, Warte, Veristetten, Wachreine (s) Ourholz, Walhese, Choletal, Billersee (t) per totum cum Ecclesia, decimis, terminis et appendiciis suis, in Luichental (u) Stegen, Wifinwanch, Criescanowe, Grantowe, Barne, et quidquid a Stricken usque ad Jochperg habuerat, praeter vnam mansionem apud Wifinwanch, quam filiae ad pernottandum tradiderat, cum de Loco ad locum transiret. Apud Halle patellam Salis et locum patellae. (x) In Stubeia (y) duos mansos, in Wibetal (z) stabularem curiam. Ad Valles in monte, qui dicitur Ritino, (aa) quinque mansos, ad Suffan in Poscen (bb) curiam et vineas; in Carinthia castrum, quod dicitur Vrsen, et circa castrum Sexaginta mansos. Juxta Moram fluuii flachfaha, Juxta Liesniche Meizenstein. In Marchia iuxta Rabam fluuium Chuniberge cum terminis et appendicis

q) Rota superior et inferior prope Glonam flumen ad Petersberg et Vsenhouen supra Monast. Vnderstorf, est etiam rivulus Glon, qui in Mangualdam exit.

r) Forfan Steinhart Helfendorf prope Grube in Praefectura Aiblingen.

s) Wagrein prope Salzham in regione Salisburg.

t) Billersee sub alpihus prope vrhem Lofer.

u) Leukental et Jochberg prope Kizbühl, vbi et Haziga Schirensis agri diues erat.

x) Reichenhalle.

y) Stubeia in Tirol prope Wippental Superius.

z) Wibetal Superius, in quo Matreia, et inferius Oeni pontem inter, et Brixentalam.

aa) Ritino forsan Riffen prope Bozen.

bb) Suffan in Poscen Bozen.

dicis. In Oriente Breitenwe, Suarzoaha, (cc) Lui-
prandesdorf, Snozindorf, Hedericheswerde. Juxta
Danubium versus Hungariam Viskahagemunde, (dd)
Chrubinuzbwoanc cum terminis et appendiciis suis.
In Tongowe (Donaugau) curiam. Ad Gruninbach
sex vineas ad Huriperch; cum vineis agris vinito-
rum. Ultra Chambe Chostingen, et Reswertin-
gen (ee) cum Ecclesia, decimatione, Thelonio,
terminis et appendiciis suis. Juxta fluuium, qui
dicitur Naba, (ff) Vndechestorf. Curiam suam
Ratispone iuxta sanctum Casianum cum atrio per
circuitum, et aedificiis. In sueuia villam, quae
dicitur Esslingen. (gg) Haec omnia cum omni
iure tradidit cum areis et aedificiis, agris, agris,
campis, pratis, molendinis, aquis aquarumue de-
cursibus, siluis, venationibus, sectione, saginatio-
ne, et quae hebentur, et haberi possunt, in legi-
tima possessione rotenfis monasterii, de quibus eti-
am Nurus sua Elisabeth statim monasterium inuesi-
uit, et postea in Beneficium accepit. His ergo
hofen

cc) Suarzoaha intrans Leitam fluuium.

dd) Viskahagemunde Fischament ad Danubium infra Vien-
nam, Austriae inferioris Metropolim prope Petronel-
lam, ibidem 900 potens Luitpoldus, Comitum Schiren-
sum Sator; e regione Danubii sunt Saxengang, Zunti-
nespruka, Orta Hart, Entisdorf (vulgo Enzerstorf) et
Luitpoldesdorf, quas ditiones antea adquisierat Egilber-
tus Epus Frising. ab Imp. Henrico II 1020 per Com-
mutationem cum Arnolde Abbate Weihenstaphanensi,
qui Egilberti Epi frater fuisse videtur. Meichelb. T.
I P. I p. 313. 312.

ee) Ultra Chambe Chostingen et Reswertingen (Közingen)
oppidum ad Chamam fluuium Praepositura Monasterii
Rotensis prope Ribitzin, Wezelsdorf, Grauenwis, et
Wezelcellam.

ff) Naba anne submersus Arnolfus I Comes de Vogaburg an. 970.
gg) In Sueuia villam Esslingen in pago Brisgouue vide ob-
seruationum mearum Cap. VI § II.

praediis, et redditibus vir fidelis rotenſe monaſterium fundauit, ac fundatum beato Petro, ac Romanae Eccleſiae tradidit per manum Eberhardi de Razenhouden, (hh) qui et primus Bizanzium aureum, annuatim perſoluendum, lateranenſi Palatio perſoluit, ac ſic loco, atque familiae tutelam apoſtolicae deſenſionis obtinuit. Obtinuit quoque monaſterio liberam Abbatis electionem, baptiſmum, ſepulturam, et, vt advocatum non habeant, niſi quem velint, quia iam legitima ſucceſſio Aduocatorum ceaſauerat, mortuo ſine liberis filio et ad filios filiae ius illud non pertinebat. His ita peractis noſtram praefentiam adiit, noſtraque imperiali (ii) autoritate haec omnia roborari expetiit. Nos vero deuotione tanti Principis exhilarati, ac petitione eius inducti, Pontificalem autoritatem noſtra autoritate munimus, et quidquid conceſſit, conceſſimus, ſtatuentes, vt nulla eccleſiaſtica, ſeculariſue perſona audeat praefati Monaſterii iura infringere, perſonas turbare, poſſeſſiones invadere, minuire, auferre, vel ablata retinere, terminos cohibere, vel transgredi, nec vllam poſſeſſis, vel in futurum poſſidendis violentiam inferre. Siquis hanc noſtrae conſtitutionis paginam ſciens, Rotenſe monaſterium infeſtare praefumpſerit, veniat ſuper illum Apoſtolica maledictio. noſtriſque violati edicti dura compoſitio, noneritque ſe mulctatum centum libris auri, cuius medietas noſtrae camerae, alterum vero medium fratrum uſibus perſoluetur. Hoc ergo vt firmiter teneatur, locique libertas, pax et ſecuritas omni aeuo ſtabilis et inconuulſa perma-

hh) Eberhardi I de Razenhouden, Babonis ſeu Werinharii Comitis Abensbergenſis filii.

ii) Noſtra imperiali autoritate; haec verba ex alio Henrici

permaneant, hanc praesentem nostrae Constitutionis paginam inde conscribi fecimus, nostrique Sigilli impressione muniri.

Signum Domini Heinrichi Regis (kk) inuictissimi.

Egilbertus Cancellarius vice Willigisi (ll) Archicapellani recognovit. Dat. Non. Sept. anno Dominicae Incarnationis. M. LXXIII. Indict. XI. Anno autem Regni Heinrichi XX. Actum Ratisponae feliciter. Amen. Praesidente Romae Apostolicam sedem Gregorio VII, qui et Hiltprandus.

Transactio ratione Decimationum Noualium inter Cunonem Episcopum Ratisponensem et Ottomem Babenbergensem; ex Archivo veteris Capellae Ratispon.

An 1129 XVI kal. Augusti, actum Ratispone.

Hoc documentum, eo memoratu dignum est, quod nobis manifestat Nobilium Familiarum sedes ad Danubium, compluraque nomina Auentino et Hundio non comperta. Ex Andreae Mayer S. Th. L. Thesauro nouo Juris ecclesiastici Tom IV p. 104. 105. 106.

In nomine sancte et indiuidue Trinitatis. Ego Chunno sancte Ratisbonensis Ecclesiae episcopus notum

IV diplomate hanc in Notitiam a Compilatore desumpta sunt, sub an. 1084 dato

kk) Heinrichi Regis, haec Diploma Heinrichi IV an. 1073 datum respiciunt.

ll) Egilbertus Cancellarius vice Willigisi Archicapellani, ille Epus Frisingensis, hic vero AEpus Moguntinus vterque Heinrichi II erat Cancellarius sub an. 1002. Proli quanta rerum, nominumque Confusio; vndique conlatis membris, vt turpiter atrum desinat in piscem mulier formosa Superne. Post Amen denique Gregorius VII, qui et Hiltprandus, adfuitur. D. Magnus Schmid, Bibliothecarius Rotensis, pleraque fundatis, Chunonis Comitum Palatini, praedia, locorumque situm mihi per litteras ostendebat, verum cum aliis Schedis incendio mihi perierunt.

tum esse cupio tam futuris quam praesentibus, qualiter contentio, quae inter me et venerabilem Ottonem Babenbergensem Episcopum de decimationibus noualium Babenbergensis Ecclesiae in Episcopatu Ratisbonensi situm fuit, terminum accepit. Igitur post eam diffinitionem, quae a pie memoriae Hartwico decessore nostro facta est. Cum huic inquam diffinitioni familia Ecclesiae Ratisbonensis usque ad tempora nostra iugi contradictione reclamamus, utpote cui ea, quae in compensatione earundem decimationum iure concambii ex parte Babenbergensis Ecclesiae data fuerant, nequaquam sufficerent, ac per hoc prime confirmationis vigore ex magna parte mutaret, nos habita nobiscum deliberatione nolimus fratrum nostrorum, quorum victui eadem decimationes a venerando Ottone deputatae sunt perturbare quietem. Sed a nostro rigore desleximus et communicato tandem consilio, totius controuersiae malum vtriusque propulsare curauimus. Itaque in hoc conuenimus, ut in noualibus infra tricennium factis vel deinceps faciendis permissis Babenbergensi Ecclesiae nouem mansorum decimis, decimum mansum cum suis decimationibus et cum omni utilitate tam quaesita quam inquirenda per manum Ottonis Babenbergensis aduocati (*) in ius Ecclesiae Ratisbonensis reciperemus. Salua in omnibus iustitia parochianarum Ecclesiarum a quibus nullatenus subtrahendam esse censemus tertiam partem decimarum. Quam nimirum facta diffinitione, ita omnium querelarum motio sopita est, ut in praesentia Ducis Henrici et principum huiusmodi pactionem tam Ratisbonensis

(*) Comes Abinbergensis, aut frater aut fratruelis Conradus I, Aepi Salisburgensis de Genere Babonidum de Abenberg et Schiren.

nenfis quam Babenbergensis clerus et populus concordi voluntate laudauerint, ac septem de ministerialibus vtriusque Ecclesie sedem legitimam ac iudiciariam interrogationem ducis et praesentium Episcoporum praefatam decimationum recompensationem modis omnibus sufficere posse fideliter firmaverint. Quia vero nostro tantum externorum compensatione bonorum attracti quam diuini amoris contemplatione commoniti, huius contentionis nodum dissoluimus, et praefatas decimationes vltibus fratrum de cenobio sancti Georgii, quorum spiritualis cura specialiter ad nos attinet subiacere decreuimus, iam easdem decimationes exinde alienare, vel ad alios vsus sine consensu fratrum et abbatis detorquere tam nostris quam etiam pii Ottonis Successoribus per tremendum superni iudicis examen, et per diuini nominis obtestationem interdicimus. Igitur per manum Heinrici bawarici ducis, eiusdemque Ratisbonensis aduocati, (*) annuente quoque bona voluntate clero et populo, assipulantibus etiam subscriptis testibus, hanc delegationem Ecclesie Babenbergensi presenti scripture pagina roborauimus et nequis hanc vllatenus temerare praesumat, banni nostri interpositione vetantes, subuerforem huius diffinitionis perpetua maledictione percutimus. Et vt hec omni euo inconsulsa permanerant, hanc cartam inde describi fecimus, eamque Sigilli nostri impressione signatam venerando Episcopo Ottoni manu nostra porreximus. Huius conventionis testes adhibiti sunt hii Hermannus Augstensis p. 106. Episcopus, Reginarus patauenfis, Gebehardus

(*) Henricus Superbus dictus Welf I Ducis nepos gener Lotharii Imp. cuius filiam Gertrudem 1126 in Matrimonium accepit † 1139 filius eius Henricus Leo.

Gebehardus Eibstatenſis, canonici ratiſbonenſis Eccleſie, Hageno Prepoſitus, Heinr. et alter Heinrichus, et Gebehardus Cappellanus cum aliis. canonici habenbergentiſ Eccleſie, Eberhardus Praepoſitus. (*) Volmarus, Heimo, Adelo et Sifridus. Primates vero, Welf dux, Dietpoldus Marchio, (a) Engelbertus Marchio (b) Otto Palatinus, (c) Otto Prefectus, d) Hartwic de Chregeligen, Friderich de Ichenburg, (e) Engelbrecht de Lintpurch, (f) Chunrat de Ronegen, Gerolt filius eius, Vdelrich de Wolfſteine, Chunrat de Megelingen, Reginbrecht de Hagenöwe, Mazelin de Mulcheim, Dietrich de Baumgarten, Goteſſit de Sikkelingen, Album de Prunne, Adelbrecht, Wernher fratres eius. (g) Erchenbrecht de Stirne frater eius, Heinrich de Ettenſtat, Willehalm de Geppenheim, Heinrich filiusque eius, Vdelrich de Piburch, Wernher de Sehonon frater eius, Amelbrecht, Altmann de Sigenburch, Rawin frater eius, Pertholt de Niwenburch, (h) Sigemar de Mozzingen, frater eius Altman, Rudolf de Valchenſteine, Adelber de Ouhenricheſtorf, Rapoto de Stipſingen, Hartuit de Tuiren, Wienant de Wolfesbach, Pertholt de Scamhobeht, Rihwin frater eius, Gebhart de Chermundestorf, Egelolf de Steinenbrücke, Karl de Hebingen, Wernher de Zollingen frater eius

(*) fortasse de Biburg postea Abbas.

a) de Voheburg.

b)

c)

d) urbis Ratisp. de Rietenburg.

e)

f) seu Wasserburg

NB. Gerolt de Pärzen 1137 in Litteris fundat. Monasterii

Schamhaupt. Hund. Metrop. Sal. p. 289.

g) Wernher alibi dicitur Perthold et Pabo.

h)

eius Pabo, Heinrich de Izenbrunne, Pabo de Frichendorf, (i) Rapoto de Ritenburch. Ministeriales quoque Ratisbonensis Ecclesie, Chunrat de Vneshouen, Nizo de Raitenbuche, Vdelrich de Ebersbount, Chuno de Tekkenbach, Adelgoz de Saler. Erchenger de Buche, Ortwin, Adelbrecht Caspizze vterque de Ratisbona. Ministeriales Babenbergensis Ecclesie, Megengoz. Wilhalm frater eius, Hugo de Minegenhusen, Rudolf de Osterhouen, frater eius Gotebolt, Gotebold de Schambach, Dietmar de Luicingen, Otto de Otterhouen.

Anno dominice incarnationis M. C. XXVIII. Indictione VII regnante Lothario Rege. Actum Ratisbone feliciter XVI Kal. Augusti.

f) alibi Perthold.
